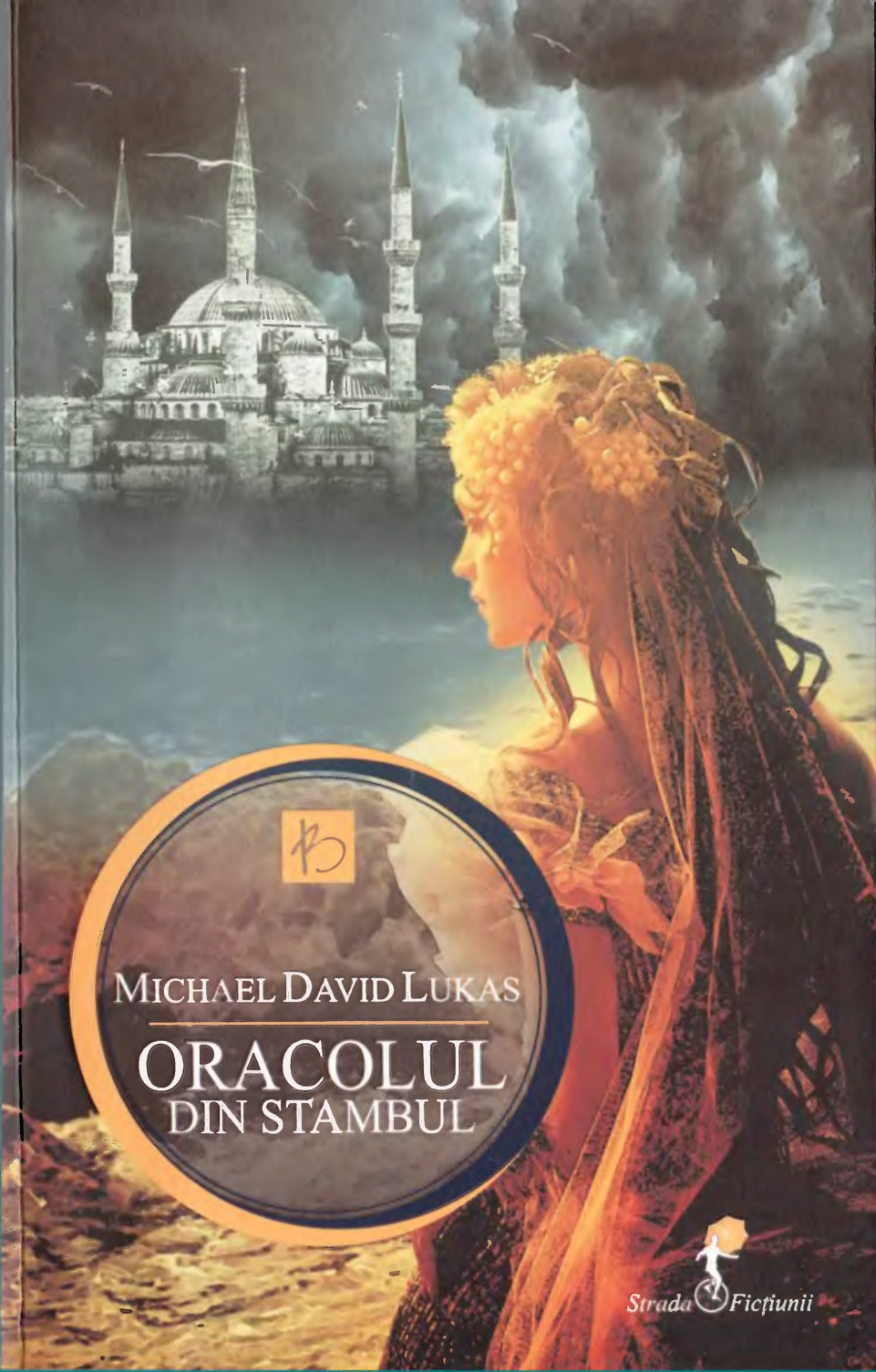
MICHAEL DAVID LUKAS
ORACOLUL
DIN STAMBUL
Strada Ficțiunii

ORACOLUL DIN STAMBUL

Strada Ficţiunii

Mergi pe o stradă. Cosmopolită. Străină familiară. Cu miros de mare, de scorţişoară sau de cerneală. Trecători par manieraţi. Nonconformişti. Plini de umor. Ai căutat mereu strada asta. Paralelă cu modele. Perpendiculară pe modern. Nouă. Efervescentă. De tradiţie bună. Cu seraiuri, *palazzo*-uri şi hamace. Cu zgârie-nori şi arcade. Cu clădiri invizibile. O stradă care se construieşte pe măsură ce ţi-o imaginezi.

Iată-l şi pe omul cu umbrelă colorată, care ştie drumul, dar se lasă purtat de suflul imaginaţiei. Ghidul tău. Şi, cum pe Strada Ficţiunii contează şi plimbarea, nu doar destinaţia, dă mai întâi un tur.

Turul Clasic. Urmăreşte dreptunghiul colorat. Te vor acompania doar clasicii care au trecut testul timpului.

Turul Contemporan. Urmăreşte pătratul colorat. Te vor întâmpina autori care nu scriu neapărat pentru premii şi vei descoperi debutanţii chiar de la debut.

Turul Bestseller. Urmăreşte cercul colorat. Eşti în reţea cu scriitori din cele mai fierbinţi topuri ale lumii.

MICHAEL DAVID LUKAS

Michael David Lukas s-a născut în 1979, în Statele Unite ale Americii, și a studiat literatură comparată la Brown University și scriere creativă la University of Maryland. A fost bursier Fulbright, a locuit în Turcia, Israel și Tunisia, unde a studiat limba arabă, iar articolele lui au fost publicate în *Virginia Quarterly Review*, *Slate*, *National Geographic Traveler* și *Georgia Review*. ***Oracolul din Stambul*** (*The Oracle of Stamboul*, 2011) este primul lui roman și a fost tradus în Italia, Germania, Turcia, Serbia și Ungaria.

vocea autorului

„Romanul este un exercițiu de imaginație, iar distanța temporală, geografică sau de orice natură pe care scriitorul o ia față de personajul principal îl ajută să dea frâu liber acestei imaginații."

M. D. Lukas

MICHAEL DAVID LUKAS

ORACOLUL DIN STAMBUL

Traducere din limba engleză și note de
Simona Luca

EDITURA ALLFA

THE ORACLE OF STAMBOUL
Michael David Lukas
Copyright © Michael David Lukas 2011

ORACOLUL DIN STAMBUL
Michael David Lukas
Copyright © 2012 Editura **ALLFA**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
LUKAS, MICHAEL DAVID
Oracolul din Stambul / Michael David Lukas; trad.: Simona Luca. – Bucureşti: ALLFA, 2012
ISBN 978-973-724-366-9

I. Luca, Simona (trad.)

821.111(73)-31=135.1

Toate drepturile rezervate Editurii **ALLFA.**
Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată
fără permisiunea scrisă a Editurii **ALLFA.**
Drepturile de distribuţie în străinătate aparţin în exclusivitate editurii.

All rights reserved. The distribution of this book outside Romania, without the written permission of **ALLFA**, is strictly prohibited.
Copyright © 2012 by **ALLFA.**

Editura **ALLFA**: Bd. Constructorilor nr. 20A, et. 3, sector 6, cod 060512 – Bucureşti
Tel.: 021 402 26 00
Fax: 021 402 26 10

Distribuţie: Tel.: 021 402 26 30; 021 402 26 33

Comenzi: comenzi@all.ro
www.all.ro

Redactare: Crenguţa Năpristoc
Tehnoredactare: Liviu Stoica
Corectură: Simona Nicolae
Design copertă: Alexandru Novac

Fraților mei, Adam și Anna,
Coleman și Allison,
pentru a-mi fi reamintit
ce contează cu adevărat;
și lui Haley,
pentru tot.

„O, Stambul! Dintre toate numele ce-mi pot aduce încântare,
al tău rămâne cel mai plin de magie."
Pierre Loti

Capitolul unu

Eleonora Cohen văzu lumina acestei lumi într-o zi de joi, târziu în vara anului 1877. Cei care se deșteptaseră în zorii acelei zile își amintesc un stol de pupeze albe și sângerii zburând în cercuri pe deasupra portului, șerpuind și țâșnind, ca și cum ar fi încercat să cârpească o ruptură în bolta cerească. Că or fi reușit ori nu, păsările își încetiniră într-un sfârșit zborul și se așezară prin oraș, pe treptele tribunalului, pe acoperișul din țiglă roșie al Hotelului Constanța și pe clopotnița Academiei Sf. Vasile. Își făcură culcușuri în turnul farului, în minaretul octogonal din piatră al moscheii și pe puntea unui vapor care scuipa rotocoale de fum în cerul altfel senin. Pupezele îmbrăcară orașul precum glazura, pătrunseră prin burlane, facându-și loc pe lângă jgheabul pentru apa de ploaie ce se scurgea de pe conacul guvernatorului, și se îngrămădiră pe cupola aurită a bisericii ortodoxe. În copacii din jurul casei lui Yakob și Leah Cohen stolul părea deosebit de agitat, gălăgios, aripile fâlfâiau și mai abitir și păsările țopăiau de pe-o ramură pe alta, precum o mulțime de oameni de la țară care umpleau străzile capitalei în timpul unei parade imperiale. Pesemne că pupezele ar fi fost privite ca un semn de bun augur, dacă nu ar fi urmat evenimentele nefericite care s-au petrecut simultan cu nașterea Eleonorei.

Devreme în dimineața acelei zile, cea de-a Treia Divizie a Cavaleriei Regale a Țarului Alexandru al II-lea își făcu apariția dinspre nord și se așeză în formație pe culmea unui deal care domina piața orașului: șase sute doisprezece bărbați, cinci sute treizeci și șapte de cai, trei tunuri, două duzini de corturi dintr-o pânză de un gri mohorât, o bucătărie de campanie și drapelul galben cu dungi negre al țarului. Călăriseră în cea mai mare

parte a ultimelor două săptămâni cu provizii modeste și odihnă puțină, străbătând Chilia, Tulcea și Babadag, terenurile mlăștinoase pline cu afini din Delta Dunării și câmpiile întinse de grâne. Ținta lor finală era Plevna, un centru comercial din inima Câmpiei Dunării, unde comandantul Osman Pașa și armata otomană de șapte mii de oameni încercau să opună rezistență. Avea să aibă loc o bătălie decisivă, poate chiar un punct de cotitură în război, dar Plevna se afla la o depărtare de încă zece zile, iar bărbații celei de-a Treia Divizii aveau nevoie de odihnă.

Așternută înaintea lor ca un ospăț, Constanța fusese lăsată aproape complet lipsită de apărare. La o depărtare de nu mai mult de doisprezece metri din vârful dealului zăceau ruinele unui zid antic roman. În secolele trecute, aceste pietre mohorâte, de culoarea trandafirului, apăraseră orașul de porci mistreți, tâlhari și de barbarii traci, care încercau din când în când să prade portul. Reclădit de două ori de Imperiul Roman și încă o dată de către bizantini, zidul era aproape o ruină atunci când otomanii au poposit în Constanța, la sfârșitul secolului al cincisprezecelea. Și astfel a fost lăsat să se facă fărâme, pietrele sale cele mai bune fiind smulse ca să fie folosite la construcția drumurilor, palatelor și a altor ziduri, din jurul altor orașe mai însemnate din punct de vedere strategic. Dacă i-ar fi trecut cuiva prin cap să reconstruiască zidul, ar fi putut feri orașul de brutalitatea celei de-a Treia Divizii, dar în starea sa actuală părea cel mult un bloc de piatră menit să-i atâte.

Întreaga dimineață și până după-amiaza târziu, soldații celei de-a Treia Divizii călcară năvalnic străzile Constanței, spărgând ferestrele prăvăliilor, terorizând câinii fără stăpân și demolând toate statuile care le ieșiră în cale. Incendiaseră conacul guvernatorului, tribunalul și făcuseră praf vitraliile de deasupra intrării în Academia Sf. Vasile. Atelierul bijutierului a fost devastat, al cizmarului, curățat complet, iar merceriile, împroșcate cu ouă și ceaiuri. Spărseseră fereastra principală a prăvăliei de covoare a lui Yakob Cohen și-i scobiseră zidurile cu baionetele. În afara bisericii ortodoxe, care la sfârșitul zilei era neatinsă, ca și cum Dumnezeu Însuși ar fi protejat-o, biblioteca era singura clădire municipală care supraviețuise nevătămată de raidul celei de-a Treia Divizii. Iar aceasta nu datorită vreunei considerații aparte

pentru cunoaștere. Supraviețuirea bibliotecii din Constanța se datora în totalitate curajului custodelui. În vreme ce restul orășenilor se ghemuiseră sub paturi sau se strânseseră de-a valma prin pivnițe sau magazii, bibliotecarul stătuse curajos pe treptele domeniului pe care-l proteja, ținând deasupra capului, ca pe un talisman, un exemplar din *Evgheni Oneghin*[1]. Deși erau aproape cu toții analfabeți, bărbații celei de-a Treia Divizii recunoscură chirilicele native, iar aceasta le-a fost, pare-se, suficient ca să cruțe clădirea.

În această vreme, într-o căsuță de piatră cenușie din preajma culmii Dealului de la Răsărit, Leah Cohen se chinuia cumplit în durerile facerii. Camera de zi mirosea a hamamelis, alcool și sudoare. Lada cu rufărie fusese lăsată larg deschisă, iar pe masă se găsea un vraf de așternuturi pătate cu iod. Întrucât singurul medic calificat al orașului avea alte obligații în momentul acela, Leah era îngrijită de două moașe tătăroaice, care locuiau într-un sat din apropiere. O mână cerească le adusese în pragul casei familiei Cohen când era mai mare nevoie de ele. Urmaseră semnele, după cum spuseră: un potop de cai, o adunare de păsări, Steaua Nordului aliniată cu Luna. Era o profeție, spuseră ele, una făcută de ultimul lor rege pe patul de moarte, dar nu era vreme pentru explicații. Cerură să fie conduse în dormitor. Cerură așternuturi curate, alcool și apă fiartă. Închiseră apoi ușa în urma lor. La fiecare aproape douăzeci de minute, cea mai tânără dintre ele ieșea grăbită cu un vas gol sau cu un braț de așternuturi murdare. În afara acestor scurte incursiuni, ușa rămase închisă.

În lipsa altei îndeletniciri sau a unui subiect cu care să-și țină gândurile ocupate, soțul lui Leah, Yakob, se lăsă în voia grijilor. Un bărbat masiv, cu o coamă zburlită de păr negru și ochi de un albastru viu, Yakob își făcu de lucru netezindu-și barba, mutându-și de colo-colo chitanțele și umplându-și pipa. Auzea din când în când câte un țipăt, încurajări înăbușite să împingă sau sunete îndepărtate de împușcături și cai. Nu era un bărbat din cale afară de religios, nici superstițios. Cu toate astea,

---

[1] Roman în versuri scris în anul 1825 de poetul și dramaturgul rus A.S. Pușkin (1799-1837).

murmură atât cât își amintea dintr-o rugăciune de facere și ciocăni de trei ori în lemn să alunge deochiul. Încercă atât cât putu să nu se îngrijoreze, dar ce altceva să facă un tată în devenire?

Puțin după amurg, în ora aceea celestă când cerul se urnește prin purpuriu spre beznă, pupezele amuțiră. Împușcăturile încetară, iar tropotul copitelor se reduse treptat, până se stinse. Era ca și cum lumea întreagă se oprise să-și tragă sufletul. În clipa aceea, din dormitor răzbătu un geamăt înăbușit de epuizare, urmat de sunetul unei lovituri pe piele și de plânsetul unui nou-născut. Apoi moașa mai în vârstă, doamna Damakan, ieși cu o legătură de cârpe în brațe. În afara gânguritului lin al pruncului, camera era tăcută.

— Slavă Domnului! șopti Yakob și se aplecă să-și sărute fiica pe frunte. Era perfectă, pură și strălucind de viață. Se întinse s-o ia în brațe, însă moașa îl opri.

— Domnule Cohen...

Acesta își ridică privirea spre liniile încordate ale gurii acesteia.

— Avem un necaz.

Sângerarea lui Leah nu se oprise. Era teribil de slăbită. La doar câteva ore după ce născu, Leah se stinse. Ultima ei dorință a fost să-i dea un nume fiicei sale nou-născute, iar când îl rosti, cerul se deschise.

Începu să cadă o ploaie torențială cum nimeni nu mai văzuse în Constanța, un potop nesfârșit de apă și tunete. În averse, valuri și perdele ca de oțel, înăbuși focurile, răzui drumurile și învălui piața orașului într-o pătură de aburi. Pe timpul celei mai aprige părți a furtunii, pupezele se ascunseră în hornuri și în scorburi. La rândul lor, soldații celei de-a Treia Divizii o luară călare spre sud, înspre Plevna, cu prăzile agățate precum pânzele de păianjen, biciuind spinările cailor. Plouă încontinuu timp de patru zile, vreme în care doamna Damakan și femeia mai tânără, nepoata sa, îngrijiră nou-născutul. Leah a fost îngropată într-un cavou comun, împreună cu alți doisprezece oameni uciși în încercarea lor de a-și apăra bunurile, iar jelania lui Yakob răsună în toată casa. Până la sfârșitul săptămânii, portul se umplu de moloz, iar piața orașului era acoperită cu cenușă umedă.

Viața trebuie să meargă mai departe, în ciuda necazurilor. Când norii se descleștară într-un final, Yakob Cohen luă diligența înspre Tulcea și trimise două telegrame: una surorii lui Leah, care locuia la București, iar pe cea de-a doua, prietenului și asociatului său din Stambul într-ale negoțului, un turc pe numele său Moncef Barcous, care primise cu puțin timp în urmă titlul de Bei. Prima telegramă o anunța pe cumnata sa despre tragedie și îi cerea ajutorul în orice fel cu putință. Cel de-al doilea mesaj a fost trimis ca urmare a făgăduielii făcute doamnei Damakan și le recomanda pe aceasta și pe nepoata ei pentru orice slujbă disponibilă în gospodăria Beiului Moncef. La fel ca mulți alți tătari care locuiau în satele din apropierea Constanței, doamna Damakan și nepoata sa aveau de gând să plece și să-și caute un rost nou în Stambul, care avea să fie mai primitor cu musulmanii. Între timp, însă, consimțiră să rămână cu Yakob și să-l ajute cât mai mult.

Răspunsul Beiului Moncef sosi peste câteva zile. Acesta se arăta bucuros s-o cunoască pe doamna Damakan și menționa că, de fapt, chiar era în căutarea unei noi slujnice.

Răspunsul celeilalte telegrame a lui Yakob veni și el după o săptămână, în forma surorii mai mari a lui Leah, Ruxandra. Era ora șase după-amiaza când trăsura acesteia ajunse în port. O femeie costelivă în haine de călătorie, cu o pălărie de fetru de un verde închis, Ruxandra avea un chip pe care trona un nas ascuțit, o bărbie căzută și o aluniță în mijlocul obrazului stâng, care arăta precum vârful unui vulcan pe cale să erupă. Cu o valiză în mâna stângă și o telegramă umezită de sudoare și mototolită în dreapta, aceasta coborî, îi plăti vizitiului și porni la deal spre casa cumnatului său.

În timp ce urcă treptele casei familiei Cohen, Ruxandra își aranjă pălăria și privi înapoi către excrementele de pasăre ce acopereau aleea din fața casei. Se uită apoi cu dezgust la stolul de pupeze albe și purpurii cocoțate în sicomor, apoi se întoarse înspre ușă și ciocăni. Când nu-i răspunse nimeni, ciocăni din nou, aplecându-se să asculte dacă putea distinge agitație înăuntru. Din nou, nu veni niciun răspuns. Nefiind femeia care să aștepte afară în frig, își îndreptă pălăria și intră. Casa familiei Cohen era, în toată întinderea ei, cu puțin mai spațioasă decât

camera de zi a casei părinteşti din Bucureşti a Ruxandrei şi a lui Leah. Aveau trei dormitoare, o cămară, o bucătărie şi o cameră de zi, ai cărei pereţi erau goi, în afara unui mic desen în cărbune, care o reprezenta pe Leah şi care era aşezat deasupra căminului. Într-un colţ al încăperii principale se afla un bufet şi o masă scorojită de mesteacăn, plină de vase murdare. În partea opusă, aşezate în faţa focului, se aflau două fotolii uzate din piele. Podeaua camerei de zi era acoperită de covoare orientale, aşezate fără să se ţină seama de culori sau de stil, în unele locuri fiind suprapuse chiar şi câte trei, precum un oraş din Antichitate construit pe ruinele unei civilizaţii mai vechi. Păşind cu mare grijă peste prag, Ruxandra îşi aşeză valiza şi închise uşa în urma ei.

— Bună ziua! strigă ea. Sunteţi acasă?

În tot acest timp Yakob stătuse la masă, cu capul în palme, îndărătul unui vraf de ziare. Când se ridică s-o întâmpine, deveni clar cât de multă nevoie avea de ajutorul Ruxandrei. Haina sa era pătată în mai multe locuri, barba îi era neîngrijită, iar ochii, injectaţi.

— Ruxandra! exclamă el, şocat s-o vadă stând în camera sa de zi. Ia loc, te rog!

Femeia îşi trase un scaun de sub masă şi se aşeză.

— Mi-ai cerut ajutorul, spuse ea, netezind pe masă telegrama de la el, ca dovadă. Iată-mă!

— Firește! spuse el. Ce mai faci?

— Sunt bine, ţinând seama de cele întâmplate. Mulţumesc. Călătoria, însă, a fost una lungă şi mi-ar prinde foarte bine o ceaşcă de ceai.

În timp ce Ruxandra vorbea, doamna Damakan ieşi cu spatele din bucătărie, cu un fir de aţă atârnându-i din gură şi cu Eleonora înfăşată în braţe. Eleonora dormea, genele zbătându-i-se precum aripile unei libelule şi cu mânuţele strânse senin în dreptul pieptului.

— Are gura mamei ei, spuse Ruxandra, aplecându-se deasupra copilului. Privi apoi în sus. Aceasta este doica ei, înţeleg.

— Da, într-un fel, spuse Yakob. Doamna Damakan împreună cu nepoata ei au adus-o pe Eleonora pe lume şi au fost atât de cumsecade încât să mă ajute în cursul ultimelor săptămâni.

— Înțeleg, spuse Ruxandra. Doamna Dalaman, deci? Îmi pregătiți, vă rog, o ceașcă de ceai? Am să vă rog să-l faceți tare. Am avut o călătorie lungă.

Ruxandra se așeză din nou la locul ei și o privi pe doamna Damakan părăsind încăperea.

— În linii mari, spuse Ruxandra, îmi place să spun lucrurilor pe nume, fie că este sau nu calea cea mai politicoasă. Este bine să știi asta despre mine.

Yakob încuviință printr-o mișcare a capului.

— Am primit telegrama ta, începu ea, și am venit să-ți ofer ajutorul pe care-l cereai. În acest scop, sunt pregătită să rămân în Constanța cel puțin o lună, ca să ajut cu menajul și altele asemenea.

Aruncă o privire prin încăpere.

— Spuneai că doamna Dalmațian va pleca în curând?

— Da, spuse Yakob. Ea și nepoata ei se mută la Stambul.

— Un oraș mizerabil! pufni Ruxandra. Plin de turci!

— Și ele sunt turcoaice, spuse Yakob. Tătăroaice, mai exact.

— Ei bine, fie ce-or fi! spuse Ruxandra. Vor pleca în curând, nu-i așa?

— Se gândesc să plece spre sfârșitul săptămânii, deși aranjamentele lor nu sunt foarte solide.

— Cum am spus, reluă Ruxandra, sunt bucuroasă să rămân aici pentru o lună, poate chiar două, să-ți ofer ajutorul cerut. Însă, dacă te aștepți să rămân mai mult de câteva luni, eu mă gândesc că va trebui să ne căsătorim.

Ruxandra fusese mereu cea altruistă, fiica cea ascultătoare. Își îngrijise părinții pe timpul bolii lor, a bătrâneții și până la moarte, în vreme ce sora sa mai tânără urmase școala și se căsătorise. La moartea tatălui său, în urmă cu aproape un an, Ruxandra se apropia periculos de mult de treizeci de ani, stoarsă de viață și plină de resentimente. În ciuda zestrei considerabile pe care o moștenise, nu reușise să găsească o partidă convenabilă. În acest moment, nu mai avea ambiții romantioase. Tot ce-și dorea era un cămin al ei și un bărbat priceput, cu care să poată schimba politeturi după masa de seară.

— Nu te vei supăra, firește, dacă îți voi cere un răgaz de gândire, spuse Yakob, după o tăcere lungă.

Catuși de puțin!

— Dar lucrurile tale? Astea sunt toate?

— Nu te-ngrijora pentru lucrurile mele, spuse ea. M-am ocupat deja de ele.

In dimineața următoare, au fost expediate din București două cufere, iar Ruxandra a început să se acomodeze cu locul. După ce-și desfăcu bagajele în cel de-al doilea dormitor, o însărcină pe nepoata doamnei Damakan s-o ajute să curețe mobilierul, să spele geamurile, să bată covoarele, să șteargă etajerele de praf și să mătură căminul. Când sfârșiră cu toate aceste îndeletniciri, Ruxandra spălă aleea din fața casei și încercă să alunge stolul de pupeze care-și făcuseră casă în sicomorul din apropiere. Dar oricât dădu din brațe, oricâte pietre azvârli înspre ele, pupezele rămaseră devotate ramurilor pe care se așezaseră. Iar trei zile mai târziu aleea era din nou acoperită cu excremente. În ciuda acestui inconvenient minor, Ruxandra se acomodă foarte bine la noul ei cămin. Gătea, făcea curățenie, iar în timpul cât doamna Damakan și nepoata ei erau ocupate cu planificarea călătoriei către sud, de-a lungul coastei Mării Negre, o îngriji pe Eleonora. La plecarea moașelor, spre sfârșitul celei de-a doua săptămâni a Ruxandrei în Constanța, aceasta luă asupra sa toate sarcinile gospodăriei. La sfârșitul celei de-a treia săptămâni, Yakob îi bătu la ușa dormitorului și o anunță că, în interesul tuturor celor implicați, cel mai bine era să se căsătorească.

Ceremonia a fost oficiată la Tulcea, întrucât sinagoga din Constanța era în acel moment în reparații. Yakob și Ruxandra stătură în partea din față a încăperii împreună cu rabinul, un bărbat tânăr, cu o barbă roșie, voluminoasă. Doi dintre frații mai tineri ai rabinului ținură loc de martori, iar în fundul încăperii Eleonora plângea în brațele soției rabinului. După ceremonie, Yakob își rezolvă niște treburi la Tulcea, după care luară birja de ora șase înapoi spre Constanța, cu pupezele urmându-i în zbor, la o distanță rezonabilă.

Capitolul doi

Abdulhamid al II-lea, Sultanul Imperiului Otoman, Slujitor al Cetăților Sfinte, Calif al Islamului, Conducătorul drept-credincioșilor și Padișah Suprem al mai multor ținuturi, se uită în sus, la marea de plăci verzi și albastre îmbinate pe tavan, în timp ce bărbierul palatului îi acoperea fața cu săpun. Din încăperea alăturată răsunau până la el sunetele *oud*-ului[1] și pălăvrăgeala înfundată a concubinelor. Cântecul unei păsări bulbul[2] se auzi din colivie, iar soarele dimineții târzii, făcându-și loc printre zăbrele, îi cădea generos la picioare. Abdulhamid închise ochii și, inspirând aroma de iasomie a săpunului, ascultă sunetul lamei care-i urca în sus pe gât.

Același bărbat îl bărbierea pe Abdulhamid de treizeci de ani încoace, încă de când îi încolțiseră primele fire de bărbăție pe bărbia sa regală. Înainte de aceasta, servise șapte ani la curtea tatălui lui Abdulhamid. Era un om bătrân bărbierul, însă mâna îi era fermă precum a unui caligraf și, chiar după atâția ani de meserie, încă îl bărbierea în fiecare dimineață ca și cum ar fi avut de îndeplinit sarcina vieții sale. Iar Abdulhamid prețuia din suflet această seriozitate. Cu toate intrigile și uneltirile ce făceau palatul să freamăte, era mare lucru să te poți încrede în bărbierul tău. Nu ar fi fost prima tentativă de regicid venită din partea unui membru al curții Sultanului. De fapt, trei dintre rudele sale îndepărtate – Murat al II-lea, Mustafa Duzme și Ibrahim I – fuseseră asasinate de către niște membri așa-zișI devotați ai curții lor: Murat de către bucătarul său, Mustafa de către straja sa, iar Ibrahim de către bărbierul său.

---

[1] Instrument muzical arab, strămoș al lăutei baroce.

[2] Specie de păsări cântătoare, întâlnită în Africa și Orientul Mijlociu.

Abdulhamid deschise ochii și îl privi pe bărbier curățându-și briciul pe o bucată de piele. Apoi, închizându-i iarăși, se afundă și mai adânc în scaunul său, lăsând sunetele îndepărtate ale *oud*-ului să-l învăluie precum apa mării. Era atâta tristețe în corzile acelea, atâția ani de jale! Parcă al-Farabi, dacă-și mai amintea bine, era cel care îi povestise despre făurirea *oud*-ului, al cărui gât arcuit fusese inspirat de un schelet agățat într-un roșcov. Abdulhamid nu-și mai amintea al cui era scheletul – al lui Lameh sau poate al vreunuia dintre fiii lui Noe. Oricum, era un instrument străvechi, care-și trăgea rădăcinile din suferință.

In mijlocul acestor gânduri, Sultanul simți o prezență în preajma sa.

— Luminăția Voastră?

Era Marele Vizir, Jamaludin Pașa, cu chipul roșu de osteneală și mustața galonată cu ceva ce aducea a urmă de salivă.

— Luminăția Voastră, spuse el, ștergându-și fața, iertați-mă că vă tulbur bărbieritul, dar vă aduc vești cât se poate de îngrijorătoare.

— Te rog, zise Sultanul, făcându-i semn bărbierului să continue. Veștile despre oricare dintre ținuturile mele sunt mai presus de orice.

— Luminăția Voastră, Plevna a căzut de trei zile sub ruși! Osman Pașa și ce a mai rămas din armata sa s-au retras la Gabrovo.

Erau vești cu adevărat îngrijorătoare, nu neapărat surprinzătoare, dar totuși supărătoare. Sultanul oftă, urmărind cu coada ochiului cum bărbierul îi îndepărta firele de păr de pe pomeți. Plevna era ultima dintr-un lung șir de nereușite militare. Însemna cel mai probabil sfârșitul războiului, urmat de o altă conferință a Marilor Puteri, o altă scuză de a-i împărți Imperiul. Nu că i-ar fi păsat în mod deosebit dacă era să piardă România sau Bulgaria. Din partea lui, putea să le înghită pământul, laolaltă cu Grecia și Balcanii. Nu pierderea ținuturilor îl mâhnea pe el, ci rușinea, gurile salivânde ale Marilor Puteri care dădeau târcoale casei sale precum lupii. Nu dădea doi bani pe România sau pe Bulgaria, dar știa că nu avea să se termine acolo. Rușii voiau provincia Kars, francezii râvneau de mult la Levant, iar

grecii nu aveau de gând să se oprească până nu-şi puneau labele soioase pe Stambul.

— Osman Paşa crede c-ar fi mai chibzuit să-şi retragă trupele la Adrianopol, dar aşteaptă încuviinţarea Voastră.

Sultanul îşi privi consilierul. Bărbat îndesat, cu chipul ca o pătlăgea, Jamaludin Paşa avea un nas uluitor de mare, garnisit de o parte şi de alta cu o pereche de ochi precum urmele lăsate în grabă de peniţă şi subliniat de o mustaţă subţire.

— Judecata ta care este?

— Date fiind împrejurările, mă văd nevoit să-i dau dreptate lui Osman Paşa. Adrianopol este locaţia ideală pentru apărarea capitalei, de va fi nevoie. Şi îmi este teamă că va fi.

— Asta e judecata ta?

— Asta e judecata mea, Luminăţia Voastră. Alta nu pot avea.

Aceasta era marea limitare a lui Jamaludin Paşa. Deşi îi era de departe superior predecesorului său ca sfaturi şi loialitate, se lăsa mult prea repede absorbit de hăţişurile evenimentelor în timpul desfăşurării lor, era prea ataşat de locul său în istorie. Pentru el, orice răzvrătire era preambulul unei revoluţii, orice spion pregătea o lovitură de stat, orice război era buturuga mică pentru carul mare al puterii. În ciuda înţelepciunii sale, Jamaludin Paşa era incapabil să privească în perspectivă, să facă un pas înapoi şi să-şi cumpănească poziţia. În această împrejurare, însă, avea dreptate. Stambulul trebuia apărat cu orice preţ.

— Foarte bine, spuse Abdulhamid. Osman Paşa este liber să-şi retragă trupele spre Adrianopol sau oriunde altundeva crede el de cuviinţă. Acum, spune-mi, Jamaludin Paşa, ce alte veşti mai aduci?

Îndreptându-şi turbanul, Marele Vizir aruncă o privire în carneţelul mic şi negru pe care-l ţinea în buzunarul de la piept şi începu a recita evenimentele zilei anterioare:

— Continuăm ancheta în cazul răzvrătirii ofiţerilor. Noul rector al Colegiului Robert a ajuns la Stambul în urmă cu două zile. S-au înregistrat mai multe tulburări în *sanjak*-ul[1] Novi Pazar.

---

[1] Unitate administrativă otomană.

Abdulhamid simți lama gâdilându-l sub nas și își înăbuși un strănut.

— Spune-mi mai multe despre acest nou rector.

— Așa cum ați cerut, Luminăția Voastră, ne-am străduit să nu-l incomodăm și să nu trezim vreo bănuială. Din aceste motive, ancheta noastră nu a fost atât de amănunțită pe cât ar fi fost în alte împrejurări. Avem totuși niște însemnări de bază, după cum urmează: s-a născut și a fost școlit într-un stat cu numele de Connecticut; după terminarea școlii, a acceptat un post la Universitatea Americană din Beirut și acolo și-a petrecut ultimii șapte ani din viață, cel mai recent în funcția de decan al studenților.

Marele Vizir se opri să-și privească notițele.

— Circulă unele zvonuri, continuă acesta, însă cel puțin deocamdată nu au fost confirmate. Unii dintre oamenii noștri ne-au înștiințat că este spion american, iar alții că este homosexual.

— Nu că cele două ocupații s-ar exclude reciproc.

— Nu, Luminăția Voastră, firește că nu!

— Cu toate că ambele par oarecum în dezacord cu profesia sa.

— Într-adevăr, Luminăția Voastră. În plus, madame Corvel, una dintre persoanele noastre de contact de la Consulatul American, se jură că l-a cunoscut în alte împrejurări, sub alt nume, când locuia la New York. Cu toate astea, nu-și amintește cum anume îl chema pe vremea aceea, nici împrejurările în care s-au întâlnit.

— Supraveghează-i în continuare mișcările! spuse Sultanul. Și dă-mi de știre dacă afli ceva interesant!

— Așa voi face, Luminăția Voastră!

În vreme ce bărbierul pregăti un vas proaspăt cu săpun, Abdulhamid se lăsă pe spate și-și încrucișă picioarele, observând că uitase să-și schimbe încălțămintea și încă purta papucii de casă. Era o abatere minoră de la etichetă să poarte papuci de casă în partea aceasta a palatului, iar dacă Marele Vizir observase, o ținuse pentru el.

— Înainte de a-mi lua rămas-bun, Luminăția Voastră, mai există o chestiune pe care poate o veți găsi interesantă.

— Te rog!

— S-a raportat că Beiul Moncef Barcous a pus de curând bazele unei noi societăți secrete. Este vorba despre același Bei Moncef, care, după cum vă amintiți, participa activ la propaganda pentru constituția tipărită, sub stăpânirea predecesorilor Voștri.

— Beiul Moncef... spuse Sultanul gânditor. Îmi amintesc acest nume. Credeam că l-am transferat în Diyarbakir.

— Într-adevăr, Luminăția Voastră. Poate vă amintiți și faptul că postul său a fost transferat în ultimul moment la Constanța.

— Care este acum sub stăpânire rusă.

— Întocmai! Cu toate astea, durata transferului Beiului Moncef a expirat anul trecut, iar de-atunci s-a-ntors la Stambul.

Urmărind lumina care-i țesea un desen galben-roșiatic pe pleoape, Abdulhamid încuviință printr-o mișcare vagă a capului și expiră.

— Avem informații despre natura acestui nou grup? Este periculos? Sau e doar un nou cerc de lectură teosofică?

— E greu de aflat, Luminăția Voastră.

— Să așteptăm și să vedem cum evoluează lucrurile.

— Foarte bine, Luminăția Voastră. Încă o dată vă cer iertare pentru întrerupere.

— Fii pe pace!

Înainte de a se retrage, Jamaludin Pașa îi strecură Sultanului o ultimă veste. Majestatea Sa, îi spuse acesta, aplecându-se să-i șoptească, mama Luminăției Sale, îl căutase toată dimineața și era, se pare, foarte tulburată. Abdulhamid îi mulțumi sfătuitorului său pentru această veste, mângâindu-și linia fină a maxilarului, și se ridică brusc în căutarea unui loc mai ferit. Nu se putea spune că își evita mama. Voia mai degrabă să poată chibzui în liniște la căderea Plevnei și la multiplele sale ramificații, înainte de a se ocupa de neliniștile altora. Părăsind băile pe ușa din spate, Sultanul își croi drum pe lângă grădinile haremului, trecu de zidurile închisorii palatului și apoi prin grajdurile de la nord, către ceea ce – din motive necunoscute lui – se numea Grădina Elefantului.

Destinația sa era o fâșie îngustă de iarbă, mărginită de caișI și vișini, în colțul cel mai nordic al grădinii, o pădurice retrasă, unde mergea adesea să-și pună gândurile în ordine. Plantați cu aproape două secole în urmă, la porunca Sultanului Ahmet al II-lea, copacii deveniseră de-a lungul anilor locul preferat de sporovăială al veveriților și vrăbiilor. Prin el, însă, nu călca picior de om. Abdulhamid îl descoperise pe vremea când era un tânăr prinț la curtea tatălui său. Acum, că era la rândul lui Sultan, acum, când cuvântul său era lege de la Salonic până la Basra, Abdulhamid venea adesea aici să citească și să privească păsările în zborul lor pe deasupra apei.

Reflectând la urmările retragerii lui Osman Pașa, Sultanul își feri ochii de soare și urmări cu atenție licărul Bosforului, nădăjduind să prindă cu privirea o reuniune matinală a berzelor sau o nesperată adunare de furtunari. Urmări un stol de lăstuni, unduindu-se deasupra strâmtorilor, de la Turnul Galata până la noua gară Haydarpașa din Kadikoy. În afară de lăstuni, nu mai erau alte păsări care să-i stârnească interesul, doar varietățile obișnuite de pescărușI, cormorani și rândunici.

— Aici erai!

Nu era nevoie să se întoarcă. Recunoștea glasul mamei lui dintr-o mie. Cu toate astea, se întoarse și, după ce-i sărută mâna, își schimbă poziția, pentru a-i face loc pe bancă. Căci, deși îi întrerupea în mod deliberat cugetarea și deși uitase, și de data asta, să i se adreseze cu titlul onorific, era totuși mama lui.

— Bună dimineața, mamă. Este o dimineață minunată, nu-i așa?

— Este, într-adevăr! spuse ea, rămânând în picioare. Și regret sincer că vă întrerup de la o asemenea încântare.

— Te rog, mamă, ia loc! Prezența ta nu face decât să-mi sporească bucuria.

— Luminăția Voastră, spuse ea, am doar o rugăminte mărunță, după care o să-mi văd de drum.

Mama Sultanului era foarte frumoasă, în ciuda vârstei înaintate. Nu-și păstrase silueta, firește, iar chipul îi era brăzdat de trecerea anilor, însă putea observa încă urmele a ceea ce îl atrăsese pe tatăl său cu atâta ardoare.

— După cum știți, începu ea, ținându-și mâinile la spate, palatul va găzdui un dineu săptămâna viitoare, în onoarea ambasadorului francez și a soției sale.

Abdulhamid ridică din sprânceană. Ambasadorul francez era un om atât de arogant, care nu făcea mare lucru să ascundă scopurile urmărite. Soția sa nu era cu nimic mai presus, o cloșcă îndesată și nătângă, care avea ca scop în viață organizarea de petreceri și întoarcerea vizitelor de curtoazie.

— Știu că nu vă e prea drag, spuse ea, însă dineul acesta a fost amânat suficient, iar noi avem nevoie de tot sprijinul posibil, dacă vrem să recăpătăm avantajul în raport cu rușii.

— Da, spuse Sultanul. Așa este.

Din cuvintele mamei sale, nu-și dădea seama dacă aceasta primise vestea înfrângerii lui Osman Pașa la Plevna. Dar, în caz că acest lucru nu se întâmplase, își păstră gândurile pentru el.

— Cum poate vă amintiți, continuă aceasta, ambasadorul are o preferință aparte pentru caviarul de morun alb. Pomenește adesea de asta în corespondența sa cu mine și cu Marele Vizir.

— Da, cred că-mi amintesc că a menționat caviarul în discuțiile noastre. Am încredere că vei avea grijă să fie servit la acest dineu.

— Este deja în meniu, Luminăția Voastră. Din păcate, însă, Beiul Musa m-a anunțat de dimineață că în magazia palatului nu mai există caviar de morun alb. Mi-a spus că s-a făcut o nouă comandă, dar livrarea este amânată din cauza ostilităților din regiune și nu va ajunge decât după dineu.

— Îmi pare rău să aflu asta, mamă.

Neînțelegerile dintre mama Sultanului și Beiul Musa, îngrijitorul magaziilor palatului, începuseră încă de pe vremea când el era un tânăr prinț. În ceea ce privea conflictele de la palat, lucrurile erau oarecum așezate, un război de uzură, în care fiecare parte dorea să-și enerveze puțin mai tare adversarul. În ultima vreme, însă, Abdulhamid începuse să bănuiască faptul că dezgustul generalizat al mamei sale față de evrei răsărise în urma anilor de certuri cu Beiul Musa, deși se putea la fel de bine să fie chiar pe dos.

— Sunt zece vase cu cegă în magazie, spuse ea.

— O să ne mulțumim cu cega

— În cel mai rău caz! continua mama sa. Deșt dacă privim din perspectiva unor probleme mai grave, n ar fi chiar așa de rău. Cu toate acestea, ajungandu mi la urechi laudele ambasadorului la adresa caviarului de morun alb și cunoscand importanța sprijinului venit din partea guvernului său in viitorul apropiat, m-am gândit că aș putea scotoci după câteva astfel de vase prin cămara Voastră personală. Beiul Musa, însă, nu-mi permite accesul. Spune că o astfel de permisiune nu poate veni decât în urma solicitării clare a Luminăției Voastre.

Sultanul își plimbă ușor degetele pe suprafața aspră a băncii. Oare de ce îl consultau mereu oamenii în chestiuni atât de lipsite de importanță? Chiar era nevoie ca Sultanul Imperiului Otoman să-și bată capul cu câteva vase cu caviar? Avea treburi mai importante de rezolvat, chestiuni de stat, de război și de diplomație internațională.

— Am să-i cer eu asta, spuse Sultanul, încercând să-și ascundă cât putea iritarea. În mod expres!

— Ar mai fi ceva, Luminăția Voastră.

— Ce anume, mamă?

— Papucii Voștri, spuse ea, privind înspre picioarele acestuia. Se pare că s-au deteriorat din cauza umezelii din grădină. Dacă doriți să vă aduc o altă pereche de papuci sau alte încălțări, vă stau la dispoziție.

— Nu, mamă, îți mulțumesc, dar cred că nu am nevoie pentru moment.

— Foarte bine, spuse ea și, înclinându-se, se întoarse să plece.

Capitolul trei

În ciuda eforturilor repetate ale Ruxandrei de a le alunga, pupezele care asistaseră la naşterea Eleonorei îşi aflară domiciliul stabil în sicomorul din faţa casei familiei Cohen, motiv pentru care aleea din faţa clădirii era mai mereu acoperită de un strat lucios, verde-albicios, de excremente de pasăre. La început n-a fost evident motivul dorinţei înflăcărate a stolului de a locui tocmai în acest pom, motivul pentru care ignorau mătura, înălbitorul şi apa clocotită, când existau în apropiere o mulţime de copaci cu crengi mult mai primitoare. Cu timpul, însă, deveni limpede că atracţia lor era într-un fel legată de Eleonora. Ca şi cum pentru ele Eleonora ar fi făcut parte din stolul lor, ar fi fost regina fără de care vieţile lor nu aveau sens. Dormeau când dormea şi ea, stăteau de pază când se îmbăia, iar când părăsea casa, o mică parte se desprindea din stol şi o urmărea în zbor. Erau nişte păsări ciudate, atât ca înfăţişare, cât şi ca purtare, dar în cele din urmă stolul Eleonorei deveni o parte a vieţii de zi cu zi, un fel de instalaţie familiară care veghea de pe Dealul de la Răsărit. Localnicii nu le mai acordau de-acum mai multă atenţie decât porumbeilor aliniaţi de-a lungul jgheaburilor Hotelului Constanţa, iar Ruxandra renunţă într-un final să mai frece săptămânal aleea cu apă fiartă şi înălbitor.

Pupezele ar fi părut mai surprinzătoare, poate, dacă Eleonora n-ar fi fost ea însăşi o fiinţă atât de neobişnuită. Încă de pe vremea când era în faşă, în braţele doicii, puteai descifra pe chipul ei primii muguri a ceea ce avea să înflorească mai târziu într-o frumuseţe năucitoare şi naturală: obrajii ei încântător de îmbujoraţi, mărginiţi de o parte şi de alta de o mulţime de bucle, ochii ei mari şi verzi în nuanţa sticlei de mare şi dinţii de lapte ca nişte

mici cuburi de fildeș. Plângea rareori, făcuse primii pași la opt luni, iar până la doi ani vorbea deja în propoziții complete. Avea o înțelegere, deși copilărească, incredibil de precisă cu privire la lumea din jur, iar intensitatea prezenței ei, strălucirea aceea greu de descris și claritatea, care veneau de undeva din interior, atrăgeau către ea oameni din orice colț al pieței, care se apropiau cu simpla dorință de a-i da un sărut pe frunte. În ciuda acestei unicități de netăgăduit, prima parte a copilăriei Eleonorei nu ieși în mare din tipare. Își petrecea timpul dormind, mâncând, explorând lumea din jurul ei, lovind prin bucătărie cu lingurile de lemn în vase sau analizând cu atenție vreun model de pe covorul din sufragerie.

Printre primele amintiri ale Eleonorei se numărau poveștile spuse de tatăl ei, seara, după cină. Cuibărită în brațele lui, simțea pe brat atingerea aspră a hainei lui de lână. Își amintea trosnetul domolit al focului din sobă, mirosul de piele uzată al fotoliului și pe Ruxandra cârpind într-un colț. Înainte de a-și începe istorisirea, Yakob căuta în buzunarul hainei, scotea puțin tutun mărunțit și-l îndesa în pipă cu degetul mare. Gura pipei avea forma unui cap de leu de un auriu închis, cioplit dintr-o piatră numită sepiolit. Eleonora își ținea respirația în timp ce tatăl ei scotea cutia de chibrituri din buzunar, aprindea un băț și-l apropia de coroana de pe capul leului, ca și cum acest gest ar fi reprezentat un soi de rit ancestral, iar ei ar fi fost singurii păstrători ai acestui secret. După două sau trei pufuri pregătitoare, tatăl își așeza o mână pe umărul ei și o întreba dacă voia să-i spună o poveste. Firește că voia, întotdeauna.

Povestirile tatălui ei erau despre bărbați înțelepți, călători, negustori și nebuni. Erau povestiri despre București, Paris, Viena și toate orașele îndepărtate pe care le vizitase în tinerețea lui. Orașe cu denumiri precum Lanzhou, Andijan, Persepolis și Samarkand; orașe cu grădini suspendate, turnuri înalte până la cer și cu locuitori câtă frunză și iarbă; orașe cu tigri pândind din umbră și elefanți umblând pe mijlocul străzii; orașe la fel de vechi ca munții, clocotind de magie atât albă, cât și neagră. Tatăl ei colindase toată lumea și văzuse prea multe locuri ca să le poată ține socoteala, dar preferatul său dintre toate era tărâmul acela

antic care lega continentele, patria lui Io și Iustinian, obiectul invidiei lui Constantin și Selim, perla Bosforului, bijuteria aceea incredibilă din centrul Imperiului Otoman. Orașul său preferat era Stambulul, iar întâmplările cele mai bune din povestirile sale acolo se petreceau.

In afara povestirilor tatălui, prima amintire a Eleonorei era legată de o întâmplare petrecută la puțină vreme după cea de-a patra aniversare a sa. Era o zi senină de la începutul toamnei, când a devenit pentru prima dată conștientă de puterea ei de concentrare. Desculță și cu un șorțuleț simplu și roșu, din bumbac, Eleonora stătea cu picioarele încrucișate sub vrejurile de roșii, săpând cu degetele o gaură în pământul umed și fărâmicios. De sus, de pe deal, venea o adiere caldă, pupezele făceau gălăgie, iar de pe treptele din spate puteai zări cu ochiul liber până departe, la Năvodari. Tocmai scosese din pământ un gândac gri-lucios și îl urmărea desfășurându-se în palma ei, când auzi un foșnet la marginea grădinii. Era un cerb care scosese într-o doară capul din pădure. Îl urmări înaintând în stratul de ceapă, apoi făcând un pas înapoi. Prezența unui cerb în grădină nu era ceva neobișnuit, dar puiul acesta avea ceva aparte, care îi atrase atenția. După ce urmări pentru câteva momente animalul printre legăturile de roșii, se hotărî să-l cerceteze mai îndeaproape.

După ce băgă gândacul înapoi în tunelul său, Eleonora se ridică în picioare și traversă grădina. Puiul de căprioară nu se clinti, deși părea ușor neliniștit să se afle în vecinătatea unui om. Stând la marginea stratului de ceapă, la mai puțin de un braț distanță de el, fata îi simțea respirația caldă, încărcată, pe frunte. Privi apoi în sus, în ochii ca de granit ai animalului și puse ușor mâna la baza grumazului lui. Puiul rămase nemișcat. Amândoi stăteau complet neclintiți, dacă nu puneai la socoteală freamătul nărilor animalului și ușoara accelerare a respirației fetei.

Apoi, dintr-o mișcare, puiul făcu un pas înapoi și-și coborî coarnele, ridicându-și piciorul stâng, ca un soldat care-și prezenta arma la inspecție. Eleonora observă imediat motivul neliniștii animalului și înțelese ce avea de făcut. Chiar deasupra copitei avea o bucată de metal, răsucită și intrată adânc în carne. Arăta ca o sârmă desprinsă dintr-un gard sau dintr-o capcană de

vânătoare. După ce-și dădu o șuviță de păr de pe ochi, Eleonora luă piciorul rănit în palme și inspectă rana. Venele din preajma rănii pulsau frenetic, iar în jurul metalului se adunase un fel de spumă albă. Părul de pe piciorul puiului se zbârlea pe măsură ce Eleonora își apropia mâna de rană. Fata clipi și, cu o mișcare iute, smulse bucata de metal.

Urmărind puiul de căprioară îndepărtându-se în salturi în desișul pădurii, Eleonora se cutremură la gândul a ceea ce tocmai făcuse. Pupezele de deasupra ei izbucniră într-un cor de ciripituri puternice, iar simplul foșnet al pădurii păru să sune și el precum un ropot de aplauze. Ovațiile conteniră însă în curând. O clipă mai târziu se trezi luată de subsuori și băgată în sala de baie.

— Să nu mai faci așa ceva niciodată! spuse Ruxandra, trăgându-i șorțulețul peste cap. Dacă se află...

Stătu ghemuită, tremurând în mijlocul băii, în timp ce Ruxandra pregăti o cârpă. Eleonora nu o mai văzuse niciodată pe mătușa ei reacționând astfel. Părea șocată, aproape speriată.

— Ce vrei să spui, Ruxandra? Ce-am făcut?

În loc să-i răspundă, Ruxandra începu s-o săpunească viguros cu o cârpă udă, mai întâi pe brațe, apoi pe palme, insistând între degete.

— Te rog... se văită Eleonora. Spune-mi ce-am greșit! Cum să fiu mai cuminte, dacă nu știu ce-am greșit?

Ruxandra se opri din săpunit.

— Nu e normal să te joci cu animalele! Avem și așa destule de tras din cauză că suntem evrei și că taică-tău trimite mereu covoare la Stambul. Ultimul lucru de care avem nevoie e să atragem și mai mult atenția asupra noastră!

— Dar era rănit! spuse Eleonora. Avea o bucată de metal în picior. Voia să-l ajut.

Ruxandra înmuie cârpa în apă rece și începu din nou s-o spele.

— Nu mă interesează ce crezi tu că voia puiul! Nu vreau să te mai văd făcând așa ceva! Și nu vreau să spui nimănui o vorbă despre asta, nici măcar tatălui tău! Ne-am înțeles?

Eleonora știa că nu avea rost să se opună. Când termină baia, îi spuse Ruxandrei că-i pare rău pentru ceea ce făcuse și că nu se

va mai juca niciodată cu animalele. Spera ca povestea să se sfârșească acolo. Iar într-un fel avusese dreptate. Mătușa ei nu mai adusese vorba despre acea întâmplare. Cu toate astea, Eleonora nu putuse să nu se gândească că exista o legătură între povestea cu puiul de căprioară și anunțul Ruxandrei din dimineața următoare. Era timpul, spusese ea, ca Eleonora să fie inițiată în tainele menajului. Aceste cunoștințe aveau să-i fie de mare ajutor pentru tot restul vieții ei. Aveau s-o ajute să-și găsească un soț bun. În plus, lipsa de ocupație e o invitație pentru Necuratul. Deși Yakob ezitase la auzul planului, îi dăduse mână liberă în această chestiune Ruxandrei, care îl asigurase că Eleonora era mai mult decât pregătită pentru sarcină. Iar acestea fiind zise, hotărârea a fost luată.

— Prima lecție, anunță Ruxandra, va fi de cusut.

Căută în buzunarul din față al șorțului și scoase una dintre batistele vechi ale lui Yakob, împreună cu un ac și o papiotă.

— Vezi asta?

Se aplecă peste umărul Eleonorei și arătă înspre cusătura de forma osului de pește de pe marginea materialului. Eleonora încuviință din cap. Își puse coatele pe masă și-și rezemă bărbia în căușul palmelor.

— Repetă același model în interior! Dacă ai vreo întrebare, mă găsești la bucătărie.

Eleonora privi acul și ața încolăcită ca un șarpe în centrul bucății de stofă. Ceea ce avea de făcut nu părea prea distractiv, dar nu putea să protesteze. Luând acul între degetul mare și cel arătător, privi prin urechea lui. Cu ochii ușor mijiți, apucă capătul de ață între degetele celeilalte mâini. Împinse apoi ața prin ac cu concentrarea unui om îndârjit. Odată ce ața intră în ac, cusutul se dovedi ușor. Cu grijă să nu se înțepe, făcu prima împunsătură și trase firul strâns. Apoi făcu alta și alta și tot așa. Modelul nu era dificil, mereu aceleași două linii care se repetau pe marginea bucății de material. Era o activitate plictisitoare, dar deloc grea.

La fel a fost și viața Eleonorei în lunile care urmară întâmplării cu puiul de căprioară: plictisitoare, dar deloc grea. O ajută pe Ruxandra la treburile gospodăriei, cosând și curățând legumele,

ştergând praful şi măturând aleea din faţa casei. Miercurea lustruiau podeaua, duminica spălau rufele, iar în fiecare zi de luni coborau dealul şi mergeau la piaţă, unde Ruxandra o iniţiase în arta dificilă a tocmelii. Menajul nu era chiar atât de rău pe cât se aşteptase Eleonora şi, indiferent ce sarcini avea de îndeplinit dimineaţa sau după-amiaza, aştepta mereu cu nerăbdare ora şase, momentul acela încântător când, fără excepţii, auzea zăngănitul clanţei şi scârţâitul pragului sub paşii tatălui ei. Alergând înspre el, îşi îngropa faţa în haina lui şi inspira mirosul prăfos de lână şi ceai de hibiscus. În acele clipe ştia că totul avea să fie în regulă.

Abia în primăvara de dinaintea celei de-a şasea aniversări a Eleonorei, când fata îşi însuşise deja principiile de bază ale menajului, Ruxandra veni cu sugestia c-ar fi timpul să înveţe şi carte. Bărbaţii din acea vreme îşi doreau o femeie care să ştie să scrie şi să citească şi, mai mult, chiar să ţină socotelile şi să se ocupe de comenzi. Yakob nu vedea nimic rău în a extinde orizonturile fiicei sale, astfel că hotărârea a fost luată. Începură chiar în acea dimineaţă cu primul abecedar din copilăria Ruxandrei, o carte verde, care se păstrase într-o stare uimitor de bună. Până la ora prânzului, Eleonora stăpânea deja alfabetul, forma specială a fiecărei litere şi sunetele diferite pe care le putea produce în anumite situaţii. Până la ora cinei putea să scrie deja propoziţii, iar în acea seară învăţă pe dinafară prima sa lecţie, o expunere despre caracteristicile crocodililor. Cu spatele la sobă şi cu mâinile în poală, Eleonora repetă în întregime lecţia în faţa tatălui său şi a Ruxandrei.

— Am spus corect?

Se uită la mătuşa ei, care urmărea lecţia în abecedar.

— Da, spuse ea, cu faţa palidă de uimire. Întocmai!

Yakob îşi scoase pipa din gură şi îşi privi fiica cu atenţie, ca şi cum ar fi întâlnit-o undeva cu mult timp în urmă şi ar fi încercat să-şi amintească cum o cheamă.

— Când ai învăţat lecţia asta, Ellie?

— Astăzi, tată, după cină.

— Şi ai învăţat acum tot pasajul ăla?

Fata se uită la tatăl ei, apoi la Ruxandra şi înapoi.

— Am spus ceva greşit?

În așteptarea unui răspuns, simți căldura focului pe gambe.

— Nu, Ellie, chiar deloc! Doar că am rămas surprinși sau cel puțin eu sunt surprins de cât de repede ai reușit să-ți înveți lecția!

— N-are nicio logică! spuse Ruxandra, răsfoind abecedarul. Toate astea ar fi trebuit învățate în cel puțin o lună, hai două săptămâni, în cazul unui copil isteț!

Yakob trase adânc din pipă și se întoarse spre fiica sa:

— Spune cum ai învățat, Ellie!

Nu știu ce să răspundă. Cum ar fi putut explica ceva atât de simplu? Învățase literele și, cu un strop de concentrare, ajunsese aici.

— Odată ce am învățat ce sunete face fiecare literă, spuse ea, făcând un mic pas în față ca să se îndepărteze de sobă, care dogorea prea tare, odată ce am știut asta, m-am uitat la cuvinte și le-am auzit în capul meu. Iar după ce am auzit cuvintele în capul meu, mi-a fost ușor să-nvăț lecția.

În seara aceea, Eleonora îi auzi pe tatăl și pe mătușa ei certându-se. Nu era foarte limpede ce-și spuneau, dar printre loviturile cu pumnul în masă și ușile trântite, înțelese că tatăl ei dorea ca ea să învețe în continuare carte, iar Ruxandra se opunea. A doua zi de dimineață, după micul dejun, tatăl ei o anunță că el avea să se ocupe mai departe de învățătura ei, în timp ce Ruxandra avea să rămână responsabilă de instruirea ei domestică. Începând cu acea dimineață, zilele Eleonorei se împărțiră între aceste două sfere. Diminețile și după-amiezile ei rămaseră mai departe în slujba acului și aței, a cârpelor de praf și periilor de frecat, în vreme ce serile erau dedicate în totalitate cărților.

În primele câteva săptămâni, învățătura Eleonorei se reduse la memorarea lecțiilor din abecedar, a descrierii capitalelor celebre, a expunerii caracteristicilor diverselor animale și a unor scurte povestiri despre copii poznași. Curând, însă, deveni limpede faptul că era pregătită pentru lecturi mult mai avansate, așa că trecură la biblioteca din colțul sufrageriei. Construcție impunătoare din lemn de ulm, decorată pe ambele părți cu câte o pisică de ceramică chinezească, biblioteca avea rafturile pline cu cărți de o diversitate impresionantă, legate în piele roșie, albastră, verde

și neagră; înalte, subțiri, îndesate, mici și cu cotoarele decorate cu tot soiul de scrieri în relief. În următoarele șase luni, Eleonora citi cea mai mare parte dintre cărțile de pe raftul de jos, așezată pe genunchii tatălui ei, în timp ce acesta își fuma pipa și din când în când o mai mângâia pe păr. Citi *Fabulele lui Esop*, *Călătoriile lui Gulliver*, *Cei trei muschetari*, *Robinson Crusoe* și *O mie și una de nopți*. În afară de lectură, tatăl Eleonorei o călăuzi într-ale caligrafiei, aritmeticii și principiilor de bază ale limbii turce, materii pe care aceasta le stăpâni în scurt timp cu o ușurință surprinzătoare.

Din respect față de ceea ce tatăl ei numea îngrijorările Ruxandrei, Eleonora a fost atenționată în repetate rânduri să nu cumva să povestească despre lecțiile ei în afara casei. Fata nu înțelese motivația acestei reguli, dar o respectă, fiindcă învățase deja până la acea vreme că era mai bine să nu încalce indicațiile Ruxandrei, fie că aveau noimă ori ba. În orice caz, nu îi era prea greu să o respecte, fiindcă, în afara zilelor de sărbătoare și a câte unui picnic ocazional, Eleonora ieșea din casă doar o dată pe săptămână, când o însoțea pe Ruxandra la cumpărături, lunea, la piață.

Într-o astfel de zi de luni, în primăvara celui de-al șaptelea an de viață al Eleonorei, fata și Ruxandra își încheiau târguielile la prăvălia domnului Seydamet, când începu să plouă – o furtună puternică, venită din senin, care goni toți oamenii din piață la adăpost. Vânzătorii de fructe își găsiră refugiu sub o mică arcadă din afara pieței. Pupezele care o urmăriseră pe Eleonora în josul dealului se pitiră sub coviltirul Hotelului Constanța. Trecătorii se înghesuiră în prăvălia domnului Seydamet, prefăcându-se interesați ba de un borcan cu sfeclă, ba de o garniță cu icre. Prăvălia căpătase mirosul unei păduri de pantaloni umezi, iar suportul de lângă ușă era încărcat de umbrele.

— Bună ziua, spuse Ruxandra, trăgând-o pe Eleonora înspre tejghea. Își întinse gâtul și atrase atenția unui vânzător tânăr, pe nume Laurențiu.

— Bună ziua, doamnă Cohen! răspunse el și, aplecându-se peste tejghea, îi întinse Eleonorei o acadea. Bună ziua și ție, domnișoară Cohen!

Un băiat zdravăn, cu păr zburlit și zâmbet amabil, Laurențiu lucra la prăvălia domnului Seydamet dintotdeauna, din câte își putea aminti Eleonora. Avea un suflet bun, dar era cam încet la minte. Nu o dată se întâmplase să le împacheteze cu totul altceva decât ceruseră și fuseseră nevoite să coboare din nou în piață.

— Am dori un kilogram de fasole, două bucăți de săpun din acela verde, cum aveți acolo, un kilogram de linte galbenă și... Ruxandra făcu o pauză și aruncă o privire pe listă. Două papiote, o cutie cu bomboane și o sută de grame de chimen.

— Asta-i tot, doamnă Cohen?

— Da.

Repetându-și în minte produsele enumerate de Ruxandra, Laurențiu se plimbă prin magazin, adunând toate cele cerute și îngrămădindu-le pe brațul stâng, în timp ce cu dreapta așeză în pungi alimentele vrac. Se întoarse câteva momente mai târziu cu pachetul pregătit, înfășurat cu grijă în hârtie maro și legat cu sfoară.

— Face două ruble în cap.

Ruxandra își scoase portmoneul și numără monedele în palmă, când Eleonora întinse mâna și o trase de poala rochiei.

— Ar trebui să facă o rublă și jumătate, mătușa Ruxandra.

Făcându-se că n-a auzit, Ruxandra îi întinse monedele băiatului.

— Îți mulțumesc, Laurențiu.

— Dar, mătușă Ruxandra, insistă Eleonora, trăgând-o și mai tare de poala rochiei, ar trebui să coste doar o rublă și jumătate!

— Nu fi prostuță! spuse Ruxandra, ridicând vocea. Crezi că tu cunoști prețurile mai bine decât Laurențiu?

Devenind conștientă de atenția celorlalți clienți, Ruxandra o prinse pe Eleonora de spatele rochiței și înaintă spre ușă, dar le opri o voce care venea dinspre cealaltă tejghea.

— Cât spuneai c-ar trebui să coste?

Cel care vorbise era domnul Seydamet, un dobrogean cu față rotundă, care îi vizita uneori acasă, pentru a lua ceaiul de după masa de seară cu Yakob.

— Cât spuneai c-ar trebui să coste? repetă el, înclinându-se respectuos în fața lor. Nu am vrea să vă cerem un preț greșit, doamnă Cohen.

Eleonora simți cum strânsoarea din zona gulerului se mai domolește.

— Haide, zise Ruxandra, cu buzele strânse, spune-i!

Eleonora se uită din nou în sus la mătușa ei.

— Ar trebui să fie doar o rublă și jumătate, spuse ea, aranjându-și rochița. Fasolea costă patruzeci de piaștri kilogramul, săpunul este zece bucata, iar o sută de grame de chimen costă treizeci. În total fac o rublă și cincizeci.

Domnului Seydamet îi luă un moment să verifice calculul în minte.

— Are dreptate! spuse el, adresându-se atât privitorilor, cât și celor implicați în tranzacție. Costă o rublă cincizeci. Laurențiu, te rog să-i înapoiezi doamnei Cohen diferența!

Ridicând din umeri cu părere de rău, Laurențiu căută în casă și întinse o jumătate de rublă peste tejghea, însă Ruxandra era deja aproape ieșită din magazin.

— Îmi pare rău, spuse ea, trăgând-o pe Eleonora prin mulțime. Nu știe ce vorbește!

Ploua încă torențial când ieșiră din prăvălia domnului Seydamet; cerul era întunecat, iar drumul noroios până la glezne, însă Ruxandra era prea supărată să observe ploaia. Mergea repede, cu capul sus și cu pachetele la subraț, ignorând bălțile la fel de tare cum o ignora pe Eleonora. Nici măcar o dată nu privi înapoi și nu scoase o vorbă până nu ajunseră acasă.

— Întocmai! spuse ea, trântind ușa cu o asemenea forță, încât pisicile de ceramică se clătinară pe piedestalul lor. Este întocmai ceea ce am spus că se va întâmpla! Tocmai de-aia am spus că lecțiile trebuiau să înceteze chiar atunci! Acum, tot orașul o să vorbească despre noi! Iar ultimul lucru de care avem nevoie este să atragem și mai tare atenția asupra noastră. Văduvul și stearpa de cumnată-sa, evreii care fac afaceri cu turcii. Iar acum fata face calcule din cap, îi corectează pe vânzătorii de la prăvălie.

— Dar, mătușă Ruxandra, eu m-am gândit că banii...

— Banii! spuse ea, pufnind dispreţuitor. Tu şi tatăl tău, amândoi cu banii! Lasă-mă să-ţi spun un lucru, domnişoară Cohen: s-a terminat cu lecţiile tale! Ai încălcat regula, aveai una singură de respectat, iar tu ai încălcat-o!

— Dar, se opuse Eleonora, cu voce tremurată, nu am încălcat regula! Nu am spus nimic de lecţiile mele!

— Ai încălcat atât litera, cât şi principiul acestei reguli! Acum du-te-n camera ta şi să nu mai ieşi de-acolo, până nu-ţi dau eu voie!

Când se trezi – neştiind după câtă vreme –, Eleonora stătea întinsă peste cuvertura de pe pat, cu perna pe cap şi degetul mare în gură. Era frig, iar cerul din cadrul ferestrei era de un albastru metalic. Se simţea ca şi cum s-ar fi aflat într-o altă lume sau cel puţin ca o persoană diferită în aceeaşi lume. Ridicându-şi capul de sub pernă, îşi scoase degetul din gură, cu un plescăit de salivă uscată. Din sufragerie venea miros de cartofi prăjiţi şi plăcintă. O auzi pe Ruxandra râzând, apoi sunetul scaunelor zgâriind podeaua. Discutau, dar nu prea înţelegea ce-şi spuneau. Ca să audă mai bine, se dădu jos din pat şi-şi lipi urechea de uşă.

— În plus, e pentru binele ei, spuse Ruxandra. Ţi-aminteşti ce s-a-ntâmplat cu mătuşa mea, Sheidel? Nu se mai oprea din citit, se băga tot timpul în bibliotecă, iar când a venit momentul să-şi găsească un soţ, n-a mai vrut-o nimeni. Peţitoarea o vedea ca pe-o oloagă. Asta vrei şi pentru ea? Asta-ţi doreşti pentru fiica ta?

Se aşternu un moment de tăcere, iar Eleonora auzi sunetul cuţitului tăind carnea.

— Nu-mi doresc decât ca Ellie să fie fericită.

— Cu toţii ne dorim ca Ellie să fie fericită, dar adevărul e c-a-ncălcat regula!

— Am putea continua lecţiile din două în două zile sau măcar o dată pe săptămână.

— A-ncălcat regula! O singură regulă a fost, iar ea a încălcat-o!

Tatăl ei nu răspunse.

— Este ceva ciudat la ea, chiar tu ai spus-o. Iar acum a aflat toată lumea, toţi au văzut.

După alte câteva momente de tăcere, Eleonora auzi un scaun mișcându-se, apoi pe tatăl ei dregându-și glasul.

— Mă duc în sufragerie.

Eleonora ascultă mai departe lângă ușă, în timp ce fumul de la pipa tatălui ei ajunse până la ea, împreună cu zdrăngănitul vaselor strânse de Ruxandra. După alte câteva momente de tăcere chinuitoare, se întoarse în pat și, stând ghemuită, privi de jur-împrejurul cămăruței ei. Își lăsă privirea să zboare de la lavoarul șubred cu trei picioare la crăpătura de pe pervaz și apoi la dulăpiorul din colț. Nu avusese de gând să încalce regula, la fel cum nu-și dorise nici s-o supere pe Ruxandra. Își dorise doar să fie corectă. Întorcându-se pe spate, Eleonora se uită în sus, spre tavan, și urmări umbrele mișcându-se prin camera ei. Oare chiar era ceva ciudat la ea? Ea nu se simțea ciudată sau diferită sau cu nimic altfel decât ce înțelegea ea ca fiind normal. Închizând ochii, ascultă sunetele vagi ale stolului ei și gândul îi fugi la Robinson Crusoe, naufragiat singur pe insula disperării. Dacă nu-și putea continua lecțiile, acesta avea să rămână pentru totdeauna naufragiat în mintea ei.

Capitolul patru

Soarta lecțiilor Eleonorei fusese pecetluită, nemailăsând loc de negocieri. Încălcase regula cea mai importantă, singura regulă impusă și nu exista motivație sau rugăminte care s-o înduplece pe Ruxandra. Totuși, în semn de recunoaștere a purtării ei exemplare din lunile care urmară întâmplării din prăvălia domnului Seydamet, Eleonora primi permisiunea de a citi, de plăcere, câte o carte pe lună. După judecata mătușii ei, dacă depășea o carte pe lună, lectura nu mai era de plăcere. Deși Eleonora nu era de acord cu acest argument, își savură rația lunară fără să protesteze, încercând să se limiteze la un număr prestabilit de pagini în fiecare seară. Spre sfârșitul lunii, Eleonora consuma o grămadă de timp și de energie pentru a face o selecție a următoarei cărți. Își petrecea seri întregi sub privirea goală a pisicilor de ceramică, examinând conținutul rafturilor. Acorda o atenție deosebită copertelor, nuanței și texturii din care era alcătuită legătura, calității hârtiei și formei literelor de pe cotor, ca și cum aceste caracteristici externe ar fi putut dezvălui cumva povestea din interior.

Într-o dimineață mohorâtă de la sfârșitul lunii septembrie, la mai puțin de o lună de la cea de-a opta ei aniversare, Eleonora cerceta în acest fel biblioteca, în timp ce aștepta ca fierul de călcat să se încingă. Începând cu raftul de jos, cerceta fiecare carte, ridicând din când în când fierul de pe cărbuni, să-l verifice. Pe măsură ce înaintase în vârstă și-și dovedise priceperea, Eleonorei îi fuseseră încredințate câteva dintre cele mai dificile sarcini ale gospodăriei, precum tăiatul legumelor și tricotatul. Călcatul rufelor era cea mai recentă adăugire la sarcinile ei și devenise destul de repede una dintre preferatele ei. Îi plăcea

mirosul soios al cărbunelui, netezimea mânerului de lemn și liniile aspre făcute pe pantalonii tatălui ei. Era o responsabilitate mare, dar se ridica la nivelul așteptărilor. Nu arsese niciodată vreo haină de-ale tatălui ei și avea de fiecare dată mare grijă când scotea jarul din sobă. Mai mult decât atât, poziția mesei de călcat îi oferea o vedere excelentă asupra rafturilor cu cărți.

Când fierul se încălzea suficient, Eleonora lua o pereche de pantaloni ai tatălui ei din grămada de la capătul mesei și îi întindea. Îi stropea cu o mână de apă pe manșeta stângă, atingea talpa fierului cu vârful umed al degetelor și, după ce înceta sfârâiala, începea să calce. Când termina cu cracul stâng, așeza fierul înapoi pe cărbuni și se uita din nou la bibliotecă. După ce-i dedicase luna august lui *Jane Eyre*, iar cea mai mare parte din septembrie fusese adâncită în destinul lui David Copperfield, ardea de nerăbdare să facă alegerea pentru luna octombrie. După ce trecu în revistă raftul de sus, își cântări opțiunile. Citise *Un Robinson elvețian* în aprilie. Mai era acolo un volum de nuvele de N.V. Gogol, care părea interesant, însă era prea scurt pentru a acoperi o lună întreagă. *Tristam Shandy*. Ridică fierul de pe cărbuni și un strat șuierător de aburi se ridică și-i atinse fruntea. Fierul se încinsese. Stropi manșeta dreaptă cu apă și dădu să înceapă să calce, când își ridică din nou privirea spre raft. *Tristam Shandy*. Era un titlu intrigant, iar cartea, suficient de voluminoasă pentru luna care urma.

Așezând fierul de călcat alături, Eleonora se întinse pe vârfuri și scoase romanul *Tristam Shandy* de pe raftul de sus. După ce citi primele câteva pagini, își zise că nu era chiar ceea ce căuta, cel puțin nu pentru luna respectivă. Când se întinse din nou să așeze cartea la locul ei, observă o altă carte lângă spațiul rămas gol, un volum de un albastru închis, cu litere argintii subțiri pe cotor. Sprijinindu-se cu palma de perete, își ridică piciorul pe cel de-al doilea raft și se împinse în sus, până la nivelul pisicilor de ceramică. Din acel unghi prielnic observă că respectiva carte făcea parte dintr-o serie. Era cel de-al patrulea volum al romanului *Clepsidra* – după cum indica numele de pe cotor. Ascunse după o serie de opere ale lui Dostoievski erau și celelalte șase volume, setul complet, așteptând liniștite să fie

descoperite. Eleonora luă volumul patru, îl deschise în dreptul unui semn subțire de lemn, la mijlocul celui de-al doisprezecelea capitol, și începu să citească:

Locotenentul Brașov se înființă în dimineața următoare la garnizoană, în ciuda unui ușor sentiment de remușcare. Îndreptându-se către tramvai, cu tocurile pantofilor lovind zgomotos pavajul, privi de mai multe ori în urma sa, ca să-și admire proaspăta soție care-l privea din pragul ușii. Își dorea mai mult decât orice să se poată întoarce, să alerge înapoi în brațele ei și să împartă dimineața aceea cenușie de primăvară cu ea, să împartă cu ea tot restul zilei. Dar, ah!, viața nu este din păcate făcută doar din sărutări și îmbrățișări. Există documente de semnat, cazuri de susținut, produse de fabricat și războaie de purtat. Era regretabil, se gândi el. Dar adevărat. Mereu aveau să existe războaie de purtat.

Simțind mirosul de lână arsă, Eleonora își ridică privirea din carte. Fierul căzuse și pârlise pantalonii tatălui ei. În timp ce se uita la semnul cât o căpșună pe care-l făcuse pe manșeta pantalonilor, lacrimile îi umplură ochii și i se adunară pe vârful genelor. Ruxandra avea dreptate. Era prea ușor de distras, prea adâncită în propriile gânduri. Avea să urmeze o scenă, fără îndoială. Și mai mult ca sigur că Eleonorei avea să-i fie interzis să mai pună mâna pe fierul de călcat. Dar probabil că avea să fie pedepsită și în alte feluri. Poate că urma să fie trimisă la culcare fără să mănânce, poate că n-avea să mai fie lăsată să citească. Toate astea pentru o greșeală atât de măruntă, pentru un semn pe care tatăl ei nici măcar nu-l va observa! Și chiar dacă ar fi fost să observe, nu i-ar fi păsat. Și, până la urmă, nu părerea lui era cea care trebuia să conteze? În fond, nu erau pantalonii Ruxandrei.

Cu aceste gânduri și cu inima grea, Eleonora termină de călcat pantalonii, îi împachetă și întinse o nouă pereche pe masa de călcat. O clipă mai târziu auzi ușa din spatele ei deschizându-se, iar Ruxandra intră în încăpere cu o legătură de ceapă verde în mână. Părea că vrea să spună ceva legat de ceapă, dar se opri.

— Ce e mirosul ăsta?

— Care miros?

Ruxandra își apropie fața de masa de călcat.

— Miroase a lână arsă.

Eleonora mirosi pantalonii, aerul de deasupra lor și chiar fierul de călcat cu atenție, ca și cum ar fi încercat să identifice sursa.

— Cred că fierul e de vină.

Ruxandra își îndreptă și ea nasul în aceleași trei direcții și se pregătea să dea sentința, când observă volumul al patrulea din *Clepsidra*, deschis pe un taburet, lângă masa de călcat.

— *Clepsidra*! exclamă, ca și cum ar fi dat peste un prieten vechi, într-o țară îndepărtată. Unde ai găsit asta?

Eleonora arătă spre raftul de sus al bibliotecii.

— În spatele romanului *Tristam Shandy*, spuse ea. Ăla mare, verde. E o serie acolo, în spate.

Ruxandra luă cartea, apucând-o de coperta din spate, și o răsfoi până la prefață. Paginile foșneau ca foile de ștrudel.

— Era cartea mea preferată când eram mică.

Mângâie coperta.

— Unde ai găsit-o?

Eleonora arătă din nou spre raftul de sus al bibliotecii.

— În spatele romanului *Tristam Shandy*.

Ruxandra rămase nemișcată, contemplând multă vreme coperta cărții, înainte ca Eleonora să se încumete s-o întrebe:

— Sunt ale tale?

— Au fost ale mamei tale, spuse Ruxandra. Tata i-a dăruit volumele astea cu ocazia aniversării a paisprezece ani. Ea a fost mereu copilașul lui drag – guliuța lui, așa-i spunea. După câte se pare, le-a luat cu ea când s-a căsătorit cu Yakob.

Ruxandra puse legătura de ceapă pe taburet, unde fusese cartea, și o răsfoi înapoi către prefață.

— Leah Mendelssohn, spuse ea, citind cu voce tare numele de fată al surorii sale.

Auzind-o pe Ruxandra rostind numele mamei sale, Eleonora se înfioră. Pronunțat atât de rar, acesta devenise aproape sacru. Precum numele Domnului, rostit în zilele de sărbătoare, doar în cele mai sfinte dintre încăperi, de către cei mai înalți preoți ai

templului în cetatea sfântă a Ierusalimului, numele mamei sale suna în mintea ei precum un soi de incantație, o vrajă stăpânită de o putere necunoscută. Eleonora stătu în liniște lângă masa de călcat, până la plecarea Ruxandrei. Când rămase din nou singură, se așeză cu cartea în brațe și o deschise la prefață. Avea o gravură cu un scut și două spade, sub care apăreau cuvintele *ex libris, Leah Mendelssohn*, scrise de mâna unui copil, a mamei sale, după cum bănui ea. Se cutremură și închise cartea.

Eleonora începu lectura primului volum din *Clepsidra* chiar în următoarea zi de marți, în prima zi a lunii octombrie. Ca toți cei care citiseră acea saga fermecătoare în șapte volume despre declinul unei familii importante din București, Eleonora a fost rapid acaparată de cursul evenimentelor, de petreceri, războaie, răzbunări, drame și povești de iubire, prea multe pentru a le mai ține socoteala. Romanul a avut un impact puternic asupra ei, având în vedere vârsta ei fragedă. Celelalte cărți citite avuseseră o influență majoră asupra imaginației sale, însă niciuna nu o impresionase atât de profund precum *Clepsidra*. Citind, Eleonora se simțea uneori ca un om simplu de la țară, cu nasul lipit de fereastra unui conac grandios, în speranța că va întrezări ceva de la bal. Se simțea de parcă ar fi descoperit ușa spre o altă lume, o lume plină de acțiune și de răsturnări violente de situație, o lume a lăcomiei, capriciilor și dorințelor. Și oare cum ar fi fost, se gândea ea uneori, oare cum ar fi fost să fie baroneasă, să fi crescut în București și să-și fi petrecut serile în saloane literare? Toată luna octombrie și până târziu în noiembrie, Eleonora a fost mai mereu cu nasul în carte. Citea înainte de micul dejun, după cină și în orice moment liber pe care-l avea. Își mai arunca ochii pe câte o frază printre împunsăturile de ac și strecura paragrafe întregi printre cojile de cartofi. Era atât de afundată în poveste, atât de prinsă de moartea părinților domnișoarei Holvert, de trădarea contelui Olaf și de șansele infime de căsătorie ale domnișoarei Ionescu, încât nu prinsese nimic din hotărârile ce erau luate în jurul ei.

Auzise parcă ceva de o călătorie și în mai multe rânduri ridicase ochii din carte la pomenirea cuvântului Stambul, însă Eleonora era total nepregătită pentru veștile primite într-o seară

târzie de noiembrie. Stătea la masa de seară cu volumul al treilea – și tocmai ajunsese la faimoasa scenă în care generalul Krzab îi adună pe membrii rămași ai familiei sale, pentru a-i mustra și a le împărți averea pe care o găsise în fundul dulapului mamei sale . când tatăl ei ajunse în dreptul ușii într-o căruță trasă de un măgar și încărcată cu patru cufere. După ce el și proprietarul căruței terminară de descărcat cuferele într-un colț al sufrageriei, Eleonora îl întrebă, curioasă:

— Pentru ce sunt cuferele astea, tată?

— Pentru călătoria mea.

Ea așeză cartea cu fața în jos pe masă și se priviră, amândoi surprinși în egală măsură.

— Nu-ți mai amintești? spuse el. Luna viitoare plec la Stambul.

— La Stambul!

În mintea ei, Stambulul nu era un loc pe care puteai pur și simplu să-l vizitezi. Era un oraș al legendelor, o metropolă decăzută, lucind la marginea unui deșert, capitala pierdută a unei civilizații antice, osificată de-a lungul secolelor de nepăsare sau îngropată undeva pe fundul oceanului.

— Plec să vând covoare, îi explică el. Poate chiar să cumpăr câteva. N-a prea mers treaba în ultimii ani și cred că m-aș descurca mai bine la Stambul.

— Cât o să fii plecat?

— Nu e un drum prea lung. O săptămână, poate o săptămână și jumătate, în funcție de cum va fi vremea. Dar va trebui să rămân acolo cel puțin două săptămâni, poate chiar mai mult. Din fericire, gazda este foarte primitoare.

Ce ar fi putut spune la auzul unor astfel de vești? În vreme ce Eleonora făcea eforturi să se obișnuiască cu ideea, Ruxandra ieși din bucătărie cu o cratiță cu supă de pui și umplu trei castroane. Eleonora se uită în castronul ei și amestecă cu lingura. Feliuțele de morcov, țelină, ceapă și vârtejurile de pătrunjel uscat înotau în cercuri lipsite de energie, sub un strat de grăsime. Luând o bucățică rozalie de piept de pui în lingură, Eleonora încercă să-și imagineze o lună fără tatăl ei, o lună singură cu Ruxandra. Simplul gând îi dădea o stare de greață.

— Tată! izbucni ea. Nu vreau să pleci!

Tatăl ei își lăsă lingura în farfurie și, mestecând o bucată de zgârci, o privi. Fata își ascunse fața în palme. Ar fi vrut să-l facă să se răzgândească, dar știa că ar fi fost în van. Hotărârea fusese luată.

— O să-mi fie dor de tine, Ellie, spuse el. Întinzându-se peste masă, îi puse mâna pe spate. Dar va fi doar o lună.

— Va fi doar o lună, repetă Ruxandra. Și, între timp, sunt o grămadă de lucruri de făcut prin casă. Va fi înapoi înainte să-ți dai seama.

Eleonora ridică privirea spre tatăl ei și spre mătușa Ruxandra. I se părea că întreaga ei lume se destrăma, de parcă ar fi început să se deșire de săptămâni bune, iar ea abia acum afla. Înghiți cu greutate și-și mușcă buza de jos. O lună însemna o grămadă de timp, treizeci de zile, poate chiar treizeci și una, iar călătoria era periculoasă. Existau tâlhari, animale sălbatice, alunecări de teren și bandiți. Dacă se întâmpla ceva rău? Ce s-ar fi ales de ea? I se pusese un nod în gât, dar știa prea bine că plânsul n-ar fi rezolvat nimic. Dimpotrivă, ar fi înrăutățit situația. În loc să se lase pradă tristeții, Eleonora își alungă acest sentiment din minte. Își aminti de cuvintele domnișoarei Holvert către verișoara ei, după moartea tragică a părinților acesteia: *De ce să nu hotărăsc eu însămi cum să mă simt? Este, în fond, vorba despre sentimentele mele. Dacă vreau să plâng, atunci o să plâng! Astăzi nu vreau să plâng!*

După cină, Eleonora ceru permisiunea să se ridice și se duse direct la culcare. Cum stătea întinsă pe spate, cu așternutul făcut ghemotoc la picioare, ascultă cum sunetele casei se sting unul câte unul. Urmări umbrele mișcându-se pe tavan și încercă să-și potrivească răsuflarea cu sunetele scoase de animalele nopții. Există o lume diferită noaptea, precum fundul fântânii, o gaură din care e posibil să nu mai ieșim niciodată. La un moment dat, ca printr-un vis, o căprioară trecu în grabă pe lângă fereastra ei, cu ochii umezi sclipind tainic, ca niște faruri pe țărm. Apoi se făcu nevăzută în beznă.

A doua zi, când se trezi, Eleonora știa exact ce avea de făcut. Nu avea de ales. În următoarele câteva săptămâni își continuă rutina zilnică. Citi, curăță legume, frecă podelele și chiar ascultă

câteva dintre povestirile tatălui ei. În tot acest timp, însă, punea la cale detaliile evadării ei. Cel mai important lucru, hotărî ea, era să pregătească o sacoşă cu provizii din care să supravieţuiască în primele câteva zile. În loc de sacoşă folosi o faţă de pernă veche, o bucată de bumbac de un albastru pal, brodată în partea superioară cu un şir de floricele galbene. Procurarea proviziilor a fost chiar mai simplă decât îşi imaginase. Pusese deoparte câteva cioturi de lumânare, îşi strecurase în buzunar bucăţelele de brânză pe care nu le mâncase în timpul mesei, iar când prinsese ocazia sustrăsese din cămară alimente cărora era greu să le ţii socoteala. Toate aceste pregătiri trebuiau făcute în cea mai mare taină. Dacă tatăl ei sau Ruxandra ar fi avut şi cea mai vagă bănuială în legătură cu planurile ei, totul s-ar fi dus pe apa sâmbetei.

Iar în ajunul plecării lui Yakob a fost cât pe ce să fie dată în vileag. Era o zi frumoasă, prima zi senină de săptămâni bune, iar Ruxandra o anunţă că ieşea afară să bată covoarele. După ce îşi urmări mătuşa cărând unul câte unul un număr parcă nesfârşit de covoare afară, în grădină, Eleonora băgă un scaun în cămară şi se căţără pe el, ca să inventarieze alimentele: carne afumată, roţi de caşcaval, conserve de tot soiul, fructe uscate şi o plăcintă uriaşă. Într-un final, Eleonora se hotărî să ia un borcan cu dulceaţă de mure şi o bucată de cod sărat. Luase deja borcanul cu dulceaţă sub braţ şi se întindea după bucata de cod, când cămara se întunecă, fiindcă Ruxandra se postase în uşă.

— Te-ai gândit să iei o gură de dulceaţă?

Speriată, Eleonora scăpă borcanul. Se uitară amândouă la grămăjoara de sticlă spartă şi dulceaţă de mure, mustind ca un melc zdrobit.

— Câtă vreme eu nu-mi vedeam capul de treabă în grădină, tu te-ai gândit să-ţi faci un sendviş cu dulceaţă? Ăsta era ultimul borcan cu dulceaţă de mure, să ştii!

În timp ce Ruxandra vorbea, Eleonora coborî de pe scaun şi lăsă capul în jos, spăşită. Fusese prinsă, însă Ruxandra nu avea nicio idee despre planurile ei cu borcanul cu dulceaţă, iar asta era ceea ce conta.

— Îmi pare rău, mătușă Ruxandra, spuse. Un zâmbet aproape că-i răsări pe chip, însă se chinui să-l alunge. Mi-era foame.

— Ei bine, are să-ți fie foame până la cină! Acum strânge aici și să nu te mai prind că-ți bagi nasul prin cămară!

În seara aceea, Ruxandra pregăti felul preferat al lui Yakob în materie de mâncare de toamnă: ciorbă de dovleac, pui cu sos de prune și plăcintă cu mere. Deși îi era foame, Eleonora era prea emoționată ca să poată mânca. În mai puțin de douăsprezece ore avea să fie ascunsă pe vas, în drum spre Stambul. Cu un nod în stomac, îi ascultă pe tatăl său și pe Ruxandra punând la cale ultimele detalii ale călătoriei: la ce oră ajungea birja care-l ducea în port, la ce oră ieșea vasul în larg, dacă ajunsese brocartul vienez, cu cine s-o nimeri să stea în cabină și altele. În tot acest timp, în mintea Eleonorei se succedau cu viteză imagini ale Stambulului, detalii ale planului ei și o mulțime de feluri în care acesta ar fi putut eșua.

După cină, când abia se atinsese de mâncare, ceru permisiunea să se ridice de la masă. Spuse că nu se simțea bine. Tatăl ei, care era ocupat cu niște pregătiri de ultimă oră, îi spuse că de îndată ce va termina, va urca în camera ei, să vadă cum se mai simte. Ca întotdeauna, se ținu de cuvânt.

— Ellie... spuse el, băgând capul pe ușă. Ești trează?

Ea se întoarse pe o parte și clipi. Deși nu dormise, se gândi că ar fi mai bine să se prefacă. Tatăl ei purta costumul lui de toată ziua, gri, de lână, dar părea mai rigid decât de obicei. Mustața era proaspăt scurtată, iar în glasul lui se simțea un soi de nerăbdare.

— Ți-am adus asta, spuse el, punând o felie de plăcintă pe servantă. În caz că ți se face foame. Am observat că n-ai prea mâncat la masă.

Eleonora își auzea mațele chiorăind, asemenea unui vulcan neliniștit.

— Mulțumesc, tată.

— Mâine plec, spuse el, dezmierdându-i fruntea. M-am gândit să-mi iau rămas-bun acum, ca să nu te trezesc de dimineață.

Eleonora își privi tatăl, care se aplecase deasupra patului ei. Lumina care pătrundea prin ușa deschisă forma un soi de cerc

luminos în jurul capului său. Pentru o clipă, acesta păru că vrea să spună ceva, apoi se răzgândi.

— O să-mi fie dor de tine, Ellie.

— Și mie de tine, tată.

Pe genele lui sclipiră niște lacrimi, precum apa de ploaie adunată în adâncitura unei frunze. Bărbatul se ridică să plece.

— Noapte bună.

Eleonora se simțea vinovată pentru că-i ascundea tatălui său adevărul, dar știa că era mai bine așa. Când avea să iasă din ascunzătoare pe vasul spre Stambul, prea departe în larg ca să se mai poată întoarce, el avea s-o ia în brațe și să-i mulțumească. Știa ea că așa va fi. Dacă învățase ceva din *Clepsidra*, atunci învățase că trebuia să facă mereu așa cum îi dicta inima. După cum spunea domnișoara Ionescu: *Nu există sfat mai înțelept decât ceea ce-ți dictează propria inimă să faci.* Se întrebase pentru o clipă dacă nu cumva punctul de vedere al domnișoarei Ionescu venea să-l contrazică pe cel al domnișoarei Holvert. Ajunsese la concluzia că nu. Într-adevăr, fiecare dintre ele îl conducea pe cititor spre aceeași concluzie: să cauți în suflet, să descoperi care este drumul drept și să-l urmezi fără a te uita înapoi.

După câteva ore de veghe, când a fost sigură că tatăl ei și Ruxandra adormiseră, Eleonora se dădu jos din pat, se schimbă în hainele de călătorie și se îndreptă spre cuferele de lângă ușa de la intrare. Descuie cufărul cel mai apropiat și ridică capacul. Așa cum își imaginase, era plin de covoare. Strecurându-și mâinile sub un covor Hereke, mare și mov, se sprijini de muchia cufărului și, atât cât îi permise statura ei, îl smuci la podea. Mișcându-se cât putu de repede și în liniște, târî covorul pe podeaua din camera de zi, până în dormitorul ei. Cu toată forța ei, îl trase pe pat și-l înveli sub așternuturi. Apoi se dădu un pas înapoi și admiră priveliștea. Nu era perfect, dar mai mult nu putea să facă.

Întrucât trebuia să plece, Eleonora se opri să-și privească pentru ultima oară camera. Erau acolo servanta ei, patul, iar pe noptieră era și volumul al cincilea din *Clepsidra*. Pentru o clipă se gândi să-l ia cu ea, însă nu era loc pentru un bagaj

suplimentar. În schimb, deschise cartea și scoase semnul de carte din lemn, pe care-l găsise în volumul al patrulea. Apoi plecă. Aruncându-și bocceluța cu provizii pe umăr, se furișă în camera de zi și se strecură în cufărul uzat, care era aproape plin de covoarele pe care tatăl ei plănuia să le vândă odată ajuns la Stambul.

Capitolul cinci

Ridicându-şi piciorul pe marginea patului, pastorul James Muehler se aplecă să-şi lege şireturile. *Iepurele trece pe lângă copac şi apoi intră în gaură.* Avea aproape patruzeci de ani, era un savant şi un dascăl distins şi totuşi se trezea din nou fredonând un cântecel pe care-l învăţase cu aproape treizeci de ani în urmă. Putea să scrie un articol privind legătura dintre melodie şi memorie sau poate o cercetare asupra ritualurilor copilăreşti ale oamenilor de seamă, dar nu avea timp de aşa ceva. După ce înlătură o scamă de pe vârful pantofului, se ridică în picioare şi îşi îmbrăcă haina. Programul pentru ziua respectivă indica o scurtă oprire în Constanţa, pentru a lua câţiva pasageri noi şi, potrivit biletului de pe uşa sa, printre aceştia avea să se numere şi colegul său de cabină, domnul Yakob Cohen. Domnul Cohen era evreu, fără îndoială, lucru care pe pastor nu-l deranja. Cunoscuse o mulţime de aleşi în New Haven, deşi firească că acest domn Cohen nu avea nicio legătură cu Universitatea Yale. Pipăindu-şi buzunarul de la piept în căutarea ţigărilor, aruncă o privire prin cabină şi, negăsind nimic din cale-afară de stânjenitor sau de revelator, porni spre punte.

Era o zi senină de iarnă, friguroasă, dar altfel destul de plăcută. Mirosul de cărbune ars se amesteca cu cel de pin, iar docul fremăta de activitate. Nişte hamali încărcau cuferele din birje în carenă. Călătorii îşi luau rămas-bun cu ochii înlăcrimaţi, iar un vizitiu gesticula nebuneşte pentru a-şi primi plata. Dincolo de docuri, ceea ce se mai vedea din Constanţa se întindea de-acum de-a lungul crestei a două dealuri – câteva sute de case cenuşii, de piatră, adunate în semicerc, în jurul unei pieţe cu nimic ieşite din comun. Inspirând adânc, James scoase o ţigară din buzunarul

hainei și o aprinse cu un gest scurt. Constanța nu părea prea greu de suportat pentru cineva care nu cunoscuse locuri mai grozave. Clima era destul de plăcută și, dacă-și amintea corect, orașul jucase un rol oarecicare în istorie, înainte de căderea Imperiului Roman. Trase prelung din țigară și scuturâ scrumul înainte de a-și aminti care era acela: Ovidiu își petrecuse ultimii și cei mai nefericiți ani ai vieții sale la Constanța, oraș cunoscut pe atunci sub numele de Tomis. *Cea mai îndepărtată dintre regiunile de la capătul lumii*, spusese el și astfel trebuie să-i fi părut acelui blând și înțelept suflet în exil.

Când tocmai își termina țigara, pastorul Muehler observă o pasăre ciudată cocoțată pe balustradă, destul de aproape de el. Arăta ca o pupăză, deși coloritul era diferit de oricare altul pe care-l văzuse până atunci, violet, cu dungi albe pe aripi și pe piept. Din câte știa el, pupezele erau destul de rezervate față de contactul cu oamenii, însă aceasta părea să-și mențină direcția privirii cu o intensitate neobișnuită, aproape ca și cum ar fi cerut ceva. O privi la rândul lui, concentrându-și atenția pe pata violet de pe spatele ei subțire. După câteva clipe, pasărea își luă zborul și se așeză lângă două surate ale sale, cocoțate pe locul din față al unei birje care aștepta să fie descărcată. James își aruncă mucul de țigară în apă și se sprijini de balustrada de lemn, urmărindu-i pe hamalii care scoteau bagajele din birjă sub supravegherea unui bărbat voinic, cu o barbă deasă și neagră. Fără îndoială că era negustor și părea a fi evreu. Poate că acesta era domnul Yakob Cohen. Sau poate era doar un alt evreu. Când cel din urmă cufăr a fost depozitat în siguranță în cală, bărbatul cu barbă urcă la bord, iar pupezele zburară în sus, spre deal.

Îndreptându-și spatele, pastorul Muehler se simți înfrigurat și își strânse haina în jurul trupului. Lipsise din Stambul vreme de un semestru, iar la întoarcere îl aștepta o grămadă de treabă. Noul semestru era stabilit să înceapă la doar patru zile de la întoarcerea sa. Trei profesori noi își începuseră activitatea în cadrul Școlii Superioare, iar el fusese însărcinat să scrie un discurs pentru adunarea academică. În afara responsabilităților sale de la Colegiul Robert, avea de asemenea de predat o lucrare pentru *Analele Educației*, iar viceconsulul american era

nerăbdător să primească raportul său asupra condiției minorităților religioase sub noul sistem al capitulațiilor. Pe deasupra, simțea că îi dezamăgea pe superiorii săi de la Ministerul de Război. Trecuseră deja câțiva ani buni, iar el încă nu reușise să descopere vreo informație pasibilă de acțiune judiciară privind influența germană în Stambul. Această ultimă sarcină îl îngrijora mai mult decât orice altceva. Știa cum să scrie un raport, cum să instruiască un profesor nou, cum să redacteze o lucrare pentru publicare, dar nu avea nicio idee cum să adune informații. Nu era spion sau cel puțin nu primise niciun instructaj oficial în acest domeniu. Reușita sa din Beirut, așa cum recunoscuse fără tăgadă, nu fusese nimic mai mult decât un simplu noroc, însă mai marii ministerului confundaseră sinceritatea sa cu modestia, iar acesta era rezultatul.

Își aprinse o a doua țigară și-și lăsă gândurile să-i zboare înapoi, către șemineurile din Ialta, către esplanada sa bătută de vânt și fațadele nostalgice ale caselor de vacanță pustii. Ialta îi oferise răgazul perfect departe de Stambul, departe de petrecerile sale, de toate trădările și intrigile, însă știuse în tot acel timp că va trebui să se întoarcă. Scuturând scrumul pe marginea balustradei, privi impasibil cum câțiva pasageri urcară la bord și, printre fluturări de batiste, vasul se urni pufăind din port. Începea deja să regrete că nu luase cursa directă de la Sevastopol la Stambul. Vaporul acesta local trăgea la țărm de cel puțin două ori pe zi și, ceea ce-l rodea mai tare, nu era niciun om la bord cu care să poată purta o discuție mai de Doamne-ajută. Urma să petreacă Anul Nou pe vas, după cum își dăduse seama în dimineața aceea, deși nimeni de la bord nu respecta calendarul gregorian. James zâmbi, amintindu-și zicala preferată a mamei sale dragi: *Nu putem decât să ne bucurăm de partea bună a lucrurilor pe care ni le oferă Domnul.* Lovindu-și buzunarul de la piept, își luă un rămas-bun entuziast, deși oarecum sarcastic, de la cele câteva suflete rămase în port, apoi coborî sub punte să-și cunoască noul coleg de cabină.

După cum se dovedi, domnul Yakob Cohen era într-adevăr același bărbat trupeș și cu barbă, pe care pastorul Muehler

îl remarcase de pe punte. Intrând în cabina comună, îl găsi despachetând un geamantan de piele uzat.

— Bună ziua.

Domnul Cohen se întoarse și întinse mâna.

— Domnul Muehler?

— Spuneți-mi James, zise pastorul, așa cum făcea atunci când unii nu erau atenți să-i ia în seamă titlul. Sau pastorul Muehler, dacă vă e mai ușor.

— Yakob Cohen, spuse el și-și strânseră mâinile. Mă-ndrept spre Stambul.

— În cazul acesta, spuse James zâmbind, vă pot confirma că vă aflați pe vasul cel bun.

Domnul Cohen vorbea engleza binișor, la fel și franceza și o boabă de rusă. După ce încercară să discute în aceste limbi, dar și în câteva altele, se hotărâră să rămână la limba turcă, care le venea cel mai ușor. În timp ce acest nou coleg al său de cabină despachetă, James se așeză la masă, în colțul încăperii, și discutară una-alta despre călătoriile lor. Așa cum ghicise, domnul Cohen vizita Stambulul din motive negustorești. Mai exact, se ocupa cu negoțul de textile și plănuia să vândă câte ceva din marfa ce-i prisosea. Deși Constanța nu mai era sub stăpânire otomană, Stambulul își exercita încă un soi de influență asupra regiunii. În negoțul cu textile, explică domnul Cohen, concurența era acerbă. Dacă rușii și constănțenii puneau mai mult preț pe covoarele orientale, la fel ca mulți alții în Europa, anumite modele mai sofisticate erau mai ușor de vândut la Stambul sau, cel puțin, așa nutrea el speranță.

Pastorul Muehler descoperi cu plăcere că domnul Cohen era mai inteligent și mai vorbăreț decât îi păruse la prima vedere. Își petrecuse mare parte a tinereții călătorind prin Asia Centrală și Orientul Mijlociu, după care, cu ajutorul unei mici moșteniri, își achiziționase cele necesare pentru a pune pe picioare afacerea de care se ocupa acum. Vizitase zeci de țări și, deși educația sa formală nu se prelungise dincolo de vârsta de treisprezece ani, era la fel de cultivat și la curent cu noutățile ca oricare dintre profesorii de la Colegiul Robert. Probabil că și-ar fi continuat discuția până în jurul orei prânzului, dacă domnului Cohen nu

i s-ar fi făcut din senin teribil de rău și nu ar fi vărsat în chiuveta micuță din cabină. Profund stânjenit de starea sa, acesta se scuză, îi spuse că suferea de rău de mare și, refuzând toate ofertele de asistență, insistă că cel mai bun remediu era să stea întins și să se odihnească până ce marea se va calma.

James profită de ocazie pentru a scrie câteva scrisori în bibliotecă. La întoarcerea în cabină, chiar înainte de cină, îl găsi pe domnul Cohen culcat cu spatele la ușă, pe partea superioară a patului de cazarmă. Camera avea un iz de transpirație și de vomă. Apropiindu-se de pat, James puse o mână pe umărul domnului Cohen și-l scutură ușor.

— Domnule Cohen! spuse el. Bine ați revenit în lumea celor treji!

— Domnule Muehler... mormăi el, întorcându-se pe spate.

— Spuneți-mi James. Sau pastorul Muehler, dacă doriți.

Yakob clipi și înghiți în sec.

— Iertați-mă.

— Nu face nimic, răspunse James și se așeză pe patul de jos. Stați liniștit! Spuneți-mi, cum vă mai simțiți?

— Nu la fel de rău ca înainte.

— Mă bucur.

În timp ce vorbeau, James își scoase pantofii și-și puse o pereche mai comodă.

— Cât e ceasul? întrebă domnul Cohen.

— Este ora șapte fix, răspunse James, scoțându-și ceasul de buzunar, ca să verifice. În jumătate de oră se va servi cina.

După ce se spălă pe mâini în grabă, James își aruncă puțină apă pe față și se privi în oglindă.

— Eu aveam de gând să urc mai devreme, ca să prind o masă liberă, spuse, în timp ce-și schimba haina. Însă, dacă doriți să mă însoțiți, vă aștept cu plăcere.

Cu un oarecare efort, Yakob se ridică în capul oaselor și apoi pe marginea patului, aplecându-se ușor, ca să nu se lovească cu capul de tavan. Arăta ca un țigan, îmbrăcat cum era într-o bluză de corp și o pereche de pantaloni șifonați. Avea părul ciufulit, iar ochii săi de un albastru-deschis analizau cu vioiciune camera.

— Da, spuse el, scărpinându-se pe față. Mi-ar face plăcere, vă mulțumesc!

Yakob coborî cu grijă pe scara îngustă de metal și se opri în fața oglinzii. Nu arăta prea bine, însă cu un pumn de apă, un pieptăn trecut prin păr și un rând de haine curate, domnul Cohen reuși să se transforme într-un ins destul de prezentabil, cel puțin judecând după standardele de pe vapor. Cum servirea micului dejun și a prânzului era făcută fără ceremonie, echipajul făcea tot posibilul să dea o notă de eleganță cinei. Deoarece era un vas de clasa a doua, nu se purtau smochinguri sau costume elegante, nici nu dădeai cu ochii de broșe cu smaralde sau de candelabre de cristal. Cu toate astea, cu ajutorul unor huse roșii, al unor fețe de masă albe, proaspăt apretate și al unui bucătar teribil de inventiv, lucrurile se prezentau destul de bine.

În acea primă seară, James și Yakob își petrecură mare parte din cină schimbând impresii din timpul călătoriilor lor. Nu încăpea îndoială că un propovăduitor al cuvântului Domnului și un negustor de covoare întâlniseră niște personaje foarte pitorești în peregrinările lor; James era totuși uluit de cât de puțin se asemănau povestirile lor între ele. În toate vizitele sale la Shiraz, el nu întâlnise niciodată o ghicitoare sau un hoț de meserie, deși, după spusele lui Yakob, orașul adăpostea din plin ambele categorii. Pe de altă parte, Yakob nu cinase niciodată cu un șef de stat sau cu un ambasador, deși stărui că devenise un apropiat al Beiului Moncef Barcous pe vremea când acesta fusese guvernator otoman la Constanța. Acest dezacord în ceea ce privea experiența fiecăruia nu îngreună cu nimic discuția, ci, din contră, o făcu mai captivantă. După cină, cei doi bărbați se retraseră într-un soi de salon, ce servea și ca fumoar, și, în jurul unei sticle cu vin de Porto, își continuară discuția în aceeași manieră, până târziu în noapte.

Înainte de toate, James era impresionat de cunoștințele colegului său de cabină în materie de textile. Observa un defect într-o bucată de material din cealaltă parte a încăperii și cunoștea mai multe despre istoria manufacturii de covoare decât orice alt negustor din Marele Bazar. Cea mai uluitoare pricepere a sa, însă, era aceea de vânzător. Deși toate mărfurile sale erau depozitate

în cala vasului și nu puteau fi aduse pentru expunere, descrierile pe care Yakob le făcu covoarelor sale, culorilor vii, modelelor clasice și măiestriei execuției convinseră mai mulți pasageri să achite un avans pentru o marfă ce urma a fi livrată ulterior. James însuși, care cunoștea secretele artei de a vinde și, mai mult decât atât, era strâmtorat după o vacanță atât de lungă, s-a lăsat convins să achite un avans de zece la sută pentru un covor Hereke în nuanțe de violet și alb, despre care Yakob credea că s-ar potrivi de minune în biroul său.

Relația dintre cei doi reprezenta exemplul perfect de prietenie legată pe vas, unde nu prea aveai altceva de făcut decât să vorbești, iar statutul social al fiecăruia nu avea nicio importanță. Era o legătură firească și simplă, pe care James nu o mai cunoscuse din vremea când era student. Firește că ținu pentru el secretele sale mai tainice, însă, pe măsură ce săptămâna trecea, îi împărtăși lui Yakob povestea morții tatălui său, unele dintre cele mai neplăcute umilințe pe care le avusese de înfruntat de când se stabilise în New Haven și întâmplările care îl conduseseră la decizia de a urma cursurile Școlii de Teologie. În aceeași notă, Yakob îi dezvălui și el unele necazuri din copilăria sa, povestea tragică a morții primei sale soții și căsătoria lipsită de dragoste care a urmat. Abia în cea din urmă noapte a călătoriei lor o aduse în discuție pe fiica sa, Eleonora.

Nu era doar ultima noapte petrecută pe vas, ci și ultima noapte a Anului Domnului 1885, și o sărbătoreau pe măsură. Se mutaseră în fumoar, savurând ultima sticlă de vin de Porto a pastorului Muehler și fumând din tutunul lui Yakob. Era deja foarte târziu – sau foarte devreme, depinde cum priveai lucrurile – și erau singuri în încăpere. Deasupra capetelor lor plutea un fum dens, albastru, de pipă, iar prin hublou se vedeau licărind cele mai strălucitoare dintre stele.

— Ar fi o chestiune, începu Yakob, îndreptându-se în scaun, în privința căreia mi-aș dori să mă sfătuiesc cu dumneavoastră.

— Firește, spuse James, încrucișându-și picioarele și lăsându-se pe spate să asculte.

— Are legătură cu fiica mea.

— Da, îmi amintesc c-aţi adus-o în discuţie zilele trecute. Eleanor, parcă?

— Eleonora.

Yakob rămase tăcut o clipă, cu privirea fixată pe pipă.

— Am adus-o, într-adevăr, în discuţie, însă nu v-am povestit nimic despre ea.

James luă o înghiţitură de vin şi ridică din sprâncene.

— Eleonora este... Yakob făcu o pauză şi-şi privi mâinile. Dacă aţi întâlni-o, v-aţi da seama imediat. Aţi putea spune că e un geniu sau un savant. Nici nu ştiu ce cuvânt ar fi potrivit s-o descrie.

Pastorul Muehler se aplecă, sprijinindu-şi coatele pe genunchi. Întâlnise câţiva copii aşa-zişi extraordinari de-a lungul carierei sale, copii care învăţaseră să citească devreme, care făceau calcule dificile în minte sau care învăţau cu uşurinţă limbi străine. Subiectul îl interesa atât profesional, cât şi personal, şi nu o dată îi trecuse prin minte să alcătuiască un compendiu al savanţilor de-a lungul istoriei. Majoritatea copiilor pe care-i întâlnise, însă, nu erau genii, cel puţin nu de calibrul lui Bentham, Mendelssohn sau Mill.

— Cred c-aţi pomenit mai devreme c-aţi fost admis la universitate la vârsta de şaisprezece ani?

— Da, spuse James. Chiar înainte de cea de-a şaptesprezecea aniversare.

— Cred că dacă ar primi pregătirea şi îndrumarea adecvată, Eleonora ar putea fi admisă la universitate în doi ani, poate trei. Asta nu-nseamnă că eu mi-aş dori asta pentru ea, dar cred c-ar putea.

— Ce vârstă are?

— A împlinit opt ani în august.

— Nemaipomenit!

James avea încredere în colegul său de cabină; era un bărbat cinstit, fără pretenţii şi modest, însă nu-i venea uşor să dea crezare unor astfel de afirmaţii. Vorbiră multă vreme despre numeroasele realizări ale Eleonorei, despre lecţiile pe care Yakob le născocise pentru ea şi despre îngrijorarea Ruxandrei în legătură cu viitorul copilei şi reacţiile celorlalţi, dacă ar fi aflat

despre înzestrările ieșite din comun ale copilei. James încercă să-l asculte cu bunăvoință, dar, oricât de mult și-ar fi dorit să-l creadă, nu putu să nu-și exprime un oarecare scepticism. Iar de fiecare dată când făcea asta, Yakob trăgea lung din pipă și scutura din cap.

— Dac-ați putea s-o cunoașteți, spuse el, v-ați da seama într-o clipă.

Capitolul șase

Înghesuită din toate părțile de bezna aspră sau catifelată, cu genunchii și brațele strânse, Eleonora nu distingea nici măcar pereții cufărului în care era închisă. De undeva din adâncurile navei se ridicară pocnetele și gemetele motorului cu aburi, ca un muget, după care sunetul căzu precum un uriaș obosit, sforăind în peștera sa. Avea în gură un gust amar, amestecat cu praf de cărbune. Între omoplați îi răsări o durere ascuțită, iar mușchiul coapsei i se zbătea neliniștit, ca și cum ar fi avut niște fluturi sub piele. Mișcându-și degetele, Eleonora simți un nou cârcel în umăr. Închise ochii în speranța că durerea va dispărea și înghiți saliva amară. Nu mai mâncase de la ora prânzului din ziua anterioară, iar proviziile ei erau așezate în zona gleznelor, deloc la îndemână. Dacă s-ar fi putut răsuci într-o altă poziție, i-ar mai fi trecut durerea din spate și poate chiar ar fi reușit să se apropie mai mult de mâncare. Expirând, își trase brațul stâng de sub cutia toracică și-și înclină umărul în spațiul rămas liber. După aceasta, însă, cea mai bună mișcare pe care o putea face era să se întoarcă într-o poziție și mai incomodă. În final a fost fericită să revină la poziția fetală inițială.

Ceea ce-și imaginase ea în legătură cu această călătorie nu corespundea deloc cu ce trăia acum, deși nu-și amintea prea bine cum se gândise că va fi. Oricât de mult analizase detaliile minuțioase ale planului ei, indiferent de câte ori își verificase lista, Eleonora nu se gândise nicio clipă cu adevărat la ce însemna să te închizi într-un cufăr. Când pusese la cale planul, își imaginase că timpul va trece repede, că, la fel cum făcea cu părțile plictisitoare dintr-o carte, va putea parcurge în grabă călătoria și că va ajunge cât ai bate din palme la Stambul. Firește că lucrurile nu

stăteau așa. Timpul trecea incredibil de greu, târându-se precum o herghelie de cai aflați la capătul puterilor, după o călătorie îndelungată. Dacă estimase corect, se afla în cufăr deja de șapte ore. În schema mai amplă a vieții cuiva, șapte ore nu reprezentau o perioadă deosebit de îndelungată, însă ei aceste șapte ore îi părură ani.

La început fusese copleșită de teamă, de grija că va fi descoperită, că va strănuta, va tuși sau va sughița, iar tatăl ei sau Ruxandra o vor găsi. Dar probabil că adormise, fiindcă următorul lucru de care-și amintea era cum fusese urcată în compartimentul de bagaje al birjei și apoi zdruncinăturile din timpul coborârii spre port. După ce așteptă îndelung la rândul pentru inspecția la vamă, cum bănui ea, Eleonora simți cum se deschise ușa spre cală. Printr-o crăpătură din capacul cufărului pătrunse o rază de lumină și avu impresia că aude vocea tatălui său. În jurul birjei se auziră forfotind mai mulți bărbați, iar cufărul în care se afla a fost trecut din mână în mână ca un sac cu nisip. Bagajul tatălui ei trebuie să fi fost printre ultimele încărcate pe vapor, căci, la scurtă vreme după ce a fost urcată, carena se închise cu un scârțâit de lanțuri, motorul se trezi la viață, iar nava se îndepărtă pufăind de docuri. Abia atunci își permise Eleonora să răsufle ușurată și să cântărească situația în care se afla. Partea inițială a planului său fusese un succes total, dar acum iat-o acolo, captivă, cu o durere în spate și cu o senzație puternică de foame care-i ardea gâtul precum lava.

— Hei! strigă ea cu voce răgușită. Hei! E cineva acolo?

Nu avea niciun rost. Nu era nimeni acolo și, chiar dacă ar fi fost, n-ar fi auzit-o din cauza zgomotului continuu al motorului. Lovi din nou cu putere în podeaua cufărului, de frustrare, dar și cu speranța că printr-o lovitură l-ar putea deschide. Deși lemnul nu cedă așa ușor, în urma smuciturii și a loviturii, din buzunarul din față al Eleonorei căzu ceva. Își scoase brațul de sub ea și-și trecu degetul mare peste marginea obiectului. Era semnul de carte, unul dintre bunurile pe care mama sa le adusese cu ea de la București la Constanța sau măcar unul dintre puținele rămase. O bucată subțire de lemn de stejar incrustată cu hexagoane suprapuse, semnul părea să conțină un soi de lumină

interioară, care aproape că tăia bezna. Eleonora și-o imagină pe mama ei răsucindu-și șuvițele de păr în jurul semnului de carte, în timp ce recitea pasajul ei preferat din *Clepsidra*. Rotindu-l și ea între degetul mare și arătător, Eleonora își aminti de scena în care doamna Holvert reușise să evadeze din încăperea în care o închisese unchiul său, descuindu-și cătușele cu o agrafă de păr strânsă între dinți.

Merita să încerce, căci oricum nu avea altă soluție. Îndoindu-și încheietura mâinii ca un pui de găină, Eleonora își împinse bărbia în piept și mușcă. Cu dinții încleștați și printr-o mișcare a limbii, reuși să manevreze semnul de carte cu o precizie surprinzătoare. După câteva minute reuși să-l strecoare prin crăpătura dintre capacul și corpul cufărului. Cu ochii închiși, concentrată, îl mișcă dintr-o parte într-alta pe lungimea șanțului, până când intră în contact cu mecanismul de închidere și, cu o smucitură, capacul cedă.

Cu semnul de carte încă între dinți, Eleonora se ridică clipind în carena umbrită, acoperită cu praf de cărbune. În lumina aruncată de licărirea îndepărtată a cuptorului, văzu conturul cufărului în care se afla, dar și al altor câtorva cufere pălind într-o ceață întunecoasă. Putea distinge forme, dar nu culori, mirosuri, dar nu locul de unde veneau. Ieși din cufăr cu greutate și păși pe podeaua caldă de metal, își întinse mâinile deasupra capului, apoi se aplecă să-și atingă degetele de la picioare. Își alungă cârcelul din zona încheieturilor degetelor de la picioare și, tremurând, își îndreptă gâtul. După ce se mai dezmorți, Eleonora se așeză pe un cufăr din apropiere. Scoțându-și bocceluța cu alimente, începu să mănânce, înfulecând dumicații de pâine și bucățile de brânză ca un raton hămesit.

Pe măsură ce ochii i se obișnuiră cu întunecimea cabinei acoperite de funingine, observă că era înconjurată de un munte de bagaje, luminate doar de licărul cuptorului. Trecând în revistă peisajul dezolant, căută indicii ca să descopere care dintre cufere conțineau sardine sau biscuiți, cireșe confiate, nuci sau chiftele. Din două înghițituri mâncase mai mult de jumătate din provizii, dar stomacul îi cerea în continuare de mâncare. Cu siguranță că niciun călător nu s-ar fi opus să-i dea o mică porție din mâncarea

lui unui copil înfometat. Folosind semnul de carte pe post de agrafă, Eleonora luă cuferele la rând, deschizându-le pe unele și lăsându-le în urmă pe altele care nu cedau, răscolind obiecte de îmbrăcăminte, cărți, bijuterii și parfumuri, în căutare de alimente. Dădu de un teanc de hârtie de scris gravată elegant, obiecte de cristal, un pendul uriaș și un geamantan de piele umplut la refuz cu scrisori de dragoste, însă nu găsi nimic de mâncare.

În cele din urmă, ajunse la un rând de cinci lăzi de lemn. Fiecare dintre ele avea înălțimea Eleonorei și era însemnat cu un sigiliu caligrafic de aur. În ciuda provenienței lor nobiliare sau poate chiar din această cauză, lăzile nu aveau încuietori sau lacăte. Singura lor protecție o reprezenta un zăvor de lemn prins cu un cui. Prima ladă pe care o deschise era plină cu cărți, romane, în cea mai mare parte, scrise în franceză, germană și engleză. După ce aruncă o privire peste titluri, lăsă capacul jos și trecu mai departe. Erau de interes pentru mai încolo, însă acum căuta mâncare. Cea de-a doua ladă era plină cu apă de trandafiri din Crimeea, iar cea de-a treia, cu caviar, pește afumat și hering, sute de conserve roșii și aurii imprimate cu litere chirilice sau cu imaginea unui pește. Privind peste umăr, Eleonora scoase o conservă de pe rândul de sus și, răsucindu-i capacul, descoperi un strat de sfere negre lucitoare. Atinse neîncrezătoare icrele de pește cu degetul mic și îl duse la gură. Strâmbă din nas de repulsie. Aroma înțepătoare, sărată nu era tocmai ce sperase ea, dar era de mâncare. În mai puțin de o oră, Eleonora epuizase deja o sticlă întreagă de apă de trandafiri și trei conserve de caviar, băgând mâna în cutie și ducând la gură puțin câte puțin, până când se simți sătulă.

Își făcu un culcuș dintr-un covor Shushan și un sul de catifea. Așezându-și capul pe un colț rulat al covorului, își trase bucata de catifea peste umeri, închise ochii și se lăsă în voia gândurilor. Era asaltată de temeri și incertitudini, însă, pe cât era de speriată, pe cât de mult punea la îndoială înțelepciunea deciziei de a fugi, pe-atât era de obosită. Pe măsură ce chiorăitul stomacului se potoli, iar cuptorul se liniști, duduind ritmic, mintea ei se lăsă purtată spre oceanul călduț și sărat al somnului: pălării și valuri albe, pescărușI coborând în zbor pe deasupra capului și, din când

în gând, câte o imagine fugară a ţărmului. Marea deveni un drum de ţară: o vacă singuratică rumegând iarbă, câte o casă de piatră din loc în loc, un pâlc de chiparoşi şi, dincolo de toate astea, suprafeţe întinse de teren cultivat în nuanţe galben-verzui. În curând, căsuţele deveniră sate, satele, oraşe, iar oraşele se înălţară, cu bulevarde largi, domuri de cristal şi grădini parfumate cu trandafiri şi iasomie.

În cala navei, Eleonora pierdu noţiunea timpului. Legănarea valurilor şi trosnetul ocazional al focului din cuptor erau singurele semne că timpul nu stătea totuşi pe loc. Dormea când era obosită, mânca atunci când îi era foame şi se uşura într-un colţ liber al calei, ca un animal sălbatic închis într-o pivniţă. În timp, ochii i se obişnuiră cu lumina slabă, prăfoasă a cuptorului şi, deşi avea din când în când câte o criză de tuse, se obişnui şi cu praful de cărbune. De mai multe ori scoase câte o carte din lada Sultanului şi încercă să citească, însă cuvintele se şterseră şi pieriră de pe pagină, neputând să citească mai mult de un paragraf, înainte de a fi copleşită de o durere groaznică de cap. Fiindu-i imposibil să citească, în lipsa soarelui şi a treburilor gospodăreşti de acasă, Eleonora îşi umplu timpul căutând prin bagajele celorlalţi pasageri, gândindu-se la lecturile ei preferate şi întrebându-se, la fel ca David Copperfield, dacă i-a fost dat să devină eroina propriei sale vieţi sau dacă acel rol i-a fost hărăzit altcuiva.

Eleonora nu ştia că nava avea să oprească de două ori înainte de a ajunge la Stambul, astfel că atunci când motorul încetini pentru prima dată şi pe punte se auzi sirena, inima îi stătu în loc. Trecuse deja o săptămână? Ca să fie sigură, îşi piti culcuşul în cufar şi se ghemui în spatele lăzilor Sultanului. Uşa începu să se deschidă cu un scârţâit. Era miezul zilei, iar lumina soarelui pătrunse prin deschizătura uşii, scurgându-se în peştera ei ca un stol de săgeţi înflăcărate. Îşi înăbuşi un strănut în timp ce un grup de trei docheri începură să încarce şi să descarce cufere din partea din faţă a calei. Când aduseră ultima încărcătură, unul dintre ei adulmecă aerul şi zise ceva peste umăr. Tovarăşul său de lucru îi răspunse şi râse. Deşi nu înţelesese ce-şi spuseseră cei doi, sunetul vocilor acestora îi făcu inima să bată mai tare.

În timp ce ușa uriașă se închidea cu un zăngănit puternic de lanțuri, una dintre pupezele Eleonorei intră în zbor în cală. Observă pasărea doar pentru o clipă, cu coada ochiului, însă nu încăpea îndoială că făcea parte din stolul ei. Dădu ocol calei și ieși chiar înainte ca ușa să se închidă. Când vasul ajunse din nou în larg, Eleonora descoperi că pasărea îi lăsase un dar: o portocală așezată chiar în centrul cufărului ei. Culeasă cu tot cu vlăstar și frunze, portocala lucea în căușul palmelor ei precum un soare în miniatură. O vreme îndelungată o ținu pur și simplu în palme, lăsându-i căldura să-i încălzească extremitățile. Cu fructul acesta în mâini, avea certitudinea că stolul ei nu o abandonase. Își părăsiseră cuiburile din Constanța, ca s-o urmeze peste mare, s-o călăuzească în călătoria ei. Când i se făcu foame, Eleonora curăță și mâncă portocala, bucățică cu bucățică, savurând explozia fiecărei granule zemoase în parte, zdrobită între limbă și cerul gurii.

Astfel se desfășura viața ei în cală. Deși nevoile de bază erau satisfăcute, nu avea parte de un trai prea plăcut și adesea Eleonora se simțea copleșită de dorul de casă, de tatăl ei și chiar de Ruxandra; era greu de suportat. În acele momente, își dorea din toată ființa ei să își dea planul în vileag, să urce pe punte și să se arunce în brațele tatălui ei. Știa, însă, că dacă ar fi ieșit la iveală prea repede, planul ei s-ar fi dus pe apa sâmbetei. Tatăl ei s-ar fi debarasat de ea în primul port, i-ar fi trimis o telegramă Ruxandrei și toate pregătirile ei, toate suferințele vor fi durat câteva zile. Întrebarea care apărea acum, însă, era cum anume își va da seama când e momentul potrivit. În lipsa vreunui ceas sau a unui calendar și având doar o înțelegere vagă a rutei navei, nu se putea baza decât pe intuiția sa, pe simțul ei ușor confuz privind poziția ei în lume.

Era ultima noapte a călătoriei, noaptea dinainte ca vaporul să acosteze în portul din Stambul, când Eleonora se decise să iasă din cală. Nu știa, firește, că în acea dimineață vasul urma să intre în strâmtoarea Bosfor, dar simțise o oarecare schimbare în puterea valurilor, o domolire a flăcărilor cuptorului, însă toate în ultimul moment. După șapte zile lungi petrecute în carena navei, era murdară, plămânii îi erau plini de praf de cărbune și

începea să simtă o durere în zona abdominală. Imaginându-şi cum trebuia să fi arătat, se gândi să se cureţe puţin, să se spele cumva sau să-şi croiască o rochiţă nouă dintr-o bucată de material, însă nu era nici urmă de săpun în carenă, iar, dacă şi-ar fi croit o rochiţă, ar fi distrus şi mai mult din marfa tatălui ei. N-avea de ales, trebuia să se arate aşa cum era.

Strângându-şi părul la spate, îşi îndreptă rochiţa, făcu puţină ordine în jurul cufărului şi-şi făcu loc printre bagajele deja familiare, înspre uşa mare de fier. Stând în faţa uşii, Eleonora pipăi metalul şi simţi adânciturile ce o duseră cu gândul la cele de pe uşa care dădea în mansarda domnului Braşov. Dincolo de acea uşă era tatăl ei, multe feluri de mâncare şi aşternuturi, supă fierbinte, perne din pene şi aerul cristalin al mării. Un fior de nerăbdare îi străbătu buricele degetelor şi făcu o pauză să-şi tragă răsuflarea. Acela era momentul. Era mai înspăimântată decât se aşteptase, speriată de reacţia tatălui ei, de a fi surprinsă înainte de a-l găsi, de tot felul de urmări îngrozitoare pe care şi le putea imagina, însă nu avea de ales, nu exista altă cale. Trase aer în piept ca să se liniştească. Apăsând pe clanţă cu ambele mâini, ieşi într-un hol umed şi pustiu, întunecos, dar de-a dreptul luminos în comparaţie cu bezna carenei.

Se frecă la ochi până se obişnui cu lumina şi merse câţiva metri de-a lungul coridorului, până ajunse într-o cameră plină cu butoane, mânere şi roţi, şuierând şi păcănind toate precum o cafenea aglomerată. Pe când şovăia pe care dintre cele trei uşi să încerce să iasă, Eleonora auzi trecând pe lângă ea o serie de cuvinte ieşite din context, libere şi iuţi precum îngerii. Ascultă vocile apropiindu-se tot mai mult, până ce le auzi chiar în dreptul încăperii în care se afla.

— Trebuie să fie pe-aici pe undeva, rosti o voce de bărbat, tocmai când uşa se deschidea larg.

Ascunsă îndărătul unor ţevi, reuşi să observe profilurile celor doi bărbaţi, unul mai mare ca celălalt. Mustăţile şi turbanele lor aruncau o umbră coroiată pe uşa deschisă din spatele lor.

— Unde spunea că se află?

În timp ce al doilea bărbat vorbi, Eleonora îşi dădu seama că discutau în turcă. Auzise limba asta doar în timpul lecţiilor

cu tatăl ei, însă descoperi că, dacă se concentra puțin, înțelegea destul de ușor ce se vorbea.

— Aici.

— Aici, unde?

— Dac-aș fi știut, n-aș mai fi căutat!

Primul bărbat făcu jumătate de pas înapoi și aprinse un felinar, ca să lumineze încăperea.

— Ai văzut?

— Nu.

Se așternu o tăcere prelungă, iar pe Eleonora o apucă tremuratul, presimțirea că va fi descoperită umplându-i gura cu un gust metalic.

— Nu văd nimic! spuse primul bărbat. E prea întuneric aici.

Când ieși de după țevi, Eleonora tremura încă. Dacă acei bărbați ar fi văzut-o, cine știe în ce necazuri ar mai fi intrat. Stătu câteva momente, să-și recapete răsuflarea, apoi, numărând până la treizeci, ieși pe ușa pe care plecaseră cei doi, bănuind că aceștia se întorceau pe puntea vasului. Trecând pe sub o încâlceală de țevi care picurau și felinare acoperite de funingine, se trezi în sfârșit într-un hol mult mai bine luminat. Văzu niște covoare, lambriuri de lemn și un rând de uși, fiecare dintre ele cu câte o fereastră circulară și o tăbliță de alamă numerotată. Ușile de la șaisprezece până la treizeci erau toate închise. Înaintând de-a lungul holului, Eleonora auzi sunetele blânde, stăruitoare ale somnului: mormăiala, sforăitul și răsucirile, care stau mărturie călătoriilor sporadice în lumea viselor.

Ajunsese la capătul holului și se pregătea să urce pe o scară metalică, când una dintre ușile din spatele ei se întredeschise. Îngheță și își arcui umerii, pregătindu-se pentru un urlet acuzator, deschiderea altor uși și adunarea unor pasageri curioși, care să dezbată apoi ce e de făcut cu acest pasager clandestin mic și mizerabil. Singurul sunet pe care-l auzi, însă, a fost acela al unor pași grăbiți, însoțiți de niște mormăieli. Eleonora întoarse capul înspre sursa zgomotului. Era un om bătrân, slab, într-o cămașă de noapte și cu o claie de păr cărunt. Se îndreptă către scări, târșâindu-și papucii pe covor, dar nu păru s-o observe. Încet, ca să nu atragă atenția, Eleonora se întoarse cu fața spre acesta.

Deşi avea ochii deschişi, aceştia erau sticloşi, lipsiţi de orice recunoaştere. Fata răsuflă uşurată. În timp ce se apropia, auzi că mormăia o serie de întrebări nervoase. Se opri chiar în faţa ei şi, ca şi cum i-ar fi simţit prezenţa, se opri din vorbit. Eleonora inspiră mirosul de somn al omului, mirosul transpiraţiei sale acumulate timp de o săptămână în cămaşa de noapte. Se uită în sus, înspre liniile adânci de pe chipul acestuia şi întinse un braţ, dar nu-l atinse.

— E-n regulă, spuse ea. Întoarceţi-vă! Mergeţi înapoi în camera dumneavoastră!

În ochii bătrânului licări un strop de luciditate, după care acesta se întoarse şi o luă înapoi spre camera sa. Eleonora îl aşteptă să închidă uşa, după care răsuflă uşurată, se întoarse şi, cu inima bătându-i tare, urcă scările.

Ajunse la intrarea în ceea ce-i păru a fi sala de mese. Dându-şi o şuviţă de păr după ureche, cercetă încăperea goală. Mesele erau strânse şi îngrămădite pentru acostare. Într-un colţ fuseseră înghesuite câteva ghivece cu plante, iar pianul era în colţ, ca un elev neascultător. Eleonora simţi cum i se umezeşte gura la gândul mâncării şi, sperând ca cele două uşi îmbrăcate în piele de lângă pian să ducă în bucătărie, traversă încăperea. Când se apropie, auzi un sunet de voci venind din cealaltă încăpere, care, potrivit plăcuţei de alamă de pe perete, era fumoarul. Apropiindu-se, simţi aroma pipei tatălui ei. Putea fi, de fapt, pipa oricui altcuiva, însă Eleonora nu era în situaţia în care să poată despica firul în patru. Luându-şi inima în dinţi, împinse uşile şi intră. Îmbrăcat în aceeaşi haină ca în seara de dinaintea plecării, tatăl ei stătea într-un fotoliu îngust, bând un pahar de vin împreună cu un bărbat roşu în obraji, cu un costum de un albastru închis.

— Tată!

În tăcerea mormântală care se aşternu, Eleonora se zări în oglinda de lângă capul tatălui ei. Rochia îi era murdară de mâncare, iar ciorapii sfâşiaţi în ambii genunchi. Faţa îi era mânjită cu praf de cărbune, iar pe ochi îi atârna o claie de păr murdar. Arăta precum Cupidon întors acasă dintr-o bătălie, înfrânt, târât de bărbie prin mocirlă şi cu aripile acoperite cu noroi. Deschise gura să explice, însă tot ce exersase, toate justificările ei dispărură. În

schimb, o luă la fugă și se aruncă în brațele tatălui ei, făcându-l să-și scape paharul și să verse vinul pe covor.

— Ellie! spuse el, surprins, dar deloc dezamăgit. Ce Dumnezeu cauți aici!?

Capitolul șapte

În dimineața următoare, Eleonora și tatăl ei stătură împreună pe puntea vasului, privind Stambulul răsărind dincolo de mare. La prima vedere, imaginea orașului era neclară, imaterială precum un spectru adormit în ceață, însă, pe măsură ce se apropiau, Eleonora începu să distingă conturul orașului, lămpile sale licărind ca o adunare de stele căzute. Nu se mijise încă de ziuă, iar ea era înfășurată într-o pătură aspră de lână și stătea în poala tatălui ei. Era încă supărat pe ea. În afară de faptul că-i spusese bună dimineața și-i sugerase să urce pe puntea navei, Yakob nu-i adresase prea multe cuvinte de când ieșise din ascunzătoarea ei. Fata îi simțea iritarea în poziția încordată a brațelor și în răsuflarea regulată, în timp ce-și punea gândurile în ordine. La ce anume se gândea, nu-și putea da seama. Nu știa dacă avea de gând s-o trimită înapoi la Constanța sau dacă-i va permite să rămână cu el la Stambul. Cum nu îl mai văzuse pe tatăl ei atât de supărat, Eleonora nu prea știa ce să facă. Intuia, însă, că cel mai bine era să păstreze tăcerea.

Când veni vremea, soarele răsări șovăielnic dintr-un colț îndepărtat al cerului și, odată cu el, se ridică și ceața. Pe Bosfor începuse deja forfota, era plin de vase de pescuit, caice și, din când în când, câte un vapor cu aburi folosit pentru exploatarea forestieră. Pe țărm, la umbra chiparoșilor, o mulțime de oameni în miniatură purtau mărfuri de colo-colo și se tocmeau, se agitau, discutau și se rugau. Trei moschei uriașe de forma broaștelor țestoase scânteiau în soarele care atunci răsărea, minaretele lor sfredelind cerul ca niște baionete, iar acolo unde se întâlneau apele se ridica construcția cea mai falnică pe care îi fusese dat Eleonorei s-o vadă. Grădină după grădină, bolți, balustrade și lucarne,

legate între ele printr-un perete de marmură de un alb orbitor și străjuite de un batalion de turnuri din sticlă, Palatul Topkapi, reședința Luminăției Sale, Sultanul Abdulhamid al II-lea, trona pe marginea Cornului de Aur, mărturia unei bogății și puteri greu de imaginat.

În timp ce intrau în port, se auzi sunând cornul căpitanului, iar puntea se umplu de chiote. Mai mulți docheri legară funiile, carena se deschise, iar pe vas urcară o grămadă de cărăuși care-și agățau în spinare cufere, lăzi și butoaie, precum catârii. Peste drum de gara cea nouă, portul colcăia de oameni, o învălmășeală de fesuri, turbane, jachete și mantii. Cerșetorii desculți se înghionteau cu vânzătorii ambulanți, care-și fluturau produsele pe deasupra capetelor, iar pe marginea mulțimii birjele concurau cu cămilele și câinii vagabonzi pentru o poziție mai bună. La asta se referise domnișoara Ionescu când, descriind gara din București, o numise *o zarvă de oameni nespălați, care trăgeau unii de alții pentru o poziție ceva mai avantajoasă în mulțime*. În timp ce Eleonora se holba la ceva ce aducea cu dosul unui elefant care se făcea nevăzut după un colț, între doi docheri izbucni o ceartă și simți cum brațele tatălui ei se strâng protector în jurul ei. Ghemuindu-se mai tare în poala lui, inspiră mirosul familiar de hibiscus și fum de pipă, înainte de a îndrăzni să-i adreseze o întrebare:

— Tată? spuse ea, privind în sus, înspre barba lui deasă. Unde mergem acum?

— Primul lucru pe care trebuie să-l facem, spuse el, oftând și scoțând din buzunarul hainei o grămăjoară de tutun, este să-i trimitem o telegramă Ruxandrei. După aceea, prietenul meu, Beiul Moncef, ne va lua cu trăsura și ne va duce la el acasă. Plănuisem să stau la el pe durata întregii mele vizite. Să sperăm că va putea să ne primească pe amândoi.

Yakob își aprinse pipa, lăsând semnificația acestor vorbe să-și atingă ținta.

— Nu știu ce-a fost în mintea ta, de-ai făcut una ca asta, spuse el, savurându-și tutunul. Dar acum, că ești aici, măcar să profităm cât putem de situație!

În timp ce tatăl ei fuma, un miros puternic de sare urcă dinspre port, iar Eleonora își aminti de zilele petrecute în cala de

bagaje. Cutremurându-se, alungă aceste gânduri. Tatăl ei nu o întrebase nimic legat de perioada petrecută în carenă, lucru care n-o deranja deloc. Era mai bine ca anumite lucruri să rămână nespuse, acum înțelegea asta. Când tatăl ei își termină de fumat pipa, se ridică, își luă geamantanul într-o mână, iar cu cealaltă o conduse către pasarelă.

— O birjă, domnule? O cameră? Să vă iau bagajele?

Chiar înainte de a pune piciorul pe țărm, au fost asaltați de strigăte insistente, oameni cu fețe unsuroase fluturând vederi și trăgând de geanta tatălui ei.

— Nu, mulțumesc, zise Yakob, lăsându-i în urmă. Nu! Nu, mulțumesc!

— Ce fată frumoasă, spuse unul, chicotind. E fiica dumitale?

Yakob o trase pe Eleonora din mulțimea gălăgioasă, spre o zonă mai liniștită a gării, și își puse geamantanul jos. Nu-l zărea nicăieri pe pastorul Muehler și se părea că Beiul Moncef nu ajunsese nici el. Eleonora se gândi să-l întrebe pe tatăl ei dacă se duceau să expedieze telegrama pentru Ruxandra, însă îl văzu încordat și nu voia să-l irite cu întrebările ei. Bărbatul se mai uită încă o dată prin mulțime, apoi o trase în direcția unei mici cafenele.

— Haide, Ellie! Să ne așezăm și să bem un ceai!

Tocmai comandaseră, când în fața cafenelei opri o trăsură, împrăștiind un stol de pescărușI și câțiva gură-cască pripășiți pe-acolo. Vehiculul impunător din lemn de stejar, tras de patru cai arabi cenușii se opri, ușa se deschise larg, iar din ea coborî un bărbat înalt, cu pieptul lat. Acesta, după cum bănuia Eleonora, trebuia să fie Beiul Moncef. Îmbrăcat într-un costum de un albastru închis și cu un turban roșu, avea o barbă neagră și deasă și trăsăturile arcuite și delicate, ca ale unui personaj dintr-o miniatură persană. Părea un erou din *Clepsidra*, pe care nu ai fi fost surprins să-l găsești discutând chestiuni de importanță capitală în salonul contelui Olaf sau desfătându-se la operă în loja privată a familiei Von Hertzog.

— Beiule Moncef!

Beiul zâmbi și-l îmbrățișă pe tatăl ei din toată inima.

— Dragul meu Yakob! A trecut atât de multă vreme de când nu ne-am văzut!

— Chiar așa! spuse tatăl ei. Mare dreptate ai!

Se îmbrățișară din nou, apoi Beiul își mută atenția spre Eleonora, care stătea în continuare așezată la masă.

— Și ea? întrebă. Cine e fata asta drăgălașă?

Eleonora roși. Își ridică privirea și-i zâmbi Beiului cât putu de larg.

— Ea, zise Yakob, este fiica mea, Eleonora. Sper sincer să nu vă incomodeze. Aș fi trimis o telegramă din timp, ca să vă anunț sosirea ei, însă trebuie să recunosc că surpriza a fost la fel de mare și pentru mine.

— Nici gând de așa ceva! spuse Beiul, alungând îngrijorările lui Yakob printr-o mișcare a mâinii. Întorcându-se pe călcâie, le făcu semn să-l urmeze. Un copil ne va umple inimile de bucurie, mai ales o fetiță atât de fermecătoare.

Și astfel problema a fost rezolvată. Odată ce cuferele lui Yakob au fost încărcate, Beiul Moncef îi spuse câteva cuvinte vizitiului și apoi se urniră. Ca toate celelalte trăsuri din Stambul, cea a Beiului avea instalate în locul ferestrelor niște panouri de lemn bogat ornamentate. Era un paravan, explică acesta, menit să apere pasagerii de razele soarelui și, chiar mai important, să le ferească pe domnițele casei, ieșite la plimbare în oraș, de privirile curioase ale trecătorilor. Din fericire, nu-i împiedica pe cei dinăuntru să privească în afară. Instalându-se pe bancheta de catifea roșie, Eleonora își încrucișă mâinile în poală și-și lipi privirile pe grilajul din dreptul ei, urmărind un caleidoscop de moschei și clădiri municipale, conace șubrede de lemn, copaci, șarete cu legume și ceea ce părea a fi stolul ei, zburând în cercuri pe deasupra lor.

— Orașul s-a schimbat foarte mult! spuse Yakob, stând picior peste picior. Firește, au trecut aproape zece ani de când am fost aici ultima oară.

Beiul privi peste umerii oaspetelui său și pentru o clipă păru să se piardă în peisajul schimbător.

— În fiecare zi apar clădiri noi, spuse. Cafenele și prăvălii noi, școli noi, moschei și piețe, însă caracterul orașului a rămas

neschimbat. Indiferent cine stăpânește tronul, cât de multe gări noi sunt construite sau cărei țări îi aparțin navele de război care patrulează pe Bosfor, Stambulul va rămâne același, de-acum până la sfârșitul veacurilor.

— Bine punctat! spuse Yakob și ridică brațul, ca și cum ar fi vrut să închine un pahar. Trăiască Stambulul!

În curând, trăsura opri în fața intrării în casa Beiului, iar o mulțime de surugii se repeziră să descarce bagajul lui Yakob, desfăcând hamurile cailor și ducându-i în grajduri. Un conac uriaș, vopsit în nuanțe de galben și alb și așezat pe marginea apei, casa Beiului era orientată cu vederea spre rutele maritime, iar mișcarea apatică a vaselor părea să aibă ceva din eleganța unui bătrân într-un costum din trei piese, hrănind porumbeii de pe o bancă în parc. În timp ce-și poftea oaspeții pe ușa principală, Beiul Moncef aruncă o privire curioasă către stolul Eleonorei, care poposise într-un tei înalt, ce străjuia aleea.

— Te-au urmat, îi șopti tatăl ei. Mi s-a părut mie c-am văzut una în Varna! Dar întregul stol a venit după tine!

Eleonora era și ea uimită. Nu s-ar fi îndoit niciodată de fidelitatea stolului ei, însă de la Constanța la Stambul era cale lungă. Își imagina cum se desfășurase călătoria păsărilor pe deasupra apei, când pătrunse în anticamera casei Beiului, iar atenția i-a fost captată de candelabrul uriaș de cristal. O adevărată pădure de oglinzi, acesta dădea impresia că s-ar fi putut prăbuși în orice clipă sub propria greutate, izbindu-se de scara de marmură de dedesubt. Chiar dincolo de ușa principală, imediat la dreapta, era așezată o masă pe care erau răsfirate mai multe cărți de vizită, la stânga era o armură care străjuia în permanență încăperea, iar la picioarele ei, întins pe mai mult de opt metri, de la intrarea principală până în capul scărilor, era un covor Hereke uriaș, din mătase roșie, albastră și verde. Era covorul cel mai grandios din câte văzuse vreodată: chenarul acoperit cu flori înconjura trei medalioane condensate, în interiorul cărora reuși să distingă reprezentări ale Arcei lui Noe, ale Grădinii Edenului și ale celor șapte zile ale Creației.

— Din păcate, spuse Beiul, scoțându-și lornionul și ștergându-l pe tivul hainei, camerele doamnelor sunt încuiate. N-am

mai avut o domnișoară care să locuiască aici cu noi de ceva vreme. Însă dacă pe domnișoara Cohen n-o deranjează să locuiască în partea de casă destinată domnilor, m-am gândit la o cameră care i s-ar potrivi de minune.

Făcu o pauză și îi aruncă o privire Eleonorei, ca să vadă dacă era de acord cu propunerea sa. Ochii lui aveau ceva din strălucirea unei raze de lună de fiecare dată când zâmbea.

— Da, spuse ea. V-aș fi recunoscătoare!

— Minunat! Îmi este recunoscătoare! S-a hotărât, atunci! Monsieur Karom, te rog s-o conduci pe domnișoara Cohen în Camera Roșie.

Majordomul ieși din colțul său și, cu o mișcare elegantă a mâinii înmănușate, o pofti pe Eleonora în sus, pe scări.

— Camera dumneavoastră, domnișoară Cohen, spuse el, ținându-i ușa. La ora opt voi bate la ușă, să vă anunț cina.

Camera Roșie era, așa cum îi spunea și numele, acoperită cu un tapet roșu-închis. Pentru a mai potoli această explozie de roșu, lambriurile din încăpere erau vopsite într-un alb-gălbui, la fel erau și tavanul și decorațiunile de pe cele două ferestre de vizavi de ușă, a câte șaisprezece geamuri fiecare. În stânga Eleonorei era așezat un pat cu baldachin, drapat cu perdele de dantelă, în stil imperial. În fața ei, chiar sub ferestre, erau așezate un fotoliu tapițat cu velur crem și o masă de scris din lemn de stejar, cu o călimară de cristal pe ea. În dreapta ei erau biroul și o măsuță de toaletă, fiecare dintre ele conținând atât de multe sertare, încât nici nu-și putea închipui ce anume ar fi putut pune în ele. Rămase în ușă o vreme destul de îndelungată, examinând încăperea, mobilierul și minunatul covor Tabrizi în nuanțe de albastru și verde. După săptămâna petrecută în carenă, îi venea greu să se obișnuiască cu niște obiecte atât de luxoase și, cu atât mai puțin, cu gândul că această cameră, care ar fi putut cuprinde cu ușurință toată casa lor din Constanța, era, pentru moment, doar a ei.

Înaintând cu precauție, Eleonora păși pe marginea covorului către măsuța de toaletă și își apropie fața de oglindă. Urmări cum răsuflarea ei lăsă urme pe ea, care dispărură apoi de pe suprafața argintie; își schimonosi chipul, trăgând de pielea din

jurul nasului, și își umflă obrajii. Îndepărtându-se de oglindă, își netezi o șuviță de păr, zâmbi fermecător și își înclină capul spre stânga. Eleonora își mai văzuse reflecția în magazinul croitorului din Constanța, însă nu avusese niciodată ocazia să se analizeze îndeaproape. Se aplecă din nou și-și lipi nasul de oglindă, astfel încât să-și vadă doar ochii și partea de sus a feței. Încercă să se concentreze, însă, cu cât privea mai intens, cu atât imaginea devenea mai neclară. Făcând un pas înapoi, șterse aburii răsuflării de pe oglindă și se privi de la distanță. Nu încăpea nicio îndoială că era frumoasă – oamenii îi spuneau asta de când se știa –, însă în acel moment arăta zdrențăroasă. Deși făcuse baie cu o seară înainte, își spălase hăinuțele și dormise într-un pat cu așternuturi curate, părul îi era încurcat, ochii, încercănați, iar rochița semăna cu un sac.

Eleonora traversă încăperea ca să cerceteze ceva ce părea a fi un dulap, în speranța că ar putea găsi o rochiță mai potrivită. Rotind mânerul, deschise ușa cu grijă și descoperi că era într-adevăr un dulap, însă în el nu se găseau decât un sacou, o pereche de pantaloni și un fes care părea a fi de mărimea corespunzătoare unui băiat de vârsta ei. Întinse o mână să atingă materialul fesului, când auzi ușa deschizându-se. Cu inima bătându-i nebunește, Eleonora se întoarse ușor și văzu o femeie în vârstă, cu chipul zbârcit și ochii albaștri. Femeia nu părea deloc deranjată că Eleonora își băgase nasul în dulapul Beiului, ci, din contră, părea ea însăși puțin temătoare. Așezând un teanc de prosoape pe unul dintre scaunele din dreptul ușii, femeia își aranjă o șuviță de păr cărunt sub batic și își șterse fruntea cu mâneca.

— Eleonora! spuse ea, cu voce joasă. Ai sosit!

Eleonora nu știa cum să reacționeze, așa că așteptă ca femeia să continue.

— Eu sunt doamna Damakan, spuse bătrâna, traversând încăperea. Îl știu pe tatăl tău din Constanța. Acum lucrez pentru Bei.

Luă mâna Eleonorei între palmele sale și o ținu o clipă, apoi păru să-și amintească ce avea de făcut.

— Spunea că s-ar putea să ai nevoie de un schimb de haine... tatăl tău, adică.

— Da, zise Eleonora. Cred că am nevoie.

— Și am impresia că nu ți-ar strica nici o baie.

Doamna Damakan zâmbi și o conduse pe Eleonora în sala de baie. Având pereții acoperiți cu plăci albastre și albe de faianță, încăperea era învăluită într-o umezeală caldă și miros de mesteacăn. Într-un colț al încăperii trona o cadă de porțelan, iar în celălalt era așezat un vas mare de aramă. Mângâind-o la baza gâtului, servitoarea mormăi câteva cuvinte de duh, apoi se aplecă și-i trase rochița Eleonorei peste cap. Luă vasul de aramă sub braț și spuse că se va întoarce repede, lăsând-o pe fată goală și singură în mijlocul camerei de baie. Deși nu-i era foarte frig, Eleonora tremura și-și strânse brațele în jurul pieptului. Privind năluca reflecției sale într-o bucată albastră de faianță, se așeză pe marginea căzii de baie și o aștepta pe doamna Damakan să revină. Iar când aceasta se întoarse, aduse cu ea un burete și un vas plin cu apă clocotită.

— Când am plecat din Constanța, spuse ea, turnând apa în cadă, erai cât brațul meu. Și acum uită-te la tine!

Eleonora se privi și roși. Trecuse multă vreme de când n-o mai văzuse nimeni fără haine. În afara primilor ani de viață, își făcuse mereu baie singură, iar când se schimba, o făcea numai când era singură în încăpere. Această sfială, însă, dispăru complet în prezența afectuoasă a doamnei Damakan. Sprijinindu-se de marginea rece de porțelan, își băgă picioarele în cadă. Apa era mult mai caldă decât se așteptase, dar, după câteva momente de disconfort înțepător, se lăsă pe spate și începu să se bucure de aburul care-i inundase fața, de mirosul de curat al săpunului de măsline și de apa fierbinte care-i încălzea oasele. Mai întâi cu blândețe, după aceea cu grijă, iar apoi din ce în ce mai apăsat, doamna Damakan o curăță cu un burete îmbibat de săpun, insistând pe spate, picioare, brațe, gât și abdomen, cu forța unui spălător de vase care răzuiește orezul lipit pe fundul unui vas.

După baie, înfășurată într-un prosop alb și gros, Eleonora se simțea ca un nou-născut, ca și cum toate neplăcerile și grijile săptămânii care trecuse fuseseră curățate, iar acum dispăreau prin scurgere, odată cu apa murdară. Era încă obosită și înțepenită, dar se simțea alt om.

— Acum să sperăm că se potriveşte.

Eleonora se întoarse şi o văzu pe doamna Damakan stând în spatele ei, ţinând pe braţ o minunată rochie de catifea albastră. După ce-i dădu Eleonorei un rând de lenjerie curată, o ajută să îmbrace rochia şi îi închise nasturii la spate. Tocmai când doamna Damakan închidea şi cel din urmă nasture, majordomul, monsieur Karom, ciocăni în uşa deschisă. O conduse pe Eleonora în sufragerie fără o vorbă. Tatăl ei şi Beiul se aşezaseră deja şi amândoi se ridicară când o văzură intrând.

— Minunat! spuse Beiul. Trase de sub masă scaunul de lângă el şi o pofti să se aşeze. Rochia asta îţi vine de minune!

Sfioasă la auzul complimentelor Beiului, Eleonora aranjă gulerul de mătase al rochiţei şi îşi privi tatăl. Se schimbase şi el în cel mai bun costum al său. Când se întinse peste masă, ca să-i strângă mâna, de sub mustaţa proaspăt aranjată răsări un zâmbet.

— Arăţi minunat, Ellie!

O clipă mai târziu, monsieur Karom ieşi din bucătărie cu trei găini fripte, ghemuite pe câte un pat de orez cu şofran. În mod obişnuit, Eleonora ar fi acordat mai multă atenţie discuţiei despre negoţul şi viaţa politică din Stambul, însă, înfometată cum era, nu se putea concentra decât la găini şi la stafidele micuţe şi durdulii îngropate în orez. Auzi, cu toate acestea, nişte frânturi referitoare la situaţia nepoatei doamnei Damakan. Fata slujise la reşedinţa Beiului mai mulţi ani, după care se căsătorise cu un tânăr tătar care îşi câştiga existenţa ca fierar pe undeva, pe lângă Smirna. De fapt, chiar rochiţa pe care o purta Eleonora îi aparţinuse cândva nepoatei doamnei Damakan. Cele două femei aduseseră mai multe haine pe care să le vândă la sosirea lor în Stambul, dar rochiţa cu pricina nu ajunsese în bazarul de veşminte. După un desert constând în budincă de gutui, bărbaţii se retraseră în bibliotecă, iar Eleonora, epuizată, se duse în cameră, la culcare.

În dimineaţa următoare, odihniţi şi înviorăţi, luară trăsura Beiului până la gara Galata, îi trimiseră o telegramă Ruxandrei şi se plimbară cu un funicular lăcuit în roşu la deal, către Grande Rue de Pera. Stând la baza bulevardului uşor înclinat, Eleonora

avea sentimentul că aterizase în centrul Bucureștiului sau al Parisului, de parcă ar fi păşit în paginile romanului *Clepsidra* sau ale altei cărți la fel de elegante. Urmărindu-le pe doamnele elegante din Europa făcându-şi vânt cu evantaiele în mijlocul mulțimii, Eleonora închise ochii şi inspiră mirosul dulceag al migdalelor, care venea, purtat de vânt, de la un vânzător aşezat în fața cafenelei Europa.

— Vino, domnişoară Cohen! spuse Beiul, călcând apăsat pe caldarâm. Cred că următoarea destinație te va interesa în mod deosebit.

În costumul său cenuşiu din trei piese şi cu fesul său roşu de lână, Beiul Moncef era o adevărată apariție. Chiar şi doamnele europene îl priviră admirativ când îi conduse pe Eleonora şi pe Yakob în sus pe stradă, trecând pe lângă un negustor de mărunțişuri, pe lângă o farmacie şi un studio de fotografie. Se opriră în cele din urmă în fața unei prăvălii, pe a cărei vitrină stătea inscripționat cu litere aurite: *Madame Poiret, croitoreasă*. Când intrară, se auzi clinchetul unui clopoțel, iar doamna de la tejghea, poate chiar madame Poiret, îi privi pe cei trei peste ochelari.

— Bună ziua, spuse ea. Vă pot ajuta cu ceva?

— Am dori să ne faceți o rochiță, spuse Beiul, aşezându-se pe un divan, în fața unui triptic de oglinzi. Pentru tânăra domnişoară.

Eleonora înțelese că tânăra domnişoară era chiar ea.

— Moncef, spuse tatăl ei, tuşind într-o batistă, nu e nevoie!

— O, dar nu sunt de acord! spuse Beiul. Sigur că e nevoie!

— Are, firește, nevoie de îmbrăcăminte nouă, însă cred că această prăvălie depăşeşte posibilitățile noastre.

Madame Poiret ridică din sprâncene şi-şi trecu mâna prin părul încărunțit.

— Am observat, firește, că produsele dumneavoastră sunt de cea mai bună calitate, continuă Yakob, adresându-i-se de această dată lui madame Poiret. Însă ea este o fetiță, iar noi, ei bine, nu vrem să fim o povară pentru nimeni.

Aşezat în continuare pe divan, Beiul îşi încrucişă picioarele şi, scoțând un ceas aurit de buzunar, îl deschise ca să vadă ora.

— Insist! spuse el. Și chiar nu este nicio povară! Am avut noroc că doamna Damakan a avut rochița aceasta la îndemână, dar orice fetiță trebuie să aibă cel puțin trei rochițe frumoase. Nu sunteți de acord, domnișoară Cohen?

Eleonora se juca fâstâcită cu pliurile rochiței. Era adevărat. Nu putea să poarte aceeași rochiță pe toată durata ședерii ei la Stambul, iar modelele din vitrină erau chiar frumoase. Mai mult decât o rochiță nouă, însă, Eleonora își dorea să nu supere pe nimeni, nici pe tatăl ei și cu atât mai puțin pe Bei.

— Firește! interveni energic madame Poiret. O tânără domnișoară fără o rochiță ar fi ca o lebădă fără pene, iar să crezi că s-ar descurca doar cu o rochiță sau două ar fi o nebunie! Acum, domnișoară Cohen, vă rog să luați loc, ca să putem alege materialul ce vi se potrivește cel mai bine.

— Foarte bine, spuse tatăl ei, așezându-se lângă Eleonora. S-a trecut peste cuvântul meu.

Ieșiră din prăvălie după o vreme, cu un vraf de pachete învelite în hârtie albă și luară funicularul să ajungă din nou la poalele dealului. Pe lângă o rochiță de seară mai elegantă, din mătase, cu mâneci bufante și o fundă mare, Beiul Moncef îi cumpără Eleonorei trei rochițe de zi, două perechi de pantofi și un set de accesorii indispensabile, după cum le numise madame Poiret.

— Îți mulțumesc, Moncef, spuse tatăl ei în timp ce coborau pe Podul Galata. Putem face socotelile după vizita la Haci Bekir.

— Da, spuse Eleonora. Mulțumesc. Vă rămân recunoscătoare.

— Pentru nimic, spuse Beiul, refuzându-i printr-o mișcare a mâinii. N-aveți pentru ce!

Chiar înainte de intrarea în Bazarul Egiptean, trăsura coti pe o alee abruptă ticsită de standuri negustorești, cărăuși și catâri. Făcură apoi la stânga, la dreapta și din nou la stânga înainte de a opri în capătul unei fundături murdare, mărginită de ambele părți de negustori de aur. Coborând din trăsură, trecură de un șir de bărbați în vârstă, care suceau șiraguri de mătănii musulmane, în timp ce-și savurau ceaiurile și jucau table. În capătul fundăturii era o ușă verde, scorojită, care dădea în magazia celui mai de seamă negustor de covoare din oraș, un sirian pe numele său

Haci Bekir. Eleonora auzise poveşti despre Haci Bekir şi tezaurul lui de covoare, dar să vadă magazia cu proprii ochi era cu totul altceva. Luminată de o singură lampă cu gaz şi de bruma de soare care pătrundea prin ferestrele murdare de deasupra, încăperea cavernoasă era căptuşită în toate părţile cu mormane şi mormane de covoare, fiecare dintre ele de înălţimea unui om. Trebuie să fi fost cel puţin o mie de covoare doar în acea încăpere şi multe altele în catacombele învecinate.

— Beiule Moncef!

Un bărbat foarte gras, cu faţa ciupită de vărsat-de-vânt, îmbrăcat într-o robă albă şi cu un fes verde îşi făcu apariţia din spatele mormanelor. Haci Bekir ridică mâna în semn de bun venit şi traversă greoi încăperea.

— Domnule Cohen..., spuse Beiul, astupându-şi tusea cu pumnul. Ţi-l prezint pe prietenul şi tovarăşul meu într-ale negustoriei, mult stimatul Haci Abelaziz Ibrahim Bekir.

Făcând o plecăciune, Haci Bekir se întinse şi strânse cu fermitate mâna lui Yakob. Apoi, indicând către o bancă lipită pe un perete al magaziei, îşi împreună mâinile şi îi adresă câteva cuvinte Beiului. Fiindcă Haci Bekir vorbea doar araba, Beiul Moncef era nevoit să traducă.

— Dacă nu te deranjează, spuse el, Haci Bekir ar dori să vadă covoarele pe care le-ai adus.

— Da, firește!

Aranjându-şi capetele mustăţii, tatăl Eleonorei privi impasibil cât timp băiatul de prăvălie desfăcu cuferele şi începu să le golească. În timp ce oaspeţii îşi savurau ceaiul dulce pe care Haci Bekir li-l servise în nişte ceşti micuţe, băiatul scoase toate covoarele. La indicaţiile lui Haci Bekir, le întinse în două grămezi. Plescăind, Haci Bekir îşi mângâie fălcile şi cercetă covoarele întinse de-a lungul pereţilor magaziei sale. Apoi, dregându-şi vocea, arătă spre grămada mai mică şi îi spuse câteva cuvinte Beiului. Luat parcă prin surprindere, Beiul îi puse o întrebare, însă Haci Bekir clătină din cap şi repetă aceleaşi trei cuvinte, pufnind, de parcă ar fi încercat să alunge un ţânţar de pe faţă.

— Haci Bekir spune că sunt minunate covoarele tale, începu Beiul. Însă, pentru moment, ar dori doar bucățile din stânga sa. Îți poate oferi cinci sute de lire pe grămadă.

Eleonora urmări cu atenție reacția tatălui ei. Cinci sute de lire reprezentau o mulțime de bani, însă după înfățișarea lui își dădu seama că acele covoare valorau mult mai mult. În același timp, însă, se gândi că tatăl ei ar fi putut să bată palma. Haci Bekir nu părea omul pe care să-ți fi dorit să-l superi prea tare. De două ori se răstise la băiatul de prăvălie și ridicase mâna să-l lovească, după care-și amintise că avea musafiri și renunțase. Eleonora zgândărea cu piciorul un franjure desfăcut, când își privi tatăl ridicându-se de pe bancă și îndreptându-se încet către centrul încăperii. Fără a-i arunca măcar o privire lui Haci Bekir, se aplecă în dreptul covoarelor cu pricina, le ridică de pe grămadă și le așeză deoparte unul câte unul, precum un fermier care-și îngrijea recolta. În vreme ce Haci Bekir le acordase fiecăruia în parte în jur de zece sau cincisprezece secunde, Yakob nu se grăbi și întoarse covoarele pe rând, ducând țesătura la nas. Când termină de cercetat covoarele, se ridică în picioare cu buzele strânse. Cei doi bărbați se priviră o vreme înainte ca Yakob să vorbească:

— I le vând pentru nouă sute și niciun ban mai puțin!

Beiul începu să traducă, însă a fost întrerupt. Pufnind la auzul sumei, considerându-se luat în derâdere și insultat, Haci Bekir își repetă oferta inițială, după care spuse că ar fi dispus s-o ridice la șase sute. Aceasta era ultima lui ofertă, transmise el prin Bei.

— Opt sute, zise Yakob.

Când Beiul îi traduse contraoferta, Haci Bekir își mușcă buza de jos și mormăi ceva în barbă. Beiul tresări.

— Ce a spus? întrebă Yakob.

— Nimic important, zise Beiul. Vorbea pentru sine.

Tocmeala dură aproape o oră, timp în care Haci Bekir strigă și gesticulă, iar tatăl Eleonorei ținu la prețul stabilit de opt sute.

— Atâta valorează, spunea el din nou, în timp ce Haci Bekir își creștea din când în când oferta în felul lui capricios.

În final, când părea că Haci Bekir era pe cale să se prăbușească, cu fața roșie și gâfâind într-un colț, ajuns la capătul puterilor, Yakob se înduplecă:

— Șapte sute cincizeci.

Haci Bekir sări din colțul său și, strângându-i mâna lui Yakob, începu să latre ordine către băiatul de prăvălie. Înainte de a avea timp să se răzgândească, covoarele erau deja împachetate, plata făcută și ieșeau deja pe ușă.

În trăsură, în drum spre casă, după ce Beiul nu vru să-i primească banii pe rochii, Yakob întrebă ce mormăise Haci Bekir înăuntru.

— Nu vrei să știi, spuse Beiul.

Yakob dădu din cap și se întoarse spre Eleonora.

— Așa este, zise el. Probabil că nu vrem să știm.

Capitolul opt

Tavanul din camera de audienţă a Sultanului era decorat cu un desen în nuanţe de auriu, violet şi verde, un grup de cercuri concentrice care îi aminteau de fiecare dată de coada unui păun răsfirată în soare. După standardele palatului, era o încăpere modestă ca dimensiuni, cât apartamentul medicului palatului sau bucătăria cofetarului, însă camera de audienţă juca un rol esenţial în chestiunile importante ce priveau mersul Imperiului. În această încăpere auzea Sultanul neliniştile şi cererile supuşilor săi, aici intra în contact cu existenţa de zi cu zi a stăpânirii sale. Flancat de o pereche de gărzi surde, Luminăţia Sa, Sultanul Abdulhamid al II-lea, stătea cu picioarele încrucişate pe divanul său, aplecându-se uşor să-l asculte pe Beiul *sanjak*-ului din Novi Pazar spunându-şi păsul. Aparent, mai mulţi moşieri din regiune judecaseră aspru un perceptor, apoi îl spânzuraseră în piaţa oraşului. În lumina acestor evenimente, Beiul cerea asistenţă militară din partea Palatului. Un batalion sau două, după spusele sale, ar fi fost suficiente pentru reinstaurarea ordinii.

Nu se punea problema ca trupele imperiale să fie trimise să intervină într-un conflict atât de îndepărtat şi irelevant, însă, având în vedere că Beiul venise tocmai din Novi Pazar pentru a face această reclamaţie, Sultanului i se păru normal să-l lase să-şi prezinte solicitarea. Susţinând necesitatea intervenţiei imediate, fostul ofiţer cu faţă de capră se agita de zor prin camera de audienţă, oprindu-se din când în când să se scarpine în ceafă sau să-şi şteargă un strop de salivă de pe buze. Înainte de a fi numit să administreze *sanjak*-ul Novi Pazar, Beiul servise timp de treizeci de ani în cea de-a Treia Divizie a Armatei Otomane, unde i se dusese vestea în primul rând pentru violenţa sa. Se zvonea,

de exemplu, că ordonase masacrarea populației unui întreg oraș bulgar care refuzase să-i adăpostească trupele. Din punctul de vedere al lui Abdulhamid, un astfel de comportament nu trebuia răsplătit, însă generalul Sipahoğlu îl recomandase pe Bei tocmai pentru această funcție, iar Marele Vizir fusese de aceeași părere. Din păcate, însă, bărbatul se dovedise nepotrivit ca administrator, nepriceput să curme chiar și cea mai simplă dintre revoltele legate de biruri. Era o altă împrejurare în care Sultanul ar fi procedat mai bine dacă ar fi urmat sfatul propriului consiliu, o altă împrejurare în care fusese dezamăgit de îndrumătorii săi.

Sprijinindu-se într-un cot, Abdulhamid își examină mâneca de la caftan și, frecând materialul între degetul mare și mijlociu, simți suprapunerea firelor de mătase. Existau atât de multe chestiuni, mai importante decât aceasta, de care el și Jamaludin Pașa s-ar fi putut ocupa! În vreme ce ascultau reclamația tot mai obositoare a Beiului din Novi Pazar, războiul sârbo-bulgar se înteția, iar evreii și polonezii erau izgoniți în masă din Prusia. De ce trebuia să-și bată capul cu o revoltă ordinară a plătitorilor de biruri? Era mult mai îngrijorat de mișcarea națională greacă pe care Jamaludin Pașa o descoperise în Salonic sau de protestele tot mai zgomotoase ale constituționaliștilor care cereau un nou parlament. În vreme ce îl tolera pe acest barbar în straie de administrator, Sultanul își lăsă mintea să zboare în urmă, spre anul precedent, aterizând, așa cum se întâmpla uneori, în mijlocul acelei întruniri supărătoare a Marilor Puteri la Berlin. La cererea expresă a lui Bismarck, Abdulhamid trimisese o echipă formată din cei mai pricepuți diplomați ai săi, ca să-l ajute pe Beiul Sadoullah în Berlin, însă acei oameni se dovediseră a fi niște simpli pioni care aveau să asigure voturi suplimentare în favoarea Prusiei. În timp ce Marile Puteri își împărțeau bucăți din teritoriile unui continent, emisarii săi fumau și beau *aquavit* cu reprezentanții Suediei și Norvegiei. Ceea ce fusese cândva mărețul Imperiu Otoman, ale cărui teritorii se întindeau de la porțile Vienei până pe țărmul Golfului Persic, respectat și temut oriunde în lume, ajunsese acum să fie privit ca o națiune măruntă de pescari și beți.

— Așa cum știți, spuse Jamaludin Pașa, întrerupând într-un final pledoaria Beiului, am dat în trecut ordin trupelor să ușureze strângerea birurilor în Levant și anumite părți ale Bosniei. Veți înțelege, însă, că trupele noastre reprezintă o resursă limitată și, prin urmare, nu vom putea urma aceeași politică în toate cazurile.

— Firește.

— Într-o lume ideală, continuă Marele Vizir, netezindu-și vârfurile mustăților, ne-am dori să fim capabili să intervenim în orice situație neplăcută care ne este adusă la cunoștință, ne-am dori să putem trimite ajutor oriunde este necesar, însă, după cum știți, aceasta nu este o lume ideală.

— Chiar departe de a fi așa!

Jamaludin Pașa făcu o pauză pentru a nota câteva cuvinte în carnețelul său.

— Sperăm să nu interpretați pasivitatea noastră ca un semn de desconsiderare.

— Firește că nu!

— Nu se poate spune că nu suntem îngrijorați de evenimentele recente din Novi Pazar sau de strângerea birurilor. Dimpotrivă, suntem foarte preocupați de ambele chestiuni. În alte împrejurări, mai fericite, v-am fi trimis trupele solicitate numaidecât. Și totuși, într-o lume cu resurse limitate, trebuie să acționăm conform priorităților.

— Firește, spuse Beiul. Vă mulțumesc, Jamaludin Pașa, că ați binevoit a-mi asculta păsul.

— Cu mare plăcere!

— Și vă mulțumesc și Luminației Voastre, zise Beiul din Novi Pazar, aplecându-se adânc în fața Sultanului. Luminație, sunt onorat că ați binevoit să acceptați o întrevedere cu cineva atât de umil ca mine.

— Sunt întotdeauna dornic să îmbunătățesc condițiile de trai ale supușilor mei, spuse Sultanul. Cu atât mai mult ale celor aflați în provincii mai îndepărtate.

— Da, Luminația Voastră. Puteți avea toată încrederea că cetățenii din Novi Pazar simt progresul.

— Mă bucur s-aud asta, spuse Sultanul. Și te rugăm să ne ierți pentru scurtarea acestei întrevederi.

Acestea fiind spuse, un om de pază îl conduse pe Beiul *sanjak*-ului Novi Pazar spre ieşirea din camera de audienţe, iar uşa se închise în urma lor.

Sultanul îşi schimbă poziţia pe Divan înainte de a se întoarce spre Marele Vizir.

— Spune-mi, zise el, ce alte treburi mai trebuie clarificate înainte de prânz?

— Am primit o nouă scrisoare de la von Siemens.

Abdulhamid pufni şi închise ochii. Era sub rangul lui să se ocupe în mod constant de aceşti bancheri şi industriaşi, însă ştia că drumul de cale ferată către Bagdad nu putea fi construit fără ajutorul lor.

— Cum propui să răspundem?

— V-aş propune să-l invităm la Palat. Veţi putea discuta cu el pe scurt, în termeni generali, iar detaliile le veţi putea lăsa în seama conducătorilor Trezoreriei şi ai Administraţiei Datoriei Publice.

Sultanul îşi trecu degetul mare pe marginea pernei.

— Vor fi şi ei implicaţi? întrebă. Cei de la Administraţia Datoriei Publice?

— Îmi imaginez că aşa vor dori.

Abdulhamid îşi strânse buzele şi aprobă printr-o mişcare a capului. Administraţia aceasta a Datoriei Publice reprezenta o violare clară a suveranităţii sale, însă nu putea face nimic s-o înlăture. Imperiul era înglodat în datorii, iar aceştia fuseseră termenii sub care bancherii încuviinţaseră să le restituie. Sau, mai exact, aceştia erau termenii pe care îi impuseseră.

— Dacă dorim să modernizăm interiorul ţării, interveni Jamaludin Paşa, va trebui să facilităm un flux constant de bunuri.

— Sunt conştient de argumentele în favoarea construirii căii ferate, spuse Sultanul tăios. Sunt în aceeaşi măsură conştient, însă, de dorinţa Berlinului de a obţine o legătură de la Stambul la Bagdad. Şi la fel sunt şi de simpatia dumitale pentru Kaizer. Dar am să te rog să nu-mi mai întrerupi gândurile!

— Iertaţi-mă, Luminăţia Voastră.

— Poţi trimite invitaţia, spuse Sultanul. Ocupă-te de asta de urgenţă!

— Prea bine, spuse Marele Vizir, ridicându-se. Așa voi face, Luminăția Voastră!

Deși Sultanul știa că nu era necesar să se poarte oficios cu sfătuitorii săi, se simți oarecum neliniștit în urma celor spuse și se hotărî să iasă la aer. Făcându-le un semn din cap gărzilor din ambele părți ale divanului său, Sultanul se făcu nevăzut pe ușa din spate a camerei de audiențe și, luându-și noul binoclu din Biblioteca lui Ahmet al III-lea, se strecură prin camerele pajilor înspre Grădina Lalelelor. Era o dimineață neobișnuit de senină pentru acea perioadă și, deși niciuna dintre lalele nu înflorise, strălucirea constantă a soarelui încălzea pământul ca un iubit vechi. Aerul îi răcori fața în plimbarea sa printre straturile adormite de lalele și pe lângă Pavilionul Bagdadului, înspre Grădina Elefantului. Un conducător eficient avea nevoie, înainte de toate, să se mențină la o distanță rezonabilă de toate evenimentele care aveau loc pe teritoriul său. Dacă se agita pentru detaliile fiecărei bătălii sau fiecărui proiect de infrastructură, nu se mai putea concentra asupra deciziilor care contau cu adevărat. Din nefericire, Marele Vizir se dovedise de nenumărate ori incapabil să înțeleagă acest lucru.

Oprindu-se să-și aranjeze caftanul, Abdulhamid se așeză pe bancă, la umbra vișinilor săi preferați. Nu era o perioadă bună pentru observarea păsărilor, însă exista mereu loc pentru surprize. Desfăcând husa de mătase albastră, scoase binoclul și cercetă istmul. Acest binoclu nou, realizat în urma unei comenzi speciale de Emil Busch în persoană, era cu mult mai bun decât oricare altul pe care-l folosise până atunci, însă nu erau prea multe de văzut. Câțiva pescărușI planau pe deasupra Turnului turtit și crenelat al Galatei, iar pe minaretul moscheii lui Ali Pașa se cocoțase un vultur cu coadă albă. Sultanul se pregătea să lase jos binoclul, când observă ceva ciudat: un stol de păsări ce păreau a fi pupeze, de un colorit neobișnuit, în nuanțe de violet și alb, adunate în jurul unei case de pe Cheiul Beșiktaș. Le urmări vreme de câteva minute, întrebându-se ce anume ar fi putut atrage stolul în acel loc. În afara fațadei sale de un alb-gălbui, nu îi trecea prin minte niciun motiv pentru care stolul ar fi poposit acolo, mai ales în acea perioadă a anului.

Când Sultanul își puse binoclul înapoi în husă, remarcă cu surprindere că o pereche de astfel de pupeze alb-violete stăteau ghemuite pe crengile copacului de deasupra sa. Ciripeau și ciuguleau mugurii albi și singuratici, înșelați de căldura zilelor precedente. Abdulhamid le urmări mișcările vioaie din creangă în creangă. Îi plăcuseră pupezele de când se știa. Pupăza era o pasăre extraordinară și regală, dând dovadă de tot fastul și gă-teala unui suveran. În același timp, însă, era una dintre cele mai inteligente zburătoare, superioară celor care se îmbăiau în țărână sau își construiau cuiburile din fecale. O pupăză, își aminti el, fusese cea care îi transmisese Regelui Solomon mesajul Reginei din Saba, iar în celebrul poem al lui Farid il-din Attar tot o pupă-ză convinsese celelalte păsări să pornească în căutarea marelui Simurgh. Abdulhamid nu prea se pricepea la denumirile lati-nești, dar își amintea cu ușurință de cea a pupezei, *Upupa Epops*.

Rosti numele cu voce tare și, atunci, cea mai mică dintre cele două păsări sări pe o creangă chiar deasupra capului său. Cei doi se priviră o vreme, după care pupăza își luă zborul și se opri lângă el, pe bancă. Aplecându-și capul într-un soi de aște-ptare sau interogare, pasărea sări, apropiindu-se de el. Nesigur de ce anume dorea pupăza, Abdulhamid rupse un mugur de pe creanga de deasupra sa și îl întinse. După două salturi, pasărea luă mugurul în cioc și, ca și cum asta era tocmai ceea ce aște-ptase, zbură de-a lungul istmului.

Capitolul nouă

Restul zilelor petrecute de Eleonora şi de tatăl ei în Stambul trecură la fel ca prima. În fiecare dimineaţă, după un mic dejun cu lipii, miere, măsline şi brânză sfărâmicioasă, se urcau în trăsura Beiului Moncef şi călătoreau cu funicularul la deal, spre Grande Rue de Pera, unde Beiul insista să cumpere şi mai multe daruri pentru Eleonora, şi unele chiar şi pentru Yakob. La început au fost amândoi stânjeniţi, Eleonora pentru că nu mai primise până atunci daruri din partea nimănui, iar tatăl ei pentru că, aşa cum spusese în nenumărate rânduri, nu dorea să-şi incomodeze cu nimic gazda. Yakob încercă de mai multe ori să-l recompenseze pe Bei pentru bunătatea sa, însă era refuzat cu fermitate. Beiul Moncef insistă că târguielile nu-l incomodau cu nimic, ba, mai mult, erau o plăcere pentru el. Neavând copii, nepoţi, nepoate pe care să-i răsfeţe, savura din plin ocazia de a-şi cheltui banii pentru o domnişoară atât de frumoasă. Căci, la urma urmei, nu de-aia existau banii? Când terminau cu târguielile, îşi adunau pachetele şi se opreau să ia prânzul la unul dintre cele mai elegante restaurante de pe bulevard, încercând feluri de mâncare precum: *borek* şi *iskander*, peşte fript, *kofte* trecut prin fistic măcinat şi un pateu crocant cu portocale, numit *kunafa*. După aceea, coborau din nou la vale înspre Eminounu, unde Beiul Moncef stabilise o serie de întâlniri pentru Yakob, în principal în bazarul de textile, dar şi în porticurile însorite ale Marelui Bazar. După-amiaza târziu se întorceau în sfârşit la reşedinţa Beiului şi se odihneau, fiecare dintre ei bucurându-se de un scurt răgaz de singurătate.

Eleonora îşi petrecea de obicei acest interval la etaj, în camera ei, citind din *Clepsidra*, afundată în fotoliul din faţa

ferestrei. Descoperise cartea aproape din întâmplare, aruncându-şi ochii prin bibliotecă, în cea de-a doua noapte petrecută la Stambul. Era urcată pe o scară, pe la jumătatea rafturilor, răsfoind colecţia incredibilă de atlase a Beiului, când privirea i-a fost atrasă de cotorul albastru-argintiu familiar al *Clepsidrei*. Şi-a petrecut apoi restul serii şi fiecare seară care a urmat după aceea cufundată în ultimele volume sau volumele Trieste, cum mai erau cunoscute, ale romanului epic. Stând ghemuită în fotoliul ei, cu *Clepsidra* deschisă pe genunchi, Eleonora era cât se poate de fericită. Ce mare bucurie era pentru ea să poată citi liber, să se poată pierde în acţiunea unei cărţi fără teama că Ruxandra ar putea pândi pe după umăr! Oricât de acaparată ar fi fost de lectură, Eleonora mai arunca din când în când o privire pe fereastră, urmărind fie zborul stolului ei de pe streaşină pe vreo creangă, fie coşul vreunui vapor cu aburi care trecea prin dreptul dealurilor cu portocali.

Termină ultimul volum din *Clepsidra* cu doar câteva zile înainte de ziua stabilită pentru plecare. Deşi o parte din ea îşi dorea să se afunde din nou în primul volum şi să recitească povestea de la cap la coadă, de această dată cunoscând soarta eroilor, îşi zise că ar fi mai bine să facă o pauză în acea seară. La masa de seară li se servi tocană cu vinete şi carne de miel cu sos bechamel, după care Beiul îi pofti în bibliotecă, unde se aşezară pe nişte fotolii maronii, tapiţate cu piele de căprioară, în faţa şemineului. Încăpere întunecată, acoperită cu lambriuri de lemn, decorată cu globuri şi instrumente de navigaţie vechi, biblioteca era umplută de la podea până-n tavan cu cărţi: tratate de filologie, de geografie, enciclopedii, dicţionare, biografii, volume de poezii, romane şi mai multe tratate religioase, toate legate în piele marocană roşie, albastră, verde şi maronie. Monsieur Karom le servi baclava cu fistic şi ceai negru în pahare în formă de lalea, în vreme ce Beiul pregăti un joc de table pentru el şi Yakob. Împodobită cu semiluni mici de cedru, tabla de joc era o ilustrare a măiestriei şi eleganţei. Urmărindu-i mâinile mari alunecând pe suprafaţa tablei, aşezând piesele din agat şi sticlă în poziţie de joc, Eleonora încercă să găsească sensul jocului, motivul pentru

care piesele erau aranjate în acea poziție și în ce direcții ar fi putut înainta pe tabla de joc.

— Ai jucat vreodată? întrebă Beiul, observându-i privirea concentrată.

Eleonora își simți obrajii îmbujorându-se.

— Nu.

— Te pot învăța, dacă dorești. Nu durează mult.

— Mulțumesc, spuse ea, dar cred că prefer doar să privesc o vreme, dacă nu vă deranjez prea tare.

Se uită la Bei, apoi la tatăl ei, care era ocupat cu tăierea unui trabuc.

— Niciun deranj, Ellie! Dacă ai vreo nelămurire, te rog să-ntrebi!

Deși erau doi bărbați blânzi, Beiul Moncef și Yakob jucau table cu o forță nebănuită, lovind tabla de joc cu piesele și izbind puternic zarurile de fildeș de colțuri. Din când în când se mai opreau să ia o gură de ceai sau să sufle un norulet de fum de trabuc, însă erau atenți numai la ritmul jocului, la clinchetul fil deșului lovit de lemn, la amestecul de agate și sticlă. Jucară fără să se oprească să-și analizeze mișcările, cu încrederea neatentă a unui fierar care a turnat aceeași formă de sute de ori. Niciunul nu scoase un cuvânt până la finalul partidei.

— Am uitat să vă spun, zise Beiul Moncef, agitând zarurile în palme, că am fost invitat mâine într-o croazieră organizată în onoarea viceconsulului american, la împlinirea vârstei de șapte-zeci și cinci de ani.

Tatăl Eleonorei scutură trabucul în scrumiera argintie din dreptul său.

— Sunt sigur că eu și Ellie vom avea cu ce să ne ocupăm timpul cât o să lipsești, spuse el. Poate vom merge în vizită la Kiz Kulesi sau la Rumelihisarı.

— A, nu! spuse Beiul, în timp ce aruncă un patru-patru, câștigând partida. Ce am vrut să spun este că mi-aș dori ca tu și domnișoara Cohen să mă însoțiți. Nu particip de obicei la astfel de evenimente, dar m-am gândit că poate v-ar face vouă plăcere. Și vă pot asigura că nu mă incomodați cu nimic. E adevărat că

în mod normal probabil n-aș participa, dar mi-ar prinde bine și mie să-mi mai fac apariția în lume.

Yakob ridică un zar și lovi în el cu vârful unghiei.

— Îți suntem adânc recunoscători pentru tot ce ai făcut pentru noi, spuse el, privind-o pe Eleonora pentru aprobare. Știu că amândoi vom fi foarte triști să părăsim Stambulul.

Eleonora plecă privirea. Știuse de la început că la un moment dat vor trebui să plece din casa Beiului și de la Stambul și că va pierde rutina aceea cu care se obișnuise atât de repede, dar să fie pusă față-n față cu inevitabilul nu era chiar același lucru. Fiecare trebuie la un moment dat să părăsească lumea, dar cine este cu adevărat pregătit s-o facă? Eleonora își privi noua pereche de pantofi negri din piele veritabilă și-și ciocni tocurile unul de celălalt.

— Joci o partidă cu mine, tată?

Îl întrebase nu pentru că-și dorea foarte tare să joace, ci pentru că se temea că era ultima ei ocazie de-a juca pe tabla Beiului. Cât întrebarea pluti pe deasupra lor în așteptarea unui răspuns, mintea ei zbură spre alte ultime ocazii, perspective neverosimile și lucruri de la care avea să-și ia rămas-bun pentru totdeauna.

— Joc eu! strigă Beiul. Firește, dacă nu te deranjează, Yakob!

— Nu, nu, firește că nu mă deranjează! Un joc de table nu strică, însă ultimele două săptămâni au fost pline de evenimente și obositoare.

— Într-adevăr, zise Beiul și, rotind masa de joc, începu să rearanjeze piesele pe tablă. Ești sigură c-ai înțeles regulile?

— Da, spuse Eleonora, privind cu atenție tabla de joc. Așa cred.

Beiul îi întinse zarurile, fata le luă și, după un moment de ezitare, simțind fildeșul răcoros în palmă, aruncă unu-doi, cea mai proastă deschidere posibilă. După ce-i aruncă o privire tatălui ei, Eleonora se concentră la joc. Luându-și în calcul opțiunile, împinse una dintre piese trei spații spre stânga.

— Ești sigură că asta vrei să faci? întrebă Beiul. Te lasă descoperită în fața atacului.

Aceasta încuviință printr-o mișcare a capului.

— Vezi tu, continuă el, mișcându-și în mod ipotetic piesele mai aproape de ale ei, dacă arunc un doi ori un patru, îți pot lua piesele.

— Sigur că da.

Ridicând din umeri, Beiul luă zarurile și aruncă un trei-cinci.

— Ei bine, spuse el, luând ultima înghițitură de ceai, îmi recunosc greșeala.

Până la finalul primului joc, Yakob sforăia, ca un ușor memento al orei înaintate. Cu toate acestea terminară jocul, pe care Eleonora îl câștigă, apoi altul, care se sfârși tot în favoarea ei, și abia apoi se hotărâră că era timpul să meargă la culcare.

Călăuzită de lumina unei lămpi cu gaz, Eleonora se urni cu greu în sus spre camera ei, pe care trebuia s-o părăsească în curând. În mai puțin de douăzeci și patru de ore avea să-și ia la revedere de la această casă, de la Bei, de la întregul oraș. Și pentru ce? Pentru o călătorie cu vaporul înapoi spre casă și pentru viața ei chinuită din Constanța. Trecând pragul, Eleonora observă că una dintre ferestrele camerei ei era deschisă. O adiere întunecată îi făcu lampa să șuiere; se cutremură. Când se întoarse să închidă ușa în urma ei, de pe un stâlp al patului țâșni în zbor o pasăre, care poposi pe pervazul ferestrei deschise. Era o membră a stolului ei și părea să vrea ceva. Așezând lampa pe noptieră, Eleonora traversă încăperea și îngenunche în fața pervazului, proptindu-și bărbia pe brațe. Pupăza adusese cu ea un mugur de cireș. În loc să zboare, pasărea se uită drept spre ea, înfoindu-și penele vărgate, violet cu alb.

Fata luă mugurul de cireș și îl mirosi.

— De ce nu putem rămâne la Stambul? întrebă ea cu voce tare.

La auzul vocii ei, pupăza își înclină capul într-o parte, de parcă s-ar fi pregătit s-o asculte cu mai mare atenție. Eleonora privi orașul încețoșat, sclipind precum o colecție de stele prinse în plasa întunecată a strâmtorii. Oftă, iar orașul se cufundă într-o tăcere plină de așteptare. Pământul își încetini și el rotația pe axa sa.

— Aș vrea să rămân. Mi-aș dori să rămân la Stambul pentru totdeauna.

La aceste cuvinte, oaspetele ei țopăi până la marginea pervazului și își luă zborul în întuneric. Dând din aripi, coborî înspre apă și, alăturându-se stolului, se făcu nevăzut în noapte.

În dimineața următoare se trezi și o văzu pe doamna Damakan stând în pragul camerei ei cu un teanc de prosoape și un vas de aramă plin cu apă clocotită. Deși Eleonora fusese oarecum reticentă în timpul primei ei băi, ajunsese să aștepte cu nerăbdare apariția doamnei Damakan, apa înțepător de fierbinte, mirosul săpunului de iasomie și prosopul curat și cald de la sfârșit. Partea ei preferată din tot acest ritual venea abia la finalul băii. Când Eleonora era uscată și îmbrăcată, doamna Damakan o așeza pe unul dintre fotoliile de catifea roșie din dreptul ușii și îi pieptăna părul, fredonând cântece populare tătărești, care îi trezeau Eleonorei cele mai timpurii amintiri, ca un vis parțial reconstruit. Abia după ce a fost îmbrăcată și pregătită pentru micul dejun, Eleonora își dădu seama că poate era ultima oară când doamna Damakan o îmbăia.

Când Eleonora, tatăl ei și Beiul ajunseră la cheiul Beșiktaș, tot stolul ei de pupeze o aștepta în liniște pe ramurile unui copac aplecat peste stația bacului. După ce oaspeții viceconsulului se îmbarcară și vasul se îndepărtă de țărm, un grup mic se desprinse din stol și îi urmări în zbor, dar la o distanță prevăzătoare. Beiul Moncef se uită în sus spre păsări, apoi spre țărm la casa sa, unde acestea petrecuseră mult timp în ultimele câteva săptămâni. Se simțea o briză tăioasă suflând de-a lungul Bosforului, iar cerul era de același albastru deschis precum plăcile de gresie din moscheea Sultanului Ahmet. Sprijinindu-se cu o mână de balustradă, Eleonora flutură batista tatălui ei înspre muncitorii și docherii din port, care-și făceau de lucru în jurul clădirii bacului. Era îmbrăcată cu o rochiță de un verde pal, cu mâneci bufante scurte și o cascadă de volane de tafta pe piept, o adaptare a rochiilor expuse de madame Poiret în vitrina prăvăliei. Cât de îndepărtată îi părea acum acea primă călătorie spre Pera, deși erau la Stambul de mai puțin de trei săptămâni! Văzuse atâtea locuri din oraș, atâtea lucruri noi, iar acum, indiferent ce ar fi spus, indiferent de cât de mult ar fi protestat, urmau să plece. Gândul la plecarea lor

apropiată era aproape imposibil de suportat. Ce bine ar fi dacă ar putea să rămână pentru totdeauna la Stambul!

Făcându-i semn unui ospătar, Beiul luă două pahare de pe tava acestuia și îi întinse unul lui Yakob.

— *Sherefe!* spuse, ridicând paharul.

Yakob îl ridică și el pe al lui și ciocniră.

— *Sherefe!*

Printre cei prezenți la petrecere în după-amiaza aceea se numărau, după spusele Beiului Moncef, lady Catherine de Berg, atașatul militar al Prusiei, un pictor vienez avangardist de o oarecare notorietate, ambasadorul francez, madame Corvel și, firește, viceconsulul american. Consulul nu era prezent, fiindcă fusese convocat de urgență în acea dimineață, în legătură cu o serie de probleme pricinuite de deportările prusace. Sprijinindu-se cu umerii de balustradă, Eleonora analiză petrecerea, ospătarii cu livrele roșii servind caviar și tartine printr-o mulțime de smochinguri și rochii voluminoase, pahare cu băuturi în toate mâinile, iar în fiecare pahar câte o bucată de gheață reflectând un strop de soare. Beiul discuta cu o americancă în vârstă, iar Yakob, terminându-și băutura, luă un pateu pufos de pe tava unui ospătar în trecere. Atunci, Eleonora îl zări pe pastorul James Muehler îndreptându-se spre ei prin mulțime.

— Dragă domnule Cohen! Ce surpriză plăcută!

Își strânseră mâinile viguros, după care Yakob îl îmbrățișă pe pastor.

— Chiar așa! spuse Yakob, când se desprinseră din îmbrățișare. Beiule Moncef, aș dori să ți-l prezint pe bunul meu prieten și fost coleg de cabină, pastorul James Muehler. Este american din statul Connecticut și rectorul Colegiului Robert.

— Încântat, spuse Beiul și își strânseră mâinile.

— Iar acesta, pastore Muehler, este cea mai generoasă gazdă, prietenul și partenerul meu într-ale negoțului, Beiul Moncef Barcous. Nu vei găsi un turc mai de treabă în tot Stambulul!

— Beiul Moncef Barcous! spuse pastorul. Am tot auzit acest nume din prima zi când am călcat în Stambul. Trebuie să recunosc, sunt foarte fericit să vă cunosc în sfârșit!

— Nici reputația dumneavoastră nu este mai prejos, pastore Muehler.

— O reputație bună, sper!

Beiul sorbi din pahar și zâmbi.

— În cea mai mare parte, bună.

— E suficient pentru mine!

— Și presupun că o cunoașteți pe micuța domnișoară Cohen, spuse Beiul, dându-se în lături, pentru a-i face loc Eleonorei. O domnișoară minunată din toate punctele de vedere și, din ce am descoperit aseară, o adevărată expertă la jocul de table.

— Chiar așa?

Eleonora își coborî privirea, examinând contrastul dintre pantofii săi de un verde pal și podea.

— M-a bătut de două ori la rând, spuse Beiul. Și am jucat serios! Aș dori să nu atribui succesul ei norocului, însă, așa cum se spune, omul nu trebuie să caute norocul, fiindcă, la o adică, norocul o să-l găsească singur.

— Într-adevăr, spuse pastorul, continuând pe un ton ușor mai răsunător, pe care de obicei îl rezerva citatelor. Norocul e peste tot. Lasă-ți mereu cârligul la apă. În râul unde te vei aștepta mai puțin, acolo vei găsi pește.

— Nu cred că este vorba despre noroc, interveni Yakob. După cum v-am povestit pe vas, a citit aproape toate cărțile scrise vreodată.

— Toate cărțile? repetă pastorul Muehler. Îi prinse privirea Eleonorei și zâmbi. Ei bine, domnișoară Cohen, care este preferata ta?

— Haide, Ellie, zise tatăl ei, așezându-și o mână pe umărul ei, spune-i care-i preferata ta!

Eleonora se uită în sus la cei trei bărbați, cu ochii mijiți din cauza luminii soarelui. Adevărul era că nu citise mai mult de douăsprezece cărți.

— Până acum, spuse ea, preferata mea este *Clepsidra*.

— Ce vârstă spuneai că ai? întrebă pastorul, aplecându-se pentru a ajunge în dreptul ei.

— Opt ani.

— Opt, repetă el. Și citești deja romane? E foarte impresionant! Foarte impresionant!

Pastorul Muehler era pe cale să dezvolte această idee, când o tânără plină de viață îl bătu pe umăr și-i șopti ceva la ureche. Purta o rochie colorată izbitor în nuanța mandarinei, materialul portocaliu îmbinându-se în zona corsetului cu o bucată de dantelă albă și adunându-se la spate într-o cascadă de dimensiuni impresionante. Eleonorei îi trecu prin minte că semăna cu un melc exotic.

— Iertați-mă! spuse pastorul. Madame Corvel mi-a amintit de o chestiune ce nu suportă amânare. Nu va dura mult.

— Firește, spuse Beiul. De fapt, chiar aveam de gând să le arăt celor doi priveliștea de la pupa vasului. E incredibilă! Vă rog să veniți și dumneavoastră când doriți.

— Excelent! zise pastorul. Apoi, întorcându-se spre Yakob, adăugă: Prietene, trebuie să discutăm treburi negustorești. Să nu crezi c-am uitat de covorul acela Tabrizi pe care mi l-ai recomandat pentru birou.

— Da, zise Yakob. Modelul Hereke. Putem discuta mai târziu.

— Pe mai încolo! spuse pastorul, lăsându-se condus de către madame Corvel.

Vederea de la pupă era cu adevărat incredibilă. Lumina albastră a dimineții pierduse câteva nuanțe, apropiindu-se de galben, și, din câte vedea Eleonora, pe cer nu era nici urmă de nori. Palatul Topkapi se micșorase până ce ajunsese de dimensiunea degetului ei mare, iar de după dealuri nu se mai iteau decât cele mai înalte minarete. Țărmurile Bosforului erau în acel loc acoperite de păduri de conifere, sparte la fiecare câțiva kilometri de câte un sătuc sau un golfuleț. Aerul era tare și ușor afumat, cu aromă de pin. Inspirând adânc, Eleonora analiză mirosul și îl depozită în memorie. Acesta avea să fie mirosul care îi va aminti de Stambul.

Amintirile, însă, sunt la fel de nestatornice precum soarta.

La scurtă vreme după ce Beiul îi conduse la pupa, vasul nimeri în mijlocul unei porțiuni mai zbuciumate a mării. La prima smucitură, Eleonora se agăță de brațul tatălui ei, iar el se prinse de balustradă. Tulburat, Yakob se întoarse s-o întrebe ceva pe fiica lui. Arăta de parcă tocmai văzuse o fantomă și avea

obrajii scobiți și palizi, de aceeași culoare ca rochița ei. După ce mormăi ceva legat de răul de mare, își duse mâinile la abdomen și, grăbindu-se înspre celălalt capăt al vasului, aproape se împiedică de o ramă lăsată liberă.

— Iertați-mă!

Pe măsură ce pașii tatălui ei se auzeau îndepărtându-se, sunetele petrecerii alunecau către ei dinspre puntea principală. Eleonora clipi, iar Beiul deschise gura să spună ceva. Apoi avu loc o explozie, vasul se cutremură puternic și, printre țipetele de pe punte, începu ușor să se scufunde.

Capitolul zece

Dimineața veni, sufocată de o grămadă de puf de gâscă și umbre. Pași înăbușiți contopiți cu șoapte și zborul ușor al cormoranilor pe deasupra apei precum niște marionete, croncănitul lor amestecându-se cu strigătele vânzătorilor ambulanți de pâine. În cele din urmă, strigătele acestea singuratice se pierdură în murmurul general al orașului, se contopiră cu strigătele birjarilor și ale negustorilor de pește, o chemare îndepărtată a credincioșilor la rugăciune și urletul jalnic al câinilor fără stăpân, dovezi că viața și Stambulul vor merge mai departe. În ciuda tuturor celor întâmplate, ele vor merge mai departe.

Pe măsură ce dimineața se furișa treptat în încăpere, Eleonora zăcea răsucită ca o frunză uscată de ceai, înfășurată într-o încâlceală de așternuturi și respirând sacadat, în ritmul neregulat al unui somn agitat. O bătaie în ușă o îndepărtă și mai tare de lumea viselor, dar nu voia decât să adoarmă la loc. Se auzi un târșâit de papuci în pragul ușii și zăngănitul surd al metalului pe suprafața noptierei. După aceea simți mâna subțire, cu pielea îngroșată a doamnei Damakan așezându-se pe ceafa ei. Eleonora se cutremură simțind căldura acelui corp trecând prin pielea ei.

— Ai micul dejun pe noptieră, spuse doamna Damakan și ieși din cameră, târșâindu-și picioarele.

Eleonora aștepta țăcănitul care anunța închiderea ușii, după care se întoarse pe spate. De sub capacul care acoperea tava cu mâncare ieșea un miros de ouă fierte și lipie, însă nu-i era foame, chiar deloc. Trăgându-și așternuturile peste cap, închise ochii și se ghemui la loc. Își simțea capul zvâcnind, iar stomacul îi clocotea de neliniște. Era trează acum, însă amintirea nopții trecute era încă cețoasă și confuză, precum o caravană de cămile

proiectată la orizont peste o dună masivă. Își amintea răcoarea plăcută a apei, faptul că o meduză o înțepase în gleznă, brațul păros al Beiului, apoi, dintr-o dată, conștientizarea faptului că tatăl ei era mort.

I se tăie răsuflarea și simți un nod dureros în stomac. Expiră până simți că plămânii îi sunt liberi, apoi îi umplu din nou cu aer. Fusese o lovitură puternică. O tragedie zguduitoare, de felul celor în privința cărora ne mințim singuri că li se poate întâmpla doar altor oameni, personajelor din romane, vecinilor sau bieților amărâți despre care citim în ziare. Dar iată că i se întâmpla și ei. Strângând o pernă în brațe, se uită în sus, spre baldachinul din dantelă albă de deasupra capului ei. Tatăl ei era mort, fie zăcea întins pe fundul Bosforului, fie într-un morman de cadavre de pe țărm, proaspăt îngropat în pământ sau într-un alt loc pe care nici nu și-l putea închipui, însă mort. Analiză aceeași idee iar și iar, din sute de unghiuri, însă numai gândul la ceea ce se întâmplase era precum privitul în soare. Orbea încercând să vadă.

Pe durata întregii dimineți, un vârtej de întrebări dușmănoase dădură târcoale patului ei precum corbii, aterizând rar, cu câte o căzătură greoaie, în urechea ei. Ce se întâmplase cu pupăza de pe pervazul ei? Unde ajunsese dorința ei de a rămâne la Stambul? Oare accidentul de pe vas, moartea tatălui ei și a altor treizeci de persoane nu fusese de fapt un accident? Oare nu cumva dorința ei, dorința ei puerilă de a rămâne la Stambul provocase toate aceste nenorociri? Eleonora se cutremură și își trase perna pe cap. Își dorea să adoarmă, pentru ca apoi să se trezească și să găsească lucrurile revenite la normal sau cel puțin să alunge aceste întrebări din mintea ei, măcar pentru câteva ore. Însă indiferent ce-și dorea ea, soarta fusese pecetluită, iar vârtejul acela întunecat și supărător o urmărea și mai îndârjit în vise.

Mai târziu în acea după-amiază sau poate era în următoarea, Beiul ciocăni la ușă și o strigă pe nume. Era trează, însă nu răspunse. Nu se simțea în stare să vorbească. Nu prea se simțea în stare de nimic, de fapt, în afară de a zăcea în pat. După ce bătu în ușă și o mai strigă de două ori, Beiul deschise ușa. Era îmbrăcat în costumul său albastru impecabil, dar chipul îi era obosit, era tras la față și avea ochii roșii, încercănați. La început

nu o observă, fiindcă era îngropată sub o grămadă de aşternuturi şi perne, ca o vulpe speriată ascunsă în scorbura unui copac, dar în final privirile li se întâlniră. Se priviră îndelung, înainte ca el să închidă uşa şi să se aşeze pe fotoliul roşu din dreptul patului.

— Am încercat să iau legătura cu mătuşa ta, Ruxandra.

Eleonora îşi ridică capul dintre perne, ca să înţeleagă mai bine ce spunea Beiul.

— Nu sunt sigur cât de mult îţi aminteşti... zise el, frângându-şi mâinile. Din ziua de ieri, adică.

Îşi simţi buza tremurând când încuviinţă din cap în semn că îşi amintea, că ştia.

— Autorităţile caută încă supravieţuitori, spuse el, punând o mână pe un colţ al patului. Deşi este puţin probabil să existe vreunul.

În liniştea care se lăsă, Beiul se ridică şi se îndreptă spre fereastra la care Eleonora îşi pusese dorinţa. Urmări activitatea de pe apă. Apoi, scoţându-şi ceasul din buzunarul vestonului, îl deschise şi îl închise de câteva ori.

— Am încercat să iau legătura cu mătuşa ta, repetă el, netezindu-şi capetele mustăţilor. Din păcate, nu am primit niciun răspuns până acum.

Beiul traversă încăperea şi se aşeză din nou pe fotoliul de lângă pat.

— Sigur va răspunde-n curând! Între timp, eşti mai mult decât binevenită să stai aici.

Eleonora încuviinţă printr-o mişcare a capului. Ştia că ar trebui să spună şi ea ceva, însă simpla idee de a vorbi, de a-şi articula gândurile era o sarcină prea grea pentru ea.

— Mai există alte rude cu care ar trebui să-ncerc să iau legătura?

Bărbia i se încordă şi simţi cum i se umplu ochii de lacrimi. Nu mai era nimeni. Era singură pe lume, nu mai avea nicio rudă în afară de Ruxandra. Cu un scâncet, Eleonora se întoarse sub grămada ei de aşternuturi şi îşi înăbuşi hohotele în întunecimea călduţă. Când se trezi din nou, Beiul nu mai era în încăpere.

Eleonora îşi petrecu acea primă săptămână aproape numai în pat, cufundându-se şi deşteptându-se dintr-un somn neliniştit,

acompaniat de transpirații și spaime nocturne. În fiecare dimineață și seară, doamna Damakan venea în camera ei cu o tavă cu mâncare, apoi se întorcea o oră mai târziu să ia tava cu mâncarea neatinsă, în afara unui colț de brânză sau a unei mușcături din vârful unui ou. Eleonora părăsi confortul patului ei doar pentru a folosi toaleta sau a se spăla pe față. În afară de asta, dormi și făcu tot posibilul să alunge gândurile nedorite. Nu scosese un cuvânt de la accident. Tăcerea devenea o obișnuință, un veșmânt apăsător sub care să se ascundă. În afara dormitorului ei, lumea era o imensă pată întunecată. Nu știa dacă stolul mai era cu ea și, oricum, nu-i mai păsa. Își amintea vag că zărise o scânteiere violetă în colțul ferestrei, deși era foarte probabil să fi fost un simplu vis.

Într-o dimineață, spre începutul celei de-a doua săptămâni de la accident, doamna Damakan veni în camera ei, aducând un prosop în loc de tava cu mâncare. Conștientă că predarea era cea mai simplă cale de rezistență, Eleonora îi permise bătrânei slujnice s-o ademenească în baie, să înlăture așternuturile murdare de pe patul ei și să curețe învelișul moleșit al corpului ei. După baie, doamna Damakan părăsi încăperea și Eleonora se trezi singură în fața oglinzii de pe măsuța de toaletă, îmbrăcată în aceeași rochiță aspră, din catifea albastră, pe care o purtase în prima ei seară la Stambul. Se simțea curată, dar secătuită de orice poftă de viață și aspirații. Traversă încăperea, deschise pentru prima dată într-o săptămână fereastra ce dădea spre golf și, inspirând mirosul nesigur al unei primăveri timpurii, își aminti un pasaj din cel de-al doilea volum din *Clepsidra*, care descria starea domnișoarei Holvert la mai puțin de o lună de la moartea părinților ei adorați:

Primii muguri ai primăverii se iviră fără vreo remuşcare, fiecare petală un cuțit în miniatură încrustat în membrana organelor ei vitale, crestându-i venele ca o treierătoare care separă boabele de spice și redeschizându-i răni pe care le credea vindecate. Dar așa era acest anotimp. În ciuda celor mai aprige eforturi ale noastre de a-i înăbuși explozia, de a ne așeza de-a curmezișul pe șinele progresului său, viața se încăpățânează să

meargă mai departe. Iar prin rezistența ei emite o dojană crudă în amintirea morții, întru amintire și întru moarte.

Închizând fereastra, Eleonora inspiră adânc și simți aerul până în plămâni. În acel moment părăsi încăperea și coborî în sufragerie. Beiul tocmai își termina micul dejun. Stând nemișcată în cadrul ușii dintre anticameră și sufragerie, ținea un stilou într-o mână și o coală de hârtie în cealaltă. Gura îi era strânsă, iar părul încă umed.

— Bună dimineața, domnișoară Cohen.

Eleonora salută cu o mișcare a capului și se așeză pe fotoliul din fața lui. Analizându-i chipul, desfăcu capacul stiloului și își notă răspunsul în capul colii de hârtie.

Bună dimineața.

Beiul citi ce scrisese și dădu din cap, ca și cum ar fi fost cât se poate de firesc să comunice în felul acesta.

— Ai dori să iei micul dejun?

Da, scrise ea. Apoi adăugă: *Vă rog.*

Era același mic dejun pe care Eleonora îl luase în fiecare dimineață pe durata ședерii ei la Stambul. Și totuși, simpla vedere a mâncării pe tava din fața ei îi provocă o stare de greață. Știa, însă, că trebuia să mănânce ceva. Privind mâncarea, luă o măslină, aproape înecându-se când mestecă și înghiți miezul sărat și neted. Scoțând sâmburele din gură, încercă apoi să mănânce niște gem de zmeură pe lipie, însă compoziția dulceagă a gemului a fost o adevărată insultă pentru gustul ei fragil. Aceeași reacție o avu și din cauza gustului prea sărat al brânzei. În ciuda celor scrise, nu era o dimineață bună. Nici nu-și putea imagina că va mai avea vreodată parte de o altă dimineață bună.

Cum stătea în fața Beiului în sufrageria aceea răcoroasă și pustie, amintirile legate de accident îi invadară mintea, nemiloase. Fusese în preajma lui când se scufundase vasul, agățându-se cu el de o bucată de lemn plutitoare. Mai târziu, pe țărm, înfășurată într-o pătură murdară de lână, se agățase disperată de cotul lui, cu ochii larg deschiși din cauza șocului provocat de frig și de conștientizarea care o năpădea lent, că viața ei se schimbase pentru totdeauna. Eleonora și Beiul rămaseseră acolo, pe țărm, până

târziu în noapte, tremurând în timp ce echipele de salvare se agitau în jur, încercând să găsească şi alţi supravieţuitori. Odată cu lăsarea nopţii, gravitatea situaţiei deveni clară. Toţi cei care nu ajunseseră la mal erau morţi. Viceconsulul american era mort, la fel şi madame Corvel, ambasadorul francez, cea mai mare parte a echipajului vasului, un general rus faimos, pe numele lui Nikolai Karakozov, şi tatăl ei, Yakob. Erau cu toţii morţi.

— Sunt unele momente în viaţă... spuse Beiul, după care se opri şi păru să revină asupra gândurilor sale înainte de a continua, pe un ton uşor diferit de data aceasta. Încă nu avem veşti de la Ruxandra. Mă tem că e posibil să nu fi primit telegramele noastre. Vreau să ştii că eşti binevenită să rămâi aici atât cât doreşti. Tatăl tău mi-a fost un prieten foarte bun şi măcar atât îi datorez.

Dregându-şi glasul, luă o ultimă înghiţitură de cafea şi îşi întoarse ceşcuţa pe farfurie. Aşteptă câteva momente, lăsând zaţul să se scurgă pe pereţii ceştii. O ridică apoi şi se pierdu în examinarea striaţiilor fantomatice ale zaţului, scuturând surplusul, înclinându-l pe cel rămas înspre o rază de lumină, înainte de a surprinde privirea Eleonorei.

— Destinul, spuse el ironic şi se ridică de la locul său. Trebuie să plec. Doreşti să-ţi aduc ceva la întoarcere, ai nevoie de ceva?

Fata scutură din cap.

Nu, mulţumesc.

Beiul o privi din nou pentru o clipă, ca şi cum i-ar fi adresat din nou aceeaşi întrebare, în limbajul tăcerii. Ea dădu din nou din cap.

După ce-i ură o zi bună, Beiul plecă şi rămase din nou singură. Rămase pe loc, ca o stană de piatră, privind fix tăblia mesei, urmărindu-şi imaginea neclară pe luciul ei, candelabrul profilându-se deasupra capului ei, ca o lamă de cristal. Când îşi ridică din nou privirea, monsieur Karom stătea în dreptul bufetului, respectuos, ca un câine în căutarea unui nou stăpân. Aparent avusese de gând să strângă vasele de pe masă, însă nu dorise s-o deranjeze, văzând-o tristă.

Luându-şi stiloul şi hârtia, Eleonora se ridică de la masă şi ieşi din sufragerie. Porni de-a lungul holului principal al casei,

pe pereții căruia erau agățate chipurile triste ale înaintașilor Beiului. Prima ușă care-i ieși în cale era cea a bibliotecii. O privi îndelung înainte să apese pe clanță. Cedă, cu un păcănit. Închizând ușa în urma ei, traversă încăperea și se afundă în același fotoliu de velur cafeniu deschis în care stătuse în seara de dinaintea accidentului. Oare tatăl ei chiar stătuse, cu numai o săptămână în urmă, pe fotoliul alăturat, bând ceai și jucând table cu Beiul? Era posibil să se fi schimbat atâtea lucruri într-un interval de timp atât de scurt? Cu un suspin, își afundă nasul într-o încrețitură a materialului, încercând să regăsească mirosul tatălui ei. Dar dispăruse, mascat de mirosul de mosc al velurului.

În următoarele săptămâni, Eleonora își dezvoltă o rutină, care, deși nu îi diminua cu mult tristețea, reușise măcar să ofere o oarecare consistență zilelor ei. În fiecare dimineață, după baie, se urnea să coboare în sufragerie și se străduia să mănânce ceva, de obicei nu mai mult de câțiva dumicați de lipie sau un ou fiert, tare. După micul dejun, când Beiul era deja plecat, iar vasele strânse de pe masă, își ocupa timpul învârtindu-se prin casă, ațipind pe șezlongul din salon sau citind sus, în camera ei. Își petrecu nenumărate ore citind *Clepsidra*, cocoțată pe pervazul lat al ferestrei, cu o șuviță de păr între buze, făcând să treacă mai repede după-amiaza prin efectul ușor narcotic al literaturii. Citind cartea pentru a doua oară, cunoscând deja destinul personajelor, avea un ușor sentiment de neliniște, înțelegând că drumurile oamenilor în viață se desfășoară conform unui plan mai grandios decât ar putea aceștia concepe sau înțelege vreodată. Uneori își ridica privirea din carte și se pierdea în contemplarea unui nor trecător. După-amiaza târziu, când traficul maritim atingea punctul culminant, însoțea cu privirea caicele care traversau strâmtoarea sau înaintarea lentă a vaselor cu aburi, care scoteau rotocoale în largul Mării Negre, însă cea mai mare parte a timpului și-o petrecea citind. Citea pentru a fi distrasă, pentru a uita de sine în lumile îndepărtate ale orașelor București și Trieste, având doar chemarea la rugăciune și ușoara întunecare a cerului ca singure repere care să-i amintească că timpul se scurgea și în lumea ei.

Cum săptămânile treceau şi tot nu primiseră nicio veste de la Ruxandra, niciun fel de răspuns, Eleonorei îi deveni limpede că avea să rămână cu Beiul Moncef pentru o perioadă nedefinită. Nu era nemulţumită la gândul de a-şi continua şederea la Stambul, nici nu-şi dorise vreodată ca Ruxandra să vină şi s-o ia înapoi la Constanţa, însă tăcerea acesteia o durea foarte tare. Poate că Beiul avea dreptate, poate că Ruxandra nu primise telegramele, dar Eleonora nu putea alunga senzaţia că fusese abandonată de către mătuşa ei şi chiar de mâna destinului ei. Era ca şi cum ar fi fost dată uitării, ştearsă din Cartea Vieţii şi abandonată pe o insulă pustie din mijlocul oceanului.

Aşa stând lucrurile, Eleonora îi era foarte recunoscătoare Beiului pentru generozitatea sa şi începu să îi placă într-un fel viaţa în casa acestuia. Nu aveau nicio înţelegere oficială, niciun contract şi nici nu avuseseră o discuţie clară privind termenii aranjamentului lor, în afara faptului că era binevenită să rămână atâta timp cât dorea. Aveau o relaţie amiabilă, deşi în cea mai mare parte a timpului fiecare se ocupa de treburile sale. Ea nu punea prea multe întrebări, iar el asemenea în ceea ce o privea. După micul dejun, în fiecare dimineaţă, Beiul părăsea casa şi de obicei nu se întorcea decât seara târziu. Luau cina împreună de cel puţin trei ori pe săptămână. În serile când Beiul avea planuri să ia masa în oraş, monsieur Karom îi ducea Eleonorei în cameră o masă rece, pe care aceasta o mânca singură, după care stingea lumânarea şi mergea la culcare.

În această perioadă, cea mai apropiată şi statornică tovarăşă a Eleonorei a fost doamna Damakan. Pe lângă băile de dimineaţă, slujnica o căuta în timpul zilei, să vadă dacă avea nevoie de ceva. Îi aducea cărţi şi cești cu ceai, pături suplimentare şi mici bunătăţi de la bucătărie. De mai multe ori, Eleonora se trezise după ce aţipise după-amiaza şi o găsise pe bătrână aşezată pe fotoliul de lângă patul ei. Într-o astfel de după-amiază, se trezi auzind-o pe doamna Damakan fredonând o melodie blândă şi îndepărtată.

— Obişnuiam să-ţi cânt cântecul ăsta, îi spuse ea, zâmbind uşor.

Doamna Damakan se opri din fredonat, dar Eleonora simțea în continuare cum melodia aceea se intercala cu marginile destrămate ale amintirilor ei. Apoi melodia dispăru; se făcu nevăzută, ca un pescăruș în ceața deasă.

Capitolul unsprezece

În turnul bisericii care domina Colegiul Robert izbucni bătaia monotonă, metalică a clopotului, deşteptându-l pe pastorul James Muehler din somnul său de la amiază; dangătul se lovea cu ecou de zidurile rectoratului. Era primul clopot, care anunţa masa de seară, trei bătăi scurte, semnificând faptul că elevii de gimnaziu erau fie pe drum, fie deja prezenţi în sala de mese. Pastorul îşi dezlipi obrazul de pe pielea rece a fotoliului în care adormise şi încercă să pună în ordine detaliile planurilor sale pentru seara aceea. Urma să ia masa la reşedinţa Beiului Moncef, îşi amintea atâta lucru, însă nu mai ştia la ce oră. Ştergându-şi gura cu dosul mânecii, se ridică, făcu câţiva paşi pe podeaua de piatră a biroului său şi se afundă în scaunul de la masa de scris. Căută printre hârtiile sale, până ce dădu de biletul Beiului.

Pastore James Muehler,

Vă scriu să vă invit joia viitoare să luaţi cina cu mine şi cu domnişoara Eleonora Cohen. După cum probabil vă închipuiţi, domnişoara Cohen este extrem de afectată de moartea tatălui ei. Cu toate acestea, sunt sigur c-ar fi bucuroasă să vă vadă. Vă rog să-mi trimiteţi răspunsul dumneavoastră prin curierul care v-a înmânat această scrisoare. A fost instruit să aştepte atât cât e nevoie. Cina va fi servită la ora şapte şi jumătate.

Cu stimă,
Beiul Moncef Barcous

Ora şapte şi jumătate era cam devreme pentru cină, însă acum nu prea mai avea ce face. Umezindu-şi vârful degetului arătător

și al celui mijlociu, pastorul Muehler ridică scrisoarea în lumina galbenă care se revărsa din lampa de birou și o examină cu mai multă atenție. Filigranul provenea de la o papetărie elegantă din Roma, dar, deși mesajul fusese compus recent, hârtia în sine era ușor îngălbenită pe margini. Poate că Beiul nu era într-atât de înstărit pe cât credea lumea. În orice caz, invitația era un noroc neașteptat. Cum zvonurile privind cauza reală a accidentului de pe vas se înmulțeau în oraș și deveneau tot mai cumplite, superiorii lui erau din ce în ce mai nerăbdători să pună mâna pe orice informație, oricât de neînsemnată ar fi părut. Atât Ministerul de Război, cât și Marele Vizir ar fi fost cum nu se poate mai încântați să primească un raport privind căminul Beiului Moncef, iar James avea mare nevoie de un succes pe ambele fronturi. În ceea ce-l privea, nu îl suspecta pe Bei de nimic mai mult decât de organizarea grupurilor sale de lectură și plictisirea unor grupuri de intelectuali cu discursuri febrile despre Rousseau, însă, având în vedere presiunea crescândă, atât din partea americanilor, cât și din cea a otomanilor, merita osteneala să întoarcă chiar și cele mai curate pietre.

După ce mai cercetă o vreme scrisoarea, pastorul o puse deoparte și începu să răsfoiască un teanc de documente, pe care îl obținuse cu câteva seri în urmă, în timpul unui dineu găzduit de amiralul german Krupp. Nu păreau a fi foarte importante: câteva scrisori, un contract pentru un teren la periferia Stuttgart-ului și câteva notițe pe marginea unui articol de ziar. Cu toate acestea, întrucât germana sa avea unele hibe, pastorul se gândi că ar fi bine să le parcurgă cu un dicționar în mână. În astfel de chestiuni, nu știai niciodată peste ce puteai da. Notițele de pe marginea articolului din ziar ar fi putut face aluzii la vreun program secret de instrucție navală sau la unele planuri de extindere a căilor ferate.

Pastorul trase aer în piept și se întinse. În afară de acest mic proiect de traducere și de obligațiile sale obișnuite de la Colegiul Robert, avea o serie de alte sarcini mai mărunte, care aveau să-l solicite în viitorul apropiat. Biroul lui era într-o dezordine totală, cărțile încă nu erau așezate în ordine alfabetică, iar masa de scris era acoperită cu cel puțin o duzină de teancuri de hârtii,

fiecare necesitând o răsfoire atentă. După ce-şi cufundă penița stiloului în călimara de pe masa de scris, compuse o listă de sarcini de dus la îndeplinire în următoarele trei zile. Mulțumit de progresul său, așeză lista în mijlocul mesei de scris și se retrase să se pregătească pentru cină.

Când pastorul o porni în sfârșit la drum, soarele colora în portocaliu un pâlc de conifere din spatele zonei Le Petit Champs du Mort. Oprindu-se la marginea unei râpe care dădea spre Bosfor, își duse mâna la ochi, ca să se ferească de strălucirea orbitoare a soarelui la apus, și privi o fregată germană blindată înaintând către Marea Marmara. Chiar dedesubt, ițindu-se de sub creastă, se afla construcția în paragină Rumelihisarı, turnul din care Mehmet Pașa asediase Stambulul cu mai bine de cinci secole în urmă. Administratorii Colegiului Robert aleseseră foarte bine locația școlii. Deși scopul lor, așa cum indica în mod elegant carta colegiului, era *să îi educe pe tinerii bărbați ai Imperiului Otoman, să-i inițieze în bunul mers al lucrurilor în lumea modernă*, nu era un secret faptul că majoritatea angajaților americani al Colegiului Robert raportau în mod frecvent la Ministerul de Război. Și mulți dintre ei, inclusiv el, își primiseră funcțiile datorită legăturilor cu acest minister. În concepția pastorului, acest lucru nu reprezenta un conflict de interese sau de intenții. Dacă cineva își putea servi patria, educându-i în același timp pe tinerii altei țări, atunci era cu atât mai bine. Singura sa nemulțumire era că obținerea de informații îl îndepărta uneori de ceea ce considera el a fi responsabilitatea sa cea mai importantă, de rector al colegiului.

Drumul pastorului Muehler șerpuia la vale printr-un cimitir antic, lăsat în paragină. Era o priveliște macabră, pietrele funerare cenușii imposibil de citit din cauza vârstei și fiecare dintre ele încununată cu câte o replică din piatră a fesului proprietarului. Făcând tot posibilul să nu-și lase gândurile să zboare la oasele de sub tălpile sale sau la carnea pe care o susținuseră cândva aceste oase, își ținu respirația și coborî cât de repede îl țineau picioarele. Când ieși din umbrișul cimitirului, dădu cu ochii de casa Beiului Moncef. Era o matahală de construcție, veche, cu vedere la apă, vopsită în culoarea gălbenușului de

ou. Nu intrase niciodată în acea casă, însă o observase adesea de afară. Printr-un capriciu al memoriei, priveliștea aceasta îi amintea mereu de elefantul pictat pe care călărise cândva la Calcutta. Ciudate mai sunt căile minții.

Apropiindu-se, pastorul Muehler observă că această casă era împodobită de un vârtej de pupeze purpurii, aproape identice la colorit și număr cu stolul pe care-l remarcase pe chei, în dimineața de dinaintea accidentului. Mai văzuse până atunci acest soi de pupeze, era convins de acest lucru, deși nu-și amintea unde. În capătul aleii, pastorul se opri să privească stolul și să-și recapete răsuflarea. Ștergându-și fruntea cu o batistă, privi către cartea cu coperte uzate, în nuanțe de roșu și auriu, pe care se hotărâse în ultimul moment s-o ia cu el, o antologie de traduceri din Herodot. În timp ce cerceta coperta interioară a cărții, lătră un câine, iar el tresări. Apoi avu loc un moment tainic, unul la care nu s-ar mai fi gândit, dacă nu ar fi ridicat chiar atunci privirea, pentru a o zări pe Eleonora privindu-l de la fereastra ei. Când ea realiză că el o văzuse, nu-i făcu cu mâna, nu zâmbi și nici nu se retrase sau prefăcu că se uita în altă parte. Continuă pur și simplu să-l fixeze cu aceeași privire încremenită și goală. Era un copil bizar fata aceasta. Se priviră îndelung, după care pastorul se întoarse și bătu la ușă.

— Bine ați venit! spuse majordomul. Pastorul Muehler, presupun.

— Da.

— Poftiți! spuse majordomul, ținând ușa deschisă. Îl voi anunța pe Beiul Moncef că ați ajuns.

— Mulțumesc.

În ciuda exteriorului țipător, anticamera casei Beiului era decorată cu mult bun gust, o îmbinare atentă a stilurilor Louis al XVI-lea și al celui otoman clasic. Pastorul își aranjă cravata și aruncă o privire în hol. Un spion mai priceput ar fi profitat de ocazie pentru a deschide în grabă câteva sertare sau măcar pentru a examina încuietoarea ușii principale. El, însă, nu era un spion prea înzestrat. Aruncându-și privirea în jur, avu câteva tentative timide de a umbla printr-un teanc de cărți de vizită de pe măsuța de la intrare. Nu găsi nimic care să-i atragă atenția, însă oricum

nu se aşteptase ca vreun agent sub acoperire să-şi fi lăsat acolo cartea de vizită. Când pastorul îşi ridică din nou ochii, Eleonora stătea în capul scărilor, aruncându-i aceeaşi privire goală şi vag acuzatoare. Chiar şi de la distanţă, era uşor de observat că avea faţa trasă şi palidă, iar ochii înfundaţi în orbite şi roşii. Cu un stilou şi o bucată de hârtie în mână, fata coborî scările cu grija şi nervozitatea unei femei în vârstă.

Pastorul Muehler făcu un pas către scări şi pe faţă îi apăru o expresie înduioşată.

— Mi-a părut foarte rău să aflu de moartea tatălui tău.

Bărbia Eleonorei tremură uşor, însă nu răspunse nimic.

— A fost un om cinstit, continuă pastorul. Un om bun şi ţinea foarte mult la tine.

Fata îşi atinse buzele cu vârful degetelor şi dădu din cap.

— Domnişoara Cohen n-a mai vorbit de la accident.

Pastorul Muehler se întoarse şi îl văzu pe Bei în capătul holului.

— Când vrea să transmită ceva, notează pe o coală de hârtie.

— Aha! spuse pastorul. Foarte bine!

— Nu este situaţia ideală, însă nu doreşte să vorbească.

Se uitară amândoi la Eleonora, care stătea în capul scărilor, după care Beiul continuă:

— Poftiţi, vă rog, în sufragerie!

Aşezându-se la stânga gazdei sale şi în faţa Eleonorei, pastorul încercă să continue conversaţia.

— Deci ştii să scrii? o întrebă el, întinzându-şi şervetul în poală. Este de-a dreptul impresionant. Cine te-a învăţat?

Eleonora scoase capacul stiloului şi scrise două cuvinte în partea de sus a hârtiei, pe care o întoarse spre pastor, pentru ca acesta să poată citi:

Tatăl meu.

— Înţeleg, spuse el, netezindu-şi din nou şervetul. Firesc, era de aşteptat.

Înainte ca pastorul să aibă ocazia să pună şi alte întrebări, monsieur Karom apăru cu trei tăvi argintii şi aşeză câte una în dreptul fiecăruia. La masa din seara aceea se servea friptură de miel cu morcovi, pe un pat de bulgur dulce. În ciuda companiei

oarecum taciturne, mâncarea a fost foarte gustoasă. Mielul era pătruns atât cât trebuia, rumenit pe margini şi uşor crud în interior, morcovii, moi ca fructele de vară, iar bulgurul, aromat cu apă de muguri de portocal. Singurul lucru care lipsea era conversaţia. În afara complimentelor de rigoare şi a rugăminţii de a muta solniţa, cinară în linişte, învăluiţi în clinchetul tacâmurilor Beiului şi ale pastorului, care-şi savurau mâncarea.

— Trăim vremuri interesante, spuse pastorul, încercând să-şi scoată gazda din tăcere.

— Într-adevăr.

— De la Războiul Civil n-am mai văzut atâta agitaţie şi dezordine. Mahdişti, sârbi, armeni, evrei, cu toţii protestează pentru câte ceva. Toată lumea pare să se revolte.

Beiul încuviinţă din cap, cu un aer filosofic.

— Este posibil ca aceste proteste să fie făcute doar de dragul de a protesta, zise el.

— Unii spun că se anunţă schimbări.

— Unii spun cam multe.

Pastorul mai tăie o bucată de carne şi o mestecă cu grijă, apoi încercă să-şi ispitească din nou gazda.

— Mai sunt şi unii care spun că-n curând vom avea parte de o reorganizare fundamentală a sistemului politic.

Beiul zâmbi politicos, însă nu muşcă momeala. Era evident că nu voia să ia parte la o discuţie politică, astfel că James îşi îndreptă atenţia spre Eleonora.

— Dacă-mi amintesc corect, spuse el, citeşti foarte mult. Povesteşte-mi câte ceva despre o carte citită recent.

Eleonora păru încurcată, însă, aşa cum se aşteptase James, era prea bine-crescută să nu răspundă.

Am recitit Clepsidra.

— Ai recitit-o?

Da.

— Pentru că nu ai înţeles-o întru totul de la prima lectură?

Nu, scrise ea. Apoi, simţind că era un răspuns prea concis pentru oaspetele lor, adăugă: *Au fost unele cuvinte pe care nu le-am înţeles, dar le prind cu uşurinţă semnificaţia din context.*

Pastorul Muehler cugetă la răspunsul ei și, în loc să continue cu același curs al întrebărilor, își scoase antologia veche de traduceri din Herodot. Alegând un pasaj scurt, îi întinse Eleonorei cartea peste masă.

— Vrei, te rog, să citești asta? o întrebă, indicând paragraful cu pricina.

Ea încuviință din cap, ca și cum ar fi fost vorba de o îndeletnicire perfect obișnuită în timpul mesei de seară, și se aplecă peste carte, urmărind cu degetul cuvintele. Pe la jumătatea fragmentului, se opri.

Ce vrea să spună când amintește că se zice că pământul și cerul sunt pline de pene?

Pastorul Muehler se întinse peste masă și îi luă cartea, citind cu voce tare, din respect față de gazdă.

— *Deasupra și la nord de vecinii țării lor, nimeni (se zice) nu poate vedea sau călători mai departe, din cauza ploilor de pene; căci pământul și cerul sunt pline de pene, iar acestea îngreunează vederea.*

Era un pasaj ciudat, poate nu cel mai potrivit să testezi capacitatea de înțelegere a unui elev tânăr, însă el îl alesese. Dădu câteva pagini și ajunse la fragmentul în care Herodot explica prezența penelor.

— Iată răspunsul, spuse el și citi din nou cu voce tare: *În legătură cu penele despre care sciții spun că umplu aerul, atât de dens, încât nimeni nu poate vedea sau traversa spre tărâmul de dincolo, am următoarea părere: la nord de acea țară, zăpada cade încontinuu, deși mai puțină vara decât iarna, după cum se bănuiește. Oricine a văzut zăpada căzând deasă în preajma sa înțelege interpretarea mea, căci fulgii de zăpadă sunt asemenea penelor. Cred, așadar, că în această povestire despre pene sciții și vecinii lor vorbesc în sens figurat despre zăpadă. Prin urmare, am vorbit doar despre acele părți care se cred a fi mai îndepărtate.*

Îi întinse din nou cartea, iar fata citi următorul pasaj înainte de a răspunde.

De ce așteaptă atâtea pagini înainte de a ne spune că penele semnifică zăpada? Nu are niciun sens!

— Ai dreptate, încuviință pastorul. Nu are niciun sens.

James își sprijini tacâmurile de marginea farfuriei. Fata putea ajunge un savant adevărat, din plămădeala lui Lucreţiu sau Mendelssohn, însă mai avea ceva aparte, o oarecare noblețe a prezenței, acea privire chinuită combinată cu o lipsă aproape totală de autoreflecție, sau cel puțin așa părea. În orice caz, întrebarea nu era dacă era cu adevărat un copil extraordinar. Întrebarea era ce să facă cu ea.

Din nefericire, Stambulul nu era cel mai propice mediu pentru o minte ca a ei. Colegiul Robert nici nu intra în discuție, dintr-o serie de motive. Iar școala de fete din Stambul era mult prea superficială. Cea mai bună abordare ar fi fost, probabil, să fie luat un profesor particular, cineva care s-o învețe greaca și latina, retorica, filosofia și istoria. Dar, din nou, toți profesorii particulari din Stambul erau destul de slab pregătiți. Se gândi o vreme înainte de a găsi soluția perfectă. Firește! Se va oferi s-o instruiască chiar el. O să fie interesant să-i vadă mecanismele intelectului în acțiune. Chiar și un simplu studiu al achiziției ei lexicale s-ar fi pretat unei monografii. Iar superiorii săi s-ar fi bucurat cu siguranță să afle că a reușit să intre în sfârșit în casa lui Moncef.

După servirea felului următor, pastorul Muehler găsi ocazia de a-și pune la dispoziție serviciile. Beiul îi acceptă cu bunăvoință rugămintea de a se retrage și sugeră ca ei doi să se mute în bibliotecă, unde să-și servească coniacul și să-și fumeze trabucurile.

— Sper că cina a fost pe gustul dumneavoastră, spuse Beiul, când se așezară.

— Da, minunată. Friptura de miel a fost foarte bună. La fel și bulgurul. Și am simțit cumva aroma apei de muguri de portocal?

Beiul își roti paharul cu coniac și privi lichidul auriu prelingându-se pe pereții de sticlă.

— Spuneți-mi, zise el, ignorând întrebarea pastorului, ce părere v-a făcut domnișoara Cohen? Aș dori opinia dumneavoastră profesională.

— Pare să reziste binișor, având în vedere prin ce a trecut.

Beiul puse paharul pe masă.

— Apreciez rezerva dumneavoastră, zise el. Există însă un moment pentru amabilitate și altul pentru franchețe. Nu a mai vorbit de la accident încoace. Așa cum vă amintiți, acesta s-a petrecut cu aproape o lună în urmă. Acest tip de doliu nu este normal, nu-i așa?

Pastorul trase un fum lung din trabucul său și scutură scrumul. Lăsă tăcerea să răspundă în locul său, iar îngrijorările sale să pătrundă în șuieratul focului, în netezimea materialului fotoliului și în pocnetul genunchiului Beiului, când își încrucișă picioarele.

— V-ați gândit să angajați un profesor? întrebă într-un final pastorul. Ar putea-o ajuta prin furnizarea unui material de lectură mai serios, ca să-i dirijeze instruirea.

Beiul își împleti degetele și se aplecă.

— Aveam impresia că lectura este și ea o parte a problemei.

— Nu lectura în sine, îl corectă pastorul, ci obiectul ei. Eu nu am pus niciodată mare preț pe romane. Este o specie pentru femeile fără ocupație și tinerii romantici. Astfel de frivolități, chiar și o capodoperă precum *Clepsidra*, nu pot avea o utilitate reală. Cred, însă, că, dacă ar primi un material de lectură mai serios – filosofie, istorie, retorică –, acest lucru ar ajuta-o.

Beiul își descleștă degetele și-și mai turnă un pahar.

— Ați putea să-mi recomandați un profesor pentru ea?

James își lăsă privirea să cutreiere peste rafturile cu cărți din celălalt capăt al bibliotecii, ca și cum ar fi cugetat cu grijă asupra problemei înainte de a răspunde.

— Dacă doriți, spuse el, am să mă ocup chiar eu de ea. Tatăl ei a fost un om foarte cumsecade și măcar atât să fac și eu în memoria lui.

Capitolul doisprezece

Locotenentul Braşov părăsi tabăra în zorii zilei, îşi aşează desagii pe cal şi urcă în şa. Vreme de paisprezece ore merse prin ploaie şi râuri umflate, pline de vaci moarte, trecu de spitale militare de campanie îmbibate de apă şi câmpuri de sfeclă de zahăr semănate cu sare[1]*. Călări zi şi noapte prin ploaia care cădea precum orezul dintr-un sac, pe drumuri noroioase şi răscruci mlăştinoase, în cea mai mare parte a călătoriei sale neputând să vadă mai departe de botul calului. Apoi ploaia se opri. Fără vreun avertisment, ruptura din cer a fost cusută, iar o lună de un alb strălucitor...*

— Domnişoară Cohen!

Eleonora îşi ridică privirea din carte. Era monsieur Karom.

— Pastorul Muehler este jos, spuse el. Pentru lecţia dumneavoastră. Să-i spun să v-aştepte în bibliotecă?

Eleonora încuviinţă din cap, termină pasajul început, puse semnul între pagini şi închise cartea. Aşteptă plecarea lui monsieur Karom, se ridică din fotoliu şi, după ce se privi în oglinda măsuţei de toaletă, coborî. Nu prea înţelegea care era scopul acestor lecţii, dar îi promisese Beiului Moncef că le va încerca, măcar pentru o lună. Sprijinându-se de marmura rece a balustradei, coborî în anticameră şi traversă încăperea. Când ajunse în bibliotecă, rămase o vreme în prag, privindu-şi profesorul răsfoind o carte. Stătea cu spatele la uşă, aşa că fata nu vedea prea bine ce făcea. Părea că se scărpina la marginea unei nări cu degetul mare.

---

[1] Ritualul de a presăra sare peste terenurile oraşelor cucerite îşi are originile în Antichitate, simbolizând un blestem al repopulării lor.

— Ei, bună ziua! spuse pastorul, când o observă în sfârșit. Avea o înfățișare caldă și senină, accentuată de ochii umezi, de un albastru-deschis. Mă bucur să te revăd, domnișoară Cohen.

Nu exista nimic respingător în înfățișarea sau comportamentul pastorului Muehler. Avea hainele curate, respirația îi mirosea a mentă și vorbea fără un aer protector. Și totuși, în ciuda tuturor mărturiilor în sens contrar, Eleonora nu putea să alunge senzația că vorbeau despre lucruri diferite.

— Te rog să iei loc! spuse el, indicându-i scaunul de lângă el. Dacă dorești...

După ce ezită un moment, Eleonora traversă încăperea și se așeză pe scaunul de lângă el. Stăteau la masa solidă de stejar, pe care Beiul o numea – din motive necunoscute ei, deși cel mai probabil legate de profesia proprietarului anterior – biroul colonelului.

— Tot nu vorbești?

Fată negă printr-o mișcare a capului.

— Ne va fi greu, fiindcă ar trebui să citim cu voce tare.

Eleonora găsi o bucată de hârtie într-unul dintre sertare și își scoase stiloul din buzunarul rochiței.

Pot s-ascult, spuse ea. *Și pot să citesc.*

— Foarte bine!

Pastorul răsfoi până la pagina patru a unui abecedar uzat, cu coperte roșii și aurii, foarte asemănător cu volumul pe care-l adusese la cină în seara anterioară. Începu de îndată, urmărind cuvintele cu degetul.

— *Mensa Mensa Mensam Mensae Mensae Mensa.*

La finalul coloanei se opri și se întoarse spre Eleonora.

— Ai înțeles?

Ea clătină din cap.

— E limba latină, limba Romei, limba lui Virgil, Ovidiu, Cicero și Cezar.

Eleonora știa cine fusese Ovidiu, la fel ca toată lumea din Constanța. Cezar fusese un împărat roman, iar Virgil scrisese *Eneida*, însă nu auzise până atunci de Cicero.

Cine e Cicero?

— Marcus Tullius Cicero, o lămuri pastorul. Probabil cel mai mare orator care a trăit vreodată. Tu și Cicero veți petrece o

grămadă de timp împreună, în următoarele câteva luni. Impresia mea e că veți deveni cei mai buni prieteni.

Potrivit orarului pe care el și Beiul îl puseseră la cale, pastorul Muehler avea să vină la conac de două ori pe săptămână, lunea și joia, după micul dejun. Deși era încă precaută în preajma lui, Eleonorei îi plăceau lecțiile – conjugările și declinările, ordinea dată de reguli, sunetul iritant al vocii pastorului – și învăța cu ușurință. Își amintea toate cuvintele dintr-un pasaj citit în săptămâna anterioară, urmărea texte filosofice ample cu o perseverență uimitoare și făcea conexiuni pe care nici măcar pastorul nu le remarcase. Dintre toate abilitățile ei, însă, profesorul Eleonorei era cel mai impresionat de ușurința ei în învățarea limbilor străine. Pentru ea, învățarea unei noi limbi străine nu însemna nimic mai mult decât umplerea unor mici goluri. La trei săptămâni de la prima lor lecție, putea deja citi și scrie în latina rudimentară. După două luni traducea deja pasaje lungi din *Eneida* și compunea propria ei replică la scrierile lui Tully. Încurajat de succesele latinești, pastorul o inițiie în curând în greaca veche, în scrierile lui Aristotel, Ptolomeu, Herodot, Eschil și Sfântul Augustin.

Lecțiile pastorului nu produseră schimbări semnificative în programul zilnic al Eleonorei, însă în adâncime apele începeau să se încălzească. Își petrecea încă cea mai mare parte a timpului citind în fotoliul ei de lângă fereastră, oscilând între *Clepsidra* și cărțile indicate de pastor. Cu toate acestea, refuza în continuare să vorbească sau să părăsească casa. Își găsea, însă, mici plăceri în argumentările certărețe ale anticilor și un strop de magie în scrierile alese. *Gorgone și armăsari înaripați zburau iute.* Un vers ca acesta – din *Fedru* al lui Platon – îi aducea inevitabil zâmbetul pe buze. *Gorgone și armăsari înaripați zburau iute.* Repetă cuvintele în gând iar și iar, până ce-i rămaseră întipărite în memorie: gorgonele, fioroase ca aspect, lucind strașnic, zburând pe armăsari înaripați.

Oricât de tare i-ar fi plăcut lecțiile, Eleonora încă nu avea încredere deplină în pastor. Nu existase niciun incident care să-i confirme presimțirile rele. Era mai degrabă vorba de o sumedenie de amănunte. Schimba adesea ora lecțiilor, motivând că avea o întâlnire importantă, pe care n-o putea contramanda. Punea

întrebări ciudate legate de Bei. Și nu o dată îl surprinsese căutând prin sertarele de la biroul colonelului. Episodul care-i întări Eleonorei neîncrederea, însă, avu loc la câteva săptămâni după ce pastorul începuse să-i predea greaca. Întârziase aproape o oră în dimineața aceea, iar când ajunse părea tulburat. Deschise și închise draperiile de două ori înainte de-a o ruga să înceapă. Rozând capătul unui stilou, se plimbă înainte și-napoi, în timp ce ea citea în gând, urmărind cuvintele cu degetul. Fâșâitul pantalonilor lui marca trecerea timpului, ca un metronom.

Nu după mult timp, Autolycus fură niște vite din Euboea, iar Eurytus se gândi că...

Eleonora simți pe umăr atingerea ușoară a mâinii pastorului și se opri din citit.

— Ce-ți mai amintești despre Autolycus?

În timp ce pastorul își schimbă poziția, fata simți atingerea aspră a cămășii sale pe brațul ei. Închise ochii pe jumătate, ținându-și degetul sub linie.

Este un personaj din Odiseea. *Bunicul lui Odiseu.*

Fixând modelul șerpuit de pe tapetul din fața ei, își aminti fragmentul relevant și îl scrise pe partea de jos a colii de hârtie.

Și, într-adevăr, de îndată ce începu să-și spele stăpânul, recunoscu pe loc cicatricea ca fiind cea pricinuită de un mistreț sălbatic, de pe vremea când vâna pe Muntele Parnas, împreună cu bravul său bunic Autolycus, care era cel mai mare tâlhar și mincinos din toată lumea.

— Da, întocmai, zâmbi pastorul și, ridicându-și mâna de pe umărul ei, schimbă subiectul discuției. Dacă nu te deranjează, am pregătit ceva nou pentru astăzi.

Pastorul Muehler se așeză la biroul colonelului și, căutând în geantă, scoase un mic tub argintiu. După ce examină gravurile de pe margini, îl desfăcu și scoase din el o bucată de hârtie. Netezi hârtia pe birou și o fixă cu un prespapier. Era acoperită aproape în întregime cu litere grecești, însă cuvintele nu erau în greacă. Pastorul nu menționă proveniența documentului și nici motivul pentru care era închis într-un tub atât de bogat ornamentat.

— După cum vezi, zise pastorul, literele astea nu formează cuvinte. Sau cel puțin nu unele pe care să le-nțelegem noi. Există, însă, un cod, un sistem. Scopul jocului de cuvinte este să descoperi codul. Asta e lecția ta pe ziua de azi.

Cu capul în palme, Eleonora privi literele cu atenție. Se concentră cât putu de tare, fixându-și mintea într-un singur punct. La fel făcea când voia să-și amintească ceva: un citat, o regulă gramaticală, o dată sau un cuvânt nou. Era foarte pricepută să-și amintească lucruri. Odată ce îi ajungea ceva în memorie, nu mai scăpa. Descifrarea acestui joc de cuvinte era, însă, un demers cu totul diferit, cum ar fi fost învățarea unei limbi străine în lipsa unui manual sau asocierea penelor cu zăpada fără a primi indicii. Expirând, Eleonora își îndreptă spatele și își lăsă mintea să se relaxeze. În loc să se concentreze asupra literelor, își lăsă concentrarea să se răsfrângă în mii de raze minuscule. Închise ochii, își descleștă dinții și lăsă literele să se miște printre fâșiile continue de lumină care dansau în spatele pleoapelor ei. Fiecare literă vibra pentru sine, dar și prin asociere cu orice alte litere, în toate limbile pe care le cunoștea. Iar apoi deveni clar: *Miercuri la amiază, în spatele cafenelei Europa.*

Deschise din nou ochii și văzu biblioteca și pe pastor ținând în mână tubul argintiu. Acesta ridică din sprâncene, iar ea scrise soluția pe coală.

Miercuri la amiază, în spatele cafenelei Europa.

— Cum ai ajuns la răspunsul ăsta?

E răspunsul corect?

— Da, spuse pastorul, mușcându-și buza de jos. Așa cred. Dar mai important decât atât este cum ai ajuns la această soluție.

Iei numărul asociat fiecărei litere grecești. Alfa este unu; beta este doi; gama este trei; delta este patru. Apoi scazi doi, după care transpui numărul în alfabetul arab.

— Exact!

Pastorul căzu pe gânduri, apoi strânse biletul și îl băgă la loc în tub. Ridicându-se, îi spuse că regreta, însă trebuia să scurteze lecția lor din acea zi. Îi spuse că se va revanșa față de ea la ședința de joi și plecă.

Deşi lecţiile pastorului îi ofereau o ocupaţie, în restul timpului Eleonora era liberă să facă ce dorea. Cel mai adesea alegea să stea liniştită în camera ei, cu o carte. Odată cu venirea verii, însă, cu creşterea monotonă a zilelor şi cu întoarcerea păsărilor migratoare de-a lungul Bosforului, Eleonora începu să devină din ce în ce mai curioasă în legătură cu împrejurimile. Deşi nu avea nicio dorinţă să părăsească casa Beiului, mirosul zarzărilor în floare crescu îndrăzneala incursiunilor ei pe coridoarele şi prin camerele pustii. Într-o miercuri după-amiază, pe la începutul lunii iunie, a fost lovită de o dorinţă bruscă de a explora aripa doamnelor. După ce puse semn în *Naturalis historia* a lui Plinius, se îndreptă spre parter, şi când ajunse la baza scării, o luă la stânga. În capătul coridorului principal, dincolo de bibliotecă, de salon şi o cameră de muzică pe care o descoperise cu câteva săptămâni în urmă, Eleonora ajunse la intrarea spre dormitoarele doamnelor, o uşă înaltă şi îngustă, incrustată cu motive hexagonale intercalate.

Uşa se deschise spre un foaier întunecat, plin de pânze de păianjen şi praf. O încăpere înaltă, diafană, prin care erau împrăştiate piese de mobilier uzate şi rămăşiţe zdrenţuite ale unor perne din satin roz, foaierul din aripa dormitoarelor doamnelor avea un aer prăfuit, părăsit, care o răzbi de cum păşi pe prag. Strănutând, făcu un pas în încăpere şi închise uşa în urma ei. Strănută din nou şi-şi şterse nasul cu manşeta rochiţei. Chiar în acel moment, Eleonora observă o scară urcând în zigzag pe peretele din spate. Ducea, cel puţin din ce-şi putea da ea seama, spre o uşă aşezată chiar dedesubtul tavanului. Nu avea nicio idee unde ar putea duce uşa, ce ar putea descoperi în spatele ei, dar nu acela era scopul explorării?

Inspirând aerul închis, Eleonora traversă foaierul şi urcă pe scara de lemn. Cum treptele scârţâiau la fiecare pas, se prinse de balustradă pentru sprijin. În capătul de sus al scărilor aştepta o uşă simplă, de cedru. Încercă clanţa, iar aceasta cedă uşor. Uşa se deschise şi văzu un coridor întunecat. Din locul unde stătea, Eleonora zărea doar un voal de praf şi nişte şoricei care fugeau de colo-colo. Îşi şterse mâna pe partea din faţă a rochiţei şi făcu câţiva paşi de probă pe coridor. În depărtare se vedea un petic

pestriţ de lumină. Se îndreptă către lumină cu braţele întinse, ferindu-se de grinzi şi scuturându-şi pânzele de păianjen din păr.

Lumina, după cum descoperi ea, pătrundea pe coridor printr-un paravan dantelat foarte asemănător cu cele din trăsura Beiului. Îşi apropie faţa de paravan. Acolo, întinse în faţa ei precum o scenă de teatru, erau rafturile cu cărţi, globurile şi mesele de scris din bibliotecă. Îşi duse mâna la inimă. După cum avea să afle mai târziu, astfel de coridoare erau ceva frecvent în Stambul. Proiectate pentru ca domniţele casei să poată urmări adunările sociale fără a-şi compromite onoarea, acestea erau construite în majoritatea conacelor vechi de pe ţărmul Bosforului. Când Eleonora descoperi coridorul, se simţi ca şi cum ar fi găsit o trapă spre o altă lume, propria ei cutie din care putea urmări fiecare încăpere din casă.

Probabil că s-ar fi întors, dacă nu ar fi simţit o adiere rece brăzdând întunericul. Plimbându-şi degetele pe scândurile simple, dezgolite, fata înaintă spre sursa curentului de aer. Trecu pe deasupra sufrageriei şi a anticamerei, unde avu impresia că o zăreşte pe doamna Damakan dispărând în zona dormitoarelor servitorilor. În colţul casei, în dreptul locului unde bănuia că trebuia să se afle dormitorul ei, coridorul cotea brusc şi se întrerupea în direcţia bucătăriei. Dedesubtul acestei joncţiuni se afla o scară îngustă de lemn. Eleonora nu era foarte sigură, dar îi părea că adierea venea de la baza scărilor.

Cu mâna rămasă liberă, apucă balustrada şi porni cu grijă în jos pe scară, înspre o cameră cu o uşă mică de fier încastrată în perete. Nu cu mult mai înaltă decât ea şi aproape de două ori mai lată, uşa era vopsită într-un portocaliu ruginit în jurul încuietorii şi glazurată cu un strat de praf. Era oarecum călduţă la atingere şi părea să nu mai fi fost deschisă de multă vreme. Sursa adierii, observă ea, era o fisură între tocul uşii şi lemnul casei – un rezultat, bănui ea, al fixării casei în fundaţia sa. Prin fisură răzbea un fir subţire de lumină şi miros de fân. Privind peste umăr, Eleonora ciocăni în centrul uşii. Răsună un zgomot profund, gol, ca de clopot uriaş. Îşi puse urechea pe ea, însă, în afara ecoului loviturii ei, nu auzi nimic altceva. Rămase o vreme îndelungată cu mâna pe clanţă, înainte de a se hotărî să

nu se aventureze înăuntru, în ceea ce bănuia că erau grajdurile Beiului. Îi ajunsese cu explorările pe ziua aia, își spuse ea, în timp ce se grăbi înapoi în sus pe scări, făcând cale întoarsă pe coridor. Într-adevăr, era mai mult decât suficient pentru o singură zi.

Capitolul treisprezece

Vara se strecură în Stambul sub straiele unei ploi de amiază. Se instală în dreptul fundațiilor Podului Galatei și se abătu apoi prin oraș ca un câine fără adăpost. Avansând și retrăgându-se pe alei, noul anotimp se făcu simțit în tenacitatea unor muște bâzâind în jurul unei piramide de smochine, în tonul tot mai încrezător al unui muezin și în nerăbdarea crescândă a negustorilor în apropierea pieților. Puteai descoperi vara în mirosul lipicios al șerbetului de cireșe, al fripturii de porumbel și în putrezirea fructelor de mosmon japonez. Ca o piele de animal proaspăt uscată, întinsă din ce în mai mult, fiecare zi era imperceptibil mai lungă decât cea anterioară, fiecare dimineață venea mai repede, iar soarele ardea mai puternic. Copacii înmugurira, apoi înflorira, făcură fructe, în timp ce strâmtoarea mustea de păsări migratoare. Valuri după valuri de șoimi, berze, rândunici și cormorani se adunau în stoluri deasupra Bosforului, în drumul lor spre vechi tărâmuri de înmulțire din Europa.

Uitându-se la strâmtoare, Eleonora urmări un grup de șoimi cu guler alb zburând în valuri peste rafale nevăzute de vânt, ca niște hârtoape pe drumuri. Văzu un stol de ulii negri planând printre domurile moscheii lui Suleiman și un altul de bâtlani violeți cu gâtul lung răsfirându-și aripile la fel de amplu precum caicele de dedesubt. În acea dimineață, într-unul dintre colțișoarele bibliotecii Beiului, Eleonora găsi un exemplar legat în piele de vițel din volumul *Despre istoria naturală și clasificarea păsărilor* al lui William Swainson. Făcând legătura între această litografie și ceea ce vedea pe fereastră, reuși să identifice șoimii, ulii și bâtlanii, precum și vulturii cu coada albă și un șoim migrator cu o pasăre de apă în cioc.

Pe măsură ce soarele își mai potoli dogoarea și se ascunse printre copacii de dincolo de Usküdar, Eleonora prinse cu coada ochiului un licăr de ametist, după care pe pervazul ferestrei ei se așeză o pupăză violet, cu o coroană din pene albe. Pasărea își înclină capul spre stânga, ca și cum ar fi indicat un punct de interes, iar fata observă stolul ei apropiindu-se în jurul curburii Cornului de Aur. Pe măsură ce înaintau spre ea, în cercuri și săgetând cerul de un portocaliu-cenușiu, Eleonora simți cum ceva înăuntrul ei cedează, precum un sloi de gheață desprinzându-se de un gheţar. Când deschise fereastra, pasărea zbură să se alăture celorlalte.

Dându-și o șuviță de păr după ureche, își sprijini coatele pe pervaz și privi cum înserarea se așterne înaintea ei. În seara aceea, orașul părea schimbat de energia unui nou țel. În loc să încetinească odată cu apusul soarelui, cum se întâmpla de obicei, traficul vaselor părea să se întețească, iar pasagerii păreau nerăbdători să ajungă la destinație. Observă un grup de bărbați agățând felinare între minaretele Moscheii Noi, iar de-a lungul cheiului Beșiktaș acostară mai multe barje. În momentul când soarele atinse linia orizontului, orașul era pustiu. Niciun vas nu mai străbătea Bosforul, iar pe drum nu era nici urmă de trăsură. Vânzătorii ambulanți se liniștiseră și ei; singurul zgomot pe care-l auzea era behăitul monoton al unui miel legat în dreptul moscheii Beșiktaș. Când ultima rază a zilei evadă dincolo de linia orizontului, chiar când soarele dispăru, din apropierea Palatului Topkapi se auzi bubuind unui tun. Eleonora se prăbuși pe podea de spaimă și, ajungând cu greu sub birou, își acoperi capul cu mâinile. Dacă urmau alte explozii, dacă izbucnea un război, voia să fie în siguranță atât cât putea.

Când monsieur Karom veni la ușa ei cu cina, fata era în aceeași poziție.

— Ați pățit ceva? o întrebă el, punând tava pe masă.

Eleonora întinse mâna și scoase o coală de hârtie dintr-un sertar.

Tunul.

Monsieur Karom își ascunse un zâmbet.

— Bubuitura tunului, spuse el, ajutând-o să se ridice, marchează sfârșitul perioadei de post. Astăzi este prima zi a Ramadanului. Știați asta, nu-i așa?

Eleonora dădu din cap. Știa despre Ramadan, despre postul din timpul zilei și festinurile nocturne, dar nu auzise niciodată de tunul care marca sfârșitul postului. Musulmanii care mai rămăseseră în Constanța angajau un bărbat evlavios să mărșăluiască prin oraș, bătând o tobă mare.

— Da, spuse monsieur Karom. Se aplecă să deschidă fereastra și privi în jos, înspre barje. Veți avea o imaginea perfectă spre focurile de artificii.

Eleonora își mâncă supa de linte singură, la biroul ei, urmărind stelele care scăpărau în întuneric ca o mulțime de lumânări mute. Pe durata cinei ei, Stambulul rămase tăcut. Apoi, când termină de mâncat plăcinta cu curmale, orașul explodă de viață. Felinarele agățate între minaretele Noii Moschei au fost aprinse, afișând mesajul RAMADAN FERICIT. Negustorii de șerbet și ghicitorii își instalară standurile pe malul apei. Corturi din material roșu și albastru se iviră în curțile fiecărei moschei din cartier. Străzile se umplură de copii mici împreună cu părinții, verișorii, unchii și mătușile lor și băieți mai mari în veșminte zdrențuite făcându-și loc cu coatele prin mulțime. Primele artificii izbucniră ca un mieunat de pisică și explodară într-o cascadă verde. Apoi urmă alta, albă de data aceasta, iar mulțimea scoase un chiot. Lansate din barjele de sub fereastra Eleonorei, exploziile de roșu, albastru, verde și alb luminară cerul nocturn al Ramadanului, care se făcu fumuriu, iar sărbătoarea continuă până în zori.

Eleonora nu știa dacă starea ei se datora apariției stolului ei din seara precedentă, începutului verii sau Ramadanului. Tot ce știa era că acum se simțea altfel. Stând în fața șifonierului ei în dimineața următoare, atinse scândura parchetului cu vârful degetului mare de la picior și se cutremură. Se trezise târziu, iar urmele somnului îi rămăseseră încă în colțurile ochilor, însă, oricât de somnoroasă s-ar fi simțit, nu putea să nege că ceva înăuntrul ei se schimbase, ghețarul începuse să se topească. Își cercetă șifonierul o bună bucată de vreme – o grădină slab luminată de mătase, dantelă și bumbac, mărginită, în partea stângă,

de un costum băieţesc de lână – înainte de a-şi alege o rochiţă elegantă, de un roşu-deschis, achiziţionată la cea de-a doua vizită la madame Poiret. Trăgându-şi rochia peste cap, încălţă o pereche de pantofi de aceeaşi culoare şi se întoarse să se privească în oglindă. În lipsa doamnei Damakan, nu reuşi să-şi încheie toţi nasturii, dar coborî totuşi la masă. Voia să-l întrebe ceva pe Beiul Moncef şi voia să facă asta acum, înainte să-şi piardă curajul.

— Bună dimineaţa, domnişoară Cohen.

Beiul începuse deja să-şi savureze micul dejun şi îşi întindea nişte dulceaţă de cireşe pe o felie de pâine.

Bună dimineaţa, scrise ea pe un colţ de hârtie. Făcu o pauză şi îşi ridică privirea spre el, după care începu din nou să scrie. *Beiule Moncef, pot să vă însoţesc astăzi? La Pera? Promit să nu vă deranjez.*

Acesta o privi cu atenţie şi-şi aşeză cuţitul murdar de dulceaţă pe marginea farfuriei.

— Firește, spuse el. Eşti mereu binevenită să mă-nsoţeşti. Şi nu mă deranjezi niciodată. Singura mea temere e că te vei plictisi.

Nu mă voi plictisi. Chiar deloc. Şi voi fi tăcută ca un şoricel.

Beiul luă din nou cuţitul. Întinzând restul de dulceaţă de cireşe pe vârful feliei de pâine, rupse o bucată de brânză albă sfărâmicioasă.

— În regulă, atunci, spuse el. Dar trebuie să-mi promiţi că vei fi tăcută ca un şoricel.

Fata încuviinţă din cap, iar Beiul se întoarse către monsieur Karom.

— Spune-le grăjdarilor să pregătească trăsura! Domnişoara Cohen mă va însoţi.

— Desigur, domnule! răspunse majordomul, înclinându-se şi părăsind încăperea.

Înainte ca vreunul dintre ei să aibă timp să se răzgândească, Eleonora se trezi aşezată în trăsura Beiului, urmărind lumea care forfotea dincolo de paravanul dantelat. După ce şi ultima urmă de galben a casei dispăru după moscheea Beşiktaş, simţi cum înăuntrul ei o coardă se întinde şi pocneşte. Plecase. Era afară, o adiere rece mângâindu-i braţul, iar nasul fiindu-i gâdilat de

mirosul puternic, sărat al Bosforului. Flori sălbatice violete mărgineau drumul, iar norii de deasupra erau albi precum zahărul rafinat. Își împreună palmele în poală și urmări mai departe cu privirea moscheile și clădirile municipale, conacele, fântânile, sicomorii și pescarii. Trecură pe lângă un măgar care trăgea un car încărcat cu movile portocalii de fructe de mosmon japonez, pe lângă un șir de corturi de Ramadan și rămășițele festivităților de noaptea trecută. Eleonora își privi mâinile, palmele deschise. Și le duse în dreptul feței și inspiră mirosul lor blând de săpun.

— Trebuie să coborâm aici, spuse Beiul când trăsura se opri. Dincolo de acest punct, străzile sunt prea abrupte.

Stația de funicular a Galatei era la doar câțiva pași de locul unde oprise trăsura. La umbra unei grote împodobite cu gresie în nuanțe de roz și galben, doamne europene, hamalii lor și niște bărbați în uniforme stăteau în grupuri de câte doi sau trei. Privind din când în când înspre peștera întunecoasă din care trebuia să-și facă apariția trenul lor, pasagerii discutau cu voce joasă și se priveau unii pe alții cu suspiciune. După câteva minute, în capătul îndepărtat al tunelului se ivi lumina unei lămpi. Cu un scârțâit, tramvaiul lăcuit în roșu încetini și opri în fața lor. Se suiră în primul vagon și, deși nu se vedea prea bine pe întuneric, Eleonora călători tot drumul cu nasul lipit de geam.

— Am ajuns, anunță Beiul când funicularul se opri și ieșiră din stație.

Pera era exact așa cum și-o amintea Eleonora. Arcadele erau împodobite cu bucăți de stofă pictate. Ferestrele prăvăliilor își anunțau care mai de care mai agresiv produsele de vară. Doamne elegante se plimbau agale pe bulevard, în rochiile lor vaporoase, în nuanțe de crem. Se simțea ca și cum, după o scufundare îndelungată, ieșea în sfârșit la suprafață, își făcea din nou apariția din adâncurile tăcute, învolburate ale ei înseși, într-o lume călduroasă și sărată. Stând așa la capătul bulevardului Grande Rue de Pera, cercetând împrejurimile, Eleonora simți greutatea unei noi tristeți apăsând asupra ei. Stătuse chiar în acel loc, împreună cu tatăl ei, cu doar câteva luni în urmă. O luase de mână și se plimbaseră amândoi pe bulevard. Ochii i se umplură din nou de lacrimi la amintirea mirosului său, a atingerii mâinii sale pe

ceafa ei. Și ea, și Beiul rămaseră tăcuți câteva clipe. În final, Eleonora își șterse lacrimile. Beiul îi întinse două degete. Fata le prinse cu mânuța ei și merseră împreună pe bulevard, înspre cafeneaua Europa.

Ținându-i ușa dublă roșie deschisă, Beiul o conduse pe Eleonora în încăperea gălăgioasă, plină de fum a cafenelei, apoi prin ușa din spate și în josul unor scări abrupte de lemn, înspre un petic de pietriș, din care ieșeau, din loc în loc, niște tufe și pe care acesta i-o prezentă drept grădina din spate. În timp ce cobora, Eleonora observă niște fâșii de stofă verde și albă agățate de balustradă, poate rămase în urma unei festivități organizate cu ocazia Ramadanului. Sub un migdal, doi bătrâni cu pielea zbârcită și fesuri pe cap fumau narghilele, iar un tânăr european cu ochelari, așezat chiar sub scară, citea un ziar, în timp ce camaradul său lua notițe într-un carnețel. Beiul alese o masă din fundul grădinii, în dreptul unei scăldătoare de păsări goale, și îi dădură ospătarului comanda lor: două ceaiuri și un croasant. Când ospătarul se îndepărtă, tânărul care lua notițe se apropie de masa lor cu o cutie de table sub braț. Era un bărbat slab, agitat, îmbrăcat cu un jerseu albastru, pantaloni gri-deschis și o beretă violet, brodată cu flori micuțe. Eleonora nu reuși să-i identifice accentul, însă o ducea cu gândul la Caucaz. După ce schimbă o serie de politeturi cu Beiul, își trase un scaun și începu să pregătească tabla de joc. În acest timp, o pisică complet albă, cu un ochi albastru și unul galben, îi sări în poală. Bărbatul o mângâie absent cu o mână, iar cu cealaltă continuă să aranjeze pulurile pe tabla de joc.

Privind în ochii bizari ai pisicii, Eleonora își lipi palmele pe metalul întunecat și rece al tăbliei. Nu așa își imaginase că ar arăta cafeneaua Europa, un tablou adormit cu mobilă de fier și viță-de-vie. Nu era prea sigură cum ar fi trebuit să arate, însă nu așa. Dar era plăcut să fie în afara casei. Erau atâtea lucruri de care uitase! Căldura soarelui pe ceafă, mirosul de struguri. În timp ce savura toate lucrurile astea, chemarea la rugăciune se răspândi în tot orașul, ca un nor diafan, iar o membră a stolului ei aterizâ pe un colț al mesei. Stătu acolo o clipă, își smuci brusc capul la vederea pisicii și zbură, fără ca Beiul sau adversarul său să o observe.

— Trei-patru! spuse tânărul și înlătură unul dintre pulurile Beiului de pe tablă.

Beiul agită zarurile în căușul palmelor și suflă peste ele. Avea nevoie de un cinci sau de un unu, ca să poată readuce pulul înlăturat înapoi în joc.

— Viceregele, spuse adversarul Beiului, referindu-se aparent la o discuție mai veche, nu este lipsit de opțiuni.

— Într-adevăr, zise Beiul. Aruncă un trei-cinci și readuse piesa exclusă înapoi în joc. Dar poate că cea mai bună opțiune ar fi să mai aștepte.

— Are și așteptarea limitele ei!

Timp de câteva rostogoliri de zaruri, cei doi jucară în tăcere. Beiul câștiga. Piesele sale nu erau expuse și se îndreptau în mod constant către casă. Aplecându-se deasupra tablei de joc, Eleonora se lăsă prinsă de ritmul jocului, de zăngănitul pulurilor și de rostogolirea zarurilor. Era atât de concentrată, de parcă ar fi asistat la o dezbatere filosofică profundă, lăsând pereții cutiei simple de lemn să se închidă în jurul ei. O adiere de vânt pătrunse printre vița-de-vie și simți căldura scaunului pe umeri.

— Observ că nu postești de Ramadan, spuse bărbatul cel tânăr, indicând ceaiul și croasantul.

Beiul amestecă ceaiul și luă o înghițitură.

— Nu, spuse el. Am abandonat obiceiul ăsta cu mulți ani în urmă. Cu toate astea, te-aș ruga să nu-i pomenești de asta niciunuia dintre colegii tăi. Postul de Ramadan este ca plata zeciuielii. Nimeni n-o face cu adevărat, dar societatea se bazează pe iluzia c-o facem cu toții.

— Proletariatul sigur postește.

— S-ar putea, spuse Beiul gânditor, agitând zarurile. Dar îți garantez că niciunul dintre cunoscuții tăi n-o face.

— Și tânăra ta prietenă?

Eleonora ducea o bucată de croasant la gură.

— Ce-i cu ea?

— Nu e musulmană?

— Nu, spuse Beiul. Este evreică.

Făcu o pauză, întrebându-se dacă acea explicație era de ajuns. Când își dădu seama că nu era așa, continuă:

— Este fiica fostului meu partener de negoț, Yakob Cohen. Îți amintești de accidentul maritim de acum câteva luni?

— Cel în legătură cu care este supărat Țarul?

Beiul încuviință din cap. Părea să nu vrea să dezvolte subiectul. Discuția lor continuă, ocolind cu grijă subiectul legat de motivul accidentului, timp de alte câteva aruncări de zaruri. Când ajunseră într-un punct mort, tânărul se întoarse și o privi pe Eleonora direct.

— Cum te cheamă?

Fata se uită în jur în căutarea unei bucăți de hârtie, dar nu zări niciuna.

— Domnișoara Cohen n-a mai vorbit de la accident, explică Beiul. Comunică prin scris.

— Știi să scrii?

— Da, spuse Beiul și, vizibil mândru, începu să enumere limbile pe care le știa fata: latină, greacă, franceză, turcă.

— Chiar așa? spuse tânărul și, scoțându-și carnețelul din buzunar, i-l întinse Eleonorei împreună cu un stilou. Scrie ceva!

Fata luă carnețelul și-l deschise în dreptul unei pagini albe.

Ce ați dori să scriu?

— Orice poftești, zise el. Poate un fragment din Virgil? Ai citit *Eneida*?

Eleonora încuviință din cap și scrise primele versuri.

Armele cânt și bărbatul ce primul din Troia venit-a
Soarta să-și afle-n Italia și pe Lavinice țărmuri,
Mult zbuciumat, pe uscat și pe-a mării adâncuri, asemeni...[1]

Îi întinse tânărului carnețelul pentru inspecție și zări numele pastorului, James Muehler, scris cu litere mici și subliniat în partea de sus a paginii anterioare.

— Foarte bine! zise el, citind versurile. De-a dreptul impresionant!

Apoi se întoarse către Bei:

---

[1] Traducere de prof. Dan Slușanschi, Editura Paideia, București, 2000.

— Ce vârstă spuneai că are?

— Opt ani, spuse Beiul. Aproape nouă.

Tânărul dădu din cap, nevenindu-i parcă să creadă.

— Nu-ncetezi să mă uimeşti, Beiule Moncef!

Se ridică apoi de la masă, aşezând pisica la picioarele Eleonorei. Jocul nu se terminase încă, dar niciunuia dintre ei nu părea să-i pese.

— Prietenul nostru, spuse tânărul, scoţându-şi bereta, te va aştepta să vă întâlniţi mâine la prânz, în Le Petit Champs du Mort.

Beiul acceptă printr-o mişcare a capului şi îi întinse un plic peste masă. Fără vreun alt cuvânt, tânărul îl băgă în buzunar şi părăsi grădina.

După plecarea lui, Eleonora îşi termină ceaiul şi jucă câteva partide cu Beiul. Nu întrebă nimic legat de acel tânăr ciudat. Nu întrebă nici de ce apărea numele pastorului în carneţelul acestuia. Nu întrebă cu cine avea să se întâlnească Beiul în ziua următoare în Le Petit Champs du Mort. Nu zise nimic, deşi avea multe întrebări. Oare exista vreo legătură între tânărul acesta şi biletul pe care i-l arătase pastorul, literele greceşti care anunţau: *Miercuri la amiază în spatele cafenelei Europa*? Nu era miercuri, dar se aflau într-adevăr în spatele cafenelei Europa. Poate că exista vreo legătură. Oricât de multe lucruri ar fi înţeles deja în legătură cu lumea înconjurătoare, mai existau totuşi o grămadă de necunoscute.

Eleonora întinse mâna şi mângâie pisica, care se plimba pe la picioarele ei, după care se priviră în ochi. Avea o privire rece, specifică pisicilor, însă era ceva ciudat în înfăţişarea ei, în felul cum îi sări în braţe şi toarse atât de insistent. Era aproape ca şi cum pisica ar fi îndemnat-o să nu-şi mai pună atâtea întrebări, să înceteze cu mirările şi să se piardă în albul perfect al blănii ei.

Capitolul paisprezece

Conducătorul drept-credincioşilor, Luminăţia Sa Sultanul Abdulhamid al II-lea puse cartea deoparte şi fixă cu privirea intrarea pavată cu gresie verde a camerelor mamei sale. Curtea sa era mai liniştită decât în mod normal. O cadână tânără exersa cântatul la un *kemenche*[1] într-un ungher dintre două coloane, iar apa ţâşnea prin gura fântânii de marmură din mijlocul curţii. În timp ce Sultanul urmărea cum apa se scurgea din bazinul superior, o pupăză alb-violetă ateriză pe marginea fântânii, luă apă în cioc şi zbură. Avea acelaşi colorit ca cea pe care o observase cu câteva luni în urmă. Sau poate era chiar aceeaşi pasăre. Oricum, coloritul era unul foarte rar.

După ce îi mai aruncă o privire mamei lui, Sultanul încercă să mai citească câteva pagini din carte, un roman enigmatic intitulat *Femeia în alb*, însă chiorăitul stomacului său îi spulberă concentrarea. Era de-abia a doua zi a Ramadanului şi deja se simţea zdrobit de o foame insuportabilă. Abdulhamid chicoti la acest gând. Iată-l pe el, Calif al Islamului, Slujitor al Cetăţilor Sfinte, cu stomacul chiorăindu-i în timpul Ramadanului precum cel al unui om de rând. Fireşte că era adevărat ce stătea scris în Sura Maryam: *Spre Noi se vor întoarce toate cele despre care vorbeşte el şi se va arăta înaintea Noastră despuiat şi singur.*

Sultanul lăsă din nou cartea şi o urmări pe mama sa exersând caligrafia. Cu stiloul prins între degetul mare şi cel arătător, stătea aşezată la o masă joasă de nuc, cu umerii încordaţi şi picioarele încrucişate sub ea. Începuse lecţiile de caligrafie la scurtă vreme după venirea la curtea tatălui lui, Sultanul Ahmed al IV-lea. În

[1] Instrument muzical cu corzi.

timp ce restul fetelor pierdeau vremea cântând la *oud* sau clevetind, ea stătea singură în dormitorul ei, exersând o serie nesfârşită de bucle şi puncte, în speranţa că se va perfecţiona şi îşi va îmbunătăţi reputaţia. Acum firește că nu mai trebuia să impresioneze pe nimeni. Doar era mama Sultanului. Când vorbea ea, fetele din harem se răsfirau ca niște căprioare. Era incredibil că cineva de originea ei, o fată circaziană de condiţie modestă, luată din sânul familiei şi adusă la palat la vârsta de doisprezece ani, se putuse ridica prin forţa voinţei şi a frumuseţii, pentru a deveni unul dintre cele mai importante personaje din imperiu. Reuşise să pună în umbră asprimea educaţiei ei aproape complet, însă Abdulhamid mai recunoştea uneori moştenirea înaintaşilor săi din treapta de jos în unele trăsături ale personalităţii mamei sale – irascibilitatea, spre exemplu. Din postura ei, Abdulhamid îşi putea da seama că era încă supărată pe el, iar el ştia, din experienţă, că trebuia să facă o concesie, dacă voia pace.

— Dacă înseamnă atât de mult pentru tine, spuse el, rupând o tăcere îndelungă, voi anula acea întâlnire.

Mama sa termină de scris cuvântul la care lucra, înainte de a-şi ridica privirea.

— Nu-nseamnă nimic pentru mine, Luminăţia Voastră. Nimic nu mă interesează mai puţin decât pe cine invitaţi la palat. Mă îngrijorează doar impresia pe care întâlnirile Voastre o pot lăsa asupra celorlalţi. Odată ce se pornesc, zvonurile sunt foarte greu de oprit. Vă amintiţi, firește, neplăcerile unchiului Vostru, Cehangir.

Sultanul încuviinţă din cap cu gravitate, aşa cum făcea de fiecare dată când era amintit numele unchiului său. Un om lacom fără pereche, un desfrânat şi autorul multor zvonuri răutăcioase, Cehangir murise în timpul mesei, cu o bucată de carne de miel înfiptă în esofag.

— Mamă, sunt de acord că zvonurile sunt periculoase, dar să mă întâlnesc cu un ghicitor în palmă nu este acelaşi lucru cu a mânca o oaie întreagă.

— Nu este vorba doar de ghicitorul în palmă! spuse mama sa. Este vorba şi despre îmblânzitorii de şerpi, de misticii sufişti, de câinele cu două cozi, de papagalul vorbitor. Oamenii vorbesc

că preferați să vă-ntâlniți cu un cerșetor decât cu ambasadorul Genovei.

— Nu așa s-a-ntâmplat!

Mama sa ridică coala de hârtie și inspectă precizia mâinii sale.

— Mamă, știi foarte bine că nu așa s-a-ntâmplat!

— Nu este important ce s-a-ntâmplat, spuse ea, punând hârtia la loc pe masă. Eu vă spun doar ce vorbesc oamenii.

Abdulhamid se ridică și se apropie să inspecteze munca ei. Scrisese faimoasa frază acidă a lui Al-Mutannabi – *Regii care sunt iepuri dorm cu ochii deschiși* – în stilul nord-african kufic, ușor pătrățos. Caligrafia ei era impecabilă, ca totdeauna.

— Foarte frumos, mamă!

— Mulțumesc, Luminăție. Este pentru Domnia Voastră.

Sultanul zâmbi amar. *Regii care sunt iepuri dorm cu ochii deschiși.* Nu era o împunsătură prea subtilă. Al-Mutannabi era recunoscut pentru versurile sale alunecoase și jignitoare, care nu cruțau pe nimeni, nici măcar pe mai-marii săi.

— Aluzia ta și-a atins scopul.

— Luminăția Voastră, spuse ea, ridicându-se, aș mai avea o întrebare înainte de a pleca.

Sultanul o îndemnă să continue printr-o mișcare a capului.

— M-am gândit în ultima vreme la acel accident îngrozitor de pe vapor.

Abdulhamid încuviință din cap. Accidentul căpătase în ultimele săptămâni o nouă semnificație. Ancheta personală a Țarului ajunsese la concluzia că explozia fusese cel mai probabil cauzată în scopul de a crea o diversiune. Deși raportul acestuia nu numea niciun sabotor, Țarul cerea Stambulului despăgubiri financiare – pentru a fi neglijat să-i protejeze corespunzător pe trimișii ruși pe teritoriul său –, în cuantum de cincizeci de mii de lire. În plus, amenința să ia măsuri în cazul în care prejudiciile sale nu erau răscumpărate. Sultanul ar fi plătit cu dragă inimă aceste despăgubiri, chiar dublate, dar în particular. Cineva, însă, le făcuse cunoscute cererile Țarului gazetarilor locali. Iar dacă ar fi plătit aceste despăgubiri acum, în public, ar fi părut slab și mulți s-ar

fi așezat la coadă cu propriile pretenții. Pe de altă parte, dacă nu plătea, Țarul ar fi avut un motiv în plus să îl amenințe.

— A fost o tragedie îngrozitoare, spuse el. O pierdere cruntă de vieți omenești. Dar ce mai putem face acum? Ce am putea face mai mult? Am transmis condoleanțe personale familiilor victimelor și guvernelor afectate. Jamaludin Pașa a participat personal la înmormântarea viceconsulului american și a ambasadorului francez. Am pus chiar provizii la dispoziție pentru un detașament naval american care a intrat în Bosfor pentru a transporta trupul viceconsulului înapoi la New York. Le-am oferit aceleași condiții și rușilor pentru generalul lor, însă au refuzat.

— Firește că e o tragedie, spuse mama sa. Și firește că ați făcut tot ce v-a stat în puteri. Eu vă-ntreb dacă sunteți de părere că a fost un accident?

În jurul palatului circulau mai multe teorii ale conspirației. Sultanul tocmai ascultase cu scurt timp în urmă teoria Marelui Vizir – fusese o conspirație britanică menită să-i alunge pe americani și să distragă atenția din direcția Prusiei – și nu avea dispoziția s-o asculte și pe a mamei sale. Trebuia să recunoască, dovezile care indicau un atentat erau covârșitoare, însă nu dorea să contrazică propriul raport oficial, care menționa un defect al instalației drept cauză a exploziei. Admițând toate acestea, chiar și în fața mamei sale, ar fi alimentat și mai tare pretențiile Țarului și și-ar fi slăbit poziția.

— Da! spuse el, neobosindu-se să-și ascundă iritarea. Chiar cred c-a fost un accident. Ce altceva ar fi putut fi?

— Părerea mea, spuse ea, privind peste umăr, este că a fost ceva plănuit. Plănuit și executat de consulul american în persoană.

Sultanul pufni neîncrezător. Era obișnuit cu teoriile mamei sale, care vedea conspirații peste tot, dar aceasta era de-a dreptul absurdă.

— De ce să-și scufunde americanii propriul vapor? De ce să-și ucidă viceconsulul?

— Nu americanii, spuse ea, zâmbind reținut. Consulul american.

— Dar...

— După cum știți, consulul american nu este doar american. Este, de asemenea, adept al credinței ebraice.

Abdulhamid clipi. Suspiciunile mamei sale în ceea ce-i privea pe evrei nu mai erau de mult un secret. Date fiind sentimentele ei față de subiectul în discuție, Abdulhamid era tentat să respingă teoria cu totul. Totuși, șovăi.

— Gândiți-vă la asta! zise ea și, după ce-și așeză hârtia pe masă, părăsi încăperea.

Abdulhamid rămase în pragul ușii ce dădea spre apartamentele mamei sale, privind șuvoiul nesfârșit de apă care se revărsa din partea de sus a fântânii. Era o teorie captivantă, deși lipsea motivul. În timp ce încercă să descâlcească felul cum acest atac ar fi putut servi cauzei americanilor, stomacul lui Abdulhamid chiorăi din nou și simți cum o durere puternică îi săgetează rinichii. Își duse mâna la zona dureroasă, dar simți un al doilea val de durere săgetându-i măruntaiele și încercă să-și amintească împrejurările în care i-ar fi fost permis să încalce postul Ramadanului. Nu era nici infirm, nici nu călătorea și nici femeie însărcinată nu era, dar dacă postul îl împiedica să judece drept? Dacă îi compromitea capacitatea de a-și duce la îndeplinire sarcinile? Era obligatoriu să încalce postul Ramadanului, dacă acest lucru ar fi salvat o viață. Cu siguranță erau unele vieți la mijloc în deciziile importante pe care le lua zilnic. Cu această justificare, aruncă o privire în curtea goală și se furișă în bucătăria alăturată.

Încăperea era goală; oalele și tigăile erau așezate pe rafturi, iar tocătoarele curățate la locul lor. Masa Iftar[1] se prepara în bucătăria centrală a palatului, lăsând bucătăriile auxiliare, precum cea a mamei sale, nefolosite cu lunile. Și totuși, se gândi el, trebuia să fie ceva de mâncare în cămară. Poate că nu va găsi carne de pui, dar măcar câteva bucăți de pâine, o caisă uscată sau o smochină, ceva care să-i permită să-și ducă îndeletnicirile la bun sfârșit până la apus. Privind din nou înspre curtea goală, deschise ușile cămării și păși cu grijă printre condimente, un vas cu sardine și o bucată de pâine învechită. Era pe cale să mănânce

[1] Musulmanii își încheie postul zilnic din timpul Ramadanului, după rugăciunea de la apus, cu masa numită Iftar.

pâinea și sardinele când descoperi, chiar în fundul cămării, o cutie cu baclava. Prăjiturile sclipeau de la sirop și erau presărate cu un praf verzui de fistic. Mama sa avea o slăbiciune pentru dulciuri. Nu l-ar fi surprins să afle că ascunsese cutia ca să aibă ce mânca în timpul Ramadanului. Nu mai era tânără și suferea de ceva vreme de boala zahărului. Oricum, nu ar fi avut cum să afle că el le găsise. Privind peste umăr, ca să se asigure că nu-l vede nimeni, Sultanul își aruncă o bucată în gură și o înghiți după ce o mestecă doar de două ori. Următoarea bucată o mâncă pe îndelete, savurând crusta dulce, solzoasă a aluatului și stratul crocant de fistic prăjit.

Lingându-și vârfurile degetelor, Abdulhamid se furișă înapoi în apartamentul mamei sale, unde îl găsi pe Marele Vizir, Jamaludin Pașa, aplecat deasupra colii de hârtie caligrafiate. Se priviră în liniște, fiecare perfect conștient de ceea ce făcuse celălalt.

— Luminăția Voastră! exclamă Marele Vizir. Tocmai vă căutam.

— Este o lucrătură de maestru, spuse Sultanul, indicând coala de hârtie. Nu-i așa?

— Da, Luminăția Voastră. Mama Voastră a stăpânit mereu scrierea kufică, în mod strălucit, chiar. Aproape c-ai fi tentat să crezi că s-a născut în Fez.

Făcu o pauză să cerceteze mai amănunțit rândul.

— Deși probabil că eu aș fi ales alt vers.

Abdulhamid nu acceptă invitația lui Jamaludin Pașa de a-și critica mama. Marele Vizir își îndreptă ținuta și-și duse mâinile la spate.

— Am primit în această dimineață rapoarte potrivit cărora Beiul *sanjak*-ului din Novi Pazar a înăbușit cu succes o nouă rebeliune a plătitorilor de biruri. Din păcate, însă, satul pe care l-a dat exemplu inițial era compus în majoritate din creștini ortodocși. Vă puteți imagina, Luminăția Voastră, ce concluzii vor trage rușii de aici. Cu doar trei zile în urmă, ambasadorul lor i-a spus lui Hisham Pașa că Țarul este hotărât să-i apere pe supușii ortodocși ai Imperiului nostru ca și cum ar fi ai lui.

— E un moment cam prost, zise Sultanul, lovind cu unghia degetului mare în tocul uşii. Putem face ceva să-l îmbunăm pe Ţar?

— Am putea achita despăgubirea pe care au cerut-o, spuse Jamaludin Paşa. Dar mi-e teamă că nici măcar asta n-o să-i mai potolească acum. Cred că sunt foarte supăraţi. Iar dacă întâmplările din Novi Pazar ajung în paginile gazetelor europene, se va lăsa cu o nouă oroare bulgară.

Sultanul tăcu o clipă, iar stomacul îi chiorăi zgomotos.

— Să vedem cum răspunde Ţarul, zise el în cele din urmă şi schimbă subiectul. Acum dă-mi câteva veşti bune! Cum avansează spionii noştri?

Operaţiunile sub acoperire făceau parte dintre responsabilităţile personale ale lui Jamaludin Paşa şi te puteai baza mereu pe el că îşi va lăuda succesele în domeniu.

— Aici avem într-adevăr câteva veşti bune, zise Marele Vizir. Chiar săptămâna trecută, oamenii noştri au împrăştiat o adunare subversivă care s-a ţinut în Beyoğlu.

Sultanul încuviinţă din cap, aparent nu foarte interesat. Oamenii lui Jamaludin Paşa făceau cel puţin două astfel de aşa-zise descoperiri pe săptămână. În cea mai mare parte, propagandiştii se dovedeau a fi doar nişte intelectuali îngâmfaţi, care beau ceai împreună şi ţineau pe rând discursuri.

— De asemenea, ar putea fi de un oarecare interes, continuă Marele Vizir, faptul că acel cod care i-a condus pe oamenii noştri la această adunare a fost spart de o fetiţă, o orfană în vârstă de opt ani.

— O fetiţă?

— O oarecare domnişoară Eleonora Cohen, zise Jamaludin Paşa. Fiica unui negustor de textile evreu, din Constanţa. Se pare că ar fi un soi de savant. În orice caz, tatăl ei a murit în explozia de pe vas, iar fata locuieşte acum împreună cu Beiul Moncef Barcous.

— Beiul Moncef? repetă Sultanul. Era una dintre întâlnirile lui?

— Întocmai, zâmbi Jamaludin Paşa. Printr-o coincidenţă. Sau poate că nu. Însă, din păcate, incursiunea nu a dus la

obținerea de informații legate de el sau de planurile lui. Beiul Moncef a susținut sus și tare că n-au vrut decât să citească din Rousseau și că acel cod a fost doar un joc. În orice caz, am notat întregul incident în acest dosar.

Sultanul nu era prea dornic să discute despre tehnicile de supraveghere ultrazeloase ale lui Jamaludin Pașa, astfel că schimbă subiectul.

— Cum anume a descifrat fata codul, dacă locuiește cu el?

— A! zise Marele Vizir, netezindu-și mustața. Unul dintre oamenii noștri este profesorul ei. I-a dat codul la una dintre lecțiile lor și i-a spus că ar fi un joc de cuvinte.

Sultanul tăcu un moment.

— Ce altceva mai știm despre această fată? Cum ziceai că o cheamă?

— Eleonora Cohen. V-am spus tot ce știu despre ea. Dacă doriți, aș putea să-ncerc să aflu mai multe informații. N-o să fie prea greu.

— Da, zise Sultanul. Mi-ar face plăcere.

Capitolul cincisprezece

Pe măsură ce Ramadanul se scurgea cu greu prin zilele fierbinți, din ce în ce mai scurte ale verii, Stambulul se cocea într-o crustă tare de acceptare. Vapoarele cu aburi încetineau când intrau în strâmtoare și salutau țărmurile umbroase, vocea muezinului era răgușită de sete, iar Eleonora stătea la pervazul ferestrei, făcându-și vânt cu o carte. Tensiunea fiecărei zile fierbea mai întâi la foc mic, creștea treptat și era apoi eliberată, odată cu bubuitura tunului de la apus. Chiar și cei care nu posteau – armenii, grecii, europenii și evreii – simțeau același val de eliberare la sfârșitul zilei, când străzile se umpleau de vânzători de înghețată, ghicitoare și corturi roșii prăfuite. În fiecare noapte, între minaretele Noii Moschei erau agățate felinare, urându-le tuturor un Ramadan fericit. Focurile de artificii urmau și ele la scurtă vreme, deși, odată cu trecerea timpului, nu mai erau la fel de spectaculoase. În cele mai multe seri, Beiul își încheia postul în afara casei, cu prieteni, colegi sau verișori îndepărtați. Se oferi de mai multe ori să o ia și pe Eleonora cu el, însă aceasta refuză. Gândul la mulțimea aceea de oameni, la toată mâncarea și zgomotul de afară o copleșea. Era mulțumită cu rutina liniștită a lecțiilor ei, cu lectura și mesele pe care le lua singură, în camera ei. Toate acestea se schimbară, însă, într-o zi de marți, în cea de-a treia săptămână a Ramadanului. În după-amiaza aceea, pastorul Muehler ajunse la casa Beiului cu o întârziere de câteva minute. Părea mai însuflețit decât de obicei, cu fața roșie ca focul și cu barba nerasă de mai multe zile.

— Hei, bună ziua! spuse el, ciufulindu-i părul. Oare nu e aceasta faimoasa domnișoară Cohen?

Râse ca la o glumă doar de el știută și așeză un teanc de cărți pe un colț al biroului colonelului.

— M-am gândit c-am putea încerca ceva uşor diferit astăzi.

Îi făcu semn să se aşeze şi scoase o carte verde, cu coperte roase. Eleonora îi examină cotorul. Era *Metamorfozele* de Ovidiu.

— Cunoşti părerea mea despre romane şi poezii de dragoste, spuse pastorul. Însă sufletul dulce şi spiritual al lui Ovidiu, pe de altă parte, n-are asemănare. În plus, dacă nu mă-nşel, cred că şi-a petrecut ultimii ani de viaţă la Constanţa.

Eleonora deschise cartea la prima pagină. Avea pe ea o dedicaţie scrisă aplecat, de o mână sigură: *Pentru Jimmy cel blând şi cu vorba dulce, mai 1865, New Haven.*

— Da... spuse el, luându-i cartea şi răsfoind-o. E un dar din zilele mele de studenţie.

În după-amiaza aceea, cât ea citea în gând, pastorul o mai întrerupea şi recita câte un vers. Plimbându-se înainte şi-napoi în spatele ei, îi urmărea degetul mişcându-se sub cuvinte şi fredona absent în timp ce ea citea. Către începutul povestirii lui Calisto, foşneala pantalonilor săi încetă. Gândindu-se că poate avea o întrebare pregătită pentru ea, Eleonora reciti ultimele rânduri: *Cu straiele-ncheiate şi părul adunat,/O suliţă subţire în mâna-i se zbătea,/Iar pe un umăr tolba săgeţile-i purta*, şi aruncă o privire peste umăr. Pastorul căzuse pe gânduri. Stătea cu braţele încrucişate, ochii închişi şi buzele întredeschise. După un moment, deschise ochii şi observă că fata îl privea.

— A, da... spuse el. Te rog să continui!

Deşi comportamentul lui era neobişnuit, Eleonora nu se miră şi nu avu nici motive să creadă că ceva nu era în ordine atunci când pastorul spuse că va mai rămâne în încăpere după lecţia lor, ca să-şi noteze câteva gânduri. Nu era prima oară când se întâmpla. În aceste împrejurări, Eleonora citea de obicei într-un fotoliu din celălalt capăt al încăperii, însă, în după-amiaza aceea, din cauză că biblioteca era din cale-afară de îmbâcsită, se hotărî să exploreze coridoarele de deasupra dormitoarelor doamnelor. Din cauza întunecimii lor, coridoarele rămâneau mai răcoroase decât restul casei Beiului şi îşi petrecea adesea cea mai călduroasă parte a zilei explorându-le.

Chiar și acum, după aproape douăsprezece vizite, inima Eleonorei încă mai bătea năvalnic, când păşea cu grijă pe duşumelele şubrede ale coridoarelor. Îşi ridică poala rochiţei şi se aplecă uşor, căci înălţimea tavanului de deasupra capului ei scădea progresiv pe măsură ce înainta sau cel puţin aşa i se părea. Pe culoarele acelea întunecate, mucegăite, îmbibate de mirosul sufocant al lemnului putrezit, abia putea distinge propriul braţ înaintea ei şi pereţii care se îngustau tot mai tare. Se opri în dreptul peticului de lumină de deasupra bibliotecii şi îşi îndoi genunchii. Aplecându-se, Eleonora îşi încleştă degetele printre găurile din paravan şi se uită în jos, la încăperea pe care tocmai o părăsise.

Pastorul Muehler era aşezat tot la biroul colonelului. Din acest unghi, fata vedea lumina roşiatică a soarelui pe ceafa bărbatului şi o pată mică de chelie în vârful capului. La început nu-şi dădu seama ce făcea, însă când se aplecă mai tare, observă că deschisese unul dintre sertarele biroului şi scormonea hoţeşte prin el. După câteva clipe, păru să fi găsit ceea ce căuta şi băgă obiectul în servieta sa. Eleonora întinse gâtul să vadă mai bine. Chiar în acel moment, strănută puternic.

Pastorul se uită în sus şi scrută camera. Se lăsă un moment prelung de linişte.

— Hei! strigă el. Domnişoară Cohen?

Eleonorei i se tăie răsuflarea. Voia să fugă, să părăsească scena aceea cât mai repede cu putinţă, dar ştia că era mai bine să rămână tăcută şi nemişcată. Respirând acum printr-o fisură, fata îl urmări pe pastor ridicându-se, strigând-o pe nume încă o dată şi făcând câteva ture prin încăpere, aruncând câte o privire pe sub scaune şi mese. Când se convinse că încăperea era goală, îşi luă servieta şi plecă.

Tot restul după-amiezii şi în timpul cinei, Eleonora revăzu în minte incidentul, sertarul deschis, servieta, căutarea. Existau mai multe explicaţii plauzibile pentru ceea ce văzuse – poate că pastorul Muehler fusese rugat să recupereze un document de la Bei, poate căutase un stilou pierdut sau o coală de hârtie –, însă, oricât de multe scenarii îi veneau în minte, niciunul nu era prea convingător. Pastorul furase ceva din casa Beiului. Din punct

de vedere etic, întrebarea reală nu era ce anume se întâmplase, ci dacă ar fi trebuit să spună cuiva ce văzuse. Platon părea să creadă că da: *Adevărul este începutul tuturor celor bune pentru zei și tuturor celor bune pentru om.* Apoi, mai era și Tertullian: *Adevărul naște ura de adevăr. De îndată ce se face cunoscut, el devine dușmanul.* Se frământă pe toată durata cinei, a focurilor de artificii și în timpul somnului.

Când coborî în dimineața următoare la micul dejun, avea aceeași neliniște. Ca de obicei, ea și Beiul nu comunicară prea mult în afara salutului și a amabilităților obișnuite. Monsieur Karom le aduse mâncarea și totul se desfășură ca de obicei. Putea, cu toate acestea, să simtă întrebarea planând pe deasupra mesei precum capul împăiat al unui rinocer. Nu minți se. Nu înșelase încrederea nimănui, dar simțea, totuși, că făcuse ceva rău. Sau, mai precis, că nu făcuse încă ceea ce era corect. Era oare vreo diferență între cele două păcate? Își terminară masa în liniște, Eleonora rămânând cu privirea la căpșunele feliate care sângerau în farfuria ei. Trebuia să spună ceva, să facă ceea ce era corect, însă nu voia să depună mărturie mincinoasă împotriva pastorului. Luă o căpșună în furculiță și o mestecă până ce i se topi în gură.

— Domnișoară Cohen... spuse Beiul, ridicându-se în picioare. Mă voi întoarce acasă destul de târziu, la noapte. Am fost invitat la reședința lui Haci Bekir.

Amintirea Eleonorei despre Haci Bekir, despre viclenia și temperamentul lui volatil o împinseră să ia o hotărâre. Scoase o bucată de hârtie și un stilou din buzunarul rochiței.

Aveți o clipă? Aș vrea să vă întreb ceva.

— Firește că da, spuse Beiul, stând în continuare în picioare. Ce te frământă?

Ieri, începu ea după o lungă ezitare, *am urcat pe culoarele doamnelor.*

Își ridică privirea spre el, să-i vadă reacția. Din câte știa ea, Beiul nu avea cunoștință despre explorările ei. Fie că știa sau nu, nu părea deloc deranjat de această dezvăluire.

Le-am descoperit din întâmplare. Urc acolo uneori, când vreau să fiu singură. Îmi pare rău, dacă nu aveam voie.

— Înțeleg. Asta-i tot ce voiai să-mi spui?

Eleonora îl privi pe monsieur Karom, care stătea cu mâinile la spate în dreptul bufetului.

Eram sus și l-am văzut pe pastor. Era chiar după lecția noastră și el rămăsese în bibliotecă ca să-și noteze câteva gânduri. Nu am vrut să-l urmăresc, dar când m-am uitat în jos, l-am observat căutând într-unul dintre sertarele biroului colonelului.

Gura Beiului se încordă.

— Asta-i tot?

Nu pot fi sigură, din cauza unghiului din care priveam, dar cred că l-am văzut luând ceva din sertar și băgând obiectul în servieta lui.

— Ce era? întrebă Beiul, însuflețit cum nu-l mai văzuse până atunci. Un stilou, o scrisoare, o bucată de hârtie?

Eleonora simți primele furnicături de regret. Vedea un munte de consecințe scăpate de sub control așternut la picioarele ei, un munte surpându-se sub ea. O clipă își dori să poată retracta tot ce spusese, dar nu putea. Acum, că informația ajunsese în lume, trebuia să-i spună totul Beiului.

Părea a fi o bucată de hârtie. Sau poate mai multe bucăți de hârtie, un mic teanc.

Fără vreun cuvânt, Beiul străbătu cu pași repezi holul principal și intră în bibliotecă, Eleonora urmându-l îndeaproape.

— Care sertar era? o întrebă când ajunseră, așezându-se la biroul colonelului. Îți mai amintești?

Fata arătă spre sertarul din stânga sus, iar Beiul scotoci prin el. Când nu găsi ceea ce căuta, răsturnă sertarul cu totul. Așezând hârtiile pe birou, le luă pe toate la mână. Când ajunse la fundul teancului, își sprijini capul în palme.

— N-ar fi trebuit să am încredere în el! zise Beiul. Rectorul Colegiului Robert să se ofere să pregătească o fetiță!

Eleonora stătea în fața biroului, în timp ce Beiul mormăia ceva, cu capul plecat. Simți cum îi fuge pământul de sub picioare din cauza hotărârii ei. Dintr-odată, Beiul își ridică capul și, apucând-o de umeri, o privi cu atenție în ochi.

— Ești absolut sigură că l-ai văzut luând o bucată de hârtie din acest sertar?

Ea încuviință din cap, evitând privirea lui aspră și intensă.

— E o problemă foarte gravă. Dacă ceea ce mi-ai spus este adevărat, nu-l mai putem primi sub nicio formă în casa asta! Lecţiile tale o să se încheie şi o să rupem toate legăturile cu el!

Beiul făcu o pauză şi îşi slăbi strânsoarea, părând să se adune.

— În acelaşi timp, trebuie să ai grijă să nu faci acuzaţii false. După învăţăturile lui Mohamed, este unul dintre cele mai mari patru păcate.

Da, sunt sigură.

— În acest caz, există o singură cale.

Dacă-mi daţi voie să-ntreb, încercă ea să afle, *ce conţinea bucata aceea de hârtie?*

Beiul închise ochii şi respiră adânc de câteva ori, după care scoase o bucată goală de hârtie şi un stilou din sertarul de sus al biroului.

— Ce a luat pastorul nu era important, răspunse el. Ce contează este că nu mai putem avea încredere în el.

Cu Eleonora privind peste umărul său, Beiul compuse apoi o scrisoare scurtă:

Stimate pastor James Muehler,

Cu părere de rău, vă aduc la cunoştinţă că lecţiile între Domnia Voastră şi domnişoara Eleonora Cohen nu mai pot continua. Din pricina unor împrejurări care nu ţin de voinţa noastră şi pe care, din păcate, nu le putem discuta, ne vedem nevoiţi să încheiem aranjamentul nostru de urgenţă. Domnişoarei Cohen i-au plăcut foarte mult lecţiile Domniei Voastre şi vă doreşte toate cele bune pe viitor, la fel cum vă doresc şi eu. Sperăm amândoi că această decizie nu vă va provoca prea mult deranj sau supărare.

Al dumneavoastră sincer,
Beiul Moncef Barcous

Beiul reciti scrisoarea şi se uită la Eleonora pentru aprobare, după care o împături şi o bagă într-un plic. Şi aşa, dintr-odată, lecţiile luară sfârşit. Făcuse ceea ce trebuia, ştia asta, dar nu se simţea deloc bine. După ce încercă să citească timp de câteva ore

în bibliotecă, Eleonora luă prânzul, urcă din nou în camera ei și se băgă în pat, gândindu-se la cuvintele generalului Krzab către soția sa, cu privire la natura adevărului: *Un pește alunecos, cu solzii lucind pe sub apă și un luptător nobil în cârlig, dar greoi ca plumbul pe fundul bărcii.* Era adevărat. Oricât de mult ar fi admirat ea adevărul de la distanță, de aproape era mult mai complicat.

În dimineața următoare, Eleonora se trezi la auzul clanței și al cântecului blând și familiar fredonat de doamna Damakan. Visele ei se pitiră în cele mai îndepărtate unghere ale camerei, sub mobilă și în crăpăturile dintre scândurile podelei. Frecându-și ochii, se ridică din pat și o urmă pe doamna Damakan în sala de baie. Aerul era apăsător din cauza condensului și al mirosului de săpun. Dimineața își lipise fața de fereastra mică de deasupra chiuvetei, ca un cerșetor. Eleonora își simți pielea strângându-se când se băgă în cadă. Simți un fior străbătându-i spatele și trasă cu degetul litera S pe o bucată de faianță albastră.

Ridicându-și brațele pe marginea căzii, își lăsă capul pe spate, pentru ca doamna Damakan să-i mototolească părul într-un ghem de clăbuc. Nu știa ce să facă. În lipsa lecțiilor, viitorul se întindea precum valurile, săptămâni și luni ridicându-se și prăbușindu-se într-un ocean de timp luat de-a valma. Nu regreta ce făcuse – procedase corect –, însă deplângea pierderea lecțiilor și se temea că poate acuzațiile ei fuseseră false. Poate doar își imaginase că pastorul deschisese sertarul. Poate fusese doar curios. Relaxându-se, își prinse genunchii cu brațele. Se zărea în suprafața întunecată a pereților căzii, pielea ei roz, curată și părul plin de spumă, înalt ca o tartă austriacă. Când atinse apa cu bărbia, se gândi la bobocii de liliac.

— Eleonora...

Doamna Damakan îi pronunță numele cu grijă, ca și cum ar fi fost o inscripție de pe spatele unei amulete. Umezindu-și buzele, își aduse scăunelul în fața căzii. Avea baticul căzut pe ceafă, dezvelindu-i părul alb ca lâna întrețesut cu șuvițe negre.

— Ai făcut ce trebuia, spuse ea. Ai procedat corect.

Eleonora nu știa cum de aflase bătrâna slujnică ce se întâmplase. Această declarație, însă, că procedase corect, fusese pro-

nunțată cu atâta încredere, încât îi alungă toate îndoielile, cel puțin pe moment.

— Ai făcut ce trebuia, repetă doamna Damakan.

Spunând acestea, femeia scoase dopul și își adună lucrurile în grabă, lăsând-o pe fată singură să urmărească vârtejul de apă scurgându-se cu zgomot din cadă. Când dispăru și ultima picătură de apă cenușie, simți un fior străbătând-o de la umeri până la genunchi și simți mici înțepături pe suprafața întregii pieli.

Capitolul șaisprezece

Faptul că nu mai avea lecții nu schimbă cu mult programul zilnic al Eleonorei. Se trezea în continuare la aceeași oră, făcea baie și cobora să ia micul dejun cu Beiul. După-amiezile și le petrecea în fotoliul ei sau la biroul colonelului, răsucindu-și o șuviță de păr în timp ce citea. Biblioteca Beiului era suficient de bogată pentru a o ține ocupată câțiva ani, însă, în absența pastorului Muehler în spatele ei, în lipsa îndemnurilor sale constante, îi venea greu să se concentreze. In timp ce citea, înaintând cu greu prin analele istoriei antice și printre discursuri, dezgropând rivalitățile și disputele meschine ale secolelor trecute, gândurile îi zburau adesea de la textele asupra cărora stătea aplecată. Nici măcar lecturile mai puțin pretențioase, precum teancul de romane polițiste pe care le descoperise alături de *Operele complete* ale lui Honore de Balzac, nu îi mai captau atenția.

Deși povestea cu pastorul Muehler fusese tranșată, Eleonora se întorcea la ea tot timpul. Cu privirea pierdută pe tapetul din fața ei, își amintea incidentul: sertarul deschis, pastorul strigând-o pe nume la ieșirea din încăpere. Propriul ei rol în toată afacerea aceasta, știa și ea, era crucial. Nu avea nicio îndoială că-l văzuse pe pastor răscolind prin sertarul colonelului, că acesta băgase o bucată sau un teanc de hârtii în servieta sa și că ea procedase corect spunându-i totul Beiului. Nu era o situație complicată, încerca ea să se convingă. Pastorul Muehler furase ceva și, drept urmare, Beiul nu-l mai dorea în casa lui. Și totuși, ceva în toată această poveste o deranja. Nu înțelegea de ce pastorul ar fi vrut să fure ceva de la Bei, nici de ce reacționase Beiul atât de aspru. Poate era influența romanelor polițiste pe care le citise, poate era intuiția ei. Indiferent cum privea lucrurile, Eleonora nu

putea scăpa de gândul că această poveste cu pastorul Muehler era legată cumva de tânărul acela ciudat de la cafeneaua Europa și poate chiar de biletul criptat pe care pastorul i-l arătase cu doar câteva săptămâni înainte de destituirea sa.

Chiar în acea perioadă, între încheierea lecțiilor sale și sfârșitul Ramadanului, Beiul începu să-i propună diferite excursii în afara orașului. Dacă discutau despre Homer, îi spunea că ruinele cetății Troia fuseseră descoperite recent, la mai puțin de o zi de mers de Stambul. Dacă îl întreba ceva legat de arhitectul Sinan, începea să laude interiorul moscheii Sultanului Ahmed. Nu doar o dată aminti de priveliștea minunată a orașului de pe acoperișul fortăreței Rumelihisarı, adăugând că era de departe cel mai frumos loc pentru picnic din tot Stambulul. Nedorind, însă, s-o forțeze, Beiul Moncef nu-i propuse niciodată în mod direct aceste ieșiri, iar Eleonora nu-l refuză nici ea în mod direct niciodată. Făcând sugestii și șovăind, se întorceau mereu în aceleași poziții, ca un rege și o tură într-un veșnic joc de șah. Beiul lăuda frumusețea zilei, iar Eleonora încuviința din cap, cu gândurile pierdute în alte zări.

Într-o după-amiază, spre sfârșitul Ramadanului, Eleonora stătea la biroul colonelului din bibliotecă, citindu-l pe Aristofan. Peste noapte plouase, o scurtă furtună de vară. Din această cauză, doamna Damakan dăduse la o parte draperiile și o lumină de după-amiază târzie scălda încăperea, îmbrăcând mobilierul și paginile cărții într-o lucire melancolică cu care nu era obișnuită.

Care griji nu mi-au chinuit sufletul? Și cât de puține mi-au fost plăcerile vieții! Patru, mai exact, în vreme ce necazurile mi-au fost nenumărate, precum grăunții de nisip de pe țărm!

Eleonora oftă și privi tapetul din fața ei. Era același model dintotdeauna, un fundal de un roșu închis, străbătut de dungi aurii șerpuite. În timp ce îl privea cu atenție, însă, observă pentru întâia oară că pe toată suprafața modelului erau presărate grupuri de săbii mici, aurite. Își înclină scaunul pe spate, sprijinit pe două picioare, ca să observe mai bine întinderea tapetului, și își juli genunchiul de muchia biroului. Își coborî privirea, iar ochii i se opriră asupra mânerului de aramă de la sertarul din stânga. Frecându-și genunchiul, Eleonora se întrebă, așa cum

făcea adesea, ce anume căutase pastorul și dacă găsise ceea ce căuta. In acea după-amiază, din motive pe care nici măcar ea nu le înțelese, făcu mai mult decât doar să se întrebe. Apropiindu-și scaunul de birou, apucă mânerul sertarului cu două degete și trase. Se așteptase să fie încuiat, însă se deschise imediat, iar acolo, ca un cuib cu păsări ascunse în spatele unei lucarne, era un teanc de scrisori legate cu grijă cu o sfoară.

Privind înspre ușa ce dădea în hol, dezlegă sfoara și scoase prima scrisoare. Era un plic gros, pătrățos, o invitație adresată domnului Moncef Barcous. Adresa expeditorului era trecută în relief pe spatele plicului: *Consulatul american, Beyoğlu.* Dedesubt se afla un vultur care ținea în gheare un glob pământesc. Deschise plicul și scoase invitația. *Prezența titularului este solicitată la un bal mascat în cadrul Consulatului american.* În partea de jos a invitației era trecută o dată din octombrie 1883, cu aproape doi ani în urmă. Punând invitația deoparte, Eleonora luă teancul de scrisori. Era o amestecătură de corespondență personală, câteva invitații și două anunțuri oficiale de la palat, însă nimic din cale-afară de interesant. Era pe cale să se întoarcă la Aristofan, când descoperi, la fundul teancului, o scrisoare aparte.

Acoperită de amprente unsuroase și praf, scrisoarea avea un aer provincial. Nu avea nici timbru și nici adresa expeditorului, iar singurul indiciu legat de proveniența ei erau cuvintele: *Către Beiul Moncef, legat de întreținerea doamnei Damakan.* Eleonora duse scrisoarea la nas și inspiră un miros familiar, un drum de țară ascuns undeva adânc, în amintirea ei. Firește că pastorul căutase cu totul altceva, însă mirosul acela atinse o coardă dinăuntrul ei, la fel cum o făcu și scrisul mărunt, nesigur, de pe fața plicului. Punând restul de scrisori la locul lor, închise sertarul, își îndreptă spatele și își trase scaunul mai aproape de birou. Scoase scrisoarea din plic și o lăsă să cadă pe mapa de birou. Era îngălbenită pe margini și împăturită în formă de pătrat, două coli de hârtie acoperite pe ambele părți cu un scris neciteț, grăbit.

— Domnișoară Cohen!

Înainte de a-i pronunța numele, Eleonora îl auzi pe Beiul Moncef dregându-și glasul și știu imediat că acesta o urmărea de o vreme. Traversă încăperea și se sprijini de marginea biroului

colonelului. Văzu scrisoarea. Se uită direct la ea. Dincolo de acea privire, însă, nu făcu nicio remarcă.

— Ce citeşti? întrebă el, arătând spre carte.

Fata întoarse cotorul cărţii înspre el.

— Aristofan, citi el.

Stingherită, Eleonora netezi cartea şi o aşeză în mijlocul biroului.

— Mă gândeam, zise Beiul, că ar fi frumos să facem o plimbare la Rumelihisarı.

Eleonora încuviinţă din cap, neştiind ce anume urmărea Beiul cu acea discuţie, dar bucuroasă că nu pomenise nimic de scrisoarea de pe masă.

— Florile sălbatice înfloresc, continuă el. Nu am alte întâlniri în această după-amiază. Este în apropiere şi am putea lua un coş cu mâncare, să luăm cina acolo.

Eleonora aruncă o privire prin bibliotecă, cu draperiile ei roşii, îmbâcsite, de catifea, globurile, covoarele şi rafturile pline de cărţi. Câte ore petrecuse oare în această încăpere? Era evident că Beiul îşi dorea foarte tare să meargă împreună la Rumelihisarı. Măcar atât îi datora, nu?

— Ce zici? întrebă el. Ai vrea să mergem astăzi la Rumelihisarı?

Da, mi-ar face plăcere să mergem la un picnic.

Puse cartea lui Aristofan la locul ei pe raft şi într-o oră plecară, călătorind de-a lungul ţărmului de vest al Bosforului, către gurile înguste ale strâmtorii. Era, într-adevăr, o zi minunată. Soarele după-amiezii târzii licărea palid, un iepure alb-maroniu ţopăia pe marginea drumului, iar Eleonora, cu faţa lipită de paravanele dantelate, zărea din când în când stolul ei, care-i urmărea în zbor. Aşa cum îi promisese Beiul, călătoria a fost destul de scurtă.

— Asta, zise el când trăsura se opri, este Rumelihisarı. Din turnul ăsta, în urmă cu patru sute de ani, Fatih Sultan Mehmet a asediat Stambulul şi a luat oraşul din mâinile bizantinilor.

Un turn de piatră turtit, care se înălţa parcă stingher dintr-o grămadă de moloz şi buruieni, Rumelihisarı nu părea mare lucru la prima vedere. După ce coborâră din trăsură, îi plătiră paznicului şi urcară treptele curbate spre coroana crenelată, unde Eleonora

îşi dădu seama că turnul în sine nu era cel important. Ceea ce conferea semnificaţie fortăreţei Rumelihisarı era aşezarea sa la gura Bosforului şi priveliştea avantajoasă pe care i-o permitea o astfel de poziţie. In acea perioadă a anului, ceasornicul fortăreţei Rumelihisarı era acoperit de un strat de flori sălbatice azurii şi de smocuri de iarbă încolţite în crăpăturile din piatră. Căldura zilei se risipise, iar dinspre mare adia o briză uşoară. În timp ce Beiul pregăti masa – carne rece, pâine, brânză şi măsline –, pupezele plonjară de pe minaretele unei moschei alăturate şi îşi desfăcură aripile deasupra strâmtorii. Un şir purpuriu pe cerul de un portocaliu deschis, stolul se contractă, apoi se extinse, precum un plămân celest. Eleonora nu înţelegea ce încercau să-i transmită. După câteva ocoluri pe deasupra apei, păsările se dispersară într-un crâng de pini care mărginea Usküdarul.

Eleonora trase aer în piept şi se pierdu în frumuseţea oraşului. Spre deosebire de tabloul înrămat şi lipsit de viaţă pe care-l privea de la fereastra camerei sale, oraşul acesta era viu, plin de oameni, de strigăte, de muzică şi de mirosul pâinii coapte. Mai încolo erau domul Noii Moschei, minaretele Sultanului Ahmed. Mai era apoi casa alb-gălbuie a Beiului. Iar mai încolo, la confluenţa apelor, se afla Palatul Sultanului, bijuteria din vârful Cornului de Aur, cu pereţii săi sclipitori de marmură, turnurile cristaline şi grădinile pline de wisteria. Fata îşi muşcă buza în timp ce ultima răsuflare a soarelui se agăţa de culmea dealului şi picta pereţii palatului într-un portocaliu şters, care pălea într-o nuanţă de roz. Pe măsură ce lumina soarelui dispărea, de dincolo de apă se auzi bubuitura unui tun.

— Cu mai mulţi ani în urmă, spuse Beiul în timp ce-i făcu semn să se aşeze la masă, am avut onoarea de a vizita palatul.

Beiul îi pregăti o farfurie şi i-o întinse peste pătura pe care era aşezată mâncarea.

— Dar poate că ştii deja toate astea, din scrisorile pe care le-ai citit astăzi.

Făcu o pauză şi duse o măslină la gură.

— Când m-am oferit să te iau în grija mea, domnişoară Cohen, nu pot spune că am fost motivat de ceva mai mult decât de simţul datoriei şi devotamentul faţă de memoria tatălui tău.

Ultimele luni, însă, oricât de grele ar fi fost ele, s-au dovedit a fi cele mai mulțumitoare pe care acest burlac bătrân și le poate aminti. Ceea ce vreau să-ți spun, continuă el, este că nu sunt deloc încântat că-mi scotocești prin corespondență, deși îți înțeleg imboldul. Înțeleg c-ai putea avea anumite nelămuriri legate de scrisori și de întâmplarea cu pastorul Muehler. Înainte să mă-ntrebi ceea ce dorești să afli, însă, am să-ncerc să-ți explic punctul meu de vedere, atât cât pot.

Mușcă din sandviciul pe care și-l pregătise.

— L-ai citit pe Jean-Jacques Rousseau?

Fata încuviință din cap.

— În tinerețe, am fost acaparat de ideile lui Rousseau: contractul social, societatea civilă, voința poporului și așa mai departe. Ai putea spune că ideile sale au fost revelatorii pentru mine. Și nu am fost singurul. La vremea aceea, erau mulți tineri ca mine – fii de oameni de afaceri, de funcționari, de ofițeri și de fermieri –, care îmbrățișau cu adevărat ideile lui Rousseau. Am organizat un grup de lectură care se întâlnea o dată pe lună și era foarte popular. Am scris, de asemenea, o serie de eseuri înflăcărate, pe care le-am publicat într-o gazetă, militând pentru drepturile omului.

Beiul o privi cu atenție, să se asigure că îl urmărea.

— Ca urmare directă a faptului că am adoptat ideile lui Rousseau și am militat în favoarea acestei ideologii, am fost trimis la Constanța. În vremea aceea eram membru al parlamentului, iar tatăl meu era un negustor foarte influent, unul dintre cei mai importanți furnizori de textile ai armatei. Așa că, în loc să m-arunce în temniță, după cum probabil și-ar fi dorit să facă, Sultanul m-a onorat cu un post diplomatic la periferia Imperiului.

Eleonora dădu din cap în semn că a înțeles.

— Odată ajuns la Constanța, l-am cunoscut pe tatăl tău și am stabilit cele mai importante legături de afaceri, însă, oricât de bine m-am simțit acolo, căminul meu este la Stambul. Și astfel, când climatul politic s-a mai îmblânzit, m-am întors, dar cu condiția să nu mă mai implic niciodată în acțiuni politice. Și nu m-am mai implicat. Am în continuare aceleași convingeri, însă metodele mele s-au schimbat. De când m-am întors, Marele

Vizir mi-a urmărit cu atenție toate mișcările. Suspiciunile lui sunt nefondate, te asigur. Nu militez și nici nu am militat vreodată pentru o revoluție constituțională. Înțeleg însă de ce simte nevoia să mă supravegheze îndeaproape, având în vedere trecutul meu, dar și toate suspiciunile legate de accidentul de pe vas. Cu toate astea, nu l-am bănuit nicio clipă pe pastor. Ar fi trebuit să fiu mai vigilent. Privind în urmă, toate se leagă. Nu știu dacă lucrează pentru palat sau pentru americani sau pentru ambele tabere, chiar, însă nu exista cale să mai putem continua cu lecțiile. Înțelegi asta, nu-i așa?

Eleonora înghiți și se uită la Bei. Înțelegea ce îi spunea. Cu toate astea, mintea îi zumzăia de întrebări, ca un roi de insecte închise într-un borcan cu dulceață.

— Vreau să-ți spun, de fapt, că am avut o viață bună, plină, dar m-am simțit și singur, fără o prezență feminină și fără copii – până acum, desigur. Știi că-mi iau responsabilitatea de tutore al tău în serios, de aceea o să te rog să nu mai cauți printre documentele mele. Ți-o cer în propriul tău interes. O să ți le dau pe toate într-o zi, dar nu acum.

Capitolul șaptesprezece

Apropiindu-se de Poarta de Întâmpinare, pastorul scoase o batistă din haină și își șterse transpirația de pe frunte. Era prima sa vizită la palat și, deși făcea eforturi, nu putea să nu se minuneze. Mărginită în ambele părți de o pereche de turnulețe masive de piatră, imensitatea impresionantă a porții și delicatețea sculpturilor care o împodobeau îi dădeau un aer în egală măsură ospitalier și ostil. Și avea sens, dacă se gândea bine. El, spre exemplu, era în relații bune cu palatul, dar nu știa niciodată când se putea sfârși ospitalitatea. Pastorul își împături batista și o băgă la loc în buzunar. Unul dintre paznicii cu uniforme violete ai palatului se apropie de el și prezentă armele.

— Poarta de Întâmpinare este închisă vizitatorilor, mormăi acesta, aparent neținând seama de contradicția din cele spuse.

Când pastorul pomeni numele lui Jamaludin Pașa, însă, paznicul își coborî baioneta și se dădu la o parte. Nimeni nu și-ar fi dorit să se pună rău cu cineva cu care Marele Vizir avea o întâlnire în particular. Paznicul înaintă către un altul, care aștepta nemișcat la baza bastionului, iar pastorul a fost condus printr-o serie de uși solide de lemn către biroul din cea de-a doua curte a palatului.

Odată ajuns în incinta palatului, agitația și aglomerația Stambulului se făcură nevăzute. Simțea în continuare prezența orașului, ca o lună agățată pe cerul palid, însă grijile palatului țineau de altă sferă, mai delicată. Pastorul Muehler privi uimit apa cristalină care se prelingea pe plăcile de marmură, o pasăre care-și făcea cuib pentru noapte și inspiră parfumul delicat al proaspăt înfloriților boboci de hibiscus. Traficul pietonal din cea de-a doua curte era destul de redus, diplomații, bucătarii și muzicienii

întorcându-se la casele lor după o zi de muncă, înapoi la familiile lor, spre cafenele sau spre alte activități distractive nocturne. Gardianul care-l condusese acolo îi spuse câteva vorbe unui slujitor, care îl conduse pe una dintre numeroasele alei acoperite cu frunze care plecau de la Poarta de Întâmpinare. Până în acel moment, întâlnirile pastorului cu Marele Vizir avuseseră loc la finele fiecărei luni, într-o locație secretă precum un cimitir sau o baie publică abandonată. Nu avea idee de ce îl rugase Jamaludin Pașa să vină la palat. Poate că fusese informat în legătură cu destituirea sa din slujba Beiului. Sau poate că din cauza interacțiunii recente cu rușii. Sau poate nu era nimic; poate că Marele Vizir era pur și simplu prea comod să părăsească palatul. Cu o mișcare a capului, slujitorul își făcu loc printr-un alt rând strâns de paznici și îl conduse pe pastorul Muehler pe un coridor de marmură, cu pereții împodobiți cu piese de armament antic. Acesta era, potrivit slujitorului, Marele Hol al Consiliului Vizirilor. Sala de audiențe a lui Jamaludin Pașa se afla în capătul coridorului, pe stânga.

— O veți recunoaște de îndată ce veți ajunge în dreptul ei, zise slujitorul, dispărând în grabă după colț.

Și chiar așa se întâmplă. Placată cu gresie roșie și verde, sala de audiențe avea aproape aceleași dimensiuni ca o sală de cursuri a Colegiului Robert, însă tavanul era înalt precum al unei biserici. De peretele din fund era lipit un divan pătrățos din lemn de mahon, iar în mijlocul lui stătea întins Marele Vizir. Un bărbat agitat, îmbrăcat într-o robă de mătase albă și purtând pe cap un turban verde, acesta avea aspectul unei rozătoare și ochii de culoarea strugurilor necopți. Când pastorul Muehler intră în încăpere, se ridică ușor, în semn de salut.

— Bună ziua, prietene. Sper c-ai găsit drumul până aici fără prea multă bătaie de cap.

— Da, mulțumesc, spuse pastorul. Slujitorii voștri sunt foarte binevoitori.

Marele Vizir își împreună mâinile laolaltă și-și încreți nasul, de parcă i-ar fi cântărit răspunsul. Era foarte atent la oaspetele său, însă nu-l invită să ia loc. De fapt, pastorul observă că nu

ar fi avut unde să se aşeze. Fie că era un act premeditat ori ba, pastorul nu ştia şi nici nu-i păsa prea tare.

— Aţi dori o ceaşcă cu ceai? îl întrebă Jamaludin Paşa. Sau cafea?

— Nu, mulţumesc.

— Cafeaua făcută în bucătăria palatului este cea mai bună din lume, insistă el. Vă pot asigura că nu veţi regreta.

— Da, spuse pastorul, aranjându-şi gulerul. Îmi pot imagina acest lucru. Dar cred că am să mă abţin, totuşi. Vedeţi dumneavoastră, am probleme cu somnul. Dacă beau cafea prea târziu, nu mai pot să dorm. Sper să nu vă simţiţi ofensat de refuzul meu.

— Nici vorbă de aşa ceva!

Lovindu-şi o parte a nasului cu degetul, Marele Vizir îi spuse câteva cuvinte unuia dintre paznici, care dispăru printr-o uşă ascunsă în peretele din spate al încăperii. Păstrară amândoi tăcerea până la întoarcerea paznicului, câteva momente mai târziu; acesta aduse cu el o ceaşcă de ceai în formă de lalea, pe o tavă de argint.

— Ei bine, spuse Jamaludin Paşa, amestecând în ceai, mă gândesc c-aţi auzit veştile legate de poziţia noastră în raport cu ruşii?

— Da, spuse pastorul. Am citit un articol în gazeta de ieri.

— Aşa cum bănuiesc că vă imaginaţi, suntem mâhniţi de insinuările din raportul Ţarului. Pe de altă parte, însă, nu este vorba de o chestiune deosebit de importantă şi am dori s-o încheiem cât mai curând cu putinţă.

Pastorul mormăi că a înţeles.

— Firește că nu putem satisface cererile Ţarului aşa cum sunt prezentate ele.

— Firește că nu, zise pastorul.

— Acuzaţiile sale sunt nefondate, zise Marele Vizir, pregătindu-şi terenul pentru întrebarea următoare.

— Aşa par a fi.

— Am vrea să avem această certitudine. Bănuiesc că nu deţineţi vreo informaţie care ne-ar putea ajuta să evaluăm posibilitatea unor represalii, în cazul în care vom refuza să-i îndeplinim cererile de despăgubire.

— Nu, răspunse pastorul. Din păcate, nu dețin astfel de informații.

— Nu aveți nici legături cu rușii, pe care le-am putea fructifica pentru obținerea de mai multe informații?

Pastorul se foi și își încrucișă brațele. Era limpede că Jamaludin Pașa avea cunoștință de asocierea sa recentă cu rușii. Ultimul lucru pe care își dorea să-l facă acum era, însă, să negocieze între cele două imperii intransigente. Avea și-așa destule pe cap.

— Niciunele care să poată fi de folos palatului.

Jamaludin Pașa zâmbi și își atinse vârful nasului.

— Am înțeles. Spuneți-mi, cum mai stau lucrurile altfel?

— Destul de bine, răspunse pastorul. Colegiul Robert e la fel. Articolul meu despre riturile religioase ale yezidiților e aproape gata, iar în curând trebuie să apară un nou volum cu traducerile mele.

Încuviințând din cap mai mult pentru sine, Jamaludin Pașa avea privirea pierdută în cutele mantiei sale. Își strânse apoi buzele, de parcă s-ar fi gândit la o chestiune spinoasă, apoi își ridică din nou privirea spre pastorul Muehler.

— Bănuiesc că n-aveți nicio informație nouă pentru mine, în afara preocupărilor dumneavoastră academice.

— Nu. Nu am.

— Dar Beiul Moncef Barcous?

Pastorul își lăsă brațele pe lângă corp.

— Da, ei bine, au avut loc niște întâmplări mai puțin fericite în ceea ce-l privește pe Beiul Moncef.

— Și anume?

— Beiul Moncef și domnișoara Cohen au hotărât de curând că nu mai au nevoie de ajutorul meu ca profesor.

— Și de ce, mă rog?

Pastorul făcu o pauză să-și adune gândurile.

— Din cauza unor împrejurări care nu țin de ei, după cum s-au exprimat.

— Și nu aveți nicio idee care ar putea fi aceste împrejurări? Nu ați insistat să vi se dea mai multe explicații?

— M-au informat despre decizia lor prin intermediul unei scrisori, în care menționau în mod răspicat că nu puteau discuta

împrejurările care au dus la luarea acestei decizii. Am presupus că la mijloc este o chestiune financiară.

Marele Vizir îl fixă cu privirea.

— Altceva nu vă vine în minte? E posibil ca Beiul Moncef să fi suspectat ceva?

— Aşa mi-am imaginat iniţial, zise pastorul.

Îşi aminti de incidentul din acea după-amiază, din bibliotecă. Erau mai multe persoane care l-ar fi putut vedea luând acele hârtii din birou – domnişoara Cohen, monsieur Karom, doamna Damakan –, dar chiar dacă aşa ar fi stat lucrurile, chiar dacă ar fi ştiut cu certitudine că fusese destituit din cauza spionajului, nu avea de gând să-i spună acest lucru Marelui Vizir.

— După ce mi-am analizat îndelung activităţile din acea zi, continuă pastorul, am ajuns la concluzia că nu am niciun motiv să cred că Beiul Moncef ar putea avea vreo suspiciune.

— Absolut niciunul?

— Nu, răspunse, după o pauză suficient de lungă, încât să sugereze o gândire serioasă. Absolut niciunul.

— Ei bine, spuse Jamaludin Paşa, îmi pare rău s-aud asta. Din fericire, avem alte persoane care îl urmăresc pe Beiul Moncef, persoane foarte apropiate lui.

Făcu o pauză ca să ia o înghiţitură de ceai, lăsându-i pastorului vreme să se întrebe cine puteau fi acei informatori.

— Spuneţi-mi acum, ce ştiţi despre elevă?

— Despre domnişoara Cohen?

— Da, despre domnişoara Cohen. Aţi amintit în trecut c-ar fi un fel de savant?

Pastorul îşi descleştă mâinile transpirate, fericit că se terminase cu seria anterioară de întrebări.

— Domnişoara Cohen are o aplecare fenomenală spre limbile străine, o memorie aproape perfectă şi o înţelegere a istoriei şi a filosofiei care îi depăşeşte cu mult vârsta. Este de-a dreptul extraordinară! Cu doar două săptămâni în urmă, a redat în întregime prima carte din *Iliada*, din memorie. Am pomenit, mi se pare, că plănuiesc să scriu o lucrare despre ea.

— Da, aşa cred.

— Va fi mai dificil, acum, că lecțiile noastre s-au încheiat, dar cred că am suficiente informații, ca s-o pot duce la bun sfârșit.

Marele Vizir mai luă o înghițitură de ceai.

— Vă vine în gând vreun fel în care domnișoara Cohen ne-ar putea fi de ajutor la palat?

Pastorul Muehler se foi ușor, privind în podea în timp ce se gândea. Nu voia s-o amestece pe Eleonora în intrigile palatului, dar trebuia să-și vadă de propriul interes, mai presus de orice. Pastorul văzuse cu ochii lui ce se întâmpla cu spionii care își pierdeau utilitatea și avea și așa prea multe pe cap ca să-și mai facă griji și în privința lui Jamaludin Pașa.

— S-ar putea... Ar putea fi utilă în cadrul Biroului de Traduceri.

— Avem deja mai mulți traducători decât ne trebuie.

— Poate, spuse pastorul. Aveți vreun criptograf?

— Da, avem.

— Există vreun mesaj pe care nu reușesc să-l deslușească?

Marele Vizir se lăsă pe spate între pernele divanului, ca pentru a cântări mai bine propunerea.

— Ar fi unele care ne-au dat bătăi de cap.

— Cu puțină instruire, domnișoara Cohen ar putea deveni un criptograf foarte priceput. Pentru ea, spargerea codurilor ar fi la fel de ușoară precum învățarea unei limbi noi.

— Interesant, spuse Jamaludin Pașa și notă câteva cuvinte în carnețelul negru pe care-l ținea mereu în buzunar. Dar rudele ei? Știu că locuiește cu Beiul Moncef? Mai are rude la Constanța?

— Tatăl ei a decedat, spuse pastorul Muehler. Cred că am auzit-o cândva pomenind de o mătușă sau o mamă vitregă, însă nu cred că mai ține legătura.

— Ar mai fi ceva ce ar trebui să știm despre ea? Are simpatii politice?

— Din câte cunosc, nu are așa ceva, spuse pastorul. Este, până la urmă, doar un copil.

— Da, cred c-aveți dreptate.

— Ar mai fi ceva ce ar trebui să știți despre domnișoara Cohen, zise pastorul. Are tendința să-și păstreze gândurile și

orice alte trăiri pentru ea. În ultima vreme, a refuzat să mai vorbească.

Jamaludin Pașa ridică dintr-o sprânceană, încurajându-l pe pastor să continue.

— Nu a mai vorbit de la moartea tatălui ei în accident.

Mișcându-și ușor buzele, Jamaludin Pașa mai notă câteva lucruri în carnețelul său, după care se ridică. Aparent, întrevederea se încheiase. Scoase un săculeț din buzunarul mantiei sale și i-l întinse paznicului celui mai apropiat, care traversă încăperea și i-l înmână pastorului.

— Sper să acopere deranjul dumneavoastră, spuse Marele Vizir. Ar trebui să răscumpere cu prisosință venitul pierdut în urma încheierii lecțiilor.

Sacul mic din piele părea mai greu decât de obicei.

— Mulțumesc, Jamaludin Pașa. Plăcerea este de partea mea.

— Dacă mai aflați ceva despre Beiul Moncef sau despre domnișoara Cohen, continuă Marele Vizir, vă rog să ne înștiințați pe dată. Altfel, vă vom contacta noi când vom avea nevoie de serviciile dumneavoastră.

În timp ce semnificația acestor cuvinte cobora asupra sa, pastorul a fost condus înapoi de-a lungul Marelui Hol al Consiliului Vizirilor, înspre o ușă ascunsă, care-l scoase direct în afara zidurilor palatului. Pitindu-se la umbra unei pescării cu obloanele trase, deschise săculețul și numără cincizeci de lire, de trei ori mai mult decât plata obișnuită. Aparent îi oferise lui Jamaludin Pașa o informație care prezenta interes.

Capitolul optsprezece

În vis, vâsleşte. Norii sunt de un violet prăfuit, iar dincolo de ei, stelele licăresc precum meduzele. De-a lungul ţărmului sunt înşiraţi o grămadă de oameni. Încearcă să-i spună ceva, însă ea nu se uită înapoi. Dacă se va uita înapoi, acest lucru nu va face decât să-i încetinească ritmul şi chiar şi aşa înaintează lent. Are un mesaj pentru persoana din turn. Mesajul e scris pe bucata de hârtie din mâna ei, iar ea vâsleşte.

Gara Hayderpaşa este un uriaş care doarme pe linia orizontului, un Ciclop la gura peşterii sale. Ridicându-se cât e de lung, cască. Şinele sunt vene care leagă degetele de inimă. Trenurile reprezintă braţele. Ceasul este ochiul lui. Dincolo de staţie se află o insulă cu un turn alb şi pătrăţos, ca o temniţă. Acolo îşi duce mesajul. Luna îi face cu ochiul. Ea înţelege.

Kiz Kulesi, se gândeşte ea. Turnul Domniţei. Numele îi persistă în minte ca mirosul de tămâie.

Încearcă să-şi amintească povestea turnului. Au fost odată ca niciodată o fată şi tatăl ei, care era Sultanul. Au urmat apoi un blestem, o cobră şi un coş cu struguri. Fata a fost încuiată în turn. Poate era implicată chiar şi Afrodita. Sau asta era altă poveste? Mai contează? Acum, că vâsleşte prin strâmtorile cu creste anevoioase şi valurile amestecate cu meduze, mai contează povestea?

Partea ciudată este că nu-şi aminteşte mesajul. Nu-şi mai aminteşte ce trebuie să-i spună persoanei din turn sau de ce. Dar ştie că este important. Ştie că mesajul este scris pe bucata de hârtie din mâna ei. Vâsleşte pe lângă gara Hayderpaşa şi un peşte ţâşneşte din apă, de pe coada lui picurând stropi de apă. Apoi mai urmează un peşte, apoi altul. Apa este vie şi colcăie de peşte. Peştii o stropesc, zbătându-se ca nişte radiere, dar ea vâsleşte mai

departe. Vâsleşte cât poate de tare dincolo de gară, printre peşti şi prin apa lentă.

Barca ei atinge uscatul cu un scârţâit. Turnul se înclină, palid şi unsuros, un beţiv care împunge noaptea cu bastonul. Când aude barca acostând, vede păsările. Este stolul ei, sute de pupeze violete şi albe, fremătând ca nişte viori. Înghit stelele. Îi spun ceva. Încearcă să-i spună ceva. Dar chiar dacă ar auzi, chiar dacă ar putea înţelege, nu vrea să ştie. Nu pentru asta a venit. Ea a venit cu un mesaj pentru persoana din turn.

Deschide uşa turnului, iar scările sunt acoperite de păsări. Este umezeală şi pretutindeni e un foşnet violet, o spirală nelinişti acoperită de voci. Îşi dă jos gluga hainei şi îşi scutură părul. Toate vorbesc în acelaşi timp, toate încearcă să-i spună ceva. Vorbesc sau cântă? Nu-şi dă seama. Îşi face loc în sus pe scări, printre păsări, înspre încăperea din vârful turnului.

În capătul scărilor se opreşte. Păsările au dispărut. Le-a luat locul o pădure de picioare şi trunchiuri. Stau adunate în jurul încăperii din vârful turnului, aşteptând sosirea mesajului. Ea le arată mesajul. Flutură bucata de hârtie prin faţa lor şi le spune că ea este cea cu mesajul. Iată-l! strigă ea. Iată mesajul pe care-l aşteptaţi! Eu sunt mesagerul! Dar n-o ascultă nimeni. Şi, chiar dacă ar asculta-o, oricum n-ar conta. Căci bucata de hârtie din mâna ei e goală.

Când se trezi, Eleonora avea fruntea acoperită de stropi de sudoare, iar faţa de pernă era umedă. Dimineaţa se întinse deasupra oraşului ca un văl, înăbuşind cu degetele sale portocalii fuioarele de ceaţă şi paznicii de noapte adormiţi. Întorcându-se pe spate, Eleonora se uită în sus la perdelele de dantelă ale baldachinului de deasupra patului ei. Din visele ei nu mai rămâneau de obicei decât nişte fragmente înceţoşate de amintiri – mirosul înălbitorului, o căprioară rănită, priveliştea unui port îndepărtat –, dar visul ăsta era diferit. Precum viziunile Penelopei cu gâştele, visul lui Pip despre sine ca Hamlet sau al lui Iacob luptându-se cu îngerii, visul acesta era real, ceva ce putea păstra. Simţea că însemna ceva. Însă nu avea idee ce anume.

Neputând să adoarmă la loc, Eleonora se dădu jos din pat şi îşi îmbrăcă rochia de casă. Simţind ţesătura covorului sub picioarele

goale, traversă ameţită încăperea şi se aşează la fereastră, de unde urmări oraşul trezindu-se la viaţă. Spre deosebire de imaginea din visul ei, Kiz Kulesi părea masiv şi trist. Un turn colţuros din piatră, cu o cameră de observaţie deasupra şi o spirală subţire de aramă, clădirea fusese folosită în mai multe rânduri ca temniţă, far şi vamă. Acum era pustiu, din câte ştia, insula fiind locuită doar de păsări. Se vedeau o pereche de berze negre care-şi vârau ciocurile în apa mică din jurul insulei şi un sticlete singuratic pe pervazul camerei de supraveghere. Privind pasărea ţopăind dintr-un capăt al pervazului în celălalt, Eleonora avu impresia că zăreşte un licăr violet înăuntrul turnului. Îşi miji ochii în direcţia luminii soarelui, se aplecă şi întredeschise fereastra, ca să blocheze lumina orbitoare, însă nu reuşi să vadă altceva decât sticletele. Dacă înăuntrul turnului se aflase o membră a stolului ei, aceasta dispăruse.

După ce sticletele îşi luă zborul, Eleonora văzu o trăsură trăgând în faţa casei Beiului. Era un lucru neobişnuit. Beiul avea rareori oaspeţi acasă şi niciodată atât de devreme dimineaţa. Jucându-se cu cordonul, urmări trăsura cu ornamente violete şi aurii oprind pe malul apei. Apoi, uşa trăsurii se deschise. Fără să arunce nicio privire în jur, un bărbat în uniformă violetă se îndreptă direct spre uşa casei şi ciocăni. Învinsă de curiozitate, Eleonora îmbrăcă o rochie adecvată şi se grăbi să iasă pe palierul de deasupra anticamerei. Trăgând cu ochiul printre barele balustradei, îl urmări pe monsieur Karom deschizând uşa în stilul său demn obişnuit. Când văzu cine era, însă, făcu un pas înapoi şi îngenunche pe un picior.

Eleonora nu auzi ce-şi spuneau, însă, atunci când monsieur Karom se ridică, se întoarse şi se uită peste umăr în direcţia camerei ei. Văzând-o pe palier, o strigă:

— Domnişoară Cohen, aţi putea coborî, vă rog, o clipă? Este cineva aici care ar vrea să vă vorbească.

Abia în timp ce cobora, Eleonora avu o imagine clară a bărbatului în uniformă violet. Stătea în poziţie de drepţi, rigid; pălăria era înclinată într-o parte şi purta o haină din satin violet, ornată cu nasturi de cristal. În aerul din jurul său se simţea un miros de lavandă, iar în mâna stângă ţinea un tub argintiu. Ca să

nu îl privească prea insistent, fata traversă anticamera cu capul plecat. Când ajunse în dreptul uşii, monsieur Karom începu cu o prezentare formală.

— Daţi-mi voie să v-o prezint pe domnişoara Eleonora Cohen, fiica lui Yakob Cohen, născută la Constanţa, venită ulterior la Stambul şi aflată în întreţinerea temporară a Beiului Moncef Barcous.

Îndreptându-şi spatele şi mai tare, vizitatorul îşi drese vocea înainte de a vorbi.

— Domnişoară Cohen, spuse el, Slujitorul Cetăţilor Sfinte, Califul Islamului, Conducătorul drept-credincioşilor şi Padişahul Suprem al mai multor ţinuturi, Luminăţia Sa Sultanul Abdulhamid al II-lea vă solicită prezenţa în cadrul unei audienţe la palat.

Îi întinse tubul argintiu, iar ea îl luă.

— Vom trimite o trăsură mâine dimineaţă la această oră, adăugă. Sperăm că nu va fi niciun deranj.

Eleonora se uită la obiectul rafinat pe care îl primise. Ţinea cu ambele mâini, ca pe o sabie, tubul gravat cu un model floral complicat şi care avea un capac de fildeş. Era asemănător în execuţie şi model cu carcasa din care pastorul scosese jocul de cuvinte. Simţi un val de sânge urcându-i înspre tâmple, ca şi cum anticamera s-ar fi îngustat în jurul ei.

— Niciun deranj, firește, îl auzi ea spunând pe monsieur Karom.

Dintr-o singură mişcare, acesta luă tubul din mâinile Eleonorei, scoase invitaţia dinăuntru şi îi înapoie trimisului tubul gol.

— Suntem onoraţi, spuse, analizând invitaţia. Domnişoara Cohen este onorată de atenţia Luminăţiei Sale.

După-amiaza trecu într-un nor de neliniște şi uimire. Cum de ştia Sultanul cine era şi de ce voia s-o întâlnească tocmai pe ea, dintre miile de oameni din Stambul, dintre milioanele de oameni din Imperiul Otoman? Eleonora nu avea nici cea mai vagă bănuială. În după-amiaza aceea, aerul din camera ei a fost încărcat de întrebări şi frământări. Plimbându-se de la şifonier la pat, apoi la birou, răsfoind neatentă cartea, stând în fotoliu lângă fereastră cu mâinile încrucişate în poală, încercă pe cât posibil să se acomodeze cu veştile. În ziua următoare avea să-l cunoască pe

Sultan. Suveranul a milioane de oameni, stăpânul teritoriilor de la Salonic la Basra, el, care se putea întâlni cu oricine dorea, ceruse o întrevedere cu ea, Eleonora Cohen.

În seara aceea, cina a fost servită mai devreme. Ea se așeză la locul ei obișnuit, iar Beiul Moncef, unde stătea de obicei. Monsieur Karom le aduse friptură de vită cu fasole. Crezu că nu-i era foame, însă când tăie o bucată de carne și o duse la gură, stomacul îi chiorăi zgomotos.

— Este o onoare, spuse Beiul, despăturind șervetul. Ți s-a făcut o onoare deosebită.

Eleonora încuviință din cap în timp ce mesteca. Dacă era ceva ce înțelegea în legătură cu invitația, acel lucru era onoarea ce-i fusese acordată.

— Și eu am fost invitat la palat de două ori, dar niciodată pentru o audiență formală cu Luminăția Sa.

Beiul tăie o bucată de carne și o străpunse cu furculița.

— Mă întreb, însă, care ar putea fi motivele Luminăției Sale. E cunoscut interesul său pentru...

Făcu o pauză pentru a căuta cuvântul potrivit.

— Pentru lucrurile ieșite din comun: ghicitoare, păsări vorbitoare și altele asemenea. La început am bănuit că aceasta ar putea fi motivația invitației sale, că a aflat de capacitatea ta de memorare, care e de-a dreptul extraordinară, și vrea să vadă cu ochii lui dacă e adevărat.

Eleonora își așeză tacâmurile pe marginea farfuriei, așteptând ca Beiul să-și continue gândurile.

— Mă întreb, însă, dacă nu mai există și altceva la mijloc. Poate este curios în legătură cu relația noastră. Poate vrea să afle dacă ai văzut ceva suspicios în casă.

Eleonora nu se gândise la această posibilitate.

— Știi bine că n-am nimic de ascuns, continuă Beiul, întinzând mâinile, ca și cum ar fi invitat pe oricine să-l percheziționeze. Am discutat toate astea zilele trecute, la Rumelihisarı. Vreau doar să fiu sigur, pentru binele amândurora, că vei avea grijă ce-i vei spune mâine Sultanului. Nu sugerez în niciun fel c-ar trebui să induci pe cineva în eroare, cu atât mai puțin pe Luminăția Sa sau pe Marele Vizir. Doar te rog să fii cu băgare de seamă și să te gândești cum i-ar putea afecta vorbele tale pe ceilalți.

Fata îl aprobă printr-o mișcare a capului. Înțelesese.

— Vezi, firește, cum sunt legate destinele noastre între ele.

Eleonora ridică furculița și duse o singură boabă de mazăre la gură. Vedea foarte clar cum destinul ei era legat de cel al Beiului. El, slujnica și majordomul erau singurii oameni din viața ei care se apropiau cât de cât de noțiunea de rude. Beiul era, așa cum spunea domnișoara Ionescu despre tatăl ei, *castelul de piatră care veghează asupra livezilor mele, ploaia care le hrănește și caii înhămați la plugul meu.* Ultimul lucru pe care și-l dorea era să-i facă vreun rău. O mira că Beiul insista atât, însă era de înțeles; fusese o victimă a persecuției politice, așa că era normal să fie îngrijorat cu privire la motivațiile Sultanului.

După cină, Eleonora ceru voie să se retragă și urcă în camera ei. Era încă foarte devreme și nu era nici pe departe obosită, dar voia să fie singură cu gândurile ei. Se hotărâse deja ce rochiță avea să poarte, dar era încă nesigură cu privire la bijuterii. Trăgând sertarul de sus al măsuței de toaletă, se uită la mica colecție de brățări și coliere. Era acolo și pandantivul cu smarald în formă de pară, pe care Beiul i-l oferise în cea de-a treia zi a vizitei sale la Stambul. Erau acolo și brățările de la negustorul de aur cu ghereta lui înghesuită din bazarul de textile. Când își împinse brățările pe mână, privirea Eleonorei căzu pe semnul de carte pe care-l adusese cu ea de la Constanța, semnul mamei sale, cu care descuiase zăvorul de la cufărul tatălui ei. Îl luă de pe masa de toaletă, îl ținu ca pe o lupă și-și analiză chipul în oglindă, printre spațiile goale din lemn. Deschise gura și cercetă spațiul irizat roșu-gălbui, unde i se odihnea limba. A doua zi urma să aibă o întrevedere cu Sultanul.

Eleonora știa din operele lui Machiavelli că nu trebuia să-și ofere sfatul, decât în eventualitatea în care Sultanul i-l cerea în mod expres. Iar dacă i-l cerea, atunci ea trebuia să-i spună adevărul, atât cât se pricepea. Cât despre cum ar fi trebuit să se comporte, nu avea nicio idee. Niciunuia dintre personajele din *Clepsidra* nu-i fusese acordată o întrevedere cu regele lor, deși domnișoara Holvert fusese invitată la o partidă de călărie cu un prinț austriac. Acel episod se încheiase, firește, în mod dezastruos – *singurele rămășițe ale zilei erau o cutie cu flori sălbatice uscate, niște lacrimi și un teanc de scrisori netrimise* –, dar era

folositor ca exemplu negativ. Nu trebuia să se aştepte la prea multă atenţie din partea Sultanului pe durata întrevederii. Era posibil să fie distras de alte griji.

Nu ştia de câtă vreme stătea în faţa oglinzii, când se deschise uşa, iar doamna Damakan intră în cameră. Nu aducea cu ea nici prosoape, nici aşternuturi, nici alte pretexte pentru vizită. Eleonora puse semnul de carte pe măsuţa de toaletă şi închise sertarul.

— Vei merge la palat mâine, spuse doamna Damakan, aşezând o mână blândă pe umărul Eleonorei. Este o onoare.

Eleonora îşi ridică privirea spre bătrâna slujnică şi surprinse o lucire răutăcioasă în colţurile ochilor.

— Este o onoare, repetă doamna Damakan. Cred că eşti emoţionată.

— Nu ştiu...

Vorbele îi ieşiră atât de uşor, încât Eleonora cu greu realiză ce făcuse, până ce faptul se consumase deja. Nu se mai gândise de mult la vorbit. Tăcerea ei era un obicei confortabil – ascultatul, încuviinţatul din cap, scrierea răspunsurilor care erau absolut necesare –, dar îşi pierduse de mult puterea. De-abia acum realiză acest lucru, acum, când înlăturase mantia tăcerii, lăsând-o să cadă la picioarele ei. Vraja acesta numai ea o putea rupe, aşa fusese de la bun început. Doamna Damakan aprobă din cap, aşteptând-o să-şi continue propoziţia.

— Nu ştiu ce ar trebui să spun, şopti Eleonora. După atâtea luni de tăcere, vocea îi era răguşită şi parcă îi zgâria gâtul.

Doamna Damakan îşi puse mâna pe braţul Eleonorei.

— Cum să ştii ce-ar trebui să răspunzi, când n-ai auzit care sunt întrebările? spuse ea. Ai încredere în tine! Ştii chiar mai multe decât crezi.

Bătrâna slujnică se aplecă şi o sărută pe frunte. Apoi se întoarse şi ieşi din încăpere.

Capitolul nouăsprezece

Garnisită cu cauciuc auriu şi negru, trăsura imperială aştepta pe malul apei, cu uşile, acoperişul şi harnaşamentul lucind; aveau o culoare violetă, de vânătă necoaptă. Eleonora îşi ridică poala rochiei deasupra pietrişului în timp ce străbătu aleea în urma slujitorului. Purta o rochie de mătase de un albastru pal şi pantofi negri de piele şi avea părul aranjat într-o coadă stufoasă. Îşi petrecuse toată dimineaţa pregătindu-se, făcând baie, alegându-şi bijuteriile şi stând nemişcată în timp ce doamna Damakan îi prindea părul cu agrafe. Importanţa situaţiei, însă, doar acum începea să o copleşească. Ea, Eleonora Cohen, mergea la palat pentru o întrevedere cu Sultanul. Acum nu mai era cale de întoarcere.

Pe la mijlocul aleii, Eleonora remarcă pielea strălucitoare a cailor şi ochii ca nişte perle negre şi triste. Pe măsură ce se apropia de măreţele animale, acestea se încordară şi, precum soldaţii care prezentau armele la control, fiecare dintre ei ridică piciorul stâng din faţă. Fata dădu din cap, în semn de recunoştinţă pentru omagiul lor, iar calul conducător îşi umflă nările, semn că restul puteau reveni în poziţia relaxată. Vizitiul îi deschise uşa, iar fata urcă în trăsură. Când puse piciorul pe scara trăsurii, un pescăruş ţipă de pe acoperişul casei Beiului şi porni în zbor de-a lungul Bosforului, cu ciocul său portocaliu îndreptat către palat.

Interiorul trăsurii era tapiţat cu catifea într-o nuanţă de violet închis, cu armături din fildeş, iar şipca peretelui era cusută în fir de aur. Eleonora îşi netezi poalele rochiei şi se aşeză în faţa mesagerului, cu spatele la direcţia de mers. Când caii îşi începură trapul zgomotos pe caldarâm, Eleonora se uită cum casa Beiului dispare din raza ei vizuală, micşorându-se tot mai mult,

până ce se făcu nevăzută în spatele unei curbe a drumului. Își privi pantofii de piele neagră, care-o strângeau, și inspiră adânc, să se liniștească.

— V-a fost acordat un privilegiu uriaș.

Eleonora își ridică privirea spre slujitor. Avea ochii adânciți în orbite și o aluniță mare pe nas. La început, fata crezuse că era același bărbat care o vizitase cu o zi înainte, dar acum nu mai era sigură. În orice caz, aștepta un răspuns.

— Da, zise ea. Vorbea încet, fiindcă nu se obișnuise să-și simtă vocea vibrându-i în gât. Sunt foarte onorată.

— Este o onoare imensă să ți se ofere o întrevedere cu Sultanul.

— Sunt profund onorată.

Huruind pe scândurile de lemn ale Podului Galata, trăsura coti la stânga, spre Bazarul Egiptean, împrăștiind niște porumbei care poposiseră sub bolțile exterioare ale Noii Moschei. De cealaltă parte a apei, Eleonora vedea Turnul Galatei aplecându-se deasupra orașului ca un deget acuzator. Mai încolo era cartierul Beșiktaș, tolănit leneș de-a lungul țărmului: cheiul, moscheea Beșiktaș și casele de pe malul apei, în mijlocul cărora distingeau cu ușurință fațadele galbene ale casei Beiului. Se aplecă mai aproape de fereastra trăsurii, până ce vârful nasului ei atinse paravanul. Acolo, la etajul al doilea, a treia pe stânga, era fereastra în spatele căreia își petrecuse atât de multe după-amiezi citind, urmărind vapoarele trecând și imaginându-și viețile oamenilor de pe celălalt mal. Dacă cineva de pe această parte a strâmtorii – un negustor de pește, un servitor cumpărând șofran din bazarul de mirodenii sau un negustor credincios făcându-și abluțiunea la fântâna publică din afara Noii Moschei – o privise la rândul lui și se întrebase în legătură cu viața ei, Eleonora nu avea de unde să știe.

— Cunoști protocolul curții?

— Nu, spuse ea, ridicându-și bărbia.

Slujitorul își drese glasul și fața sa căpătă un aer solemn.

— La curtea Sultanului sunt câteva reguli pe care oricine trebuie să le urmeze. S-au scris cărți întregi pe acest subiect. Din păcate, acum nu avem timp pentru ele.

Eleonora aprobă din cap.

— Primele trei cele mai importante reguli sunt următoarele: în primul rând, trebuie să faci temenele de îndată ce intri în sala de întrevederi. Când pleci capul, atinge podeaua cu fruntea.

Fata își atinse fruntea cu vârful degetului mare, ca să arate că a înțeles.

— În al doilea rând, dacă i te adresezi vreodată Sultanului, trebuie să i te adresezi cu forma reverențioasă de Luminăția Sa.

— Luminăția Sa, repetă ea.

— Luminăția Voastră, o corectă slujitorul. Dacă i te adresezi Sultanului, spune-i Luminăția Voastră. Dacă discuți despre el cu altcineva, lucru pe care n-ar trebui să-l faci, vei spune Luminăția Sa.

— Luminăția Voastră.

— În al treilea rând, trebuie să-ți amintești să stai mereu cu fața spre Sultan. Oricine ar vorbi cu tine, nu-i întoarce spatele Sultanului!

Eleonora repetă cele trei reguli în gând.

— Aceștia sunt cei trei stâlpi ai protocolului Curții. Există multe alte reguli. Nu ai voie să-l contrazici niciodată pe Sultan, spre exemplu. Nu trebuie să-l întrerupi niciodată pe Luminăția Sa când vorbește. Și nu trebuie să-i oferi sfaturi, decât dacă ți s-a cerut acest lucru în mod expres. Însă nu avem vreme pentru aceste reguli.

Trăsura cotise pe o stradă înclinată, șerpuită, mărginită de prăvălii și înecată de un fluviu prăfos de negustori. Caii încetiniră în timp ce trecură prin mulțimea de oameni – valuri albe ca zăpada pe capetele beduinilor, cuțite caucaziene prinse în curele ornate țipător și tatuaje geometrice pe bărbiile și frunțile femeilor barbare -, sporind cu toții larma de pe dealul ce ducea la palat. Poarta de Întâmpinare era o priveliște cum nu mai văzuse. Cu un acoperiș din șindrilă verde ca valurile, poarta era apărată de șase paznici, doi care s-o deschidă și alți patru care să țină curioșii la distanță. În fața mulțimii, Eleonora observă un bătrân de la țară, care avea un turban ros. Ținând o oaie strâns sub braț, își agita bastonul și repeta un singur cuvânt la nesfârșit, ca și cum repetiția ar fi putut îndrepta cumva un rău care i se făcuse.

— Ce dorește? întrebă Eleonora, în timp ce coborau din trăsură.

Slujitorul o privi o clipă, absent. Când înțelese la cine se referea, pufni sfidător.

— Rugămințile oamenilor pentru Luminăția Sa nu se mai sfârșesc.

Discuția ar fi putut continua, însă în momentul acela porțile se deschiseră și un paznic îi conduse în grabă în incinta palatului. Mirosind a iasomie, livezile palatului erau amenajate în cercuri concentrice, plantate fiecare în parte cu o varietate de pomi înfloriți. Slujitorul o conduse pe Eleonora pe o alee lată, mărginită de arbuști tunși simetric, trecând pe lângă pași și ieniceri care înaintau tăcuți, ca șerpii prin apă. Slujitorul mergea repede, nelăsându-i timp să admire fântâna uriașă cu gresie albastră și albă din centrul grădinilor sau să zăbovească cu privirea asupra clădirilor care se iveau printre frunze. Se opri într-un sfârșit acolo unde se terminau grădinile, în fața unei porți aproape la fel de mari ca prima. Era păzită de patru bărbați în uniforme în aceeași nuanță de violet-deschis ca trăsura imperială. Erau, fără doar și poate, cei mai voinici bărbați pe care îi văzuse Eleonora vreodată, fiecare dintre ei la fel de înalt ca un cal și cu musculatura picioarelor conturându-se prin uniforme.

— Acesta, spuse slujitorul, arătându-i o bucată de stofă verde cam zdrențuită, așezată pe o placă de gresie din dreptul porții, este drapelul Profetului Mahomed, pacea fie cu el.

Eleonora se apropie de drapel, pe care erau brodate niște litere argintii. *În numele Domnului, cel milostiv și măreț.*

— Marchează intrarea către încăperile private ale Luminăției Sale. Eu nu pot trece mai departe de acest punct.

Slujitorul le făcu semn paznicilor, apoi își luă rămas-bun și porni în grabă pe o alee lăturalnică. Eleonora rămase câteva clipe în dreptul drapelului Profetului înainte să vorbească.

— Iertați-mă, li se adresă ea paznicilor. Să stau aici sau pot aștepta în altă parte?

Privind drept înainte, către un punct nedefinit din apropiere, paznicii rămaseră tăcuți. Încă nesigură pe vocea ei, Eleonora se gândi că era posibil să nu se fi exprimat suficient de clar.

— Aici trebuie să aştept? repetă ea, pe un ton mult mai ridicat.

Cu toate astea, paznicii nu se clintiră deloc. Era ca şi cum nu vorbise deloc.

— Iertaţi-mă!

Înaintă un pas şi făcu cu mâna prin faţa gardianului care era cel mai aproape de ea. Avea nişte ochi de un albastru-închis, ca nişte bijuterii mici, iar o cicatrice lată îi cresta obrazul de la tâmplă până la gură. Coborându-şi privirea, acesta o privi, apoi îşi duse palmele la urechi şi clătină din cap. Era surd, se părea. Indicându-i o bancă de cealaltă parte a porţii, paznicul îşi reluă poziţia.

Eleonora nu avea chef să stea. Era prea nervoasă. Cu toate astea, urmări cu privirea degetul gardianului spre banca de marmură şi se uită la grădina din care tocmai venise. În acel moment, observă câteva păsări din stolul ei cocoţate pe cel mai înalt nivel al fântânii. Iată-le acolo, patru pupeze violet-alburii, veghind-o în acea zi memorabilă. Simpla lor prezenţă acolo îi dădu încredere. Iar când a fost condusă dincolo de poartă în sala de audienţe a Sultanului, ştia că păsările o vor aştepta la uşă.

Pereţii sălii de audienţe erau decoraţi cu o stucatură în culori de verde, roşu şi albastru. Dinspre un paravan bogat ornamentat veneau valuri de lumină, tavanul era în culorile păunului, iar în aer plutea un parfum uşor de liliac. Era mult mai mică decât s-ar fi aşteptat, aproape de dimensiunea camerei ei din casa Beiului. Un rând ordonat de viziri şi slujitorii lor stăteau cu spatele spre peretele din dreapta. La stânga ei, Jamaludin Paşa, Marele Vizir, stătea aşezat pe un fotoliu de lemn supradimensionat. Iar în centrul peretelui din spate, culcat pe un divan cărămiziu generos, era însuşi Sultanul, Luminăţia Sa, Abdulhamid al II-lea. Sultanul era un bărbat slab, cu sprâncene negre şi stufoase, o mustaţă îngrijită şi buzele precum două cireşe. Era teribil de ciudat să-l vadă în carne şi oase. Eleonorei i se făcu pielea de găină. În faţa ei era chiar Sultanul Imperiului Otoman, Califul Islamului. Era unul dintre cei mai importanţi oameni din lume şi era un om ca oricare altul.

Se aplecă pe un genunchi, așa cum o instruise slujitorul, și își lipi fruntea de podeaua rece de marmură. Când se ridică, Marele Vizir zâmbea și se foia în fotoliu. Își aranjă turbanul, după care scoase un mic carnețel din faldurile caftanului său.

— Domnișoară Cohen, după cum îți poți închipui, avem o mulțime de chestiuni de rezolvat zilnic. Cu toate acestea, Luminăția Sa a fost foarte intrigat de cele aflate despre tine, despre studiile tale, povestea vieții tale...

— Într-adevăr.

Eleonora abia auzi ce spusese Sultanul, însă atunci când vorbi, toată lumea din încăpere amuți. Se înclină din nou și își simți trupul străbătut de un fior. Îi vorbea ei direct, își spuse. Simțea cum începeau să-i transpire palmele.

— Te-ar deranja, începu el, dacă ți-aș pune câteva întrebări? Am auzit o mulțime de lucruri incredibile despre tine, însă uneori e greu să-ți dai seama ce e adevărat și ce nu, doar din auzite.

— Da, spuse Eleonora. Avea un glas pierit. Vă mulțumesc, Luminăția Voastră.

— Este adevărat că știi să citești în cinci limbi diferite?

Eleonora numără în gând. Nu voia să-l contrazică pe Sultan, dar adevărul era că știa să citească în șapte limbi: română, greacă, latină, turcă, franceză, engleză și arabă.

— Dacă îmi permiteți, Luminăția Voastră... Nu este adevărat.

Marele Vizir notă ceva în grabă în carnețelul său.

— În câte limbi știi să citești?

— În șapte, Luminăția Voastră.

— Și este adevărat, continuă Sultanul, cu un zâmbet glumeț, că ai citit toate cărțile din biblioteca tutorelui tău, prietenul nostru Beiul Moncef Barcous?

— Luminăția Voastră, am citit multe cărți din bibliotecă, dar nu le-am citit pe toate.

Sultanul încuviință din cap.

— Și care este preferata ta?

— *Clepsidra*, Luminăția Voastră.

Eleonora îi aruncă o privire Marelui Vizir, care îi nota răspunsurile în carnețel.

— *Clepsidra*... zise Abdulhamid. Nu cred c-am mai auzit de această carte.

— Este de-a dreptul minunată, Luminăţia Voastră!

Sultanul se întoarse către Marele Vizir:

— Ai citit *Clepsidra*?

— Nu, Luminăţia Voastră, nu am citit-o.

Sultanul se întoarse atunci spre şirul de viziri din stânga sa.

— A citit vreunul dintre voi *Clepsidra*?

Se auziră nişte murmure, apoi unul dintre viziri luă cuvântul:

— Luminăţia Voastră, nu credem că această carte a fost tradusă în turcă.

— Ei bine, atunci va trebui s-o traducem...

Chiar în acel moment, în încăpere intră un slujitor şi şopti ceva la urechea lui Jamaludin Paşa. Acesta încuviinţă printr-o mişcare a capului, iar slujitorul ieşi la fel de tăcut precum intrase.

— Eu, unul, continuă Sultanul, sunt uşor subiectiv când vine vorba de romanele poliţiste sau de aventuri. Autorii mei preferaţi sunt britanicii Edgar Allan Poe şi Wilkie Collins, deşi există şi nişte scriitori francezi pe care-i admir.

Sultanul se opri din vorbit şi privi spre tavan.

— Apoi, firește că sunt atrăgătoare şi povestirile arabe şi persane.

Înainte ca Eleonora să poată răspunde, alt slujitor intră în încăpere şi îi întinse Marelui Vizir o telegramă.

— Luminăţia Voastră! zise Jamaludin Paşa, după ce termină de citit telegrama. Îmi pare rău să vă întrerup discuţia cu domnişoara Cohen, dar tocmai mi-a fost adusă la cunoştinţă o chestiune ce nu suportă amânare.

Unul dintre paznici făcu un pas în faţă pentru a o conduce pe Eleonora afară din încăpere, dar Sultanul ridică mâna şi îl opri.

— Poate rămâne, spuse el. Nu va dura mai mult de câteva minute, bănuiesc, şi n-aş vrea s-o lăsăm pe invitata noastră să aştepte afară.

— Da, Luminăţia Voastră, spuse Jamaludin Paşa. Firește!

Mai citi încă o dată telegrama înainte să expună conţinutul pe scurt, în faţa tuturor dregătorilor.

— Amiralitatea Imperială Germană ne aduce la cunoștință că *Mesudiye* continuă să fie hărțuită de vasele rusești transportatoare de torpile, chiar și după retragerea către Sinop. Ni s-a raportat că s-au făcut numeroase încercări de a-i contacta pe comandanții navali ruși, atât în Sevastopol, cât și în Sankt Petersburg, fără reușită. Tăcerea rușilor poate fi privită ca o declarație oficială de război.

Abdulhamid oftă și-și prinse cu degetele baza nasului.

— Telegrama vine chiar de la generalul von Caprivi. Spune că înțelege caracterul delicat al situației și că respectă suveranitatea noastră în cel mai înalt grad. Cu toate acestea, repetă recomandarea sa de a interveni în forță.

— Și care ar fi recomandarea ta? întrebă Sultanul.

— Aș recomanda să-i dăm căpitanului de pe *Mesudiye* mână liberă să răspundă cum crede de cuviință. Torpiloarele rusești noi au un soi de armură, însă nu vor rezista în fața cuirasatelor.

— Și nu există alte opțiuni?

— Niciunele, din câte-mi dau seama. Vă-nțeleg reticența față de navele de război rusești, Luminăția Voastră, însă se află în ape otomane. Dacă nu răspundem provocărilor din apele noastre, ne vom eroda poziția în Marea Neagră. Să nu facem nimic ar însemna să ne recunoaștem frica, atât în fața Sankt Petersburgului, cât și în fața Berlinului.

După ce se gândi câteva clipe la răspunsul Marelui Vizir, Sultanul se întoarse către rândul de viziri din stânga sa.

— Sunteți cu toții de acord cu Jamaludin Pașa?

Urmă un cor de încuviințări din cap și mormăieli. Încruntându-se, Abdulhamid își pipăi tivul caftanului. Părea absorbit de modelul materialului. Apoi își ridică privirea spre Eleonora.

— Ce crezi? întrebă el. Ce ai recomanda?

— Eu?

— Da. În calitate de fostă rezidentă a provinciilor de pe malul Mării Negre și ca persoană ce studiază istoria, care ar fi recomandarea ta?

Marele Vizir tuși gălăgios în pumn, apoi își notă câteva cuvinte în carnețel.

— N-aș putea spune, începu Eleonora. Nu cred că înțeleg contextul problemei.

Slujitorul îi spusese să nu-i ofere Sultanului sfatul ei, decât dacă i se cerea acest lucru în mod explicit, iar Luminăția Sa îi ceruse în mod clar sfatul. Cu toate astea, ea nu știa mai nimic despre politică, în afara celor citite în cărți. Mușcându-și buza, Eleonora se gândi la toate cărțile pe care le citise, încercând să-și amintească o situație similară.

— Poate că situația este oarecum asemănătoare cu cea a Bitiniei după ascensiunea regelui Mithridates, Luminăția Voastră, spuse ea în cele din urmă.

— Continuă, spuse Sultanul.

— După Appian, Bitinia și Roma erau amândouă amenințate de regele Mithridates. Totuși, situația Bitiniei era mai precară. Știind acestea, Roma reuși să-i întărâte pe conducătorii Bitiniei să lupte împotriva lui Mithridates. Bitinii au pierdut lupta și au suferit pierderi imense, însă înfrângerea lor le-a oferit romanilor timp să-și adune forțele.

Sultanul se gândi câteva momente, înainte de a vorbi.

— Atacând vasele de război rusești, am provoca o luptă care e mai mult în interesul nemților...

— Luminăția Voastră! îl întrerupse Marele Vizir. Tocmai mi-a fost adusă la cunoștință o chestiune de extremă importanță și cu caracter secret. Am putea discuta în particular?

Capitolul douăzeci

După ce sala de audienţe se goli, Jamaludin Paşa se ridică din jilţul său şi se apropie de divanul Sultanului.

— Ce te frământă, Jamaludin Paşa?

— Luminăţia Voastră, zise el, permiteţi-mi să vă vorbesc liber!

— Te rog!

— Sper să îmi iertaţi întreruperea întrevederii cu domnişoara Cohen, dar trebuie să spun, Luminăţia Voastră, că nu cred că este înţelept să primiţi sfaturi de la un copil.

Abdulhamid îşi netezi firele de păr de pe ceafă.

— Şi de ce nu?

— În primul rând şi foarte important, domnişoara Cohen nu înţelege situaţia noastră politică, nici relaţia noastră cu ruşii, nici pe cea cu nemţii. Ea însăşi a recunoscut acest lucru. În al doilea rând, este ceva nemaiîntâlnit ca un monarh să-i ceară sfatul unui copil, indiferent de împrejurări. Iar în al treilea rând, nu ştim nimic despre simpatiile ei politice. Ar putea transmite chiar acum informaţii către Beiul Moncef sau pastorul Muehler. Ar putea fi chiar ea spion pentru ruşi, pentru români, pentru francezi...

— Mulţumesc, spuse Sultanul. Îţi mulţumesc pentru punctul tău de vedere în această chestiune. Ca întotdeauna, îţi apreciez sfaturile, dar în acest caz mă văd nevoit să fiu de altă părere.

Jamaludin Paşa îşi coborî privirea spre telegramă.

— Domnişoara Cohen, continuă Sultanul, nu a auzit astăzi nimic ce nu ar putea afla chiar mâine din gazete. Iar prin înţelepciunea sfatului ei a dovedit o înţelegere destul de bună a problemei. Cât despre înţelepciunea deciziei mele de a primi sfaturi de

la un copil, eu, unul, sunt de părere că sfaturile bune sunt bune, indiferent de la cine vin. M-aș fi așteptat să fii de acord cu asta.

— Sunt, Luminăția Voastră!

— Mai mult, întâmplarea face ca domnișoara Cohen să fi rostit propria mea judecată în această chestiune. Dacă ar fi fost un cerșetor, dacă ar fi fost o maimuță, dacă ar fi fost însuși Țarul Rusiei, aș fi primit părerea ei în același mod.

— Luminăția Voastră, lăsând la parte proveniența acestui sfat, mă văd obligat să vă recomand insistent să evitați o strategie de neutralitate.

Făcu o pauză ca să vadă reacția Sultanului, înainte de a-și dezvolta punctul de vedere.

— Netrăgând nici măcar un foc de avertizare, le vom ceda de fapt controlul asupra Mării Negre rușilor. În plus, mă tem că generalul von Caprivi va interpreta lipsa noastră de reacție ca pe un afront personal adus alianței noastre cu kaizerul.

— Dar ce rost mai are o alianță, prietene, dacă te silește să acționezi împotriva propriilor interese?

— După cum știți, Luminăție, nemții sunt printre cei mai importanți aliați ai noștri. Ei dețin a doua cea mai importantă flotă din lume și au jurat să ne protejeze interesele, oriunde ne-ar fi amenințate.

— În cazul ăsta, de ce nu ne apără acum de ruși?

Fără a aștepta un răspuns, Abdulhamid dădu ordin:

— Anunță-l pe căpitanul de pe *Mesudiye* că a primit ordine stricte să nu deschidă focul, decât dacă se trage asupra lor, și că trebuie să evite pe cât posibil orice provocare.

Marele Vizir rămase tăcut o vreme, apoi zise:

— Luminăție, înțeleg că amintirea a ceea ce s-a întâmplat cu *Intikbah* vă face să fiți rezervat în a deschide focul asupra torpiloarelor rusești...

— *Intikbah*, spuse Abdulhamid, ridicându-se de pe divan, nu are nicio legătură cu hotărârea mea!

Fără vreun alt cuvânt, Sultanul părăsi sala de audiențe. Clipind des ca să-și ferească ochii de strălucirea puternică a soarelui, se plimbă pe aleile Grădinii Enderun, de la Biblioteca lui Ahmed al II-lea către dormitoarele pajilor și înapoi. Indiferent

de opiniile lui legate de implicarea flotei, era evident că rușii încercau să îi instige să ia măsuri militare, de care să se poată folosi ulterior într-o luptă mai amplă.

Era, de asemenea, evident, în ciuda celor spuse de Jamaludin Pașa, că nemții ar fi avut mult de câștigat de pe urma unei încleștări otomano-ruse în largul Mării Negre. Cel puțin pentru moment, neimplicarea lor era cel mai bun răspuns, oricare ar fi fost recomandările generalului von Caprivi. Abdulhamid nu era mulțumit să bată în retragere din fața unei lupte, chiar deloc, însă, după cum spusese Darius I cu atâta înțelepciune, *Acolo unde există iscusință nu e necesară forța.*

Chiar dacă ar fi vrut să răspundă în forță, Abdulhamid știa că Imperiul era prea slăbit să poată face față unui război prelungit cu rușii. Abia își putea permite să asigure paza palatului, darămite personal pentru guvernele provinciale. Minoritățile cereau tot mai vehement o mai bună reprezentare, sugerând în unele cazuri autoguvernarea. Iar armata sa, cândva spaima Vienei și a Budapestei, era acum reinstruită de generali europeni. În ciuda inaugurării unui colegiu de traduceri, a modernizării corpului de armată și a construirii căii ferate, a tuturor schimbărilor constituționale pe care le implementase, Imperiul se afla pe marginea prăpastiei. Cu fiecare zi care trecea, Abdulhamid simțea tot mai tare lanțurile strângându-se în jurul lui. Dacă ar putea scoate Imperiul de sub controlul Marilor Puteri, dacă ar putea mulțumi debitorii, dacă ar putea anula capitulațiile și îndepărta sfătuitorii militari străini, atunci poate ar reuși să-și impună din nou dominația navală în Marea Neagră. În aceste momente, însă, trebuia să acționeze cu prudență.

Oprindu-se în dreptul cadranului solar din fața dormitoarelor pajilor, Abdulhamid își trecu degetele peste scobiturile care reprezentau orele zilei. Umbra acului coti pe deasupra degetelor sale și își continuă drumul. Oricâtă putere ar fi avut, știa că erau o mulțime de lucruri care nu depindeau de el. Trebuia să se descurce așa cum știa el mai bine între granițele istoriei. Ce bine ar fi fost dacă Jamaludin Pașa ar fi înțeles acest lucru! Dacă sfătuitorii săi i-ar fi semănat mai mult domnișoarei Cohen, neîncorsetați de convenții și fără teamă să spună ce cred cu adevărat!

Se opri să privească o pupăză cu pene albe și violete, cocoțată pe acoperișul spiralat al sălii de audiențe. Își înclină capul spre stânga, apoi zbură peste apă. Asta a fost tot. După ce lovi cadranul solar cu degetele, Sultanul se îndreptă către Biblioteca lui Ahmet al II-lea.

Când intră, bibliotecarul aproape că se răsturnă cu scară cu tot, de uimire.

— Luminăția Voastră! exclamă, după ce coborî cu grijă și se înclină. Ce surpriză plăcută! Cu ce vă pot fi de ajutor?

— Am o rugăminte, spuse Sultanul. O rugăminte care trebuie tratată cu cea mai mare confidențialitate.

— Firește, Luminăție, porunciți!

— În primul rând, am nevoie să aduni toate decretele și corespondența legate de relația noastră cu Marile Puteri, în special cu rușii și cu nemții. După aceea, am să te rog să faci copii după aceste materiale și să aranjezi să-i fie predate Eleonorei Cohen, la reședința Beiului Moncef Barcous.

Sultanul se opri ca să-i ofere bibliotecarului un răgaz să-și noteze indicațiile.

— Când ai terminat de pus în ordine materialele, vino să mă vezi și îți voi da o scrisoare s-o atașezi la ele. Ne-am înțeles?

— Cum porunciți, Luminăție! Singura mea grijă este că volumul materialelor pe care le cereți ar putea depăși capacitatea unei singure trăsuri.

— Stabilește o limită de șase cutii și selectează documentele cele mai relevante.

— Da, Luminăție! De îndată!

Odată ce le dădu ordinele sale bibliotecarului și Marelui Vizir, Abdulhamid plecă a doua zi, în zori, în excursia sa anuală de privit păsările, pe lacul Manyas. Vara nu era chiar momentul ideal pentru astfel de activități în acea regiune, însă doctorul Benedict, celebrul ornitolog britanic care fusese invitat să conducă expediția, avea un program foarte încărcat, iar Sultanul voia să profite cât mai mult de compania lui. Călătoria pe coasta Mării Marmara le luă aproape o zi, iar seara își așezară tabăra în apropierea unui sat pescăresc căzăcesc, din partea nordică a lacului. A doua zi, călătoriră în jurul țărmului sudic și ridicară o

tabără mai stabilă la câțiva kilometri de un sat de tătari refugiați. Atât cazacii, cât și tătarii trimiseră daruri în onoarea vizitei Sultanului. În cea mai mare parte a timpului, însă, Abdulhamid și invitații săi nu avură contact cu localnicii din regiunile respective. Iar în afara unei prime nopți agitate, problema militară din Marea Neagră nu sălășlui prea mult în gândurile Sultanului. După ce se instalară, Sultanul și invitații săi își petrecură timpul cu binoclurile la ochi.

Deși migrația de primăvară se încheiase de câteva săptămâni, li se ivi ocazia să observe mai multe specii pe cale de a-și face cuiburi și de a-și depune ouăle. Pe măsură ce apele lacului se retrăgeau, privighetori, egrete și lebede își făceau cuiburi printre trestii și flori sălbatice. Conducându-i pe invitații Sultanului de-a lungul țărmului, doctorul Benedict le atrase atenția asupra unui cuib de pițigoi-pungar, o construcție în formă de pară, agățată de ramurile unui pin. Țesut din pânze de păianjen, păr de animale și diverse plante, cuibul avea o intrare falsă și o ușă-capcană, ca să încurce eventualii prădători. Pe parcursul călătoriei, Sultanul avu ocazia să întâlnească mai mult de cincizeci de specii de păsări: gâște cu gâtul alb, granguri aurii, bâtlani de noapte, ibiși lucioși, un stol de lopătari și trei perechi de pelicani creți în nuanțe de portocaliu. Cel care îi captivă, însă, imaginația a fost pițigoiul-pungar, cu cuibul său construit bucată cu bucată.

În cea de-a cincea și ultima noapte a expediției, chiar înainte de apus, Sultanul era în cortul său, meditând la situația politică a Imperiului și făcând o comparație cu cuibul pițigoiului-pungar, când un porc mistreț dădu năvală în tabără. Înainte ca vreunul dintre dragomani să se dezmeticească, doctorul Benedict scoase pistolul și împușcă mistrețul. Deși Sultanul nu participă la ospăț, porunci ca mistrețul să fie jupuit și fript în onoarea doctorului Benedict, în semn de recunoștință pentru eroismul său. Era un final minunat al călătoriei. Pe lângă carnea de mistreț, invitații Sultanului au fost ospătați cu gutui umplute, friptură de miel și o supă consistentă de orz.

Când Abdulhamid se întoarse la palat, târziu în seara următoare, își dădu imediat seama că ceva era nelalocul lui. Fiindcă era deja foarte târziu, însă, se duse direct la culcare. Când se

trezi, se dovedi că intuiția sa fusese corectă. Dovada era chiar mama sa, care aștepta în liniște pe un scaun din dreptul ușii camerei unde dormea.

— Bună dimineața, mamă.

— Aud că excursia Voastră a fost un succes, spuse aceasta, ridicându-se pentru a se înclina.

— Da, spuse el, zâmbind. Un mare succes. Am văzut trei perechi de pelicani creți și cuibul unui pițigoi-pungar.

— Un pițigoi-pungar! repetă ea. Minunat!

— Nu pot totuși să cred că ai vegheat lângă patul meu toată dimineața, ca să afli cum a decurs călătoria.

— Nu, Luminăție, trebuie să recunosc că nu acesta este motivul.

— Ce te frământă, mamă?

— N-aș vrea să vă întunec prima dimineață înapoi la palat cu îngrijorările mele.

— Dacă tu ești îngrijorată, spuse el, ridicându-se în capul oaselor, sunt și eu îngrijorat!

Femeia se întoarse să-l vadă mai bine.

— Am auzit ieri un zvon care m-a îngrijorat, un zvon care m-a speriat atât de tare, încât m-am văzut nevoită să-l trezesc pe primul meu născut și preferatul dintre fiii mei.

— Spune-mi, mamă!

— Oamenii vorbesc că i-ați cerut fetei aceleia, Cohen, sfatul în legătură cu o situație militară delicată și că plănuiți să-i trimiteți materiale confidențiale pentru a le analiza.

Tăcerea lui îi confirmă că zvonurile erau adevărate.

— Nu are nicio importanță pentru mine de unde vă primiți sfaturile, continuă ea. Știu că v-am crescut suficient de bine, încât să puteți face diferența între un sfat înțelept și unul neînțelept. Dar îmi pasă de reputația Voastră. În interiorul palatului, oamenii au început deja să vorbească despre această chestiune, în termeni defăimători.

— Lasă-i să vorbească! spuse el. Vor vorbi mereu.

— Mă-ngrijorează foarte tare că v-ați gândit să-i oferiți acestei fete acces la hotărârile interne ale palatului, să-i oferiți informații delicate unui copil, unei evreice despre care nu știm nimic!

Sultanul se întoarse pe spate. Informația se răspândise destul de repede, chiar și pentru standardele palatului.

— Cine ți-a spus toate astea?

— Jamaludin Pașa.

— Iar el de unde a aflat?

— Am presupus că i-a spus Luminăția Voastră.

— Nu, spuse Sultanul, întorcându-se pe o parte. Nu i-am spus!

Ridicându-se din pat și despărțindu-se de mama sa, Abdulhamid îi spuse celui mai apropiat slujitor că vrea să ia micul dejun în Biblioteca lui Ahmet al II-lea. Era o cerere neobișnuită, însă slujitorul abia clipi, după care se înclină și dispăru în grabă să anunțe personalul bucătăriei. Între timp, Sultanul se îndreptă spre bibliotecă. Așa cum sperase, era goală. Singura mișcare pe care o remarcă era cea a unor particule de praf, iar singurul zgomot era plescăitul constant al peștișorilor argintii. Abdulhamid se așeză la biroul bibliotecarului, aștepță și câteva momente mai târziu micul dejun i-a fost servit acolo. În timp ce mânca, răsfoi un registru mare și albastru așezat în mijlocul biroului. În el erau trecute cărțile solicitate și scoase din bibliotecă în decursul ultimei luni. Observă că era notată cea mai mare parte a hotărârilor și corespondenței privind relația Imperiului cu Berlinul și Sankt Petersburgul. Cu toate acestea, registrul nu menționa în niciun loc că el, Sultanul, ceruse acele documente. Deci măcar în această privință bibliotecarul se acoperise. Sultanul închise registrul. Când își termina ceaiul, bibliotecarul intră și el în încăpere.

— Luminăția Voastră! exclamă, alb ca varul. Cărui fapt îi datorez onoarea acestei vizite?

— Doream să verific cum evoluează răspunsul la solicitarea pe care am făcut-o săptămâna trecută.

Bibliotecarul se mai liniști la auzul acestei explicații.

— Este aproape finalizată, Luminăție. Am speranța că vă voi prezenta rezultatele mâine dimineață. Șase lăzi pline cu scrisori și decizii oficiale.

— Foarte bine, spuse Abdulhamid, privind înspre lada cea mai apropiată. Mai am o întrebare.

— Porunciți, Luminăția Voastră!

— Nu am menționat că această solicitare este una confidențială?

— Ba da, Luminăție, ați menționat acest lucru!

— Atunci de ce m-a trezit azi-dimineață mama mea, cu informația că acest proiect a ajuns la urechile întregii Curți?

Tremurând, bibliotecarul se aruncă la picioarele Sultanului.

— N-am spus nimănui nicio vorbă! Vă jur, Luminăția Voastră!

Sultanul privi câteva clipe spatele bibliotecarului înainte de a-i spune să se ridice.

— Ești un om evlavios, nu-i așa?

— Sunt, Luminăție! Fac tot posibilul.

— Adu-mi atunci Coranul!

Bibliotecarul făcu așa cum i se ceru și Abdulhamid îl deschise la prima sură.

— Vei jura pe Coran, pe memoria Profetului Mohamed, pacea fie cu el, și a califilor celor drepți, că nu ai vorbit cu nimeni, cu absolut nimeni despre această problemă.

Bibliotecarul puse mâna pe Coran.

— S-ar putea, Luminăție, spuse el cu nările umflate de frică, să fi încălcat natura confidențială a solicitării față de arhivistul palatului sau de copiștii care m-au ajutat. Dacă așa stau lucrurile, îmi asum întreaga responsabilitate. Și îmi voi înainta demisia, dacă veți considera necesar.

— În afara arhivistului și a copiștilor, i-ai mai pomenit de această solicitare și altcuiva?

— Nu, Luminăție! Dacă doriți, voi jura pe Sfântul Coran și pe memoria Profetului Mohamed, pacea fie cu el. Nu am spus nimănui altcuiva!

— Foarte bine, atunci, spuse Sultanul și se ridică de la birou. Adu lăzile în camerele mele de îndată ce vor fi pregătite!

După ce Abdulhamid părăsi încăperea, bibliotecarul căzu în genunchi și își lipi fruntea de podea.

Capitolul douăzeci și unu

Eleonora stătea singură în capul mesei lucioase a Beiului, cu ochii la resturile micului dejun. Trecuse mai bine de o săptămână de la întrevederea cu Sultanul, însă amintirea acelor momente încă o urmărea, plutind pe la marginile memoriei ei ca un balon cu aer cald. Amestecă cu degetul mic în ceaiul călduț care mai rămăsese și duse ceașca la buze. În dimineața de după întrevedere, ea și Beiul discutaseră pe larg. Îi descrisese grădina palatului, paznicii, vizirii și slujitorii, impasul din Marea Neagră și sfatul ei către Sultan. Beiul îi ascultase povestirea cu mândrie și interes, mai ales că apoi devenise clar că Sultanul îi urmase sfatul. Cea mai mare grijă a sa, însă, era dacă Sultanul sau Marele Vizir îi puseseră întrebări legate de el, de programul său obișnuit și altele asemenea. După ce Eleonora îl asigurase că acest lucru nu se întâmplase, se relaxase. Iar în cele din urmă întrebările deveniseră mai rare. Se șterse la colțul gurii cu un șervețel. Adunând o grămăjoară de firimituri în jurul marginii farfuriei, fata încercă să-și amintească cele mai mărunte detalii ale palatului: bolta de pe tavanul sălii de întrevederi, mirosul de liliac și levănțică, triunghiurile argintii suprapuse brodate pe gulerul caftanului Marelui Vizir și razele de lumină care cădeau printre ramurile nucilor ce înconjurau fântâna uriașă.

Era pierdută în aceste amintiri, când auzi o bătaie în ușa de la intrare și tropăitul unor pași siguri intrând în casă. Pașii, observă ea, erau ai unor hamali ai palatului. Din pragul ușii sufrageriei, îi urmări intrând pe ușa principală ca un șir de cărăbuși purpurii, fiecare cu câte o ladă de lemn mare cât un cufăr de pachebot. Covorul imens din anticameră fusese rulat la perete, iar lăzile au fost stivuite, două câte două, în spațiul dintre măsuța de la

intrare și ușa principală. Monsieur Karom și un slujitor de la palat supraveghează în liniște toată activitatea. Când și cea din urmă ladă de lemn a fost așezată la locul ei, slujitorul a scos un tub argintiu pentru documente.

— Acesta este pentru domnișoara Cohen.

— Voi avea grijă să ajungă la ea, spuse monsieur Karom.

Slujitorul își privi mănușile și spuse:

— Luminăția Sa a cerut ca scrisoarea să-i fie înmânată direct domnișoarei Cohen și nimănui altcuiva.

Eleonora ieși dindărătul ușii sufrageriei.

— Bună ziua.

Întreaga adunare de hamali se întoarse s-o privească înaintând prin încăpere în papucii și rochița de casă. Când ajunse în dreptul slujitorului, acesta își plecă capul, neștiind parcă dacă să îngenuncheze sau nu.

— Ar trebui să menționez, spuse acesta, în timp ce deschise tubul argintiu și desfășură o bucată greoaie de hârtie, că misiva a fost scrisă chiar de mâna Luminăției Sale.

Eleonora luă scrisoarea. Era în franceză, cu o caligrafie elegantă și sigură.

Dragă domnișoară Cohen,

Înainte de a aprofunda chestiunea lăzilor, aș dori în primul rând să îmi exprim plăcerea reală de a te fi cunoscut zilele trecute. Se poate observa de la prima vedere că ești cu adevărat o persoană neobișnuită, în ceea ce privește inteligența și caracterul. Am încredere că ți-a făcut plăcere vizita la palat și sper să avem ocazia să ne revedem în curând.

Cât privește lăzile, care sunt fără îndoială așezate deja de-a lungul peretelui din anticamera Beiului, vei găsi înăuntru zece ani de rapoarte oficiale, tratate, situații financiare și corespondență diplomatică, legate anume de relațiile noastre cu Imperiile Rus și German, precum și cu alte Mari Puteri, cum ar fi Franța, Marea Britanie și Imperiul Habsburgic. Te rog să analizezi aceste documente cu atenție. În două săptămâni am să trimit din nou după tine, ca să putem discuta conținutul lor.

Acestea fiind spuse, cred că nu mai este nevoie să amintesc că aceste documente sunt strict confidențiale și că nu trebuie să împărtășești conținutul lor cu nimeni, sub nicio formă.

Aștept cu nerăbdare următoarea noastră întâlnire.

Cu sinceritate,
Abdulhamid al II-lea

În cele din urmă, lăzile au fost mutate în bibliotecă și aliniate în ordine sub un șir de ferestre ce dădeau spre portul Beșiktaș. De cealaltă parte a geamului, adia un vânt nefiresc de aspru, care venea dinspre apă, biciuind ramurile copacilor și alungând păsările la adăpost. Înăuntru, însă, era liniște. Aroma de fum de trabuc se amestecase cu mirosul prăfuit al cărților vechi îmbrăcate în piele și al coniacului, iar franjurii draperiilor grele atingeau capacele lăzilor. Ridicând capacul lăzii stanțate cu numărul unu, Eleonora se aplecă și căută prin ea. Scoase un teanc de scrisori legate cu o panglică de mătase și le desfăcu. Prima era într-un plic mare și pătrățos. Adresată general-maiorului Nikolai Karakozov, era mânjită într-un colț cu ceva ce aducea a dulceață de căpșune. Nu avea nicio adresă a expeditorului. Deschise plicul. Era o invitație scrisă de mână la o petrecere de inaugurare a recent renovatei reședințe a ambasadorului francez. Negăsind nimic care să-i atragă atenția în acest pachet, îl puse la loc pe fundul lăzii și puse primele două dosare pe biroul colonelului.

Lada numărul unu era o harababură de scrisori între Stambul și Sankt Petersburg: însemnări personale, invitații, amenințări voalate, mustrări, justificări și câteva cereri de azil. În cea mai mare parte, corespondența era în limba franceză, având inserate cuvinte în limbile turcă și rusă. Semnificația acestor scrisori era în general destul de evidentă, deși consulul rus făcea pe alocuri referire la înțelegeri, discuții și oficialități care ei îi erau străine. În afara unei scurte pauze pentru a lua masa de prânz, Eleonora citi toată ziua. Când monsieur Karom îi bătu la ușă să-i anunțe cina, citise deja aproape jumătate din cutia cu numărul unu. Deși avea încă unele lacune, înțelegea acum în linii mari relația dintre ruși și otomani.

În fiecare zi, timp de două săptămâni, Eleonora se afundă în lumea cutiilor de lemn, în efemeritatea diplomației, a sarcasmului și a aliațelor nestatornice. Înțelegerea ei asupra situației geopolitice curente sporea pe măsură ce citea. Războiul din 1878 și Tratatul de la Berlin care urmase îi forțaseră pe otomani să renunțe la stăpânirea lor asupra multor teritorii din sud-vestul Europei. Porturile din Crimeea le fuseseră înapoiate rușilor, Bosnia le revenise Habsburgilor și se născuseră astfel mai multe națiuni noi, inclusiv regatele Bulgariei și al României. În tot acest timp, Franța și Marea Britanie stăteau la pândă, așteptându-și momentul, ca niște ulii.

Prinși cum erau între Moscova și Viena, Londra și Paris, otomanii ceruseră ajutorul Berlinului. La porunca Marelui Vizir, fuseseră aduși amirali germani ca sfătuitori în chestiuni militare, kaizerul fusese primit la Stambul cu o paradă imperială, iar Imperiul luase un împrumut enorm de la Deutsche Bank, destinat în mare parte finanțării tronsonului Stambul-Bagdad al căii ferate Berlin-Bagdad. O astfel de cale ferată, scria kaizerul într-una dintre scrisorile sale adresate direct Sultanului Abdulhamid al II-lea, avea să susțină ambele imperii și ar fi servit la întărirea relațiilor dintre ele pentru multă vreme. Kaizerul își parafase scrisoarea cu sigiliul oficial și cu o formulă de încheiere informală ciudată: *Cu salutări prietenești în alianță, Willy.*

În primele douăsprezece nopți, Eleonora dormi prost, mintea roindu-i de conexiuni și posibilități. În ultima noapte, însă, înainte de întrevederea stabilită cu Sultanul, nu reuși să adoarmă deloc. Cerul era de un negru satinat infinit, presărat cu stele ca zahărul vărsat; totul era tăcut, cu excepția câtorva pisici fără stăpân, care mieunau pe țărm. Un șir de vase se strecură prin strâmtoare, iar luna părea să plesnească de atâta strălucire. Eleonora se întoarse pe burtă și își strânse așternutul în jurul umerilor. Citise despre insomnie în tratatul lui Aristotel, *Despre somn și vise*, și în romanul *Clepsidra*. În aceste cărți, cuvântul evoca scene romantice, cum ar fi faimoasa descriere a tânărului colonel Raicu, care nu putea să doarmă și cutreiera grădina casei tatălui său recent decedat, cu o ceașcă de lapte cald în mână și cu primele note ale unei sonate încă nedeslușite pe buze. Insomnia

reală, însă, era o experiență cu totul diferită, neplăcută. Oboseala și teama erau ca o piatră de moară în jurul gâtului ei. Își dorea cu disperare să doarmă, însă mintea ei nu voia să se liniștească. Emoțiile erau prea puternice.

Deschisese lăzile, pe toate șase, răsfoise sute de pagini de zornăit de săbii și tatonări. Și totuși încă nu știa ce să creadă, ce să spună atunci când Sultanul avea să-i ceară sfatul. Legate în mod inexorabil prin așezarea geografică, Imperiul Rus și Imperiul Otoman rămâseseră timp de mai multe secole într-o încleștare sângeroasă fără ieșire, luptându-se pentru aceleași teritorii lipsite de importanță prea mare, întărindu-și armatele și încercând să liniștească Marile Puteri.

De trei ori sună cornul de ceață în acea noapte, călăuzind cargoboturile neobosite prin strâmtoare și făcându-i pe locuitorii Stambulului să se foiască în paturi. Chiar după ce se crăpă de ziuă, cel de-al patrulea semnal o deșteptă pe Eleonora dintr-un somn care o învăluise cu doar câteva momente înainte. Știa că nu va reuși să mai adoarmă. Deși mai erau ore bune până la servirea micului dejun, focul era aprins în bucătărie. Vânzătorii de pâine croncăneau în susul și-n josul străzilor, ca niște pescăruși despărțiți de stolurile lor. Iar felinele care stătuseră toată noaptea la pândă se pitiseră cu prada, pe alei urât mirositoare. În cele din urmă, Eleonora se gândi că, dacă tot nu putea dormi, să mai arunce o privire pe hârtiile din lăzi.

Nu a fost surprinsă din cale-afară să-l găsească pe Bei în bibliotecă, dar înfățișarea lui o tulbură. Adormise în fotoliul său din fața focului, iar costumul îi era șifonat și pleoapele căzute precum ale unui câine leneș. Pe masa din dreptul său erau un pahar cu ceai, o lampă cu gaz și un teanc de scrisori. Lăzile, se părea, nu fuseseră atinse și se aflau tot în spatele draperiilor. Eleonora închise ușa în urma ei și, așezându-se pe fotoliul din fața lui, își strânse genunchii la piept. În timp ce-l urmări cum dormea, tăciunii pocniră în șemineu, iar printre draperii se furișă o rază firavă de soare. Într-un final, Beiul se mișcă și deschise ochii.

— Domnișoară Cohen...

Vocea i se stinse când se uită în jur.

— E dimineață?

— Da, domnule, aproape.

Beiul se ridică și-și aranjă hainele.

— N-am putut să dorm, spuse el, cu privirea la lucrurile de pe măsuța de lângă fotoliu.

Eleonora își ghemui picioarele sub rochia de casă.

— Nici eu.

Niciunul nu mai zise nimic. Beiul își scoase lornionul din buzunarul interior al hainei și se uită în jur după o batistă. Negăsind niciuna, șterse lentilele cu un colț al cămășii. Scoase după aceea două scrisori din partea de sus a teancului de pe măsuță și i le întinse Eleonorei. Aceasta le luă.

— Am vrut s-aștept să mai crești, dar a venit vremea.

— Mulțumesc, spuse ea în șoaptă, deși nu știa pentru ce.

— Am să te las cu gândurile tale, spuse el și, luând restul scrisorilor, părăsi încăperea.

Schimbându-și poziția în fotoliu, Eleonora întoarse plicurile primite de la Bei. Prima scrisoare era cea pe care o găsise cu câteva luni în urmă în biroul colonelului. Acoperită de urme de degete și praf, scrisoarea nu avea nici timbru, nici ștampila poștei, nici adresa expeditorului, ci doar cuvintele *Către Beiul Moncef, legat de întreținerea doamnei Damakan* scrise pe partea din față. O duse la nas și inspiră. Hârtia era îngălbenită pe margini și împăturită în formă de pătrat, două foi de hârtie acoperite pe ambele părți cu un scris mărunt și nervos. Cerneala începuse deja să capete o nuanță maronie, însă putea s-o citească fără probleme în lumina crescândă a dimineții.

Dragul meu Bei Moncef,

Sper din suflet ca această scrisoare să te găsească sănătos și fericit, deși trebuie să recunosc că am îndoieli că misiva va ajunge la tine. Nu mă îndoiesc câtuși de puțin de loialitatea mesagerului sau de dorința sa sinceră de a duce plicul la destinație. De fapt, motivul pentru care scriu această scrisoare este tocmai stăruința ei. Cu toate acestea, având drept mesager o femeie care călătorește pe distanțe atât de mari, singură și prin

regiuni aflate în război, nu pot să nu am anumite rezerve. Dar am credință, fiindcă nu am de ales. Firele de telegraf sunt încă la pământ, iar serviciul poștal a fost întrerupt.

După cum știi, Constanța a căzut în urma atacului cavaleriei regale a Țarului, din urmă cu câteva săptămâni. Între timp, am fost martori la orori cum nu mi-aș fi imaginat vreodată: jafuri, incendieri, vandalism și siluirea brutală a femeilor din orașul nostru. Nu este timp pentru a descrie aceste grozăvii, deși vor rămâne întipărite în memoria mea pentru totdeauna. Va fi de ajuns, cred, să spun că reputația cazacilor nu este o hiperbolă. Sunt necioplți și aspri, violenți, nemiloși și bețivi. Soldații din trupele otomane nu sunt nici ei, din nefericire, cu nimic mai buni. Acele câteva sute de lași care aveau baza în Constanța și-au luat zborul cu o noapte înaintea atacului, lăsând orașul lipsit de apărare. Însă nu vreau să te copleșesc cu detalii. Fără îndoială, ți-au ajuns deja la urechi o mulțime de astfel de povestiri, iar spațiul de care dispun, pentru a-ți face cunoscută o chestiune – vei vedea – de cea mai mare importanță, este limitat. Dă-mi voie să trec direct la subiect!

În mijlocul acestei nebunii, draga mea soție Leah a intrat în chinurile facerii. La scurtă vreme după ce a adus pe lume o fetiță, a pierit în urma unei sângerări excesive. Nenorocirea morții ei a pus în umbră orice bucurie pe care aș fi putut-o simți la nașterea primului meu copil. Abia acum, după mai multe săptămâni de la evenimentul descris, am adunat forța necesară pentru a compune o scrisoare. Nu ajută la nimic, știu foarte bine, să mă gândesc la ce s-ar fi putut întâmpla în alte împrejurări, dar nu mă pot abține să nu-mi imaginez ce-ar fi fost dacă nașterea ar fi fost asistată de medicul orașului nostru, doctorul Husic. În locul doctorului Husic, care era ocupat cu îngrijirea răniților, nașterea Eleonorei a fost moșită de două femei tătăroaice care au apărut ca din senin în pragul casei noastre, chiar în clipa când au început durerile lui Leah.

Au fost mânate spre casa noastră, după cum mi-au povestit ulterior, de o profeție străveche, anunțată de o încrucișare de semne – niște păsări, un cerc de cai, faza Lunii și altele

asemenea. Trebuie să recunosc că nu am cunoștință de natura acestor semne și nici nu mă încred prea mult în ele. Și totuși ceea ce știu este că aceste două femei, dintre care una este purtătoarea acestui mesaj, mi-au fost de mare ajutor. Nici nu-mi închipui ce m-aș fi făcut fără ele! Au consimțit să rămână cu mine, să mă ajute în gospodărie, până la plecarea lor la Stambul. După cum am menționat în telegrama mea din urmă cu o săptămână, amândouă vor fi în căutarea unei slujbe odată ce vor ajunge la Stambul și le recomand cu dragă inimă pentru orice ocupație disponibilă în gospodăria ta.

Pe măsură ce această scrisoare se apropie de sfârșit, trebuie, de asemenea, să îți adresez și eu o rugăminte. Având în vedere că fiica mea a rămas cu un singur părinte în viață și nu prea multe rude apropiate, mă văd nevoit să îi fac un rost, în cazul în care mi s-ar întâmpla ceva. Așa cum m-am exprimat și anterior, te văd ca pe unul dintre oamenii cei mai onorabili, mai cinstiți și mai buni din câți cunosc și aș fi onorat s-o las pe fiica mea în grija ta, în eventualitatea în care mi s-ar întâmpla ceva. Sper să iei în calcul această rugăminte, lăsând la o parte împrejurările în care a fost trimisă. Și sper sincer să ne revedem în curând, în vremuri mai fericite!

Până atunci, rămân al tău prieten loial,
Yakob Cohen

Când termină de citit scrisoarea, Eleonora o împături, respectând cutele inițiale, și o bagă la loc în plic. Strângându-și cordonul rochiei, își mută privirea spre tăciunii cenușii ai focului din timpul nopții. O mulțime de gânduri îi trecură în viteză prin cap și dispărură înainte de a avea ocazia să le rețină. Erau atât de multe lucruri la care ar fi vrut să se gândească: violența nașterii ei, profeția, caii și păsările. Tatăl ei nu părea să le fi dat prea mare importanță semnelor doamnei Damakan, iar Eleonora avea o încredere nestrămutată în tatăl ei. Și totuși, era acolo, înșirat pe acele pagini, un destin scris deja, o credință străveche a cărei proveniență îi era necunoscută. Avea atâtea întrebări despre tatăl

ei, despre stolul ei, despre doamna Damakan și despre Bei, despre nașterea ei, moașe, profeții... Și de ce nu îi vorbise nimeni niciodată despre toate lucrurile acelea? Era atât de absorbită de aceste întrebări, încât aproape uită de cea de-a doua scrisoare. Adresată și aceasta Beiului Moncef Barcous și datată la mijlocul lunii februarie, era mai scurtă decât prima. Fata scoase hârtia din plic și o citi în viteză.

Către Beiul Moncef Barcous,

Vă mulțumesc pentru condoleanțele dumneavoastră sincere. Yakob mi-a povestit adesea cât de mult vă iubea și vă stima. Acum pot înțelege de ce avea acele sentimente. A amintit, de asemenea, odată, că v-a rugat să preluați rolul de tutore al Eleonorei, dacă i s-ar întâmpla vreodată ceva. Deși eu sunt, după cum bine știți, mătușa și mama vitregă a fetei, mă văd nevoită, din păcate, să vă cer să vă achitați de datoria mai sus menționată. Îmi vine greu să vă cer acest lucru, însă nu sunt în acest moment în situația de a avea grijă de Eleonora. Cât privește grijile bănești, pe care le-ați exprimat în telegrama anterioară, vă rog să vă serviți de suma câștigată de Yakob la Stambul, oricare ar fi ea. Ar trebui să fie mai mult decât suficientă pentru a acoperi cheltuielile Eleonorei.

Vă mulțumesc pentru înțelegere,
Ruxandra Cohen

Eleonora se ridică în picioare și puse amândouă scrisorile pe masa din fața ei. Simți un gust înțepător în gât, urmat de o senzație de amorțire. Ruxandra răspunsese într-adevăr la telegrama Beiului. Vestea aceasta se dovedea ciudat de mângâietoare. Deși conținutul scrisorii o îndurerase foarte tare, dovedind cât se poate de limpede că Ruxandra o abandonase fără nicio remușcare, spulberarea speranței era în sine o eliberare. Eleonora nu putea spune că era supărată că Beiul îi ascunsese adevărul în tot acel timp. Era de înțeles că dorise s-o scutească de durerea unei astfel de vești, atât de curând după moartea tatălui ei. În

orice caz, nu acestea erau întrebările care o frământau cel mai tare în acel moment. Mintea îi era încă acaparată de cai, păsări și profeții străvechi. Și o singură persoană îi putea oferi răspunsuri la întrebări.

Eleonora se strecură afară din bibliotecă. Făcând tot posibilul să se liniștească, să se concentreze pe sarcina pe care o avea de îndeplinit, se opri și-și atinse pieptul cu mâna. Bătăile inimii răzbăteau prin materialul subțire al rochiei. Trase aer în piept, își goli mintea și, pas cu pas, traversă sufrageria, trecu pe sub lumina slabă a candelabrului și intră în bucătărie. Cu o dușumea fără covor și expusă curentului, bucătăria mirosea a ulei de gătit și ceapă. În afara unui șir de tigăi agățate deasupra plitei, încăperea nu era decorată în niciun fel. În capătul îndepărtat al încăperii se vedeau trei uși cu feronerie masivă. Ușa din partea stângă, după cum știa, ducea afară, într-o curte mică. Ușa din dreapta ducea spre cămara cu alimente. Iar ușa din mijloc, cu câteva degete mai înaltă decât celelalte, ducea spre dormitoarele slujitorilor.

Ușa se deschise cu ușurință și văzu o scară de lemn abruptă, abia vizibilă în lumina slabă a lumânării. Eleonora păși pe prima treaptă, care scârțâi, și ușa se trânti în urma ei. Își puse mâna pe balustrada uzată de fier și urcă, treaptă cu treaptă, înspre coridorul de la etaj. O lumânare licărea în spatele uneia dintre cele două uși. Spera din suflet ca aceea să fie camera doamnei Damakan. Dacă era a lui monsieur Karom, avea să-i spună că era în căutarea cuiva care s-o poată ajuta cu o treabă de femei. Nu știa prea bine ce anume ar fi presupus așa ceva, dar avea certitudinea c-ar fi condus-o, fără alte întrebări, la doamna Damakan. Eleonora inspiră adânc de câteva ori în fața ușii, apoi bătu foarte încet. Trecu un moment lung, apoi se auziră o tuse și un târșâit de papuci. Ușa se deschise. Era doamna Damakan.

— Draga mea! exclamă aceasta, punând o mână pe umărul Eleonorei. Ce cauți aici?

Eleonora dădu să răspundă, dar se simți copleșită. Începu să suspine, apoi izbucni în hohote de plâns. Simți o ușurare în stomac, care urcă până în plămâni și apoi în gât, ca o creatură a mării cu ochi palizi, care iese în sfârșit la suprafață după secole în care a bântuit adâncurile. Când deschise gura, trupul

ei firav se cutremură. Emoțiile ultimelor două săptămâni, profeția, Sultanul și toate întrebările sale se revărsară. Eleonora își îngropă fața în poala bătrânei slujnice și plânse. Plânse pentru tatăl ei, pentru mama ei și pentru Constanța, pentru doamna Damakan, pentru nepoata ei și pentru toate suferințele despre care nu aflase, dar cel mai tare plânse pentru ea, pentru precaritatea propriei ei existențe și pentru nesiguranța locului ei în lume.

Când se simți istovită, Eleonora stătu îndelung pe marginea patului, învăluită de lumina lumânării de pe masă. Doamna Damakan o îmbrățișă, mângâind-o pe păr și șoptindu-i ceva într-o limbă pe care n-o înțelegea. În cele din urmă, Eleonora se ridică și își ceru iertare în șoaptă.

— Îmi pare rău, spuse ea, ștergându-și lacrimile cu mâneca. Sper că nu v-am deranjat.

— Nicidecum!

Eleonora își coborî privirea spre palmele cuibărite în falduri rochiței. Simpla prezență a doamnei Damakan o liniștea.

— Ești o copilă foarte specială, zise slujnica bătrână, mângâind-o pe păr. Știi asta, nu-i așa?

Eleonora murmură că da.

— Știi că ești specială, dar cred că nu-nțelegi cum.

Fata încuviință din cap. Aceasta era, într-adevăr, enigma ei.

— Vreme de mii de ani, continuă doamna Damakan, poporul meu a transmis din generație în generație o profeție rostită de ultimul nostru mare rege pe patul de moarte, promisiunea că o fetiță va veni să înoate împotriva curentului istoriei și să așeze lumea la loc pe axa sa. S-au proorocit semne la nașterea sa. O mare de cai, o adunare de păsări, Steaua Nordului în aliniere cu Luna și doi oameni din poporul nostru. După aceste semne, a spus regele, vom ști dacă este cu adevărat ea.

Doamna Damakan o privi pe Eleonora cu un amestec de teamă și venerație, cu chipul luminat slab de lumânare.

— Tu ești aleasa!

Eleonora își coborî privirea spre petele făcute de lacrimi pe rochiță. Fie că avea sau nu încredere în ele, aceste cuvinte rostite cu o convingere atât de profundă o făcuseră să se cutremure.

— Dar Sultanul și lăzile? insistă ea. Ce trebuie să fac mâine? Nu știu ce să spun! Cum să fiu eu persoana aceasta, dacă nici măcar nu știu ce trebuie să spun?

Doamna Damakan închise ochii.

— Ai încredere în tine! Ascultă-ți instinctele! Ele sunt tot ce avem.

Capitolul douăzeci și doi

În timp ce doamna Damakan îi prinse nasturii de pe spatele rochiei, unul câte unul precum treptele unei scări instabile, Eleonora se privi câteva clipe în oglinda măsuței de toaletă. Epuizarea i se citea pe chip. Ochii îi erau încercănați, obrajii îi erau palizi ca porțelanul și, oricât ar fi încercat să se liniștească, mâinile îi tremurau ușor de-o parte și de alta a trupului. Nu mâncase nimic la micul dejun și avea un gol în stomac. Nici ea și nici doamna Damakan nu pomeniră nimic despre schimbul de vorbe care avusese loc cu câteva ore în urmă, însă amintirea lor plutea între ele. Simpla existență a scrisorii tatălui ei, o dovadă palpabilă a absenței lui, i-ar fi fost suficientă pentru a o descuraja. Dar, pe deasupra, trebuise să digere povestirea plină de violență a nașterii ei, profeția, cât de adevărată o fi fost ea, și scrisoarea Ruxandrei. Toate acestea în timp ce se pregătea să-l întâlnească pe Sultan. Privindu-se în oglindă, își simțea tălpile fremătând de emoție și nervii ei, care, ca nenumărate tentacule, se întindeau să atingă lumea din jurul lor. Nu voia să meargă la palat, nu acum, nu în această stare, însă nu era posibil să-l refuze pe Sultan. Și chiar dacă așa ceva ar fi fost posibil, acum era prea târziu. În timp ce doamna Damakan închise ultimul nasture, în fața casei Beiului trase o trăsură imperială. Câteva clipe mai târziu, se auzi o bătaie în ușă.

Eleonora și slujitorul Sultanului călătoriră în liniște, trecând pe lângă barcagii care căscau și paznici de noapte care păzeau jăraticul aproape stins din vase. Trecură pe lângă un grup de elevi de *madrasa*[1] guralivi, aflați în fața Bazarului Egiptean,

[1] Termen care desemnează un seminar teologic islamic sau o școală de Drept de pe lângă o moschee.

pe lângă niște oameni care veniseră cu rugăminți și ajunseră la Poarta de Întâmpinare. Când se deschiseră porțile palatului, slujitorul Sultanului îi atinse genunchiul.

— Să ai grijă! spuse el, trăgându-se de pleoapa de jos și dezvăluindu-și marginea înroșită a globului ocular. Tu ești tot ce avem.

Fără vreun alt cuvânt, fără a privi măcar înapoi peste umăr, slujitorul o conduse pe Eleonora prin grădinile palatului și o lăsă în fața stindardului profetului. A fost poftită îndată în sala de audiențe. Aplecându-se, observă că încăperea era aproape goală. În afara Sultanului și a câtorva paznici, mai erau prezente doar două persoane. Pe una dintre ele o recunoscu ca fiind Marele Vizir. Cea de-a doua era o femeie mai în vârstă, pe care n-o mai văzuse până atunci.

— Bună dimineața, domnișoară Cohen!

Când vorbi Sultanul, toți cei prezenți se opriră din ceea ce făceau și se întoarseră spre el.

— Bună dimineața, Luminăția Voastră!

— Sper că ai călătorit bine până la palat.

— Da, spuse Eleonora. Am călătorit foarte bine.

— Mă bucur s-aud.

Făcând un semn spre Marele Vizir, continuă:

— Îl mai ții minte pe Jamaludin Pașa?

— Da, Luminăția Voastră.

Eleonora și Marele Vizir nu fuseseră prezentați în mod oficial, dar fata îl recunoscu de la întrevederea anterioară.

— Cred, totuși, că ar trebui să te prezint mamei mele, spuse Sultanul, făcând o mișcare din cap către femeia mai în vârstă din stânga sa. Sultan Valide[1]. A fost destul de intrigată de ce i-am povestit după prima noastră întrevedere și a vrut să te cunoască.

Mama Sultanului era o făptură elegantă și grațioasă, cu gâtul acoperit cu bijuterii și pielea parfumată cu arome năucitoare.

— Sunt încântată să vă cunosc, spuse Eleonora, înclinându-se din nou, deși nu la fel de adânc cum făcuse la intrarea în încăpere.

---

[1] Sultana Mamă (turcă, în original).

— Plăcerea e de partea mea, drăguță.

— Înainte de a începe cu chestiunile noastre oficiale, spuse Sultanul, strângându-și mâinile sub bărbie, m-am gândit c-ai fi interesată să afli că traducătorii noștri au terminat în sfârșit de tradus primul volum din *Clepsidra* în limba turcă. Abia am început să-l citesc, dar cred că-nțeleg deja de ce-ți place atât de tare.

Eleonora încuviință din cap. Încă ametită de reverență, îi veniră în cap mai multe scene din *Clepsidra*: domnișoara Holvert ascunzându-se în pivnița din casa de la țară a verișoarei sale, locotenentul Brașov călărind prin orașe luminate de torțe și explozii, judecătorul Raicu râzând necontrolat în propria sală de judecată, plină până la refuz. Toate astea îi roiau în cap, însă nu știa ce să-i răspundă Sultanului. Singurul lucru care-i veni în minte era un pasaj din cel de-al patrulea volum: *Cursul destinului îl plimbase prin noroi și mărăcini, încercări grele, tragedii și multe nopți de nesomn. Uneori îi păruse o luptă lipsită de sens, însă când ajunse într-un sfârșit la capătul drumului, atunci înțelese că fuseseră toate necesare.* Oare toată viața ei de până atunci nu fusese decât o pregătire pentru acel moment? Clipi și își îndreptă spatele.

— Mă bucur, Luminație.

— Ar mai fi ceva, spuse Sultanul, sprijinindu-se în cot. Înainte de a trece la treburile noastre oficiale. Așa cum poate știi, de mai mulți ani îmi place să privesc păsările. Stambulul este un soi de intersecție a rutelor păsărilor migratoare, iar palatul oferă o poziție avantajoasă de unde să le observ mișcările. În ultimele câteva luni, am zărit în mai multe împrejurări un stol destul de neobișnuit de pupeze purpurii, cocoțate deasupra casei Beiului Moncef. Nu te-aș plictisi cu remarcile mele, însă astfel de păsări nu sunt ceva obișnuit pentru această regiune și, mai mult chiar, literatura de specialitate indică faptul că sunt în primul rând niște vietăți solitare. Mi-ar plăcea să-mi spui părerea ta vizavi de acest subiect, pentru că stolul pare oarecum atașat de tine.

Făcu o pauză, pentru a-i permite să răspundă.

— Este stolul meu, spuse Eleonora. Au apărut la nașterea mea și m-au urmat aici de la Constanța.

Potrivit scrisorii tatălui ei și povestirii doamnei Damakan, stolul ei era, de asemenea, legat, cel puțin simbolic, de profeție. Se gândi, însă, că era mai prudent să nu divulge această legătură, întrucât nici ea nu o înțelegea prea bine.

— Stolul tău, repetă Sultanul. Pur și simplu?

Eleonora zâmbi ca o confirmare.

— În fine, continuă Abdulhamid, schimbând subiectul, am înțeles c-ai reușit să citești documentele pe care ți le-am trimis și că le-ai găsit interesante.

— Da, Luminăție, așa este!

— Ce-mi poți spune despre ele?

Eleonora se foi.

— Mi s-au părut destul de interesante. Au fost câteva scrisori pe care nu le-am înțeles în totalitate, dar în cea mai mare parte le-am găsit foarte interesante.

— Care au fost scrisorile pe care nu le-ai înțeles?

— E greu de spus.

Fata îi răspunsese Marelui Vizir, care îi și adresase întrebarea. Apoi, amintindu-și regulile Curții, se întoarse spre Sultan.

— Au fost, de exemplu, o scrisoare de la consulul rus către Palat, în care erau stipulați termenii unui schimb de prizonieri, și apoi o redactare mai veche a Tratatului de la San Stefano. Nu cred că am înțeles în întregime contextul politic al niciuneia dintre cele două situații.

— Cu atât de multe documente, o liniști Sultanul, și niște împrejurări politice atât de complicate, nici nu m-am așteptat să înțelegi fiecare detaliu. Dar îți pot pune la dispoziție documente care să-ți ofere contextul pentru aceste două situații.

Se întoarse către Marele Vizir.

— Te vei ocupa să le primească?

— Da, Luminăție!

— Acum... continuă Sultanul, întorcându-se din nou spre Eleonora. Deși n-ai avut cum să citești toate informațiile necesare, m-aș bucura să-ți aflu părerea despre situația de ansamblu, dar și orice alt sfat pe care mi l-ai putea oferi.

Eleonora își încleștă pumnii, înfigându-și unghiile în carne. Greutatea întrebării Sultanului aproape o strivi. Deschise gura

să se scuze, să le spună că era foarte obosită şi, cu toată sinceritatea, că nu avea de fapt nicio părere asupra situaţiei generale. Înainte de a vorbi, însă, interveni mama Sultanului.

— Ştiai că sfatul tău anterior pentru Luminăţia Sa a fost pus în practică? Şi că, cel puţin pentru moment, s-a dovedit a fi de succes?

— Nu, răspunse Eleonora. Nu ştiam.

— Ştirea a apărut în toate gazetele locale.

— Nu citesc gazetele locale.

— A apărut şi în gazetele internaţionale, insistă Marele Vizir, notând ceva în carneţelul său.

— Nu citesc niciun fel de gazete, spuse Eleonora. Dacă ar fi trebuit să citesc gazetele, atunci vă cer iertare. Eu am crezut că trebuie să citesc doar ce era în cutii.

Marele Vizir îşi lăsă carneţelul deoparte. Păru că se pregăteşte să-i adreseze o întrebare, dar nu zise nimic.

— Strategia ta a fost încununată de succes, spuse Sultanul. Când au văzut că nu avem de gând să atacăm, ruşii nu ne-au mai provocat şi s-au întors la Sevastopol. Cât despre nemţi, au fost destul de supăraţi la început, dar în final păreau aproape bucuroşi că le-am ignorat sugestia.

Marele Vizir îşi drese glasul.

— Motiv pentru care eu mi-aş dori foarte tare să aflu părerea ta despre situaţia noastră politică în general, continuă Sultanul.

Eleonora îşi şterse mâinile transpirate pe partea din spate a rochiţei şi înghiţi în sec. Era exact aşa cum îi spusese doamna Damakan. Trebuia să aibă încredere în ea. Nu mai conta nimic altceva. Mintea îi roia de califi şi muftii, regi de mult îngropaţi şi capitale abandonate. De s-ar fi putut gândi la o analogie potrivită!

— Situaţia Imperiului în general, spuse ea, agăţându-se de prima idee care îi trecu prin minte, nu este diferită, cred eu, de aceea a hyrcanienilor, aşa cum i-a descris Xenofon în lucrarea sa *Ciropedia*.

Eleonora făcu o pauză, să cântărească efectul analogiei ei. Părea, însă, că niciunul dintre cei prezenţi nu ştia cine erau hyrcanienii sau chiar Xenofon, de altfel.

— Hyrcanienii erau supușii vecinilor lor mai puternici, asirienii, care îi foloseau atât în scopuri politice, cât și militare. În împrejurarea pe care o descrie Xenofon, cavaleria hyrcanienilor primise ordin să apere ariergarda unei coloane asiriene, astfel încât, dacă era să-i pască vreun pericol din spate, hyrcanienii să fie cei care să sufere consecințele. Dar...

Eleonora făcu o pauză să-și umezească buzele. Când făcu acest lucru, simți că o ia cu amețeală. Soarele ieșise din spatele unui nor și ilumina bucata de marmură pe care stătea ea.

— Dar când au... spuse, încercând să-și pună gândurile în ordine. Când au...

Eleonora se prăbuși. Prima dată căzu în genunchi. Apoi o scuturâ un tremur puternic, se îndoi de la mijloc și căzu la podea. Făcu o criză chiar acolo, pe podea, în mijlocul sălii de întrevederi a Sultanului, iar mintea i se goli complet. Ultimul lucru pe care și-l mai aminti a fost vocea Sultanului, care striga să vină un doctor.

Deși Eleonora citise tot Coranul – îl memorase, de fapt –, revelațiile din paginile lui nu o convinseseră întru totul. Rareori se gândea la conținutul lui. Acestea fiind spuse, îi păru ciudat că Sura Dezastrului Copleșitor a fost primul lucru care îi veni în minte când deschise ochii și, clipind, încercă să înțeleagă unde se află. *Acolo e o fântână curgătoare/Acolo sunt tronuri înalte/ Și potire pregătite de băut/Și perne așezate la rând/Și covoare întinse.* Printr-o ușă deschisă, văzu o grădină întinsă, plină cu femei tinere și frumoase, cântând la instrumente cu corzi și vorbind între ele în șoaptă, chicotind. Aici era fântâna curgătoare, mai încolo, covoarele întinse și pernele așezate la rând.

Stătea întinsă cu fața în jos, pe un divan din mijlocul unei încăperi mici, de pe una dintre laturile curții. Capul îi era sprijinit pe mai multe perne purpurii și avea picioarele goale. Simțea furnicături și amorțeală în mâna dreaptă, care, își dădu seama, era prinsă între corpul ei și perne. Cu o oarecare greutate, Eleonora își scoase mâna de sub ea și se întoarse pe spate. Când făcu acest lucru, observă că mama Sultanului o urmărea. Încercă să se ridice, dar, când își săltă capul, o durere ascuțită îi săgetă tâmplele. Chiar în acea clipă își aduse aminte sfârșitul Surei și îi păru

că toate căpătau sens. *Prin urmare, amintește-ți/Că ești doar o amintire/Nu un spectator al lor.*

— Nu trebuie să te miști. Odihnește-te, rămâi întinsă!

Mama Sultanului îi atinse fruntea cu dosul palmei și îi duse la gură un potir mare.

— Hai, bea!

Lichidul din potir era de un roșu închis și avea aroma dulceagă a rodiilor. După ce Eleonora termină de băut, mama Sultanului așeză cupa pe jumătate goală pe podea.

— Ți-era sete!

Eleonora aprobă din cap și își duse mâna amorțită, transpirată la frunte. Vru să întrebe unde se aflau, ce i se întâmplase, dar se simțea prea obosită ca să mai poată vorbi. Era, în realitate, prea obosită să gândească.

— Sultanul a fost foarte îngrijorat pentru tine, spuse mama acestuia. După ce i s-a spus c-o să-ți revii, a insistat să fii adusă aici, în dormitoarele sale private. S-a considerat că ar fi cel mai confortabil loc în care să te întremezi.

Eleonora încercă din nou să vorbească, însă cuvintele nu veneau.

— Mai ia o înghițitură de suc de rodii! O să te întărească.

După ce bău, Eleonora simți că se mai întremează. Odată cu puterea fizică, însă, venea și o stranie golire a minții.

— Ce-ți amintești? o întrebă mama Sultanului, mângâind-o pe mână. Îți mai amintești ce ne-ai spus?

Eleonora își ridică bărbia și neg printr-o mișcare a capului.

— Nu-ți amintești nimic din ce ne-ai spus? Despre pastorul Muehler și jocul de cuvinte? Despre Beiul Moncef și tânărul acela ciudat de la cafeneaua Europa?

— Nu, șopti ea, forțându-se să vorbească. Nu-și amintea nimic în afara hyrcanienilor. Ce am spus?

— Nu este important, spuse mama Sultanului. Ridicându-se, dădu la o parte o șuviță de păr de pe fruntea Eleonorei. Chiar e mai bine să nu-ți amintești.

Eleonora își așeză capul pe pernă și se uită din nou spre curtea cu tinerele femei și instrumentele lor, încercând să-și amintească ce spusese. Când nu reuși, se concentră pe prezent.

— Cine sunt acele femei? întrebă Eleonora. Sunt muzicanții Sultanului?

— S-ar putea spune și așa, zise mama lui Abdulhamid, ferindu-și privirea, pentru a-și ascunde un zâmbet. Muzica este o preocupare obișnuită a celor care trăiesc în harem.

— Aici locuiesc? întrebă Eleonora. Toate?

— Da, răspunse mama Sultanului. Toate locuiesc aici.

— Și părinții lor unde sunt?

Mama Sultanului făcu o pauză, ca și cum nu s-ar fi gândit până atunci la acest aspect.

— Cele mai multe sunt orfane, spuse ea într-un sfârșit. Cele care au părinți au fost trimise aici pentru a-și îmbunătăți situația. Cândva am fost și eu o tânără odaliscă, știi, la curtea lui Ahmet al IV-lea, tatăl lui Abdulhamid.

— Erați orfană?

— Da, spuse femeia în cele din urmă. Mi-am pierdut ambii părinți la o vârstă fragedă, la fel ca tine.

Eleonora ar fi vrut s-o întrebe mai multe lucruri despre palat și odalisce, despre muzica pe care o cântau, însă dintr-odată o copleși o oboseală greu de înfruntat.

Mai târziu în acea după-amiază, Eleonora a fost dusă înapoi la casa Beiului. Și-a petrecut cea mai mare parte a săptămânii care a urmat în pat, odihnindu-se. Cu draperiile trase și învelită bine, a mâncat pâine prăjită înmuiată în ceai și a băut atât de mult suc de rodii, încât dinții ei s-au făcut violet pe margini. Nu era nici bolnavă, nici rănită. Așa cum le explicase Beiului, doamnei Damakan și șirului nesfârșit de doctori trimiși de la palat, își pierduse pur și simplu puterile. Le spusese că era ca și cum cineva i-ar fi pus un robinet chiar în inima ființei ei și pe acolo i se scursese toată puterea. Doctorii aveau alte teorii, științifice, începând de la epilepsie la meningită și diabet, însă niciunul dintre ei nu se putea pronunța în mod sigur. Și oricum nu prea conta. Oricare ar fi fost cauza afecțiunii ei, era pe cale de vindecare.

Între timp, Stambulul zumzăia de clevetiri. Chiar în momentul când caleașca imperială o purta pe Eleonora înapoi, pe podul Galatei, povestea celor petrecute cu ea se prelinse pe sub porțile palatului și se rostogoli la vale spre centrul orașului. Dacă

ascultai cu grijă, aproape că-l puteai auzi: era sunetul inconfundabil al bârfei. Precum un roi de lăcuste, coborî de sus și, bâzâind, avansă de la casă la casă. Purtat cu ușurință din gură în gură, se modifica pe măsură ce se răspândea.

Eleonora nu greșise cu nimic, nu săvârșise nimic îndoielnic sau imoral. Ca atare, nu era un scandal în toată regula. Cu toate astea, nu se putea nega că era o poveste interesantă. În ciuda faptului că Stambulul era un oraș de două milioane de suflete, douăzeci de cartiere și zeci de limbi diferite, zvonurile circulau la fel de repede ca prin piața unui oraș mic. Cam în momentul când Eleonora se urca în patul ei cald și alb și se pierdea în lumea viselor, zvonul se împărțise deja în două ramuri concurente.

Prima ramură, care susținea că Eleonora era un vizionar sau un fel de profet, se răspândi de-a lungul malurilor Bosforului, oprindu-se în dreptul conacelor de vacanță ale celor înstăriți, în drumul ei spre Insulele Prinților. Povestea rămase să fiarbă înăbușit pe insule, vreme de câteva zile, plimbându-se pe la toate galele și dineurile, înainte de a se întoarce la Stambul, pe buzele servitorilor. Cea de-a doua ramură, care susținea că Eleonora era un spion britanic trimis să distrugă alianța otomano-germană, își croi drum peste Podul Galata și în sus pe deal, înspre Pera, unde comunitățile de străini șușoteau. Privind din când în când peste umăr, ca să se asigure că nu trăgeau cu urechea alți spioni, spuneau pe rând povestea tinerei orfane aflate în grija Beiului Moncef, care complota împotriva kaizerului.

În Palat, prima versiune era cea care domina și era susținută de relatări direct de la sursă ale crizei pe care o suferise Eleonora în sala de audiențe. Anumite persoane influente din guvern, însă, printre care și Marele Vizir, susțineau și repetau mai departe cea de-a doua ramură a zvonului, insistând că Eleonora era un agent străin sau cel puțin o marionetă a Beiului Moncef Barcous. Ceea ce credea Sultanul era un mister, deși în următoarele câteva săptămâni deveni clar că luase foarte în serios sfatul Eleonorei.

Capitolul douăzeci și trei

O ploaie mocănească căzu până spre dimineață, spălând praful de pe țiglele roșii ale acoperișului Colegiului Robert și redând un oarecare luciu frunzișului din jur. Chiar și cu ferestrele închise, biroul pastorului mirosea a pământ reavăn și polen, același miros ca pe câmpul cu păpădii din spatele Bisericii Sf. Ignat. Pastorul mușcă din capătul stiloului și îl trosni între dinți, oferindu-și un scurt moment de visare. Șanțurile bolboroseau, iar lumina care cădea prin vitraliul de deasupra biroului avea un aspect spălăcit, ca și cum și ea ar fi fost cufundată în apă. Oricât de vie ar fi fost lumina, însă, pastorul trebuia să se concentreze pe sarcina pe care o avea de îndeplinit. Punându-și palmele de o parte și de alta a scrisorii din fața sa, reciti ce scrisese până acum.

Dragul meu Donald,

Sper din suflet ca această scrisoare să te găsească sănătos și voios și că îmi vei ierta absența îndelungată.

Punând capacul stiloului, pastorul se ridică de la birou și se îndreptă spre șemineu. Cuvântul corect era „întârziere", nu „absență", dar nu avea chef să ia scrisoarea de la capăt. La o adică, nu-i păsa ce impresie avea să-și facă Donald Stork despre stilul său epistolar – sau despre orice altceva, de altfel. Motivul pentru care continuase corespondența lor o perioadă atât de îndelungată ținea de interes și convenții sociale, mai degrabă decât de prietenie. Pastorul nu era interesat de isprăvile lui Donald pe Wall Street, nici de petrecerile la care mergeau el și soția sa. Ca să fie sincer, James nu credea nici că Donald era prea interesat

de încâlcelile societății din Stambul sau de progresul constant al Colegiului Robert. Poate că unele dedesubturi i-ar fi atras atenția, însă chiar și James știa că nu era o idee bună să aștearnă astfel de informații delicate într-o scrisoare. Sprijinindu-se de piatra rece a poliței șemineului, pastorul Muehler observă că lăcrămioara i se veștejea. Își aminti că trebuia s-o întrebe pe doamna Eskioğlu cum să îngrijească o floare de interior. Apoi își aminti câte avea de făcut înainte de cina din acea seară cu Frederick.

Frederick Sutton. Dintre toți prietenii săi de la Universitatea Yale, Frederick era printre ultimii de la care James s-ar fi așteptat să-i facă o vizită. Nu că nu ar fi fost apropiați. Provenind amândoi din familii modeste, între el și Frederick existase mereu un amestec inevitabil de afinitate și rivalitate. Valurile vieții, însă, îi trăseseră în direcții aproape opuse: pe pastorul Muehler, spre cler, iar pe Frederick, spre capcana abjectă a jurnalismului. În plus față de aceste divergențe profesionale, lui Frederick nu-i plăcuse niciodată să scrie scrisori. După absolvire își mai trimiseseră vederi, însă nu pentru mult timp. Pastorul mai primea vești despre Frederick de la alți prieteni, mai conștiincioși. Știa despre promovările sale, afacerile, mutarea la New York, dar nu primise nicio vorbă de la el direct, de mai bine de doi ani. Până în urmă cu o lună, mai exact, când găsi o telegramă galbenă pe birou, cu următorul mesaj: *Vin la Stambul pe doi august. Ruta Olanda-America. Ne vedem atunci, prietene. Frederick Sutton.*

Deși camerele de oaspeți disponibile la Colegiul Robert erau foarte confortabile, Frederick insistase să stea la hotelul Pera Palace. James fusese oarecum rănit de decizia prietenului său de a sta la hotel, dar în final se gândise că probabil așa era cel mai bine. Avea de rezolvat o mulțime de treburi în cele două săptămâni care urmau, iar ultimul lucru de care avea nevoie era să întrețină oaspeți. Chiar în acea după-amiază voia să-i trimită scrisoarea lui Donald Stork, să pregătească schița raportului său către Consulatul American și să revizuiască articolul despre manifestările variate ale geniului la copii. Înainte de a se afunda din nou în munca sa, se gândi că ar fi potrivit să facă o mică plimbare, ca să-și pună ordine în gânduri.

Afară aerul era încărcat din cauza umezelii, iar soarele sângera printr-o spărtură dintr-un nor ce înainta prompt. Copacii atârnau grei sub mușchiul umed și, chiar sub ferestrele biroului său, un grup de studenți de anul întâi se jucau în cerc cu o minge. Simplitatea copilăriei, se gândi el, putea fi apreciată doar de la distanță. Le făcu cu mâna studenților și traversă curtea principală înspre locul său preferat de meditație, o bancă de lemn cu vedere la Bosfor. Părea că ploaia ajunsese până dincolo de Insulele Prinților, în dreptul cărora o flotilă înainta în grabă, sub o perdea joasă de nori de furtună. Își puse mâna streașină la ochi. Poate unul dintre acele vase era chiar al lui Friedrick.

După mai bine de o oră de contemplare, pastorul se ridică cu mintea limpede și o hotărâre reînnoită de a săvârși ce trebuia săvârșit. Se plimba pe aleea îngustă dintre capelă și biroul său, compunând în gând restul scrisorii sale către Donald Stork, când îl acostă un student. Era un copil subțirel, plin de energie, pe care-l angajase în urmă cu câteva luni pentru a ține evidența mișcărilor Eleonorei. Băiatul gâfâia, iar gulerul îi era acoperit de pete de transpirație. Se opri un moment să-și recapete răsuflarea.

— Ați auzit? spuse el. Domnule, ați auzit veștile?

Pastorul încuviință din cap absent, lăsându-l pe copil să continue.

— Domnișoara Cohen... A ieri fost la palatul Sultanului și a leșinat. Se zvârcolea pe podea și vorbea în limbi străine.

— Copilul meu... spuse pastorul mustrător. Gândește-te ce spui! Se zvârcolea pe podea? Vorbea în limbi străine? Îmi vine foarte greu să cred așa ceva! Spune-mi, unde ai auzit una ca asta?

— Toată lumea vorbește despre asta, domnule!

Pastorul se aplecă la nivelul ochilor băiatului și îi puse o mână pe umăr, cu blândețe.

— Ce-nseamnă toată lumea?

— Am auzit ieri de la fratele meu, spuse copilul, ștergându-și sudoarea de pe buza de sus. Pe urmă am prins și niște discuții la cafenea. Iar mama mi-a spus că a auzit și ea de la o prietenă al cărei cumnat după soț lucrează la palat.

— Asta-i tot ce știi, copile?

Băiatul încuviinţă din cap.

— Eşti sigur?

— Da, domnule.

— Mulţumesc. Poţi să pleci!

Pastorul Muehler îl urmări cu privirea pe copil. Mersul lucrurilor lua o întorsătură interesantă. Masându-şi tâmplele, încercă să şi-o imagineze pe domnişoara Cohen zvârcolindu-se pe podea şi vorbind în mai multe limbi. Era o imagine ciudată, dar nu imposibilă. Văzuse el lucruri şi mai ciudate decât ăsta. Iar acum, când se gândea mai bine, ideea că ar putea fi afectată de o suferinţă neurologică, epilepsie sau poate chiar encefalită chiar avea logică. O astfel de afecţiune ar fi explicat convulsiile şi vorbitul în mai multe limbi. Dacă problema era cercetată corespunzător, poate că s-ar fi găsit o explicaţie şi pentru abilităţile sale mnemonice. Oricum, trebuia să fie precaut când venea vorba de zvonurile care circulau prin oraş. Pastorul învăţase lecţia pe pielea sa, oferindu-le nu doar o dată informaţii false intermediarilor săi. Avea nevoie de multă prudenţă şi anchete realizate independent, înainte de a transmite o astfel de informaţie mai departe. Strângându-şi cureaua, privi în jur. Uitase încotro se îndrepta, ceea ce era bine, căci se apropia ora cinei.

După ce se schimbă, James luă o trăsură spre Le Petit Champs du Mort şi traversă apoi bulevardul la pas către hotelul Palace Pera. Construcţie grandioasă în stil rococo, hotelul era zugrăvit într-un galben palid şi avea ornamente orientale, cam excentrice. Îl găsi pe Frederick în hol, înconjurat de un grup de călători germani, care, după cum părea, tocmai se întorseseră dintr-o excursie de după-amiază.

— Un metru şi douăzeci, spuse Frederick, indicând distanţa cu mâinile. Şi gros cât braţul meu! Era cel mai mare şarpe pe care l-am văzut vreodată. Iar când l-am descoperit, era încolăcit în jurul gâtului unei cămile, ca un guler.

— Ai fost în cartierul ghicitoarelor? întrebă unul dintre călători, cu un accent britanic puternic. Tălmaciul nostru, Elias, aici de faţă, ne-a dus ieri acolo.

— A fost primul loc unde m-am dus, spuse Frederick şi îi făcu cu ochiul bătrânului tălmaci. Direct de pe vas. Le-am spus

hamalilor să-mi ducă bagajele la Pera, apoi să-mi arate drumul către cartierul ghicitoarelor. Articolul pe care l-am scris pe acest subiect ar trebui să apară în paginile gazetei de duminica viitoare.

În timp ce nemții îl aprobau din cap, Frederick îl observă pe James stând la marginea grupului.

— Jimmy! strigă Frederick și se ridică să-l îmbrățișeze. A trecut prea mult de când nu ne-am văzut, prietene!

Șeful de sală îi conduse prin restaurantul principal al hotelului, la o masă de două persoane, în apropierea intrării în fumoar. Nu era nici pe departe cea mai bună masă din restaurant, însă, în incinta unui hotel precum Pera Palace, pastorul Muehler și prietenul său jurnalist nu erau printre personajele importante. Traversând restaurantul, pastorul îl zări pe Baronul von Vetz, dar și pe noul atașat militar american și un grup de doctori de la Spitalul Italian. În orice caz, obscuritatea relativă a mesei avea să servească de minune scopului serii. Reînnodară repede prietenia lor, trecând în revistă ultimii trei ani și făcând schimb de bârfe despre foștii lor colegi din New Haven. Fiindcă locuia în Albany, Frederick avea mai multe informații – despărțirea soților Horner, cartea cea nouă a lui Draby și încăierarea lui Jack cu guvernatorul –, dar și pastorul avea unele vești destul de interesante. Păstrase o strânsă legătură cu mai mulți colegi de an și, după cum descoperise, oamenii erau mai dispuși să-și dezvăluie secretele unor confidenți aflați la distanță.

— Este perfect! spuse Frederick când le-a fost servit primul fel de mâncare, o salată simplă turcească, stropită cu ulei de măsline și suc de lămâie.

Se lăsă pe spate să cântărească din priviri restaurantul, cu un amestec de aroganță și naivitate.

— E copia perfectă a hotelului Rivera, dar în mod sigur are o nuanță orientală. S-ar potrivi perfect în seriile mele.

— Amintește-mi, te rog! spuse, pastorul înfigând furculița într-o felie de castravete. Ce sunt aceste serii?

Frederick tăie în două o roșie și inspectă miezul, ca și cum ar fi fost, de fapt, vreo legumă orientală neobișnuită, deghizată în roșie.

— Nimic ieșit din comun. Seria se cheamă „Schițe de dincolo". Practic, gazeta trimite în fiecare an câte un reporter, ca să scrie despre un loc anume, să ia pulsul regiunii și poate chiar să se învârtă un pic prin înalta societate.

— Înțeleg.

— E ca un premiu, de fapt, o recompensă oferită în schimbul avariilor făcute nasului meu de piatra de moară din Albany. Patru ani petrecuți acolo, în mocirla și dezordinea legislaturii echivalează cu o lună petrecută astfel.

Făcu un gest grandilocvent.

— Încep să cred că ar putea fi un târg cinstit.

— Pera e doar începutul, spuse James. Un simplu indiciu al Stambulului. Orașul e plin de culoare, dacă asta e ceea ce cauți.

— Tocmai din acest motiv am cerut să fiu trimis aici, spuse Frederick. S-au împotrivit, la început. Nu au crezut că cititorii ar fi interesați de o schiță a Asiei. Așa că le-am spus, înainte de toate, că jumătate din oraș e în Europa. Iar în al doilea rând, cititorii chiar asta caută. Vor dervișii și elefanții. Uită-te la Kinglake, spre exemplu! La fel se întâmplă cu *O mie și una de nopți.* Oamenii vor culori orientale.

Pastorul ridică paharul pentru un toast.

— Pentru culorile orientale! Și prietenii vechi! Bine ai venit la Stambul!

Ciocniră paharele și le dădură amândoi peste cap. O clipă mai târziu, chelnerul veni cu felul principal, pui a la Pera. Era specialitatea bucătarului: un sfert de găină tânără, unsă cu un sos de portocale și măsline și acoperită cu vișine.

— Ai auzit de ursul care vorbește? întrebă pastorul după câteva înghițituri.

— Firește!

Pastorul Muehler simți cum se trezeau în el scânteile vechii lor rivalități. După mai puțin de o zi petrecută în Stambul, Frederick se purta de parcă ar fi știut deja orașul pe dinafară. Nu cunoștea nici jumătate din el, niciun sfert, măcar. Pentru o clipă, James se gândise să-i dezvăluie detaliile celei mai recente anchete ale sale, în speranța că o să-l impresioneze, dar se răz-

gândi. Era și așa într-un punct dificil. Ultimul lucru de care avea nevoie era ca astfel de vești să ajungă în gazetele străine.

— Un oraș foarte colorat! spuse James, pe un ton ușor mai ridicat decât intenționase. Stambulul este, de fapt, o capitală a culorilor. Există Cartierul Ghicitoarelor, unde ai fost, Bazarul Sclavilor, Îmblânzitorul de Șerpi din Usküdar. Ca să nu mai pomenim de alte atracții mai obișnuite, precum Marele Bazar, Hagia Sophia, ruinele Troiei.

— Da, spuse Frederick. Va trebui să mergem la Troia. Este o schiță pe care editorul meu a cerut-o insistent. Nu e prea departe de oraș, nu-i așa?

— O călătorie de mai puțin de o zi.

Când terminară felul principal, un ospătar trecu prin dreptul mesei lor cu un vas mare de bronz cu cafea turcească și le turnă câte o ceașcă.

— Miroase minunat! spuse Frederick, ducând ceșcuța la nas. Ce mirodenie se simte?

— Nucșoară.

— Nucșoară! spuse Frederick, triumfător. Aș putea scrie un articol întreg doar despre cafeaua turcească!

Pastorul Muehler rămase tăcut câteva clipe. Voia să-și uimească prietenul, să-l conducă prin părți ale orașului pe care nu le-ar fi descoperit altfel.

— Știi, începu el, simțind căldura vinului pe gât, îmblânzitorii de șerpi și ghicitoarele sunt doar pentru spectacol. Toate astea sunt doar pentru străini. Dacă vrei ceva cu adevărat colorat, i-am dat meditații cuiva...

— Nu vreau să fiu grosolan, Jimmy, dar nu cred că-i pasă cuiva de băieții tăi.

— Este fată, spuse pastorul, urmărindu-și prietenul peste marginea ceștii. Are opt ani și este sfătuitoarea Sultanului.

Frederick își miji ochii.

— I-am fost profesor câteva luni, dar, după o vreme, nu mai aveam ce s-o învăț. Sultanul a aflat despre ușurința ei în a învăța limbi străine și a invitat-o la palat. Cât despre ce s-a petrecut la palat, spuse pastorul, coborând vocea, există mai multe versiuni. Este greu de știut care e cea adevărată. Ăsta e un oraș al

poveștilor, vezi tu, un oraș al zvonurilor. Am aflat, însă, dintr-o sursă mai puțin credibilă, că se zvârcolea pe podea și vorbea în mai multe limbi.

Frederick își termină cafeaua și așeză ceașca goală cu gura în jos, ca și cum vreunul dintre ospătari ar fi putut ghici viitorul. Pastorul observă că mintea prietenului său lucra, după care pe chipul lui Frederick apăru un zâmbet.

— Am găsit deja titlul de articol! spuse el și lovi ușor masa cu vârful lingurii. Este perfect!

Capitolul douăzeci și patru

Deși se trezea în fiecare dimineață din ce în ce mai întremată și cu poftă de mâncare crescută, însănătoșirea Eleonorei mergea mai greu decât și-ar fi dorit. Conform sfaturilor medicilor, lua masa în camera ei și părăsea patul doar pentru a se duce la baie sau pentru a se așeza pe fotoliul ei preferat din dreptul ferestrei. Își petrecu mare parte din perioada de recuperare ascunsă în acel fotoliu, fără să citească, fără să se gândească prea mult, ci contemplând pur și simplu viața orașului, care se desfășura sub ochii ei. Uitase cât de plăcut era să urmărească mișcarea vapoarelor de-a lungul Bosforului, unduirile constante în ambele direcții ale vaselor între Marea Marmara și Marea Neagră, întretăiate de o plasă de caice înaintând de la Beșiktaș la Eminonu, Usküdar, Hayderpașa și mai departe. Din poziția ei, de pe buza strâmtorii, Eleonora observă modele de mișcare noi: înaintarea greoaie a cerșetorilor de la moschee la moschee, înaintarea spre sud a meduzelor și a epavelor, umbrele subțiri ale minaretelor întinzându-se de-a lungul orașului precum acele unui ceasornic uriaș.

În cea de-a cincea dimineață de la criza ei, Eleonora îndrăzni să coboare la parter și luă micul dejun în sufragerie, cu Beiul. Când micul dejun se încheie, se retrase la etaj, în atmosfera închisă și letargică a camerei ei. Următoarele două dimineți și le petrecu în același fel. În cea de-a opta dimineață, însă, Eleonora se hotărî, cu totul pe neașteptate, să-și petreacă ziua în bibliotecă. Gândul de a mai sta, chiar și numai o oră, în camera ei era de nesuportat. Iar să stea în bibliotecă nu diferea prea mult de statul în camera ei. Așa că, în loc să se târască înapoi spre fotoliul de lângă fereastră, Eleonora se ridică de la masă și o luă pe holul principal, spre bibliotecă.

Când ajunse la destinație, Eleonora se simți sfârșită și se prăbuși pe fotoliul din dreptul șemineului. Când își recăpătă puterile, se uită în jur, curioasă. Se părea că Beiul își petrecuse mare parte din noaptea precedentă chiar în acel fotoliu. Masa era plină de cești de ceai și mucuri de trabuc. Sub ele se găsea ediția de duminică a unei gazete pe care n-o mai văzuse până atunci. Incolăcindu-și picioarele sub ea ca o călugăriță, Eleonora ridică cu grijă gazeta numită *New York Sunday News*, de sub un pahar pe jumătate plin cu coniac. Deschise gazeta și începu s-o răsfoiască. Era un articol despre reconstrucția orașului Vancouver și un reportaj mai amplu despre realizările Societății National Geographic în primul său an de activitate, niciunul dintre ele neatrăgându-i atenția în mod deosebit. Chiar voia să pună gazeta la loc, când descoperi din întâmplare editorialul „Schiță de dincolo". Articolul în cauză ocupa aproape toată pagina a doua și era ilustrat cu o gravură a Bosforului. Dedesubtul imaginii, titlul articolului era tipărit cu un font de treizeci de puncte: *ORACOLUL DIN STAMBUL.*

Cu secole în urmă, la Delfi, în veacurile lui Homer și Platon, tinerele femei prevesteau destinul oricărui cetățean suficient de fericit încât să se afle în posesia câtorva monede și a puterii de a cunoaște adevărul. Sub un stindard pe care erau scrise câteva cuvinte simple – „Cunoaște-te pe tine însuți" –, aceste oracole prevesteau destinul regilor, al poeților, al filosofilor și al negustorilor. Este binecunoscută legenda lui Alexandru și a oracolului phytian, la fel cum este și cea a lui Cicero și a lui Filip al II-lea. Ne-am gândi că s-au schimbat multe de pe vremea lui Cezar. În Stambul, însă, monarhii se sfătuiesc și acum cu misticii. Corespondentul dumneavoastră a primit un raport detaliat, care atestă faptul că Marele Poobah al turcilor, Abdulhamid al II-lea, a consultat săptămâna trecută un vizionar deloc diferit de oracolele acelea străvechi din Delfi, o tânără evreică precoce, pe numele ei Eleonora Cohen, care, după cum ne-a fost adus la cunoștință, ar fi intrat într-un fel de criză profetică la picioarele suveranului, în timpul întrevederii lor.

Citindu-şi numele în ziar, Eleonora avu sentimentul destul de ciudat de a fi ieşit în afara propriei persoane, de a se privi pe sine însăşi de deasupra. Era ca şi cum mintea ei s-ar fi strecurat pe coridoarele care duceau spre camerele doamnelor, în timp ce corpul ei ar fi rămas acolo, în fotoliu, citind mai departe. Senzaţia aceea dură doar o clipă, dar, când se sfârşi, când se întoarse în sine, se simţi ca şi cum ar fi căpătat o nouă perspectivă asupra lumii şi asupra propriei persoane.

— Este destul de tulburător, spuse Beiul în timp ce închise uşa bibliotecii în urma sa, să citeşti despre tine în gazetă.

Eleonora îşi ridică privirea. Nu avea idee de câtă vreme stătea Beiul acolo în uşă, privind-o. Deşi zâmbea, restul trăsăturilor lui erau grave. Unghiul sprâncenelor, poziţia mâinilor, totul în purtarea sa îi spunea că problema pe care urmau s-o discute era de cea mai mare importanţă.

— Eu, unul, am avut marele noroc ca majoritatea articolelor scrise despre mine să fie în mare parte adevărate. Defăimătoare, dar în cea mai mare parte adevărate.

Eleonora îşi duse mâna la gât şi apoi împături gazeta pe jumătate. Nu voia ca Beiul să creadă că nu-i acordă atenţie maximă.

— De la întâlnirea ta cu Sultanul, spuse el, aşezându-se pe fotoliul de lângă ea, s-au răspândit o mulţime de zvonuri.

— Ce fel de zvonuri?

— Articolul acesta, zise Beiul, luându-i gazeta din mână, deşi eronat în mai multe privinţe, este de fapt o relatare relativ fidelă a zvonurilor, cel puţin din câte am auzit eu.

— Zvonurile, întrebă Eleonora, nesigură cum anume sau ce anume s-ar fi aşteptat Beiul să răspundă ea, sunt adevărate?

Beiul ridică sprânceana stângă. Netezind hârtia gazetei, o aşeză pe braţul fotoliului pe care stătea.

— Exact despre asta aş vrea să discut cu tine. În ultimele câteva zile, am remarcat mai mulţi bărbaţi ciudaţi dând târcoale docului, moscheii Beşiktaş şi cafenelei Europa. Toate astea mă fac să cred că eu şi casa noastră suntem sub o supraveghere sporită.

Eleonorei i se puse un nod în gât şi simţi dogoarea ruşinii îmbujorându-i obrajii. Beiul Moncef fusese atât de bun cu ea!

O protejase atunci când avusese nevoie, veghease asupra ei și îi oferise totul, fără a cere vreodată ceva în schimb. Ultimul lucru pe care voia să-l facă era să-i creeze probleme.

— Știu că memoria îți este încă slăbită, continuă Beiul. Dar pentru siguranța și binele tău, și pentru ale mele, trebuie să-mi spui tot ce-ți amintești că i-ai spus Sultanului.

— Dacă mi-aș aminti, v-aș spune. Dar chiar nu-mi vine nimic în cap! Nu-mi amintesc decât de hyrcanieni.

— De hyrcanieni?

— I-am povestit Sultanului sau cel puțin am început să-i povestesc legenda hyrcanienilor și a asirienilor, scrise de Xenofon.

— Xenofon... repetă Beiul, aruncând o privire spre rafturile cu cărți. Ei bine, orice i-ai fi spus a avut un impact semnificativ asupra gândirii Sultanului. Prin urmare, există o mulțime de forțe interesate de chestiune.

Beiul se ridică și se îndreptă spre un raft plin cu tratate de istorie. Încă zâmbea, dar, din tremurul buzelor și umerii încordați, Eleonora îi ghici îngrijorarea. După ce răsfoi un exemplar din *Opere alese* de Xenofon, se întoarse pe fotoliu.

— Este o analogie foarte potrivită, spuse el, afundându-se în fotoliul de piele. Hyrcanienii și asirienii.

Eleonora nu răspunse. Nu știa ce să creadă. După o tăcere prelungită, Beiul îi întinse gazeta și se ridică din nou.

— Spune-mi un lucru! o îndemnă el, aplecându-se acum asupra fotoliului ei. Îți amintești să-i fi spus Sultanului ceva legat de pastorul Muehler sau despre întâlnirea la care ai fost martoră în cafeneaua Europa?

Eleonora puse gazeta în poală și, într-o încercare de a elibera tensiunea, își apăsă baza nasului cu degetul mare și cel arătător. Era singurul lucru pe care îl mai putea face, ca să-și amintească, însă acea secțiune a minții ei era complet goală.

— Când m-am trezit, spuse ea într-un final, în camerele Sultanului, mama Luminăției Sale m-a întrebat dacă-mi amintesc ceva. Când i-am spus că nu, m-a întrebat dacă mai știu ce spusesem despre pastorul Muehler și jocul de cuvinte sau întâlnirea dumneavoastră cu...

Se opri și-și duse mâna la gură, înțelegând ce făcuse. Îl trădase pe cel mai mare prieten și protector al ei. Nu mai conta

că trădarea nu fusese intenționată. Eleonora își ridică ochii spre Bei, care stătea nemișcat în dreptul fotoliului ei. Buzele îi erau strânse pentru a înfrâna un tremur.

— Nu am vrut! spuse ea.

— Știu.

Își puse mâna pe umărul ei, apoi continuă.

— Ceea ce mă îngrijorează e faptul că Marele Vizir ar putea trage concluzii pripite. Vezi tu, bărbatul pe care l-ai întâlnit la cafeneaua Europa e în capul listei de suspecți în cazul accidentului de pe vapor. Noi doi am mai lucrat împreună în trecut, în chestiuni de reformă constituțională. Totuși, se pare că el are legături cu o mulțime de organizații naționaliste radicale. În orice caz, orice legătură între noi doi ar hrăni din belșug suspiciunile Marelui Vizir. Așa se explică întețirea supravegherii.

Eleonora se uită la gazeta din poală.

— Nu vă vor face nimic? spuse ea, tonul vocii urcând spre o întrebare. Nu ați făcut nimic rău!

Beiul încuviință din cap, deși nu părea prea convins.

— Din păcate, lucrurile nu funcționează mereu după aceste reguli.

Mai târziu în seara aceea, după un somn scurt, agitat și confuz, Eleonorei i se aduse primul mesaj din ceea ce avea să devină în curând un râu de scrisori de la admiratori din toată lumea. Beiul primea adesea scrisori și telegrame după ora cinei, astfel că nici el și nici Eleonora nu au fost surprinși când s-a auzit soneria și monsieur Karom a venit în sufragerie cu două scrisori pe o tavă. Totuși, în loc să deschidă plicurile și să i le întindă Beiului, cum făcea de obicei, majordomul veni de cealaltă parte a mesei și așeză tava în dreptul Eleonorei. Plicul cel mai aproape de ea era de un alb-perlat. Numele ei complet, domnișoara Eleonora Cohen, era scris pe partea din față a plicului. Cea de-a doua scrisoare era așternută pe o hârtie mai aspră și era adresată *Oracolului din Stambul.*

— Ați dori să le deschid? întrebă monsieur Karom, așteptând ordine.

— Da, spuse ea. Vă rog!

Majordomul își scoase cuțitașul pentru deschis scrisori din buzunarul de la piept și, cu o mișcare scurtă, tăie plicul alb-perlat în partea de sus. Era un gest pe care Eleonora îl mai văzuse de zeci de ori, dar, în timp ce-l urmări deschizând acest plic, prima scrisoare pe care o primise vreodată, i se tăie răsuflarea.

— Este o invitație, spuse ea, după ce o citi. Prezența mea este solicitată cu cordialitate la un dineu la Ambasada Britanică.

— Ciudat! spuse Beiul, însă nu explică de ce i se părea așa.

Cea de-a doua cerere era din partea unei tinere femei al cărei tată murise pe neașteptate, înainte de a apuca să-i aranjeze o căsătorie potrivită. Acum avea trei pețitori la ușă, toți susținând că au binecuvântarea tatălui răposat. Nu era prea clar ce dorea tânăra femeie de la Eleonora, deși își încheiase scrisoarea cu aceste cuvinte: „Am încredere că mă vei putea ajuta."

În cele trei zile care urmară, Eleonora a fost bombardată cu invitații, cărți de vizită, scrisori și telegrame care-i solicitau prezența și sfatul. Majoritatea scrisorilor le primi din Stambul, deși veniră câteva și din ținuturi mai îndepărtate ale Imperiului Otoman, din orașe precum Salonic și Trabzon, locuri despre care auzise și pe care le putea identifica pe hartă, dar despre care știa altfel foarte puțin. Mai târziu în acea săptămână, începură să ajungă telegrame din regiuni îndepărtate, precum Copenhaga sau Chicago. De oriunde ar fi venit, oricât de fină sau uzată ar fi fost hârtia, Eleonora răspundea în același mod. Refuza în mod politicos invitațiile la petreceri și dineuri, explicând că nu se întremase încă întru totul. Și făcu tot posibilul să răspundă cererilor de sfaturi, oferind cele mai înțelepte opinii ale sale, deși adevărul era că îi venea destul de greu să găsească răspunsuri la propriile întrebări.

Capitolul douăzeci și cinci

Până la sfârșitul lunii august, Eleonora își revenise complet din criza pe care o suferise la palat. În ciuda acestei urmări fericite, nu putea scăpa de sentimentul că ceva crucial se schimbase în viața ei. Era ca și cum te-ai fi așezat la o masă îmbelșugată, cu friptură de miel, gutui umplute și salată de orz, și ai fi descoperit că nu ai tacâmuri. Pe măsură ce își relua obiceiurile familiare din casa Beiului, Eleonora nu putea să nu simtă apăsarea insuportabilă a destinului strângându-se în jurul ei, îngustându-i viitorul, ca o rochie care intră mereu la apă. Era ca și cum ar fi așteptat ca ceva să cedeze, să se rupă, sau să descopere un cusur al materialului.

Nici măcar acele legături care contau cel mai mult pentru ea nu mai păreau stabile. Deși îi spusese Beiului tot ce-și putuse aminti legat de cea de-a doua întrevedere a ei cu Sultanul și despre refacerea ei de apoi, din harem, deși îi explicase felul cum vedea ea legătura dintre hyrcanieni și Imperiul Otoman, deși o iertase de mai multe ori pentru trădarea ei neintenționată, deși vorbeau mai sincer și mai des acum decât o făcuseră înainte, Eleonora simțea că o parte a relației ei cu Beiul era distrusă pentru totdeauna. Chiar și când îi vorbea despre chestiuni banale – precum căldura, prețul crescut al bumbacului, cireșele din piață –, fruntea lui era mereu tensionată, iar sprâncenele arcuite, pregătite de o întrebare.

Și nu era doar Beiul. Monsieur Karom se purta mult mai respectuos decât o făcuse vreodată. Se înclina aproape pe nesimțite când îi întindea Eleonorei corespondența și își ținea respirația când îi scutura firimiturile de pe masă. Când venea ora îmbăierii, doamna Damakan o spăla ca pe o bucată fragilă de sticlă, de

parcă i-ar fi fost teamă să nu o spargă. Iar când bătrâna slujnică îi încheia nasturii rochiei, Eleonora îi simțea degetele tremurându-i. Chiar și stolul Eleonorei se schimbase. Păsările erau acum mai nerăbdătoare și mai agitate, ca și cum ar fi presimțit o profeție gata să se împlinească în aerul înăbușitor. În fiecare dimineață le privea luându-și zborul una câte una de pe pervazul ferestrei ei, iar la sfârșitul zilei le urmărea întorcându-se în aceeași ordine în care plecaseră. Iar Eleonora putea doar să ghicească ce misiuni aveau de îndeplinit, ce căutau în sălbăticia orașului.

Părea uneori că întreaga lume ieșise de pe axa ei. Eleonora mai răsfoia câte un exemplar rătăcit al Beiului din gazeta *Stamboul Herald*. În timp ce parcurgea știrile zilei anterioare, nu putea să-și stăpânească senzația că se înfăptuise ceva crucial. Într-un interval de doar două săptămâni, citi despre un incident tensionat între Marina Britanică și Împăratul Chinei, despre un cutremur devastator în Statele Unite, o epidemie de holeră în Spania, zeci de sinucideri (inclusiv o înscenare senzațională de sinucidere pe un pod din New York), mai multe înjunghieri și un șir de spargeri de bănci în Geneva. Pe lângă toate aceste conflicte și boli, *Stamboul Herald* relata, de asemenea, că Luminăția Sa Sultanul Adbulhamid al II-lea se pregătea să pună capăt alianței de lungă durată a Imperiului cu nemții. Articolul nu includea alte detalii în afara acestei știri, deși atribuia motivația Sultanului influenței „tinerei sale sfătuitoare".

Cel mai mare șoc, însă, veni sub forma unei telegrame primite într-o dimineață târzie din toiul verii. Eleonora citea anunțurile de la mica publicitate de pe ultima pagină a gazetei *Stamboul Herald*, când monsieur Karom veni în sufragerie cu un teanc de scrisori și telegrame. Așeză teancul și deschizătorul de scrisori pe masa din dreptul ei și se înclină la ieșirea din încăpere, știind că fata prefera să deschidă singură scrisorile. Cum îi era obiceiul, Eleonora trecu în revistă scrisorile și examină fiecare plic în parte înainte de a-l deschide. Printre ele se găseau o telegramă de la Paris, o scrisoare mototolită din Trabzon și câteva dintre propriile ei scrisori, care îi fuseseră returnate dintr-un motiv sau

altul. La fundul teancului găsi o telegramă ciudată, pe care la început i-a fost greu s-o descifreze. Fusese trimisă printr-o companie britanică, *Imperial and International Communication Ltd.* În ciuda originii sale, mesajul nu era scris în engleză sau, cel puțin, nu din câte își dădea seama. Eleonora se uită la înșiruirea de caractere purpurii și clipi. Netezi hârtia pe masă, îi permise minții ei să se relaxeze și se concentră cât putu de tare. În curând rezolvă jocul de cuvinte. Erau caractere latine, iar telegrama era scrisă în limba ei maternă.

AM CITIT DESPRE TINE ÎN GAZETĂ FELICITĂRI VIN LA STAMBUL ÎN CURÂND AȘ VREA SĂ TE VĂD ACOLO ÎN CONSTANȚA TOTUL E BINE MĂTUȘA TA RUXANDRA

După ce o citi de două ori, Eleonora o puse deoparte. Privirea îi rămase pierdută pe luciul mesei și își privi reflexia în textura lemnului. Mătușa ei Ruxandra. Își mușcă buza, mototoli telegrama, care se făcu un ghem albastru, și făcu tot posibilul să-și alunge din minte conținutul ei. Știa, însă, că nu era posibil. Orice ar fi făcut, chiar dacă ar fi ars-o sau ar fi înghițit-o sau ar fi rupt-o în bucățele micuțe, nu ar fi reușit să scape de mesajul acela și nici de gândul la cruzimea cu care mătușa ei, singura ei rudă în viață, o abandonase când avusese mai multă nevoie de ea. Orice-ar fi făcut Eleonora, mâinile ei miroseau a cerneală, iar cuvintele îi rămăseseră întipărite în minte cu litere mari.

— Domnișoară Cohen?

Era vocea doamnei Damakan, însă nu ridică privirea.

— Nu te simți bine, domnișoară Cohen?

O trecu un fior. Nu se simțea bine, chiar deloc. Închise ochii și strânse și mai tare telegrama mototolită, simțindu-i colțurile pătrunzându-i în carne. Oricât de mult și-ar fi dorit să-i arate doamnei Damakan telegrama, să-i ceară sfatul și să se lase mâgâiată, n-o făcu. Să spună cuiva, chiar și doamnei Damakan, despre telegramă, să rostească numele mătușii cu voce tare ar fi însemnat să nu mai aibă cale de întoarcere.

— Căldura e de vină, spuse ea, ridicându-și privirea. Dacă nu vă supărați, cred că un pahar de apă mi-ar face bine.

Doamna Damakan era fericită s-o servească. Când se întoarse, Eleonora bău apa pe nerăsuflate.

— Mulțumesc, spuse ea. Mă simt mult mai bine.

Era adevărat. Chiar se simțea mai bine. Însă telegrama exista în continuare.

— Cred că mi-ar prinde bine o plimbare, spuse ea, ferindu-și pumnul strâns. Doar prin casă.

Doamna Damakan luă paharul gol de pe masă.

— Dacă ai nevoie de ceva... începu ea.

— Dacă o să am nevoie de ceva, o să vă anunț cu siguranță!

Când se întoarse să plece, doamna Damakan o privi cu resemnare, așa cum un tată analfabet și-ar privi fiul care îl mustră pentru ignoranța sa. Eleonora nu avusese de gând să fie incisivă. O iubea pe doamna Damakan ca pe o mătușă, ca pe o mamă.

— Vă mulțumesc, doamnă Damakan, doar că mă simt agitată.

Eleonora hoinări fără țintă prin casa Beiului. Se plimbă agale pe holul principal, pe sub privirile aspre ale clanului Barcous, trecu de bibliotecă și de salon. Nu se simțise niciodată atât de singură. Pentru întâia oară, înțelegea cu adevărat ce voia să spună generalul Krzab când se plângea de *îndatorirea ca de plumb, jugul acela împovărător, pe care cea mai bună parte a umanității se luptă la nesfârșit să și-l potrivească în jurul gâtului*.

În cele din urmă, Eleonora se trezi în fața intrării în camerele doamnelor. Trecuse o bună bucată de vreme de când nu mai vizitase acele coridoare, dar acum se simțea atrasă de ele, de singurătatea lor întunecată și prăfuită. Încercând să se adune, își luă inima în dinți, traversă foaierul și urcă treptele către coridoare. Se îndreptă către un colțișor mai întunecat de deasupra bucătăriei și se întinse pe spate. Sprijinindu-și capul pe lemn, își trase sufletul și se uită în sus, spre întunecimea fără sfârșit. Știa că trebuia să existe un tavan deasupra ei, dar nu îi deslușea conturul. Într-un final, mâna i se relaxă și dădu drumul telegramei, care căzu pe podea. Își puse mintea la treabă, încercând să descifreze

situația în care se găsea acum, să pună cap la cap ceea ce știa despre Ruxandra, despre Bei, despre tatăl ei, despre Sultan și despre pastorul Muehler, dar, oricât de mult s-ar fi concentrat, piesele nu se potriveau.

Capitolul douăzeci și șase

Luminăția Sa Abdulhamid al II-lea își întinse un șervet alb în poală și își coborî nasul spre farfuria cu friptură de pui, rece, de pe masă. Deși înțelegea foarte bine importanța etichetei, a fastului și a protocolului curții, atenția constantă de a nu încălca regulile îl obosea. Uneori, Luminăția Sa nu voia decât să mănânce cu mâinile friptură de pui rece, să rupă carnea bucățică cu bucățică. Și tocmai asta avea de gând să facă. La urma urmei, el era Sultanul. Zâmbind în barbă la gândul belșugului unei mese atât de primitive, îi smulse bietei păsări piciorul din trup și își înfipse dinții în carne. Puiul fusese pregătit în stilul specific teritoriilor învecinate Mării Egee și acoperit cu sirop de nuci. Chiar dacă era rece, pielea sa trosnea. După ce despuie piciorul de carne, Abdulhamid folosi o bucată de pâine să descărneze pieptul, spatele și aripile.

Când termină cu puiul, carcasa sa zăcea pustiită pe farfurie, ca o prostituată posacă. După ce-și șterse mâinile, aruncă șervetul peste oasele descărnate și se lăsă pe spate, cu un pahar de ceai de mentă. Își îngădui câteva momente scurte pentru o visare mai deocheată, după care reîncepu să citească din cel de-al doilea volum din *Clepsidra*. Era cu adevărat o carte minunată, plină de suișuri și coborâșuri, povești de dragoste, orgolii și lăcomie. Traducerea unei opere de o asemenea calitate era un serviciu făcut supușilor săi și o onoare pentru limba turcă. Era, de asemenea, pentru plăcerea proprie, dar aceasta era doar o consecință secundară, o răsplată providențială pentru generozitatea sa. Sprijinindu-și cartea pe abdomen, Abdulhamid se pierdu în lectură. Absorbit cum era de scena înfiorătoarei bătălii de la sfârșitul volumului, în timpul căreia locotenentul Brașov află despre presupusa moarte a tatălui său, Sultanul nu auzi ușa deschizându-se.

— Luminăția Voastră!

Era Marele Vizir, etalând o gazetă rulată ca o floretă.

— Ce este?

— Luminăție, știu c-ați poruncit să nu fiți întrerupt, dar cred c-ați dori să vedeți asta!

Sultanul se îndreptă și, trăgând șervetul peste un os de pui expus, se aplecă deasupra mesei să ia gazeta de la sfătuitorul său.

— *Oracolul din Stambul*, spuse el, uitându-se la titlul articolului. Ce-i asta? Vreun articol prin care mi se cere să abdic? O altă cerere de libertate religioasă?

— Și mai rău, Luminăție, dacă-mi permiteți!

Sultanul citi primul paragraf, care-i luă un timp, întrucât nu își exersa adesea cunoștințele de limbă engleză. Jamaludin Pașa tuși și își încrucișă mâinile.

— M-a întristat nespus paragraful referitor la mama Luminăției Voastre, spuse el, indicându-l de la distanță. Pe la mijlocul celui de-al patrulea paragraf.

Sultanul citi cu voce tare:

— *Și se spune că s-ar afla în cârdășie chiar cu mama Sultanului.*

Acesta punctă sfârșitul propoziției cu un hohot puternic de râs.

— Domnișoara Cohen în cârdășie cu mama? Împotriva cui? În ce scop?

Jamaludin însă nu era amuzat, iar Abdulhamid înțelese că nu se va putea întoarce la lectura sa înainte ca această problemă să fie rezolvată. Luând un aer grav, Sultanul împături gazeta și o aruncă pe masă.

— Înțeleg, firește, de ce te-ar tulbura acest articol, spuse el. Este un atac la calitatea mea de conducător. Ca să nu mai discutăm de fragmentul despre mama mea. Dar ce măsuri am putea lua împotriva unei gazete din New York?

— L-am identificat pe autorul articolului. Stă la hotelul Pera Palace, camera trei sute șapte. Dacă doriți, îl pot convoca la o întrevedere la palat. Îl putem speria, ca să aibă despre ce scrie în următorul său articol, după care îl urcăm în primul vapor cu direcția New York.

— Da, spuse Sultanul. Foarte bine!

— Aș mai sugera, Luminăție, că ar fi prudent să nu vă mai întâlniți cu domnișoara Cohen, în lumina acestor zvonuri.

Sultanul închise ochii și își apăsă baza nasului cu degetul mare și arătătorul.

— M-am gândit că ai putea veni cu o astfel de sugestie, spuse el. Lasă, te rog, gazeta aici! O voi citi cu atenție și-ți voi da alte instrucțiuni în seara asta!

— Ar mai fi o informație, Luminăție, spuse Marele Vizir. Dacă-mi permiteți...

— Firește că da.

— Am luat legătura cu mătușa domnișoarei Cohen, o doamnă pe nume Ruxandra, care pare a fi singura ei rudă în viață. Intenția mea a fost doar s-o informez pe mătușă despre starea nepoatei ei. În cursul acestei corespondențe, însă, m-am văzut obligat să ofer asistența palatului, dacă domnișoara Cohen ar hotărî că vrea să scape de tutela Beiului Moncef și să se întoarcă la Constanța.

Sultanul mormăi ceva în barbă și se ridică de pe fotoliul său, indicând că întâlnirea luase sfârșit.

— Cum am spus, îți voi da alte instrucțiuni în seara asta.

— Da, Luminăție, spuse Marele Vizir, înclinându-se și ieșind din încăpere.

După ce ușa se închise, Abdulhamid se așeză din nou și deschise gazeta. Era un articol mai degrabă amuzant, trebuia să recunoască, deși imprecis în mai multe locuri și plin de aluzii răutăcioase. Putea deja să-și imagineze zvonurile care alimentaseră un astfel de articol. Ajunsese din nou la fragmentul despre domnișoara Cohen și mama sa, când cea din urmă intră în încăpere. Oricare-ar fi fost intenția inițială a vizitei, aceasta a fost dată uitării la vederea ziarului din mâinile Sultanului.

— Sper că oricine a scris articolul acela calomniator va fi aspru pedepsit!

Sultanul împături gazeta în două și își îndreptă spatele.

— O zi bună și ție, mamă!

— Iertați-mi impertinența, Luminăție! spuse ea, făcând o plecăciune. Doar că...

— Nu-ți face griji! spuse el. Tocmai i-am ordonat lui Jamaludin Pașa să-l găsească pe autor și să-l pedepsească corespunzător. Ne-am gândit că deportarea va fi suficientă.

— Deportarea ar fi suficientă, mă gândesc, deși nu va repara răul făcut de acest gunoi de articol.

— Întrebarea în acest caz, spuse Sultanul, sorbind cu tristețe restul de ceai de pe fundul ceștii, întrebarea, după mintea mea, este ce trebuie făcut ca să înlăturăm aceste zvonuri.

— Jamaludin Pașa ce sugestii are?

— Este nesigur în această privință.

— Nesigur?

— Da. A spus că nu are o părere solidă.

Aceasta era, firește, o minciună. Mama Sultanului știa mai bine ca oricine că Marele Vizir nu era nesigur în nicio privință, însă nu-l putea contrazice în mod direct pe Sultan, astfel că schimbă cursul discuției.

— În afară de a-l pedepsi pe autor și de a ne ocupa de zvonuri, mai este și problema cu fata. Trebuie să facem ceva în privința ei. Nu cred că e necesar s-o pedepsim. Nu a greșit cu nimic, dar, câtă vreme nu luăm nicio măsură, nu putem începe să contracarăm.

— Ce rezolvare ai propune tu, mamă?

Mama Sultanului își duse mâna la gât, ca și cum s-ar fi gândit la această întrebare pentru prima dată.

— După cum văd eu lucrurile, ar fi două căi. Niciuna dintre ele nu este perfectă, dar ambele ar servi bine scopurile noastre.

— Da... spuse Abdulhamid, privind resturile de frunze de ceai și mentă de pe fundul ceștii. Continuă!

— Prima cale, spuse ea, ar fi deportarea. O trimitem înapoi în România și uităm de ea. Cea de-a doua cale ar fi s-o invităm să locuiască aici, la Palat. I-am găsi o cameră undeva, la marginea haremului și i-am oferi lecții de muzică și caligrafie. Ambele soluții au, firește, puncte slabe, dar ambele au și avantaje.

— Interesant, spuse Sultanul, scărpinându-se la ceafă pe sub turban. Nu pot spune că mi-a trecut prin minte cea de-a doua opțiune, dar e destul de interesantă, mai ales venind de la tine. Lasă-mă să mă gândesc la asta!

Mai târziu în acea după-amiază, un tren cu vagoane imperiale trase la intrarea spre băile Çemberlitaş, iar din el coborî Sultanul, îmbrăcat într-un caftan de mătase albastră, împodobit cu fir roşu şi argintiu. Era urmat spre băi de un alai de bărbieri, maseuri, băieţi cu prosoape şi alţi slujitori. Şase zile pe săptămână, complexul mişuna de trupurile păroase ale oamenilor de rând, acoperite cu straturi groase de spumă de săpun. În zilele de duminică, însă, Çemberlitaş era închis publicului. În zilele de duminică, Abdulhamid putea sta întins, singur, în mijlocul sălii principale, urmărind razele de soare spintecând aburul. Deşi palatul avea propriile băi, spectaculoase, construite de cei mai pricepuţi meşteşugari, nu se puteau compara cu Çemberlitaş.

După ce se dezbrăcă, Sultanul intră în încăperea principală plină cu aburi. Avea formă de dodecaedru, iar tavanul se înclina, plăcile de gresie repetându-se parcă la nesfârşit, spre o licărire a soarelui. De jur-împrejurul încăperii erau aşezate douăsprezece robinete, toate îndreptate spre lespedea imensă, de marmură cenuşie, din centru. Era ca o moschee dedicată trupului omenesc. Într-adevăr, în timp ce stătea aşezat pe spate în centrul lespezii de marmură, soarele cădea perfect printre aburi, iar el se simţea în prezenţa unei forţe superioare lui. După câteva clipe de singurătate, Abdulhamid îşi chemă alaiul de însoţitori, care trecură la treabă, spălând şi masând trupul regal. În timpul acestor sesiuni de curăţire avea cele mai clare gânduri. Sprijinit de prezenţa Domnului, cu simţurile ascunse printre aburi şi sub mâinile unui alai de însoţitori care îi curăţau trupul, mintea îi era liberă să hoinărească pe cărări necunoscute, să se plimbe în voie pe drumul logicii. Aici îşi imaginase calea ferată Hajj, aici rezolvase atât de multe conflicte cu Administraţia Datoriilor Publice, aici se hotărâse în sfârşit ce atitudine să adopte faţă de safavizi.

În acea zi, problema, firește, era ce să facă cu domnişoara Cohen. Nu era convins în totalitate că trebuia făcut ceva în legătură cu fata, dar atât mama sa, cât şi Marele Vizir insistaseră. Şi ştia că, în rarele momente când cei doi cădeau de acord, merita măcar să ia în calcul soluţiile propuse. Situaţia de faţă, cum înţelegea acum, nu putea fi menţinută. Nu că l-ar fi bănuit pe Beiul Moncef de ceva mai mult decât de organizarea grupurilor

sale de lectură. Era doar o chestiune care ținea de domnișoara Cohen și reputația ei crescândă. Mama sa argumentase bine problema. Avea două opțiuni. O putea trimite pe Eleonora înapoi la Constanța, o cale pe care Marele Vizir părea s-o prefere, sau o putea invita să locuiască la palat, să-i ofere câteva lecții de muzică sau o slujbă de birou și să-i ofere posibilitatea de a-și duce viața într-un anonimat ocrotit. Nu credea că Jamaludin Pașa va fi mulțumit de un astfel de aranjament. Era oricum destul de afectat de dezintegrarea alianței cu nemții, într-atât încât Sultanul se întreba uneori dacă se va ocupa în mod loial de celelalte sarcini ale sale. Aceasta, însă, era o întrebare pentru o altă zi. Trăgând aer în piept, Sultanul închise ochii și, urmărind pânza de culori pe care o forma lumina în interiorul pleoapelor sale, se concentră în întregime asupra problemei Eleonorei Cohen. Când deschise din nou ochii, luase deja o hotărâre.

Și astfel, printre aburii și ambra cenușie din Çemberlitaş, Abdulhamid se hotărî s-o invite pe Eleonora să locuiască la palat, unde să-i fie consilier personal și să-i răspundă la întrebări după placul inimii. Dintre toate opțiunile, aceasta era singura care avea sens. Firește, prezența ei între zidurile puterii avea să constituie o amenințare pentru ceilalți consilieri ai săi, dar aveau să învețe s-o accepte, la fel cum învățaseră să se accepte unii pe alții, iar, dacă nu puteau, erau liberi să-și caute o funcție mai potrivită. El era Sultanul și putea să primească sfaturi de la oricine dorea el.

Capitolul douăzeci și șapte

Cea de-a treia vizită a Eleonorei la palat a fost destul de diferită de ultimele două, atât ca formă, cât și ca scop. Când trăsura imperială trase în fața casei Beiului, Eleonora era la etaj, în camera ei, îmbrăcându-se cu ajutorul doamnei Damakan și făcându-și planuri pentru ziua în curs. Plouase torențial toată dimineața, iar pe birou avea un vraf de scrisori la care trebuia să răspundă, lăsând la o parte telegrama mototolită de la mătușa ei Ruxandra. Deși nu era încă pregătită să se întoarcă la programul ei anterior, gândul la lectura de plăcere începea să-i surâdă într-un fel cum nu se mai întâmplase după criza de la palat. Și se gândi că i-ar plăcea, de asemenea, să își ocupe timpul explorând casa Beiului. Firește, sosirea trăsurii imperiale îi strică toate planurile. Fără o vorbă, doamna Damakan îi încheie nasturii de pe spatele rochiei și porniră în grabă spre anticameră, unde mesagerul Sultanului aștepta, cu mâinile strânse la curea și bătând agitat cu călcâiul în podea.

— Domnișoară Cohen, spuse el, înclinându-se pe jumătate, Luminăția Sa a cerut să vă vadă cât mai repede posibil!

— Da... spuse ea ezitând. Firește!

Se întoarse către doamna Damakan, apoi din nou către mesager.

— Îmi dați voie să întârzii un moment, să mă schimb?

— Firește! spuse mesagerul. Totuși, ar trebui să specific că Sultanul a cerut să vă vadă de îndată, fără grija veșmintelor sau a stării în care vă aflați.

Eleonora simți cum doamna Damakan o împinge cu blândețe de la spate, astfel că ieși pe ușa casei, urmându-l pe mesager de-a lungul aleii. Înainte să se dezmeticească bine, era deja în

trăsură și pe drum. În loc să cotească pe deal spre Poarta de Întâmpinare, trăsura urmă curbura Bosforului, în jurul Cornului de Aur, trecu de o fântână publică verde, acoperită cu aramă, și o luă spre ramura nord-estică a Palatului. Poarta care proteja această intrare era mult mai mică decât Poarta de Întâmpinare, dar impunătoare în felul ei. Cioplită dintr-o singură bucată de bazalt și împodobită cu plăci de gresie turcoaz în formă de stea, gura porții semăna cu o balenă uriașă care își deschidea maxilarele ca să îi înghită cu totul.

După ce a coborât din trăsură, a fost abordată de o femeie politicoasă, care semăna cu cele pe care le văzuse în camerele private ale Sultanului. Era destul de tânără, nu părea să aibă mai mult de șaptesprezece ani, deși prin rochia lejeră de bumbac se ghiceau trăsăturile unei femei în toată puterea cuvântului. Fără a spune o vorbă, aceasta îi luă mâna Eleonorei și îi sărută vârfurile degetelor.

— Sultanul te așteaptă.

Avea niște ochi scânteietor de verzi, presărați cu auriu, și gene dese. Oferindu-i Eleonorei câteva clipe să se dezmeticească, tânăra se întoarse apoi și o conduse în incinta Palatului. Coborâră pe o alee, apoi urcară pe alta, cotind de două ori la dreapta și o dată la stânga, după care intrară pe un hol boltit, unde mirosea a lămâie și mosc.

— Trebuie să te las, spuse ea, oprindu-se în fața unei uși înalte, încadrate de doi paznici. Sultanul a cerut să te întâlnească singur.

Paznicii se dădură în lături, iar Eleonora simți un gust amărui în gură. Îi prinse mâna tinerei.

— Iartă-mă! spuse ea. Pot să te-ntreb ceva?

Tânăra o privi cu un amestec de milă și afecțiune, ca și cum ar fi fost un pui de vrabie rătăcit în pădure.

— Știi despre ce vrea Luminația Sa să-mi vorbească?

— Nu, spuse femeia. Nu știu. Dar poți fi sigură că se va purta frumos cu tine, oricare i-ar fi rugămintea.

Eleonora încercă să se gândească la o altă întrebare, dar nu îi veni niciuna în minte, astfel că tânăra se întoarse și se îndepărtă.

Încăperea unde fusese escortată Eleonora era cunoscută sub numele de Camera Irisului, după un model floral gravat pe zidul din jurul intrării. O cameră relativ mică și spartană, încăperea avea un perete acoperit aproape în întregime de un divan albastru semicircular, pe care citea Sultanul. În afară de divan și un scaun de lemn incrustat cu sidef, Camera Irisului era mobilată doar cu o masă de scris și un tablou înfățișând o vânătoare de vulpi. O vreme, Eleonora îl privi pe Sultan citind.

— Cartea aceea e cumva *Clepsidra*?

— Da, spuse el, așezând cartea cu fața în jos pe divan. Îți mulțumesc nespus că mi-ai recomandat-o.

— Unde ați ajuns?

— La cel de-al treilea volum. Când ai intrat, tocmai ajunsesem la scena în care generalul Krzab îi adună laolaltă pe membrii familiei sale, ca să-i mustre și să le împartă averea descoperită pe fundul lăzii mamei sale.

— *Adevărul este un pește alunecos*, spuse Eleonora, citând replica generalului Krzab din paginile anterioare. *Solzii lucindu-i sub apă și un luptător nobil în cârlig...*

Sultanul zâmbi și încheie citatul.

— *Dar greoi ca plumbul pe fundul bărcii.*

În timp ce Sultanul vorbea, Eleonora își dădu seama că încălcase o regulă importantă a etichetei. Nu numai că i se adresase direct, fără onoruri, dar uitase, de asemenea, să se încline la intrarea în cameră. Își duse mâna la gură, apoi se lăsă în genunchi și atinse podeaua cu fruntea.

— Ridică-te, te rog! spuse Sultanul.

Eleonora ridică ochii să-l privească, cu fruntea încă lipită de lespedea rece.

— Nu e nevoie. Te poți așeza, dacă dorești! spuse el, făcându-i semn spre scaunul adânc din dreapta sa.

Fata se îndreptă cu grijă spre scaun, de teamă să nu încalce din nou vreo regulă, și se ghemui în el. De aproape observă că fața Sultanului semăna foarte tare cu cea a Beiului, în special în zona nasului și a buzei de sus. În loc de trabuc, însă, Sultanul mirosea a levănțică și a liliac, și un pic a portocală.

— Voiam să-ți vorbesc între patru ochi, începu el. Am o întrebare importantă pe care aș vrea să ți-o adresez și aș vrea să răspunzi după cum dorești, fără nicio opreliște. Te simți în largul tău? Ești pregătită să iei o decizie majoră, care te va afecta pentru tot restul vieții?

Eleonora își privi pantofii lustruiți.

— Da. Sunt pregătită.

— Firește, decizia depinde numai de tine, dar te rog să iei aminte că efectele alegerii tale vor avea impact asupra vieții multora.

Sultanul se opri să o privească. Avea mâinile încrucișate în poală, iar pe chip i se așternuse o expresie de serenitate supremă.

— Ceea ce vreau să te întreb este dacă vrei să rămâi la palat. Ai locui aici, în serai, dacă dorești, este suficient spațiu. Ți-ai petrece zilele citind, cântând la *oud*, studiind caligrafia și orice altceva dorești, de fapt. Fiecare dorință a ta va fi îndeplinită. Nu trebuie să faci nimic în schimb, decât să discuți din când în când câte o chestiune de stat, împreună cu mine și cu Marele Vizir.

Eleonora își desfăcu mâinile și își trecu degetele prin păr. Era, într-adevăr, o întrebare foarte grea, care o luă pe nepregătite. Erau atât de multe lucruri neprevăzute la mijloc, atâtea consecințe pe care să le ia în calcul! Încercă să se gândească bine, să găsească o soluție, dar simțea că o ia din nou cu leșin, ca înainte de criză. Clipi și-și veni în fire.

— Și Beiul?

— Beiul? Mă gândesc că Beiul Moncef va continua să-și trăiască viața la fel ca până la venirea ta.

— Nu se va supăra?

Sultanul părea derutat.

— N-am de unde să știu cum va reacționa. Aș vrea să-ți amintesc, totuși, că aceasta este doar decizia ta. Deși sunt de acord că trebuie să ne gândim la cei din jurul nostru, este important să-ți amintești și de interesul strict personal.

Fata încuviință din cap.

— Ce mi se va întâmpla dacă mă hotărăsc să nu locuiesc la palat?

— Ei bine, spuse Sultanul, nimeni nu poate şti cu siguranţă. Dar este o întrebare foarte bună. Înseamnă că înţelegi bine situaţia.

Făcu o pauză, mestecând ceva.

— Cred că ştii că mătuşa ta este pe drum spre Stambul. Am înţeles că intenţia ei este să te ia înapoi cu ea la Constanţa. Firește, dacă dorești să locuiești la palat, putem cădea la învoială, cumva.

În timp ce Sultanul vorbea despre viaţa ei la palat şi despre titlurile din biblioteca imperială, Eleonora îşi fixă privirea asupra tabloului reprezentând vânătoarea de vulpi. Imaginea era dominată de cai şi de câini, aşa că îi luă câteva clipe să descopere o coadă mică de vulpe în colţul din dreapta jos, iţindu-se din scorbura unui copac. Îşi dădu seama că nu mai spusese nimic de o vreme, când Sultanul se ridică.

— Pot să te-ntreb spre care dintre opţiuni înclini mai mult?

Eleonorei nu-i plăcea niciuna dintre ele. Ceea ce-şi dorea era să-şi ducă viaţa în acelaşi mod de până atunci, trăind liniştită alături de Beiul Moncef, de monsieur Karom şi de doamna Damakan. Înţelese, însă, că aceasta nu se număra printre opţiuni, din mai multe motive. Firește, acestea nu puteau fi spuse.

— Înclin înspre palat, începu ea. Dar, dacă-mi daţi voie, aş vrea să-mi acordaţi puţin timp să mă gândesc mai bine.

— Este corect, spuse Sultanul şi se aşeză din nou pe divan. Este o decizie importantă şi n-aş vrea să te grăbesc în niciun fel. Voi trimite un mesager mâine-dimineaţă. Dacă te hotărăşti să locuieşti aici, să ai bagajul pregătit. Dacă nu, sper să ai amabilitatea să mă vizitezi din nou, ca să discutăm alegerea ta.

— Aşa voi face!

Sultanul se ridică din nou şi o conduse la uşă. O clipă, stând acolo, la intrarea în Camera Irisului, se uitară unul la celălalt: o fetiţă şi un bărbat care se îndrepta cu paşi repezi spre vârsta a doua. Aplecându-se, Abdulhamid îi luă mâna şi i-o sărută.

În timpul drumului înapoi cu trăsura, Eleonora văzu Stambulul într-o lumină nouă. Conacele de pe ţărm, bătrânii pescari de pe marginea podului Galatei, harababura din pieţe, chiar şi păsările care zburau pe deasupra, toate erau impregnate cu aroma

posibilității. Se gândi la paragraful din discursul locotenentului Brașov către fratele său, chiar înainte de a muri: *Cu fiecare alegere, chiar și cu cea a neimplicării, trebuie să închidem ușa, lăsând loc mai multor posibilități privind viitorul. Fiecare pas pe care îl facem pe calea destinului reprezintă o diminuare a potențialului, moartea unei lumi paralele.* Calea destinului era mai degrabă ca un fel de tunel și se strângea în jurul ei cu fiecare pas pe care-l făcea.

Eleonora nu era prea veselă când ajunse acasă. Avea multe lucruri la care trebuia să se gândească și nu prea mult timp la dispoziție. După ce-i povesti Beiului despre vizita ei la palat și despre oferta Sultanului, își petrecură după-amiaza învăluiți într-o tăcere grea, el răsfoind gazetele, iar ea răspunzând la scrisori. Printre ele se aflau și una de la un copil din Paris, care voia să știe ce cărți citise ea, sau una din partea unui călugăr italian, care se plângea de situația politică din Siena. Fata scrise câteva răspunsuri, apoi rămase cu privirea pierdută la niște nori îndepărtați. De-ar fi putut să se concentreze asupra propriei situații, de-ar fi reușit să o rezolve așa cum rezolvase problemele Sultanului și pe ale tuturor celor care-i scriau cerându-i sfatul! Punând stiloul deoparte, Eleonora își strânse mâinile în poală și închise ochii, concentrându-și atenția asupra greutății alegerii pe care o avea de luat. De-ar fi știut ce legătură exista între jocul de cuvinte al pastorului Muehler, tânărul de la cafeneaua Europa, Beiul, Marele Vizir, mama Sultanului, de-ar fi putut înțelege ce însemnau toate, se gândi ea, atunci ar fi putut face alegerea corectă.

După o vreme, deschise ochii, nefiind nici acum mai aproape de răspunsul pe care-l căuta. Își urmări stolul întorcându-se acasă, fiecare pasăre venind din propria incursiune în nemărginirea cerului. În vreme ce teiul se coloră în violet și se umplu de ciripitul lor, Eleonora înțelese că felul în care punea problema era greșit. Se gândi la maxima domnișoarei Ionescu: *Nu există sfat mai înțelept decât ceea ce-ți dictează propria inimă să faci.* Apoi își aminti paragraful care urma: *Când urmezi instrucțiunile pătimașe ale inimii tale, când urmezi nu calea cea ușoară, nici pe cea egoistă, ci calea aceea despre care ai știut de la bun*

început că este cea corectă, atunci nu poți face decât alegerea cea dreaptă pe lume. Adevărul era, după cum își dădu seama Eleonora, că nu-și dorea nimic din toate astea. Nu dorea protecția Sultanului, dar nici pe cea a Beiului. Nu dorea să se întoarcă la Constanța, dar nici pe Ruxandra nu voia s-o întâlnească. Nu dorea profeția doamnei Damakan și nici ca toți oamenii ăia să-i ceară sfatul. Ceea ce-și dorea, mai mult decât orice, era să fie singură, fără planurile sau așteptările nimănui, neîmpovărată și nelegată de nimeni.

După o cină în cea mai mare parte tăcută, la care li se servi friptură de vită și orez, Eleonora ceru permisiunea să se ridice și se retrase în camera ei. După ce puse lumânarea pe noptieră, se duse la fereastră. Își propti coatele pe pervaz și privi zidurile albe ale palatului. Strâmtoarea lucea ca o acadea, reflectând un șir de felinare agățate între minaretele Noii Moschei. Vedea contururile vaselor crestând apa precum stafiile și, în depărtare, auzi țignalul unui tren intrând în gara Surcesi. Sunetul acesta aduse cu el conturul unui gând care se așeză delicat pe pervaz, precum o pasăre venită de peste apă. Îi păru la început a fi chiar soluția pe care o căuta, dar înainte de a avea ocazia să ducă gândul la bun sfârșit, se auzi un ciocănit în ușă.

— Intră!

În lumina slabă de la intrare, unde și rămase, trăsăturile Beiului căpătară o nuanță spectrală.

— Sper că nu te-am trezit, spuse el, deși era evident că nu o făcuse.

— Nu, spuse ea, întorcându-se cu fața la el. Nicidecum!

— Am vrut să-ți spun că voi face tot posibilul să te susțin, să-ți apăr interesele, indiferent de hotărârea pe care o vei lua.

Rămase tăcut câteva clipe, iar lumina lumânării îi pâlpâi nerăbdătoare pe chip. Apoi, căutând în buzunar, scoase un săculeț mic.

— Tatăl tău, spuse el, ținând săculețul în palmă, a lăsat ăsta în urmă. L-am găsit în bagajul lui.

Așeză săculețul pe noptieră și se retrase pe hol, ascuțimea trăsăturilor sale estompându-se în întuneric.

— Oricare ar fi calea pe care te vei hotărî s-o urmezi, îți va fi de folos.

— Mulțumesc! spuse ea. Pentru tot!

— Cu mare plăcere!

Beiul închise ușa în urma lui și, timp ce trei minute lungi, Eleonora rămase cu spatele la fereastra deschisă, cu privirea pierdută în întunecimea dormitorului ei, în timp ce își trecu în revistă planul. Închise apoi fereastra, se dezbrăcă și se băgă în pat. Înainte de a stinge lumânarea, dezlegă săculețul de piele moale și aruncă o privire înăuntru. Erau acolo douăzeci de *kuruș*[1] și bancnote de cinci sute de lire. Nu se pricepea prea mult la bani, dar știa că aveau să-i fie de ajuns.

Stând întinsă în pat, Eleonora ascultă zgomotele casei stingându-se, scârțâitul ușilor potolindu-se pentru a face loc zgomotelor mai slabe de afară – vântul zbătându-se printre frunze și animalele furișându-se prin canale. Luna răsări precum un oraș îndepărtat, învăluind biroul, fotoliul și măsuța ei de toaletă în lumina albă a nopților de vară târzie. Avea să-i lipsească această cameră, la fel cum îi lipsise camera ei din Constanța, însă nu putea rămâne. Pur și simplu nu putea. Când luna ajunse la altitudinea ei maximă, iar casa se cufundă în tăcere, Eleonora se dădu jos din pat și păși pe vârfuri spre șifonier. Își dădu rochițele la o parte și scoase perechea de pantaloni, cămașa, turbanul și jacheta pe care le găsise în prima ei zi la Stambul.

Apoi veni la rând biletul. Luă o bucată de hârtie din sertarul din mijlocul biroului, își înmuie stiloul preferat în călimară și scrise un singur cuvânt: *Rămas-bun*. Dedesubt își scrise numele. Inima îi bătea mai repede acum și îi venea greu să respire. Deschise sertarul de sus al măsuței de toaletă, scoase semnul de carte al mamei sale și îl băgă în buzunarul interior al hainei. După ce se dezmorți, strecură săculețul tatălui ei alături de semnul de carte. Apoi se mai privi o dată în oglindă, scoase capul pe hol și lăsă în urmă camera.

În capul scărilor se opri și aruncă o privire în jos, spre anticameră. Era o încăpere obscură, cu colțuri întunecoase și umbre

---

[1] Subunitate monetară turcească.

care licăreau pe margini. Cu mâna încordată pe balustradă, păşi încet pe trepte, ascultând ecoul propriilor paşi. Când ajunse la baza scărilor, casa gemu, ca şi cum fata ar fi păşit pe o zgârietură. Înaintea ei, covorul se întindea precum un lac de flăcări, iar razele lunii scânteiau în candelabru. Atinse săculeţul din buzunar şi, cu un tremur, merse mai departe pe holul principal, prin aripa doamnelor, prin coridoarele înăbuşitoare şi întunecate, în jos pe scări şi pe uşa mică de fier, ieşind în aerul greu din grajdurile Beiului. Lăsând uşa întredeschisă, Eleonora se furişă pe lângă nişte cai care nechezară şi trecu de porţile grajdului.

Ajunsese afară. Simţi vântul adiindu-i pe la glezne, iar deasupra ei era doar cerul, o pătură întunecată de nori, prin care se întrezăreau scânteierile bolţii cereşti. O pisică îi ieşi în cale şi clipi din singurul ei ochi albastru. Înţelegea. Lumea era mare, era frig şi existau o mulţime de posibilităţi. Stolul ei se împrăştiase, nu mai aveau treabă aici.

Eleonora se întoarse să mai arunce o privire măreţiei galbene a casei Beiului. I se păru că întrezăreşte silueta încovoiată a doamnei Damakan la fereastra ei de la etajul al doilea, aşa că porni în grabă pe drumul principal. Îşi croi drum pe podul scăldat în lumina lunii, înspre Gara Sircesi. De acolo putea lua trenul spre orice destinaţie din Europa – spre Paris, Budapesta, Berlin, Sankt Petersburg sau Praga. Putea să călătorească astfel şi să se strecoare, pentru a ieşi neobservată din istorie.

Epilog

Pe data de treizeci august 1886, la nouă ani și o săptămână de la venirea pe lume a Eleonorei, orașul Stambul se deșteptă și descoperi că oracolul său dispăruse. Pupeze albe și purpurii puteau fi văzute deasupra intrării în Bazarul Egiptean, pe ramurile unui măslin din apropierea cartierului Le Petit Champs du Mort și zburând pe deasupra vechiului Spital Grecesc din dreptul Porții Yedikule. Un băiat mai îndrăznet din Balat prinse o pupăză chiar sub coșul de pâine al mamei sale. Din păcate, pasărea muri la scurt timp după ce fusese capturată. Celelalte pupeze au fost zărite apoi singure, îndreptându-se în direcții diferite.

La ordinul Sultanului, Luminăția Sa Abdulhamid al II-lea, toate mijloacele de transport care se îndreptau spre ieșirea din oraș au fost oprite și cercetate. Jandarmeria a fost alertată, iar toți angajații căilor ferate de pe o rază de cincizeci de kilometri în jurul Stambulului au primit descrieri ale Eleonorei. Bosforul a fost și el cercetat, iar mai mulți câini din rasa Sivas Kangal au fost puși să-i adulmece urmele. Beiul Moncef a fost reținut pentru interogatoriu, la fel ca monsieur Karom și doamna Damakan. Cu toate acestea, nimeni, se părea, nu avea cunoștință unde s-ar fi putut afla Eleonora. Plecase, dispăruse, nelăsând nicio urmă, în afara unui bilet și a unui șifonier plin cu rochii.

In cele din urmă, se organiză o ceremonie de înmormântare, iar viața își reluă cursul obișnuit. Ruxandra se întoarse la Constanța și la noul ei soț. Pastorul Muehler își încheie misiunea la Colegiul Robert și, cu ajutorul cunoștințelor sale de la Ministerul de Război, primi un nou post la Yale. Beiul Moncef se întoarse și el la organizarea de evenimente la cafeneaua Europa, iar monsieur Karom continuă să transmită palatului

rapoarte privind activitatea stăpânului său. Doamna Damakan părăsi Stambulul și duse să locuiască cu nepoata sa, în Smirna. Sultanul luă hotărârea de a-l destitui din funcție pe Jamaludin Pașa, după care acceptă, la rugămințile mamei sale, să-i mai acorde o șansă. În Zeytinburnu se deschise o nouă școală de fete, a fost sfințită moscheea Yildiz Hamidiye, au fost puse în aplicare planurile pentru construcția căii ferate Berlin-Bagdad, Robert Louis Stevenson a publicat *Cazul ciudat al doctorului Jekyll și al domnului Hyde*, iar în portul New Yorkului a fost ridicată Statuia Libertății.

Istoria și-a continuat mersul, iar povestea Eleonorei Cohen a fost uitată; o notă de subsol în istoria târzie a Imperiului Otoman, alunecă într-un anonimat definitiv. De a îndeplinit profeția doamnei Damakan sau a scăpat de ea, de a fost, cu adevărat, cea care avea puterea să reașeze lumea pe axa sa, răspunsurile la aceste întrebări nu le vom cunoaște niciodată cu adevărat. Și așa este firesc. Căci pietrele din râul istoriei arată diferit, în funcție de locul din care le privești.

Mulțumiri

Cartea aceasta își datorează existența înțelepciunii, generozității, răbdării, iubirii și sprijinului multor oameni. În capul listei se află cel mai bun agent și cei mai buni editori pe care și i-ar putea dori cineva. Mulțumiri lui Nicole Aragi, care nu este doar un minunat agent literar, ci și o persoană minunată; lui Terry Karten, a cărei înțelepciune, bunătate și dăruire reprezintă o sursă generoasă de inspirație. Mulțumiri lui Jane Beirn, Olgăi Gardner Galvin, lui Sarah Odell, Christie Hauser, Jocelyn Kalmus, Jim Hanks, Katherine Levy și tuturor de la HarperCollins, pentru tot efortul și entuziasmul lor.

Le sunt foarte recunoscător mentorilor mei pentru răbdarea, pasiunea și încurajările lor: Engin Akarli, Marilyn Booth, Maud Casey, Elliott Colla, Michael Collier, John Keene, Joan Nathan, Howard Norman, Ben Percy și Michael Ray.

Multe mulțumiri Fundației Naționale Pentru Artă, Fundației Elizabeth George, Fundației Ludwig Vogelstein, Conferinței Scriitorilor din Napa Valley, Comunității Scriitorilor din Squaw Valley, Conferinței Scriitorilor din Bread Loaf, Centrului Hall Farm, Fundației William J. Fulbright, Institutului Scriitorilor din New York și Fundației Rotary; grație generozității lor am avut timpul și spațiul necesar pentru a scrie.

Mii de mulțumiri prietenilor, familiei și colegilor scriitori, care au citit primele variante ale acestei cărți și ale căror opinii m-au ajutat s-o aduc în forma de astăzi: Adam Akullian, Anna Akullian, Jenny Asarnow, Lillie Brum, Jonah Charney-Sirott, Avery Cohn, Nava Et Shalom, Bucky Fazen, Kevin Fingerman, Danny Fingerman, Leah Fisher, Cooper Funk, Daniela Gerson, Billy Karp, Ben Lavender, Krys Lee, Cheryl Ossola, Ethan

Pomerance, Robby Rapoport, Ana Maria Santos, Charles Shaw, Seth Shonkoff şi Nomi Stone.

Le mulţumesc soţilor Lukas, Coleman, Colman, Brum şi Akullian, pentru că s-au dovedit a fi cea mai bună familie din lume şi pentru că nu m-au întrebat de prea multe ori când îmi voi găsi o slujbă adevărată. Îi mulţumesc tatălui meu pentru visuri, pentru că m-a învăţat cum să dezmembrez lucrurile şi cum să le pun înapoi la loc, lui Wendy, pentru Narnia, Dickens şi Harriet Spioana. Îi mulţumesc mamei pentru supa de pui, Super Mario 3 şi tot ce-a venit între acestea; lui Dave pentru unchiul Gaby, Baby Bobby şi Inspiration Point. În cele din urmă, îi mulţumesc lui Haley, pentru toate cele de mai sus şi altele.

EDITURA ALLFA

Strada Ficțiunii - Bestseller

În vara lui 1877, la nașterea Eleonorei, semnele se adună deasupra Constanței: un stol de pupeze purpurii, Steaua Nordului aliniată cu Luna, o furtună și invazia armatei țariste – la Marea Neagră pare a se împlini o veche profeție. Crescută de tatăl ei, Yakob, negustor de covoare, și de mama vitregă, Ruxandra, Eleonora Cohen este un copil-minune. La doar opt ani, ea ajunge pe malurile Bosforului, la răscruce de lumi, unde începe o nouă viață. Când excentricul Sultan Abdulhamid al II-lea o numește sfătuitoarea sa de taină, drumul măririi și al bogăției i se deschide amețitor în față.

Vocea editorului Mesaje misterioase, partide de table cu mize cât greutatea jucătorului în aur, rochii bătute cu pietre prețioase, piețe pline de zgomot și culoare – capitala imperială este fundalul perfect pentru baletul puterii și al aparențelor. Un roman exotic, care filtrează istoria prin ochii unui personaj de o inocență fermecătoare, *Oracolul din Stambul* are forța de a-și transporta cititorii în vâltoarea unei lumi pasionante.

„Intriga politică, frământările istorice și misticismul oriental se împletesc într-un roman bine scris, îmbibat de realism magic."

Mercury News

„Un debut plin de lirism… Un roman captivant, care surprinde perfect farmecul misterios al Istanbulului."

Kirkus Reviews

www.all.ro

ISBN 978-973-724-366-9

9 789737 243669